

שאלות ותשובות בחסידות ברסלב

אוסף שאלות ותשובות אקטואליות
העוסקות בכל תחומי החיים

אמונה

זוגיות

חינוך

בריאות

פרנסה

אקטואליה

שמחה

ועוד

חלק ט"ז

הכְּתַבְתָּ לְהַשִּׁיג אֶת הַסֵּפֶר הַזֶּה
וְכָל סֵפֶרֵי אֲדָמוֹר מוֹהֲר"ן מְבַרְסֶלֶב זי"ע
וְסֵפֶרֵי תַלְמִידָיו הַקְּדוֹשִׁים

* * *

בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל
יְבֵנְאֵל
עִיר בְּרֶסֶלֶב בְּגָלִיל

* * *

בְּאֶרְצוֹת הַבְּרִית
מְתִיבְתָא הֵיכַל הַקְּדוֹשׁ - חֲסִידֵי בְּרֶסֶלֶב

1129 .42nd st

Brooklyn N.Y. 11219

* * *

יוֹצֵא לְאוֹר עַל יְדֵי

מוֹסְדוֹת 'הֵיכַל הַקְּדוֹשׁ' חֲסִידֵי בְּרֶסֶלֶב בְּאֶרֶץ וּבְחוּ"ל
שְׁעַל-יְדֵי עֲמַתַּת 'יִשְׁמַח צְדִיק - קֹהֶלֶת בְּרֶסֶלֶב בְּגָלִיל'
בְּנִשְׂיאוֹת כ"ק מוֹהֲרָא"ש שְׁלִיט"א - הַצְּדִיק מִיְבֵנְאֵל
רַח' רַבִּי נַחֲמָן מְבַרְסֶלֶב 1, ת.ד. 421 יְבֵנְאֵל, 15225
טֶלְפוֹן רַב קוֹי: 04-6656666 - פֶּקֶס: 04-6656655

דְּאָר אֶלְקָטְרוֹנִי: info@breslevcity.co.il

אֶתֶר אִינְטֶרְנֶט: www.breslevcity.co.il

* * *

לְהַזְמִינָה סֵפֶר זֶה וְהַפְּרָכִים הַקּוֹדְמִים:
'בְּרֶסֶלֶב סוֹנֶר' - הַמְּרֻכָז לְתַשְׁמִישֵׁי קְדוּשָׁה וְיוֹדְאִיקָה הַגְּדוֹל בְּצִפּוֹן

04-6650050

טו	הקדמה
יז	א' תתקנ"א אני מתבודד להשם ומדבר אתו, אבל לא שומר מצוות וחי בחלוני
כ	א' תתקנ"ב מיהו "חסיד נפול"? וכיצד נצלים מלהיות כזה?
כב	א' תתקנ"ג מאיזה גיל עלי לדבר עם בני בנושא שמירת הברית? והאם ברמז או בצורה גלויה?
כד	א' תתקנ"ד האם תוכלו לספר לנו מעט מהנהגתו של הרב הקדוש מריבניץ וכותו תגן עלינו?
כו	א' תתקנ"ה באיזה צד של הציון מנח ראשו של רבנו הקדוש והנורא?
כח	א' תתקנ"ו פתחנו בית מדרש של ברסלב במקום מגורינו, אך הרב המקומי מצר את צעדינו ורודף אותנו
לא	א' תתקנ"ז האם גם נשים צריכות להגיד את ה'תקון הכללי', או שזה מותר ועדיף שיקראו תהלים?
לב	א' תתקנ"ח המנהל שלי בעבודה מטריד אותי מינית, ואני מאוד מבולבלת מהמצב
לח	א' תתקנ"ט אני מרגיש שהשטן נמצא בבית שלנו וגורם לנו לריב כל הזמן
מא	א' תתק"ס אני משתדל מאוד לא לכעס, אבל לפעמים זה בלתי נשלט
מב	א' תתקס"א האם זה נכון שאסור לתפר או לתקן בגד בזמן שלובשים אותו?

תִּכְן הָעֲנִינִים

מד	א' תתקס"ב	מה פרוש המשל והנמשל שספר רבנו בענין "האילן שכל עלה שלו גדל מאה שנים?"
מו	א' תתקס"ג	על מה תקנו את תפלת "יקום פרקן" שאומרים בשבת לפני תפלת מוסף?
מט	א' תתקס"ד	רבנו אמר שאין צריך לחזור על הלמוד מיד האם אין זו סתירה לדברי חז"ל?
נב	א' תתקס"ה	בחדשים האחרונים קשה לי להגיע לשמחה אמתית
נד	א' תתקס"ו	שום דבר לא מצליח לי בחיים, ואני נכשל שוב ושוב בפגם הברית
נה	א' תתקס"ז	האם אפשר וראוי לצאת להפצה גם בימי חל המועד?
נט	א' תתקס"ח	המשדכת שלי מתנה את המשך הקשר בכך שנשתגר דוקא לקהלה מסימת בברסלב
סא	א' תתקס"ט	האם עדיף להתפלל על אדם שנפצע ועתיד לסבל כל החיים שימות?
סג	א' תתק"ע	אני מאד רוצה שיהיה לי בית, אבל על פי דרך הטבע אין שום סבוי שזה יקרה
סד	א' תתקע"א	האם גם אשה יכולה לומר ח"י פרקים משניות?
סו	א' תתקע"ב	אני מעניקה לבעלי המון חם ואהבה, אבל הוא קר כלפי
סט	א' תתקע"ג	אני נמצא עכשו בצמת דרכים, וקשה לי להחליט מה לעשות עם עצמי

תִּכְן הָעֲנִינִים

ה

א' תתקע"ד מדיע כְּשֶׁאַדָּם לומד בְּסֵפֶר מְסִים הוא מְרַגֵּשׁ
הַתְּקַשְׁרוֹת לְמַחְבֵּר, וּבְסֵפֶר אַחֵר לֹא?

א' תתקע"ה הָאֵם לְפָרֵט אֶת הַחֻטָּאִים שְׁעֲשִׂיתִי לְמֵרוֹת שְׂוָה
מִזְכִּיר לִי דְבָרִים לֹא טוֹבִים?

א' תתקע"ו יֵשׁ לִי חֵבֶר כְּבֵר חֲמֵשׁ שָׁנִים, אֲךָ קָשָׁה לִי לְהִתְחַפֵּן
אִתּוֹ כִּי אֲנִי מְבַלְבֵּלֵת

א' תתקע"ז אֲשֵׁתִי הִרְחִיקָה אוֹתִי מֵהַבֵּית וְסִבְבָּה אוֹתִי עִם
הַמְשֻׁטְרָה

א' תתקע"ח הָאֵם לְמוֹד מוֹדֵשׁ הוּא כְּנֶגֶד עוֹלָם הָאֲצִילוֹת אוֹ
כְּנֶגֶד עוֹלָם הַיְצִיכָה?

א' תתקע"ט יֵשׁ לִי כְּסוּפִים גְּדוֹלִים לְטוֹס לְאוֹמֵן, אָבֵל יֵשׁ לִי
הֶרְבֵּה מְנִיעוֹת

א' תתקפ"פ אֲנִי סוֹבֵל מִבְּעִוֹת נַפְשִׁיּוֹת וּמְרַגֵּשׁ שְׁהַחִיִּים שְׁלִי
לֹא שָׁנִים כְּלֹם

א' תתקפ"א יֵשׁ לָנוּ אַחוֹת שְׂאִינָה בְּרִיאָה בְּנַפְשָׁהּ, וּבְגִלְלָהּ
אֲנַחְנוּ לֹא יְכוּלִים לְחַיּוֹת בְּצוּרָה נוֹרְמָלִית

א' תתקפ"ב דְּנֻקָּא הֶרְבֵּנִית שְׁלִי שְׂאֲמוּרָה לְעוֹר לִי, מִפְּנֵה לִי
עֵרְף וּמִתְעַלְמַת מִמֶּנִּי

א' תתקפ"ג הֶרֶב שְׁלָנוּ לֹא דוּאָג לְשׁוּם דְּבָר מְצָרְכֵי הַיְהוּדוֹת
בְּמוֹשָׁבָה

א' תתקפ"ד יֵשׁ לִי בְּלִבּוֹלִים בְּאֲמוּנָה וְאֲנִי נִקְרַעַת בֵּין שְׁתֵּי
עוֹלָמוֹת

א' תתקפ"ה אֲנִי מְרַגֵּשׁ שְׂאֲנִי מִנַּח בְּעֵמֶק הַסְּמָאָה וְשִׁלְעוֹלָם לֹא
אוֹכֵל לְצֵאת מִשָּׁם

א' תתקפ"ו עברתי ילדות קשה, וקשה לי להתחמק בגלל שאני קד לא סומכת על אף אחד

א' תתקפ"ז אני מאד רוצה לגדל זקן ופאות ומבקש שהרב יחזק קז אותי בענין

א' תתקפ"ח האם יש אסור בלשהו להשתמש בסמים קלים כמו קט חשיש וגראס?

א' תתקפ"ט מה אני צריכה לעשות עם התליון של האות ה"א קיא מבסוף, לאחר שנפקדתי?

א' תתקצ"א אני רוצה לתת צדקה לכל מוסד שמבקש ממני, קיד אבל אשתי טוענת שאין לנו כסף

א' תתקצ"א אינני מסגלת להפגש עם אחרים, כי אני עדין קטז חושבת על הבחור הקודם שהברתי

א' תתקצ"ב האם מתר להדפיס ולהפיץ את הספרים של הרב קיט באופן עצמאי?

א' תתקצ"ג מה הפונה במה שאמרו חז"ל "הרשעים הם קבא מלאים חרטות"?

א' תתקצ"ד מהם ספרי היסוד שמכרחים ללמוד כדי להפיר את קכג חסידות ברסלב?

א' תתקצ"ה הייתי רגיל להתבודד הרבה, אבל לאחרונה זה קכה קשה לי מאד

א' תתקצ"ו חמותי מתכננת לבוא אלינו לכמה חודשים לאחר קכז שאלד ואני חוששת מזה

תִּכְוֵן הָעֲנִינִים

ז

א' תתקצ"ז אֲנַחְנוּ רוֹצִים לְקַרֵּא לְתַאוּמִים שְׁנֹלְדוּ לָנוּ עַל שֵׁם קב"ח רַבְּנוּ וְעַל שֵׁם מוֹהְרַ"שׁ, וְלַהוֹסִיף לְכָל אֶחָד שֵׁם נוֹסֵף

א' תתקצ"ח בְּבֵית הוֹרֵי אוֹכְלִים בְּשָׂר רַק מְשֻׁחַט פְּרָטִי, הָאֵם קל אָנוּ יְכוּלִים לֶאֱכֹל שָׁם?

א' תתקצ"ט מֵאִז שֶׁהִתְגַּרְשְׁתִּי הַכֹּל הִדְרָדַר אֵיךְ אָנִי יְכוּל לְצַאֵת קלא מְוָה וּלְהִקִּים חַיִּים חַדָּשִׁים?

ב' אלפים אָנִי שׁוֹקֵל לְהִתְחִיל לְמַסֵּר שְׁעוֹר בְּרַבִּים מִתּוֹךְ קלב הַקּוֹנְטְרַסִּים שֶׁל הַרֵב מַה דַּעְתְּכֶם?

ב' א' בְּנֵי מִתְרַחֵק מִדְּרַךְ הַתּוֹרָה הָאֵם מַעֲבֵר לִיבְנָאֵל יְכוּל קלד לְהַחְזִיר אוֹתוֹ לְדְרַךְ הַיְשָׁרָה?

ב' ב' בְּמָה עֲדִיף לְהִשְׁקִיעַ יוֹתֵר: בְּלִמּוּד סִפְרֵי רַבְּנוּ אוֹ קלו בְּלִמּוּד גְּמְרָא?

ב' ג' הָאֵם יֵשׁ עֲנָן לְהַצִּיחַ הַיּוֹמָנָה לְחַתֻּנְתִּי עַל קַבְרוֹ שֶׁל קלח אָבִי, בְּכַדִּי שֶׁהוּא יִגִּיעַ לְחַתֻּנָּה?

ב' ד' הָאֵם יֵשׁ מְקָרִים שֶׁבֶן צְרִיכִים לָתֵת לְיֶלֶד סְטִירָה אוֹ קלט מְכָה קֻטְנָה?

ב' ה' מִמְּלִיצִים לָנוּ לְהַכְנִיס אֶת בִּתְנוּנוֹ לְחֻנוּךְ מִיְחָד הָאֵם קמא בְּדַאי לַעֲשׂוֹת זֹאת?

ב' ו' מַהִי מַעֲלַת הַלִּמּוּד בְּסִפְר הַזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ? וְהָאֵם כָּל קמד אֶחָד יְכוּל לְלַמֵּד בּוֹ?

ב' ז' אָנִי לֹא מַצְלִיחַ לְהַפְסִיק לְהִרְהַר בַּדְּבָרִים מְגַנִּים קמז

ב' ח' הָאֵם כְּשֶׁאָנִי שׁוֹמֵעַ שְׁמַדְבָּרִים נֶגֶד חֲסִידוֹת בְּרִסְלָב, קנא עָלַי לְמַחוֹת אוֹ שְׁעֲדִיף לְשַׁתֵּק?

תִּכְוֵן הָעֲנִיָּיִם

ח

ב' ט'	האם יש בעיה לתת 'טיפ' למוכר שאינו שומר תורה ומצוות?	קנג
ב' י'	האם מתר לברר את מין העבר קדם הלכה? והאם מתר לספר זאת לאחרים?	קנה
ב' י"א	עליתי ארצה לבדי, זכיתי להתקרב לרבנו, ואני זקוק להכונה מהצדיק	קנט
ב' י"ב	בשהייתי ילדה המורות בבית הספר היו מרביצות לי, ואינני מסגלת לסלח להן	קס
ב' י"ג	מישהו התעבר בקשר שלי ושל בת זוגי וגרם שנפרד	קסב
ב' י"ד	האם עלי לעשות בדיקות גינטיות בזמן ההריון?	קסג
ב' ט"ז	רבנו אומר ש"עקר התשובה שישמע בזיונו ידם וישתק" האם דמימה ושתיקה הם שני דברים שונים?	קסה
ב' ט"ז	האם שיך לבחור שלומד בישיבה הניכונת לקום בחצות לילה כדי להתבודד?	קסז
ב' י"ז	רבנו אמר שלא טוב לתת ספין במתנה למישהו אחר מזה הסבה?	קסח
ב' י"ח	מספר בגמרא שרבנו הקדוש שלח מזוזה לגוי איך זה יתכן, הרי זה אסור?	קע
ב' י"ט	ברצוני להעיר על טעות בפרט מסים בספר "פעלת הצדיק"	קעא
ב' כ'	בגנו בן השבע עשרה מדרדר רוחנית, ולכן אנו שוקלים לחתן אותו כבר עכשו	קעד

תִּכְנֵן הָעֲנִינִים

ב' כ"א	האם ההבטחה למי שידפיס את "אשר בנחל" חלה קעה גם על מי שידפיס את "שז"ת ברסל"ב?
ב' כ"ב	האם לאדם שאומר בכל יום את ה"תקון הכללי" קעו יש צרך בסגלות נוספות?
ב' כ"ג	מה מקור המנהג שבשבת שלאחר פסח מוסיפים קעח לחלה חתיכת בצק בצורת מפתח?
ב' כ"ד	האם יתכן שמשהו בדורנו יזכה לנבואה ולרוח קפ הקדש?
ב' כ"ה	האם נשארז מרבי נחמן צאצאים שחיים בדורנו? והאם יודעים מי הם?
ב' כ"ו	למה הכוונה בדבור ש"הצדיק הוא השדכן"?
ב' כ"ז	האם "סדר דרך הלמוד" של רבי נחמן מברסלב קפז סותר למוד בעיון?
ב' כ"ח	כבר שנים אני סובלת מחסר שקט, סיוטי לילה קפח ומצבי רוח משתנים
ב' כ"ט	מה אני צריך לעשות כדי לצאת מהעצבות ולהיות קצ "רק בשמחה"?
ב' ל'	אני לא מצליחה בשום דבר ומרגישה שאני בשלון קצג אחר גדול
ב' ל"א	מה אנחנו צריכים לתקן כדי שתהיה לנו פרנסה קצה טובה ושלום בית אמיתי?
ב' ל"ב	הפרתי בחור עם מדות טובות אבל הוא קנאי קצז ואובססיבי האם כדאי לי להתחתן אתו?

תִּכְן הָעֲנִינִים

קצט	ב' ל"ג	אָנוּ רוֹצִים לְקַנּוֹת רֶכֶב הָאֵם כִּדְאֵי לָנוּ לְקַחַת הַלְוָאָה לְשֵׁם כְּרִי?
רא	ב' ל"ד	רַבְּנוּ אָמַר לֹא לְשִׁתּוֹת יֵינן שְׂרָף, אַךְ מוּבָא שְׁבַעֲצֻמוֹ כֵּן שְׁתָּה כִּיֻּצַד זֶה מִסְתַּדְרִי?
רג	ב' ל"ה	גְּלִיתִי שְׁבַעֲלִי לֹא שָׁמַר לִי אֲמוּנִים וּבָגַד בִּי מִה עָלִי לַעֲשׂוֹת?
רו	ב' ל"ו	מִהֵן הַהֲלָכוֹת הַכִּי חֲשׂוּבוֹת וּנְחֻצוֹת בְּסִפְרֵי "לְקוּטֵי הַהֲלָכוֹת"?
רז	ב' ל"ז	הָאֵם יֵשׁ מְקוֹר לְמִנְהַג שְׁלֵא לְהַכְּנִס לְבֵית דֶּרֶךְ הַחֲלֹן?
רט	ב' ל"ח	אֲנִי שׂוֹקֵל לְהִתְחַיֵּל לְלַמֵּד רְפוּאָה סִינֵית, אַךְ חוֹשֵׁשׁ שֶׁזֶה יִגְרַם לִי לְבִטּוֹל תּוֹרָה
רי	ב' ל"ט	מִי הִיָּה הַרֵב אַרְיָה קַפְלָן וְצ"ל?
ריב	ב' מ'	הָאֵם לְפִי מִנְהַג בְּרִסְלָב אוֹמְרִים "אֲנַעִים זְמִירוֹת" לְאַחַר תְּפִלַּת מוֹסֵף בְּשַׁבָּת?
ריג	ב' מ"א	לְאַחַר תְּקוּפָה שֶׁל יְסוּרִים גְּדוּלִים הַתְּגַרְשְׁתִּי אֵיךְ אֲנִי יְכוּלָה לְזַכּוֹת לְזוּוג הָאֲמִתִּי שְׁלִי?
רטז	ב' מ"ב	מִי נִקְרָא בְּזִמְנֵנוּ צְדִיק שְׁכַדְאֵי לְקַבֵּל מִמֶּנּוּ בְּרַכָּה?
ריח	ב' מ"ג	מִה כּוֹנֵנוֹ שֶׁל רַבְּנוּ בְּזֶה שְׂאֵמַר "הַתּוֹרָה שְׁלִי הִיא כְּלָה הַקְּדָמוֹת"?
רכ	ב' מ"ד	הָאֵם צְרִיכִים לְחַשֵּׁשׁ לְהִתְבּוֹדֵד בְּחִיק הַטְּבַע בְּגִלְלָה שְׁמֻצוּיִים שֶׁם בְּעֲלֵי חַיִּים מְסַכְּנִים?

תִּכְנֵן הָעֲנִינִים

ב' מ"ה	הורי עומדים להתגרש, ואני לא יודע האם ללכת עם אמי או להשאר בבית עם אבי	רכב
ב' מ"ו	אמא שלי מערערת לי את הבטחון העצמי וגורמת לי להרגיש מיתרת	רכה
ב' מ"ז	איך זוכים לשמור את העינים בזמן שבכל מקום יש מראות לא צנועים ונסיונות קשים?	רכז
ב' מ"ח	האם יש סגולה או פסוקים מסוימים שעוזרים להרדם מהר?	רכט
ב' מ"ט	האם יש ענין שאדם נסתיר כמה שיותר את מה שהוא עושה בעבודת השם?	רל
ב' נ'	איך אדם יכול לדעת שתפלתו התקבלה בשמים?	רלב
ב' נ"א	אין לי בעל וילדים ואני בודדה מאד למה אני סובלת כל כך?	רלד
ב' נ"ב	איך אפשר לדעת אם כשפו אותי? והאם מתר ללכת למישהי שעוסקת במיסטיקה?	רלו
ב' נ"ג	ביבנאל אנו נוהגים ללבש בשבת בגדי לבן האם לנהוג כך גם ביום טוב?	רלט
ב' נ"ד	אני גרושה כבר עשר שנים ולא יכולה להתחתן בגלל חסימה רגשית	רמב
ב' נ"ה	איך אפשר להנצל מלדבר לשון הרע? ואיך אפשר לתקן אם כבר נכשלתי?	רמג
ב' נ"ו	בעלי סובל מאד בגלל מצבי הרוח שלי איך זוכים לרגע?	רמה

תִּכְוֵן הָעֲנִיָּיִם

ב' נ"ז	מִדּוּעַ הִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּרָא אֶת הָעוֹלָם בְּצוּרָה כְּזוֹ רמח שֶׁלְכֹל אֶחָד יֵשׁ דְּעָה שׁוֹנֵה מִחֲבֵרוֹ?
ב' נ"ח	אֲנִי הוֹלֵךְ לְשִׁעוּרֵי חוּזק שֶׁל אֶחָד מִרְבֵּנֵי בְּרִסְלָב, אֵךְ רנ כְּשֶׁאֲנִי יוֹצֵא מִהַשְּׁעוּר אֲנִי שׁוֹב נַעֲשֶׂה מְדַבֵּךְ
ב' נ"ט	אֲנִי עוֹמֵד לְהִתְחַתֵּן בְּקִרְוֹב, וְיֵשׁ לִי פֶתַח גְּדוֹל מְזֵה רנב
ב' ס'	מִי הִזָּה וּבֵאִיזוֹ תְּקוּפָה חֵי רַבִּי יְהוּדָה אֶלְחָרִיזִי? רנג
ב' ס"א	הֵאֵם יֵשׁ עֲנָן לְהַקְפִּיד שֶׁשְׁלֹחַן הָאֶכָל יִהְיֶה בְּנוֹקָא רנד עִם אַרְבַּע רַגְלָיִם?
ב' ס"ב	הֵאֵם גַּם בְּדוֹרֵנוּ קוֹרִים נְסִים כְּמוֹ שֶׁקָּרוּ בְּדוֹרוֹת רנז הַקּוֹדְמִים?
ב' ס"ג	הֵאֵם זֶה חֲשׁוֹב שֶׁמִּלְמַד תִּינּוּקוֹת שֶׁל בַּיִת רַבֵּן יִטְבֵּל רסג בְּמִקְנֵה בְּכַל יוֹם?
ב' ס"ד	הִתְחַתַּנְתִּי לִפְנֵי שְׁלֹשָׁה חֲדָשִׁים, וּמֵאַזְ אֲנִי מִרְגִּישׁ רסה שֶׁאֲנִי חֵי בְשׂוּדָה קָרֵב
ב' ס"ה	בְּעֵלֵי יוֹצֵא לְהַפְצָה וּמְזוּכָה אֶת הַרְבִּים, אֵךְ אֲנִי רסז חוֹשֶׁשֶׁת שֶׁהוּא יִסְתַּכֵּל עַל נָשִׁים אֲחֵרוֹת
ב' ס"ז	בְּגִלְלֵי שֵׁיִשׁ לִי מֵרֵאָה שֶׁל חֲסִיד בְּרִסְלָב יֵשׁ לִי רסט מְנִיעָה לְצֵאת לְשׂוֹדוּכִים
ב' ס"ז	יֵשׁ הַרְבֵּה סוּגֵי צְדָקָה שֶׁאֲפָשֶׁר לָתֵת מֵהַצְדָּקָה רעא הַכִּי חֲשׁוּבָה?
ב' ס"ח	כִּיִּצַד זֹוֹכִים לְדַעַת אֶת כָּל סִפְרֵי רַבְנּוֹ בְּעַל-פֶּה? רעג
ב' ס"ט	קוֹרְאִים לִי 'עֲנֵת' הֵאֵם כְּדָאֵי לִי לְהוֹסִיף אֶת הָאוֹת רעד 'לְשִׁמִּי וּלְהַקְרָא 'עֵינֵת'?

רעו	ב' ע' איזו גמילות חסד אנחנו יכולים לעשות עם הרכב שלנו?
רע	ב' ע"א מאז שאני קטן אין להורים שלי שלום-בית, וכל הזמן יש ביניהם עצבים
רעא	ב' ס"ח. כיצד זוכים לדעת את כל ספרי רבנו בעל-פה?
רעג	ב' ס"ט. קוראים לי 'ענת', האם כדאי לי להוסיף את האות 'י' לשמי ולהקרא 'עינת'?
רעד	ב' ע'. איזו גמילות חסד אנחנו יכולים לעשות עם הרכב שלנו?
רעו	ב' ע"א. מאז שאני קטן אין להורים שלי שלום-בית, וכל הזמן יש ביניהם עצבים
רעח	ב' ע"ב. בעלי עוב את הבית ולא מוכן לחזרה מה עלי לעשות?
רעז	ב' ע"ג. הציעו לבעלי להיות מוכר בחנות, אך אני חוששת שהוא ירד בקדשה ויכשל בשמירת העינים
רפא	ב' ע"ד. אמרו לי שדעתכם לגבי שדוכים היא "נוק לרוקה וגרול לגרושה". האם זה נכון?
רפב	ב' ע"ה. יש לי משיכה להפיץ דוקא ב"מקומות המטנפים". האם יש ממה לחשש?
רפז	ב' ע"ו. הכרתי בחור מצין ואני מאד נמשכת אליו. איך אפשר לגרם שגם הוא ימשך אלי בצורה כזו?
רפח	ב' ע"ז. פתחו ליד ביתנו ישיבה לחוזרים בתשובה, ואנו חוששים שהבחורים יצרו קשר עם בנותינו

תִּכְן הָעֲנִינִים

ב' ע"ח.	מדוע בני אדם הם כפויי טובה ומשלמים רעה תחת טובה?	רצ
ב' ע"ט.	קשה לי לטבל במקנה בכל יום ולכן אני משתדל לקיים את תקנת החיד"א. האם זה נחשב לי כטבילה ממש?	רצב
ב' פ.	בגלל שאף פעם לא מלאתי את תאנותי, יש לי סקרנות ויצר יותר מאדם רגיל	רצג
ב' פ"א.	האם כדאי להמשיך בטפולי הפוריות למרות גילי המתקדם וחסר ההצלחה של הטפולים האחרונים?	רצו
ב' פ"ה.	אני משתדל מאוד לא לפגם בברית, אבל מרגיש שאינני יכול לעמד יותר בנסיון	רצז
ב' פ"ג.	יש לי עסק עצמאי שלא מצליח. מה עלי לעשות כדי שהוא ישגשג ויתפתח?	רצט
ב' פ"ד.	לאיזו נשמה בעולם העליון מתחברת הנשמה של אשה שהתאלמנה והתחתנה בשנית?	ש
ב' פ"ה.	האם אפשר לחנך את הילדים באמצעות הסברה נכונה ומבלי להכותם כלל?	שא
ב' פ"ו.	הצדיק כותב תמיד שצריכים להיות בשמחה, אבל מה עושים בשעה קשה מאוד וממש בלתי אפשרי?	שג

תפלה לזכות לשמחה	י"ט
תפלה לזכות לשמחה	נ"א
תפלה למציאת הזוג	ס"ח

הַקְדָּמָה

הַסֵּפֶר הַזֶּה הוּא הַחֵלֶק הַשֵּׁשׁ עֶשְׂרֵה בַסֵּדֶרֶת "שְׁאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת בְּחִסְדוֹת בְּרִסְלָב". וְבוֹ מוֹפִיעוֹת שְׁאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת בְּנוֹשָׁאִים שׁוֹנִים וּמְגֻנָּיִם, הַנוֹתְנוֹת מֵעֵנָה לַתְּהִיּוֹת וּסְפָקוֹת שֶׁל מַתְקַרְבִּים חֲדָשִׁים לְדַרְכָּהּ שֶׁל חִסְדוֹת בְּרִסְלָב, וְכֵן לַתְּלַמִּידִים וְתִיקִים, אֲשֶׁר מֵעַנְיָנִים לְדַעַת אֶת דַּעַתוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ הַקְדוֹשׁ רַבִּי נַחֲמָן מִבְּרִסְלָב זי"ע, וְאֵת הַדֶּרֶךְ שֶׁלֵּמַד אוֹתָנוּ.

הַשְּׁאֵלוֹת שֶׁהִגִּיעוּ מִכָּל רַחְבֵי הָעוֹלָם, נִשְׁלַחוּ לְלִשְׁכַת כְּבוֹד קִדְשַׁת מוֹהֲרֵי"ש שְׁלִיט"א — הַצַּדִּיק מִיבְּנֵי אֵל, אֲשֶׁר הִשִּׁיב עֲלֵיהֶן בְּאִפְּן אִישִׁי, הַתְּשׁוּבוֹת אוֹצְרוֹת בְּתוֹכָן עֲצוֹת נוֹרְאוֹת וְנִפְלְאוֹת בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אִיךָ לְהַחְזִיק מֵעֵמֶד בְּכָל מַה שֶׁעוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִקְטָן וְעַד גְּדוֹל, בְּרוֹחַנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, וְאִיךָ לְהִתְמוֹדֵד עִם כָּל בְּעִיּוֹת הַחַיִּים בְּזֶה הָעוֹלָם.

מֵאַמְצִים גְּדוֹלִים נַעֲשׂוּ עַל מְנַת לְהַגִּישׁ לְקוֹרְאִים אֶת הַסֵּפֶר בְּאִפְּן מְהֵרָה וְאִיכוּתִי, וּבְלִבְנוֹ תַקְוָה, שֶׁכָּל מִי שִׁיקְרָא בַסֵּפֶר הַזֶּה, יִהְיֶה וַיִּחְיֶה אֶת עֲצֻמוֹ מְאֹד, וַיִּמְצָא תְשׁוּבָה גַם לְשְׁאֵלוֹתָיו הַפְּרֻטִיּוֹת, כִּי לְמֵרוֹת שֶׁהַמְּכַתְּבִים נִכְתְּבוּ בְּאִפְּן אִישִׁי לְשׁוּאֵל, מֵיַעֲדִים הֵם לְכָל אָדָם מִיִּשְׂרָאֵל.

על-ידי שאַתָּה נויטל עצה מִתְּרַב,
 על-ידי-זֶה תִּזְכֶּה לִישׁוּעָה.

(ספר המדות, אות עצה, סימן ה')

אי אָפֶשֶׁר לְבוֹא לְאִמוּנָה אֶלָּא
 עַל-יְדֵי אִמָּת... וְאִי-אָפֶשֶׁר לְבוֹא
 לְאִמָּת אֶלָּא עַל-יְדֵי הַתְּקַרְבוֹת
 לְצַדִּיקִים, וְיִלְךְ בְּדֶרֶךְ עֲצָתָם.

(לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן ז')

גם לכם יש שאלה?

עכשוו ההזדמנות הנדירה לקבל תשובה - אפשרית!

במספר הטלפון של משרד הקהלה ביבנאל - 04-6708356

או בדאר אלקטרוני - info@breslevcity.co.il

או באתר האינטרנט - www.breslevcity.co.il

שְׁאֵלוֹת וְתַשׁוּבוֹת בְּחִסְדוֹת בְּרִסְלָב

א' תתקנ"א.

**אָנִי מִתְבוֹדֵד לְהֵשֵׁם וּמְדַבֵּר אֶתּוֹ, אֲבָל לֹא שׁוֹמֵר
מִצְוֹת וְחֵי פְּחִלוּנִי**

שְׁאֵלָה:

מֵאֵת יָדִיד: שְׁלוֹם לְכַבוֹד הַצַּדִּיק מִיְּבִנְאֵל.
אֲבָקֶשׁ שֶׁכְּבוֹדוֹ לֹא יִכְעַס עַל דְּבָרַי. קָרָאתִי רַבִּים
מִהַקוֹנְטֵרֶסִים שֶׁלָּךְ, וְהֵם תָּרַמוּ לִי רְבוֹת וְהִשְׁפִּיעוּ עָלַי
הַשְּׁפָעָה עֲצוּמָה, וּבְכֹל זֹאת אָנִי חִלוּנִי, וְלֹא רוֹצֵה
לְחֹזֵר בַּתְּשׁוּבָה, כִּן שֶׁאֲנִי עוֹשֶׂה הַתְּבוּדוֹת וּמְדַבֵּר
עִם הַשֵּׁם, כְּמוֹ שֶׁהַמְּלִיץ כְּבוֹדוֹ - אֵךְ מַעֲבֵר לְכֶךָ אִינִי
שׁוֹמֵר מִצְוֹת כָּלֵל.

הָאֵם זֶה אֲפֹשְׁרִי מִבְּחִינַת כְּבוֹדוֹ, שֶׁאֲהִיָּה מְשַׁפֵּעַ עִמְקוֹת
מִסְפָּרָיו וּמִהַשְׁקָפָתוֹ, אֵךְ אֲהִיָּה אֲרַח חַיִּים חִלוּנִי
כְּרַבּוֹ? אֲצִיֵּן שׁוֹב, אֵת הַשְּׁפָעָתוֹ הַרְבֵּה שֶׁל כְּבוֹדוֹ עָלַי,
וְאֵת הָעֶזְרָה שְׁנוֹתֶנֶת לִי הַהַתְּבוּדוֹת.

וּשְׁאֵלָה נּוֹסֶפֶת: כְּבוֹדוֹ מִתְיַחַס לְחִשְׁבּוֹת הַשְּׂמֵחָה -
וְכֹתֵב שֶׁזֶה דְּבַר קָשֶׁה לְהִיּוֹת בְּשְׂמֵחָה. אָנִי חָשׂ זֹאת
בְּחַיֵּי הַפְּרֻטִּים בְּהַתְּמוּדוֹתַי עִם בְּעִיּוֹת לֹא פְּשׁוּטוֹת.
אֵיךְ נִתֵּן לְגַבֵּר עַל הַקָּשִׁי לְהִיּוֹת בְּשְׂמֵחָה, וְלִהְיֵא עֲצָמִי
לְמַצֵּב שֶׁל שְׂמֵחָה? הָאֵם תּוּכַל לְהַנְחוֹת אוֹתִי?

תשובה:

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁשֵׁי עָרֵב שֶׁבֶת קֹדֶשׁ לְסֵדֶר צוּ, י"א נִיסָן ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יָדֶיךָ נָרוּ וְיֵאִיר.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

הִנֵּה חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים אוֹמְרִים (אבות ג, ט) כָּל שֶׁמַּעֲשִׂיו מְרַבֵּין מִחֲכָמָתוֹ, חֲכָמָתוֹ מִתְקַיְּמָת, וְכָל שֶׁחֲכָמָתוֹ מְרַבָּה מִמַּעֲשָׂיו, אֵין חֲכָמָתוֹ מִתְקַיְּמָת; אָדָם כְּלוּל מִחֶמֶר וְצוּרָה, הֵינּוּ מִגּוּף וּנְשָׁמָה, הַגּוּף הוּא מְגֻשָּׁם מְאֹד, וְנִמְשָׁף רַק אַחַר תְּאוּרוֹת הַבְּלִי עוֹלָם הַזֶּה וְכוּ' וְכוּ', וְהַנְּשָׁמָה הִיא רוּחָנִית מְאֹד, וְנִמְשָׁקֶת רַק אַחַר רוּחָנִיּוֹת, וַיֵּשׁ בֵּינֵיהֶם תָּמִיד מְרִיבוֹת, הַגּוּף מוֹשֵׁף לְגִשְׁמִיּוֹת, וְהַנְּשָׁמָה מוֹשָׁקֶת לְרוּחָנִיּוֹת, וּבִשְׂבִיל זֶה נִתֵּן לָנוּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הַמְּצוּוֹת, שֶׁהֵם בְּדִבְרֵים גִּשְׁמִיִּים דִּיקָא, כְּגוֹן צִיצִית מְצֻמָּר רַחֲלִים, תְּפִלִּין מַעוֹר בְּהֵמָה וְכוּ', וְכֵן כָּל הַמְּצוּוֹת שֶׁצִּוְּנוּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא זֶה מִדְּבָרִים גִּשְׁמִיִּים דִּיקָא, כְּדֵי לְקַשֵּׁר רוּחָנִיּוֹת לְגִשְׁמִיּוֹת.

אִם אָדָם זוֹרֵק אֶת שְׂכָלוֹ וְחֲכָמָתוֹ הַמְּדַמֶּיֶת יוֹדֵעַ שֶׁאֵין לוֹ שְׂכָל וְדַעַת כְּלָל, עַל יְדֵי זֶה הוּא מְקַיֵּם אֶת הַמְּצוּוֹת בְּתַמִּימוֹת וּפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה, בְּלִי שׁוּם חֲכָמוֹת וְהַשְׂפָלוֹת כְּלָל, וְאֵינוֹ חוֹקֵר לָמָּה? וּמָה? וּמִי? וּמִי שֶׁמִּשְׁתַּמֵּשׁ רַק עִם חֲכָמָתוֹ הַמְּדַמֶּיֶת, וְרוֹצֵה הַכֹּל לְהַבִּין בְּשְׂכָלוֹ הַמְּגֻשָּׁם, עַל יְדֵי זֶה הוּא מְלֹא קִשְׁיוֹת וּסְפָקוֹת מְדוּעַ? לָמָּה? וּמָה? וּמִי? וְנִשְׁאָר קֶרֶחַ מִכָּאֵן וְקֶרֶחַ מִכָּאֵן. וְלָכֵן אָמַר רַבְנוּ ז"ל (לקוטי מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן י"ב) שֶׁעֵקֶר הַיְהוּדוּת הוּא תְּמִימוֹת וּפְשִׁיטוֹת, וְאָמַר (שִׁיחוֹת הַר"ן, סִימָן ט"ו) שֶׁהוּא חֲכָמָה וּמְלֹאכָה גְדוֹלָה לְהֵיוֹת כְּמוֹ בְּהֵמָה. וְזֶה בְּחִינַת (שְׁמוֹת לו, א) "אֲשֶׁר נִתֵּן הַנֶּפֶשׁ חֲכָמָה וְתַבּוּנָה בְּהֵמָה", הֵינּוּ שֶׁהוּא חֲכָמָה לַעֲשׂוֹת עֲצָמוֹ כְּבְהֵמָה, וְכִמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (חֲלִין ה':) עַל הַפְּסוּק (תְּהִלִּים לו, ז) "אָדָם וּבְהֵמָה תוֹשִׁיעַ הַנֶּפֶשׁ" - אֵלוֹ בְּנֵי אָדָם שֶׁעָרוּמִים בְּדַעַת וּמְשִׁימִין עֲצָמָן כְּבְהֵמָה וְכִמוֹ שֶׁאָמַר אֶסֶף (תְּהִלִּים עג, כב) "וְאֲנִי בְּעַר וְלֹא אֶדַע בְּהֵמוֹת הָיִיתִי עִמָּךְ".

אשרי מי שזוכה להגיע אל מדת התמימות, וכבר ספר לנו רבנו ז"ל (ספורי מעשיות, מעשה ט' מהחכם ותם) אל מה זכה התם וכו', שנעשה מיניסטר על כל המיניסטריין, צדיק על כל הצדיקים, עין שם.

ולכן לדעתי תמשיך לדבר אל הקדוש ברוך הוא, שזה דבר גדול מאד מאד, כי כך אמרו חכמינו הקדושים (פריית ג:) עקימת שפתיו הוי מעשה, ופרשו צדיקים הינו בזה שאדם מדבר אל הקדוש ברוך הוא, זה בעצמו מעשה, הינו מצוות מעשיות, ובזכות זה תזכה שיגה מחדך ודעתך ושכלך וכו', עד שתזכה לקים מצוות מעשיות דיקא, אשר זו הזכות הכי גדולה, שאדם גשמי וחקרי יכול לקחת מצוות מעשיות דיקא, ולקשר את נשמתו לאין סוף ברוך הוא.

בענין שמחה, דע לך שכל העולם כלו נמשכים אחר העצבות והעצלות והמרירות והדכאון, וצריכים להכריח את עצמו להגיע אל שמחה, ולכן מה טוב ומה נעים באם תאמר את התפלה הזו בכל יום:

רבנו של עולם זבני להיות בשמחה תמיד, ואזכה להרגיש את השמחה ברמ"ח איברי ושס"ה גידי, עד שהשמחה תגיע לרגלי, שאזכה לרקוד בכל יום מרב שמחה על גדל החסד שעשית עמדי, שנבראתי מזרע ישראל, ואני יכול לקיים את מצוותיך, אנא רחם עלי וחרק ממני את העצבות והעצלות, וזבני לדבר בכל יום עם אחרים משמחה, ואזכה לשמח את אחרים, ועל ידי זה גם אני אזכה לשמח, ובזכות השמחה אזכה להפלל בך לנמרי, עד שלא אראה לפני עיני רק את אמתת מציאיתו ותברכה, איך שאתה מחיה ומחנה ומקיים את כל הבריות בלה, וזבני לאמונה ברורה ומזכנת שאזכה לרעת ביריעה ברורה שאתה נמצא ואין בלעדיה נמצא, ועל ידי זה תמחל לי על כל עוונותי, ואזכה להפלל בך מעתה ועד עולם אמן סלה.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי
שאני מבקש ומתפלל בערך שיהיה לי הצלחה מרבה ובכל אשר
תפנה תשכיל ותצלית.

המאחל לך שבת שלום וחג פסח ושמוח

א' תתקנ"ב.

מיהו "חסיד נפול"? וכיצד נצלים מלהיות כזה?

שאלה:

מאת צחי: שלום לכבוד קדשת מוה"רא"ש.
תודה רבה על כל הטוב שאתם עושים בעבור עם
ישראל ובפרט בעבורי.
רציתי לשאל מיהו "חסיד נפול", וכיצד נצלים מלהיות
כזה? האם אדם שעולה ויורד פעמים רבות בעבודת
השם נחשב ל"חסיד נפול"?

תשובה:

בעזרת השם ותבנה, יום ששי ערב שבת קדש לסדר צו, י"א ניסן ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל צחי גרו ואיר
לנכון קבלתי את מכתבך.

צריך שתדע שאדם שרוצה לשבר אותך וכו', אדם שאומר
לך שאין לך תקנה ותוחלת וכו', אדם שמקרר אותך באמונה בו
ותברך וכו', אדם שמקרר אותך מתפלה והתבודדות וכו', אף
שנראה חרדי וכו', זהו חסיד שנפל.

וכבר אמר רבנו ז"ל פעם על אלו שהולכים עם שרוולים
רחבים וכו', פדרכי החסידים וכו', אני לא יכול לסבל את

הכפירות והאפיקורסות שיוצאים מהשרוולים האלו, כי עוברים על בני אדם כל כך הרבה משברים וגלים עליית וירידות, אפלו שאדם הוא חסיד, אבל מרב הנסיונות הקשים והמרים שהוא עובר וכו' וכו', על ידי זה נתקרת אצלו האמונה, ועוד מקרר את אחרים רחמנא לישזבן.

והנה כתב מוהרנ"ת ז"ל (לקוטי הלכות, ראש חדש, הלכה ד', אות ג"ב) אדם צריך לקבוע בעצמו שיהיה איוף שיהיה, אף על פי בן יהיה חזק בדעתו שלא יהיה נסוג אחר לגמרי מהשם יתברך, ולא יאש את עצמו לעולם, ולא יהיה מהחסידים הנפולים שהם גרועים ממשמדים רחמנא ליצילן וכו', עין שם, וכן הוא (לקוטי הלכה, שלוחין, הלכה ה', אות י"ז) עקר התגרות והסתת הבעל דבר שמבקש תואנות ועלילות לשוב ולפל חס ושלום, לזהמת המדמה, בפרט אחר הסתלקות הצדיק, שאומר הרי כבר אפסה תקנה חס ושלום, ועמלק מתגבר, שהוא בחינת עצם התגברות היצר הרע, שמתעורר בהתגברות עצום בכל פעם, ועתה מה נעשה עוה, והכסילים חוזרים לאחוריהם, שזהו בחינת מה שקורין חסידים נפולים רחמנא ליצילן, שזה גרוע מהכל, כמו ששמעתי מפיו הקדוש וכו', עין שם.

וכן הוא (לקוטי הלכות, נזיקין, הלכה ד', אות כ"ה) קלפת נגה היא הקלפה הכי מסכנת, כי משם נמשך נפש הבהמיות של ישראל, שמשם באים החכמות רעות של העולם, ויש שמכנים עצמן בשם חסידים, ואומרים חכמות של שטות והכל המרחקים מהשם יתברך ומתורתו ומצדיקי אמת, ואלו הם קלפת נגה ממש שמערב טוב ורע, כי באמת יש בהם טוב הרבה כי אינם פורקין על חס ושלום, וקצתם הם אנשים פשרים קצת, ולפעמים אומרים דברי אמת, אך מערב בהם גם רע הרבה, דהינו החכמות שלהם שנדמה להם לחכמות, וכאמת הם שטותים גדולים, ואלו מזיקים גם בן הרבה, ומונעים מאד מלהתקרב לצדיקי אמת ואנשיהם הממשיכים השגת אלקותו

בעולם, ובאפן אחד הם מזיקים יותר מהעכו"ם והאפיקורסים, כי מעכו"ם ואפיקורסים רב ישראל מרחקים עצמן מהם בתכלית הרחוק כראוי להתרחק מהם יותר מן בעלי ראתן, אף מאלו הכשרים קצת אין מתרחקים מחכמתם כל כך, ובאמת הם מזיקים הרבה על ידי חכמתם וליצנות שלהם שמתלווצצים מכמה דרכי התמימות האמתיות וכו' (וכמבאר שיחה זאת במקום אחר ששמעתי מפיו הקדוש שחסיד שנפל גרוע ממשמה, כי ממשמד כל אחד נזהר, אבל מחסיד אף אחד לא נזהר, כי אף אחד לא יודע שהוא נפל ונתקרר מההתלהבות שלו וכו'), עי' שם.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפנה תשכיל ותצליח.

המאחל לך שבת שלום וחג בשר ושמן

א' תתקנ"ג.

**מאיזה גיל עלי לדבר עם בני בנושא שמירת הברית?
והאם ברמז או בצורה גלויה?**

שאלה:

מיאת אליהו מנחם: שלום לכבוד קדשת מוהרא"ש.
ברצוני לדעת מאיזה גיל ואם בכלל יש לדבר עם בני על ענין שמירת הברית? ואם כן, באיזה אופן אני צריך לדבר אתו, האם ברמז או בצורה גלויה וברורה? אשמח לדעת את פרטי הדברים לשם שמים. רפואה שלמה ורב תודה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב שבת קדש לסדר צו, י"א ניסן ה'תשע"ג.

**שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל אֱלֹהֵינוּ מִנַּחֵם גֵּרוֹ וְנֹאִיר
לְנִכּוֹן קְבִלְתִּי אֶת מַכְתְּבְּךָ.**

לְצַעֲרֵנוּ הָרַב מִסְתּוֹכְבִּים כָּל כּוֹן הַרְבֵּה מִגְּנֹלִים בְּעוֹלָם, אֲשֶׁר
מְכַרְחִים לְהִזְהִיר אֶת הַיְלָדִים עוֹד מִגִּיל קְטָנוּת, שְׂאֵם אֶחָד יִרְצֶה
לְנַגֵּעַ לָהֶם בְּבְרִית וְכוּ', שְׂתַכַּף וּמִיד יִבְרָחוּ מִשֵּׁם וְכוּ', אוֹ שִׁסְפְּרוּ
אֶת זֶה לְאָבָא וּלְאֵמָא, אוֹ שִׁסְפְּרוּ אֶת זֶה לְמַלְמֵד וְכוּ', וְלֹא לְפַחַד
בְּשׂוֹם פְּנִים וְאִפֵּן לְגִלוֹת אֶת זֶה לְאָבָא וּלְאֵמָא אוֹ לְמַלְמֵד, כִּי
בְּדַרְךָ כָּלֵל אֱלוֹ הַמְּגֻנָּלִים מְאִימִים עַל הַיְלָד שְׂאוֹי וְאָבוֹי אִם אֶתָּה
תִּגְלֶה, אֲנִי יִהְיֶה אֶת הָאָבָא שְׂלָךְ אוֹ אֶת הָאֵמָא שְׂלָךְ וְכוּ', וְהַיְלָד
כְּפִי קְטָנוּת דַּעְתּוֹ בְּאֵמַת מְפַחַד, וְלִכֵּן אֵינוּ מְסַפֵּר אֶת זֶה לְאָבוֹי
אוֹ לְאֵמָו, וְלִכֵּן צְרִיכִים לְהִזְהִיר אֶת הַיְלָדִים מְאֹד מְאֹד עַל דְּבַר
זֶה, עוֹד מִגִּיל קְטָנוּת, שִׁשְׂמְרוּ מִמְּגֻנָּלִים הָאֱלוֹ, וְכֵן שְׂאֵסוֹר לְנַגֵּעַ
בְּבְרִית שְׂזָה עוֹזֵן חֲמוֹר מְאֹד, וְדַעַת לְנִכּוֹן שְׂלֹא צְרִיכִים לְאִים
עֲלֵיהֶם אוֹ לְהַפְחִיד אוֹתָם, רַק לְהַסְבִּיר לָהֶם בְּנִיחוּתָא, וְאֶת זֶה
צְרִיכִים לְהַגִּיד וּלְהִזְהִיר אוֹתָם מִגִּיל קְטָנוּת.

וְעַל כָּלֵם צְרִיכִים לְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ שְׂיִלְדֵיו יִהְיוּ
שְׂמוֹרִים מִן הַחֲטָא, וּמֵה שְׂתַפְּלֶה פּוֹעֵלֶת שׂוֹם דְּבַר לֹא פּוֹעֵל,
וּבְכַרְט תְּפִלַּת אַבוֹת עַל בְּנִים, שְׂזָה מוֹעִיל מְאֹד מְאֹד.

הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הַשׂוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל יִשְׁמַע בְּתַפְּלָתִי
שְׂאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמְתַפְּלָל בְּעֶדְךָ שִׁיְהִי לְךָ הַצְּלָחָה מְרַבָּה וּבְכָל אֲשֶׁר
תִּפְּנֶה תִשְׁכִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ שְׂבַת שְׁלוֹם וְחַג בֶּשֶׁר וְשִׂמְחָה

א' תתקנ"ד.

האם תוכלו לספר לנו מעט מהנהגתו של הרב הקדוש מריבניץ זכותו תגן עלינו?

שאלה:

מאת אברהם: לכבוד הצדיק מוה"רא"ש שליט"א. תודה על השו"ת הנפלא, והלואי שכל הצדיקים היו מתנהגים כמותכם לעזר לעם ישראל. אבי הוא מתלמידי הרב הקדוש מריבניץ זכותו תגן עלינו והיות ששמעתי שהיה לכם קשר אישי עמו, אשמח מאד אם תוכלו לספר לנו אפלו מעט ממנו ומהנהגתו כי זה מאד ישמח את אבי, וגם אותי זה מאד מענין.

תשובה:

בעזרת השם ותבנה, יום ששי ערב שבת קדש לסדר צו, י"א ניסן ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל אברהם נרו ואיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

ידוע ומפורסם לכל גדל קדשתו ועבודתו במסירות נפש הכי גדולה של הרב הקדוש רבי חיים זאנוויל מריבניץ זכותו תגן עלינו. כשהגיע בפעם הראשונה לארצות הברית, ושמו הטוב הלך לפניו, אזי מאות אנשים רצו אחריו בכל יום לקבל את ברכתו (פי לצערה הרב לא חסרות צרות ניסורים וכו' וכו'), וידוע שברכתו נתקיימה. והנה בביתי היתה צרה גדולה מאד וכו', ואשתי עוררה אותי שאלך אליו ואבקש ממנו ברכה, ולספר לו את כל הצרה וכו', ואני התחמקתי בכל פעם, כי אמרתי לה אשר תהלה לאל אני מקרב אל רבנו ז"ל, והוא רבי ומורי וכו', ויען שהציקה בכל

יום שאנחנו צריכים לצאת מהצרה הגדולה וכו', ואנשים נושעים על ידו, מדוע לא תפנה אליו? עניתי ואמרתי לה אם הקדוש ברוך הוא רוצה שאפגש עמו, אזי יסבב שיבוא אלי וכו'. והיה הדבר בעינייה מאד מוזר וכו', כאלו זה אף פעם לא קרה וכו', ולא לקח הרבה זמן וכא להתאכסן אצל שכן אחד שגור ארבעה בתים רחוק מביתי, והיות שבביתי יש מקוה ובית הפנסת, אזי ישב שם ממקדם בבקר, עד מאחר בלילה, ושם עבד את עבודתו במסירות נפש הכי גדולה, ויש הרבה לספר מה שראיתי במשך שבוע שלם שהוא התאכסן בבית מדרשי.

אז הייתה תקופה שבכל פעם הלך להתאכסן אצל אחר, כדי שלא יפריעו לו, ונען שהגיע פתאום אל השכן שלי, אזי אף אחד לא ידע איפה הוא נמצא, ולכן ביום הראשון כשבא אלי, תכף ומיד סדרתי לו מנזן, והיות שלא היו אז אנשים, אזי דברנו מה שדברנו וכו' וכו', (ואין כאן המקום להאריך בענין זה). אבל בין כך חברא חברא אית ליה, והתחיל להתפרסם שהוא נמצא בבית הפנסת שלי, אזי התחילו לבוא בכל יום מאות אנשים, ובכל יום שנתפרסם יותר ויותר שנמצא אצלי, אזי מלאו את הבית הפנסת מבקר השכם עד מאחר בלילה, והיו דחיפות גדולות מאד וכו', שכלם באו לבקש ברכות ממנו, ולשפך את מר נפשם לפניו וכו', וראיתי אצלו דברים נפלאים מאד פלאי פלאים, איך שברכותיו נתקיימו, וכן ראיתי לפני אדם שהכסף בכלל לא מענין אותו, ולא היה לו שום עסק עם כסף, אנשים זרקו על השלחן כסף, והיתה ערמה גדולה של כסף, ולא היה אכפת לו שום דבר, הוא היה יכול לקום ולהשאיר את הכל, והגבאים חטפו את הכסף ושמו אותו בשקיות... אזי תכף ראיתי לפני איש אמת, כידוע אצל אנשי שלומנו אשר אנשי הבעל תפלה מאסו בכסף לגמרי, ולא עשו שום עסק מכסף, וזה הסימן הראשון של אדם שמחזיק באמת, מאחר שמואס בכסף וכו'.

את המסירות נפש שהיתה לו בטבילת מקנה, זה אי אפשר לתאר ולשער כלל, במשך תפלת שחרית אחת שהתפלל כשעתים ניותר, היה יכול לחלוץ את התפלין לכל הפחות עשר או חמש עשרה פעמים בלי שום גזמא כלל ולטבל במקנה ולהמשיך את התפלה, והיה זריז כל כך בהמקנה, עד שלא לקח לו רק כמה דקות וכו', והמשיך להתפלל בבכיות עצומות, ואת גדל המסירות נפש שהיתה לו, אי אפשר לתאר ולשער כלל, איך שמסר את נפשו עבורו יתברך, וכן את גדל האהבת ישראל שהיתה לו, זה בלתי אפשרי להסביר, וכל זה ראיתי במו עיני, ויש עוד המון דברים שראיתי ושמעתי אצלו, כי התאכסן בבית מדרשי שבוע שלם, אבל אין כאן המקום להאריך בזה.

על כל פנים רואים מכל זה יהודי שמוסר את נפשו בשביל נשמות ישראל, הברכות מצויות אצלו, ואשרי מי שמתחזק באמונת חכמים, להתקרב אל צדיקים אמתיים. הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפנה תשכיל ותצלית.

המאחל לך שבת שלום וחג בשר ושמח

א' תתקנ"ה.

באיזה צד של הציון מנח ראשו של רבנו הקדוש
והנורא?

שאלה:

מאת ישראל: לכבוד מורי ורבי כבוד קדשת מוה"רא"ש
שליט"א.

ראיתי בשם ספר מעבר יבק שבאשר מתפללים בקברי

צדיקים בצד שמנח ראשו של הצדיק, התפלה יותר רצויה. האם אתם יודעים באיזה צד מנח ראשו של רבנו הקדוש והנורא בציונו באומן?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב שבת קדש לסדר צו, י"א ניסן ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יִשְׂרָאֵל נְרוּ וְאִיר
לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתְּבְּךָ.

ידוע אשר רבנו ז"ל כשהיה בעיר טבריה אצל ציון סבו הקדוש רבי נחמן מהורדענקא זכותו תגן עלינו, עמד איפה שהמצבה נמצאת, ששם בדרך כלל הוא ראש של הצדיק, פי את המצבה תמיד עושים בראש של הצדיק, וכשמוהרנ"ת ז"ל היה בארץ ישראל, עמד גם כן שם, ואמר אני עומד עכשו באותו מקום איפה שרבנו ז"ל פסע ועמד.

את המצבה על ציון רבנו ז"ל בנו בסוף הכל לפני עשר או חמש עשרה שנים, וזה מנח על הרחב של קברו, ואם עומדים בפנים בית הכנסת הקטן שרבנו הראש הוא לצד זמין, ואם עומדים בחצר, הינו ברחבה מבחוץ, אזי הראש זה מצד שמאל, וזה ברור. אשרי מי שזוכה להיות אצל ציון רבנו ז"ל, שהבטיחנו בחייו אשר מי שיבוא אצלו אחר הסתלקותו הינו אל ציונו הקדוש בעיר אומן ויתן פרוטה לצדקה עבורו ויאמר את העשרה מזמורי תהלים הנקראים תקון הכללי, אפלו אם עצמו וגבהו חטאיו ופשעיו יוציאו מהשואל תחתית, וזה סובב על כל מיני פגמי הברית רחמנא לישזבן.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפלתו שאני מבקש ומתפלל בעדך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפנה תשכיל ותצלית.

המאחל לך שבת שלום וחג פסח ושמוח

א' תתקנ"ו.

פְּתַחְנוּ בֵּית מִדְרָשׁ שֶׁל בְּרֶסֶלַב בְּמָקוֹם מְגוּרֵינוּ, אֲדָהְרַב הַמְּקוֹמִי מִצַּר אֶת צְעָדֵינוּ וְרוֹדֵף אוֹתָנוּ

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת מְנַשָּׁה: שְׁלוֹם לְכַבוֹד הָרַב הַחָשׁוּב מוֹהֲרָא"ש שְׁלִיט"א.

אֲנִי חֹסִיד בְּרֶסֶלַב וְאֲנִי פוֹנֶה לְכַבוֹד הָרַב בְּשָׂמִי וּבְשֵׁם עוֹד בְּעֶשְׂרִים אַבְרָכִים מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ. הִקְמֵנוּ בְּמָקוֹם מְגוּרֵינוּ בֵּית מִדְרָשׁ קָטָן עַל שֵׁם רַבֵּנוּ, וּבְרוּךְ הַשֵּׁם אֲנַחְנוּ מִתְּפִלָּים יַחַד וְגַם לומְדִים מִתּוֹרָתוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ הַקְּדוֹשׁ, אַךְ יֵשׁ לָנוּ צַעַר גָּדוֹל מִכִּיּוֹן שֶׁהָרַב הַמְּקוֹמִי בְּמָקוֹם מְגוּרֵינוּ מְנַסֶּה לְהַצַּר אֶת צְעָדֵינוּ, וְלֹא רַק שְׂאֵינוּ מְפִיר בְּמִנְיָן שְׁלָנוּ וְעוֹזֵר לָנוּ לְפַתַּח וּלְהַרְחִיב אֶת בֵּית הַמִּדְרָשׁ הַקָּטָן, הוּא עוֹד רוֹדֵף אוֹתָנוּ עַד חֲרָמָה, וְאוֹמֵר לְאֲנָשִׁים לֹא לָבוֹא לְהִתְפַּלֵּל אֲצִלָּנוּ. אֲנִי לֹא יוֹדֵעַ מֵה יֵשׁ לוֹ נִגְדָּנוּ, אָבֵל זוֹ הַמְּצִיאוֹת, שֶׁהוּא לֹא מְפִיר בָּנוּ כָּלֵל וּכְלָל. מֵה עֲלִינוּ לַעֲשׂוֹת, הָאֵם עֲלִינוּ לְהִתְחַשֵּׁב בְּכַךְ שֶׁהוּא מְרָא דְאִתְרָא וּלְבַטֵּל אֶת הַמִּנְיָן הַנִּפְלֵא שְׁלָנוּ? יִהְיֶה לָנוּ מְאֹד קִשָּׁה לַעֲשׂוֹת אֶת זֶה, כִּי אֲנַחְנוּ מְרַגְּזִים בְּבֵית הַמִּדְרָשׁ שְׁלָנוּ אֶת רַבֵּנוּ מִמֶּשׁ. נִשְׁמַח לְקַבֵּל אֶת עֲצָתוֹ הַמְּחַפְּימָה שֶׁל הָרַב. בְּבִרְכַת חַג שְׂמִיחַ, אַבְרָהָם.

תשובה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁשֵׁי עָרֵב שֶׁבֶת קֹדֶשׁ לְסִדְרֵי צוּר, י"א נִסְיָן ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה אֶל מְנַשֶּׁה גֵּרוּ יְאִיר

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

לֹא צְרִיכִים לְהִתְפַּעֵל מִשׁוֹם בְּרִיָּה שְׁבַע עוֹלָם, אֲלֹא אַתָּם צְרִיכִים לְהִמְשִׁיךְ לְהִתְפַּלֵּל יַחַד, וּכְבֹּר אֶמַר רַבְּנוּ ז"ל לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנו שֶׁפִּתְחוּ מִנִּין בְּעִיר נַעֲמָרוֹב, הַמִּנִּין שְׁלָכֶם בּוֹקֵעַ רְקִיעִים. כָּכֵל שֶׁהַפְּרִי יוֹתֵר מִתּוֹק וְגָדוֹל, כְּמוֹ כֵּן יֵשׁ עַל הַפְּרִי קִלְפָּה יוֹתֵר קָשָׁה וְכו', וְלָכֵן אֵין לָכֶם לְהִתְפַּעֵל מִמֶּנּוּ כָּלֵל, כִּי מִי שֶׁחוֹלֵק עַל רַבְּנוּ ז"ל, צְרִיכִים לְדַעַת שֶׁהוּא מֵהַסְטֵרָא אַחֲרָא, וְהוּא מֵהַעָרֵב רַב וְכו'.

וּמַה הַפְּרוּשׁ עָרֵב רַב? הֵינּוּ הוּא עָרֵב רַב, עֲדִין אֵינוֹ רַב, אֲלֹא הוּא עָרֵב רַב, כְּמוֹ שְׁבַע עָרֵב שֶׁבֶת קֹדֶשׁ בֵּין הַשְּׂמֹשׁוֹת נִבְרְאוּ הַשְּׂדִים, וְאֵלוֹ הֶרַע-בְּנִים הַחוֹלְקִים עַל רַבְּנוּ ז"ל, וּמוֹצִיאִים שֵׁם רַע עָלָיו וְעַל אֲנָשָׁיו, וְהֵם הַשְּׂדִין? הַיְדוּדָאִין שֶׁצְרִיכִים לְשַׁמֵּר מֵהֶם מְאֹד מְאֹד, וּכְבֹּר מוּבָא בְּזִהָר (רַעֲיָא מֵהִימְנָא, נִשְׂא קַחָּה): וְאַתְהוּ דְרַוּ אֵינוֹן עָרֵב רַב רַעֲיָין עַל יִשְׂרָאֵל עֲאָנָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיָּה הוּא דְאַתְמַר בְּהוּ (יְחֻזְקָא לַה, לֹא) "וְאַתָּן צְאֲנִי צֹאן מְרַעֲיָתִי אָדָם" וְכו', [הַעָרֵב רַב הֵם נַעֲשִׂים רוּעִים עַל יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם צְאֲנוּ שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא], וְאֵינוֹן עָרֵב רַב אֵינוֹן עֲתִירִין בְּשִׁלְוָה בְּחֻדוּא בְּלֹא צַעֲרָא בְּלֹא יְגוּנָא כָּלֵל [אֵלוֹ הַעָרֵב רַב הַמְנַהֲיָגִים הֵם עֲשִׂירִים וְיֹשְׁבֵים בְּשִׁלְוָה בְּשִׁמְחָה בְּלִי צַעַר וּבְלִי יְגוּן כָּלֵל], גְּזֻלְנִין מְאִרִי שׁוּחַד דְּאֵינוֹן דִּינִין רִישֵׁי עֲמָא (בְּרַאשִׁית ו, יג) "כִּי מְלֹאָה הָאָרֶץ חֲמָס מִפְּנֵיהֶם" עֲלִיָּהּ הוּא אַתְמַר (אֵיכָה א, ה) "הֵיוּ צְרִיָּה לְרֹאשׁ", [הֵם גְּזֻלְנִים לֹוֹקְחִים שְׂחָה, וְהֵם הַדִּינִים וְהַרְאָשִׁים שֶׁל עַם יִשְׂרָאֵל, וְאֵלוֹ הַצְּרִים נַעֲשִׂים רֹאשִׁים].

וְאֵנִי יְכוֹל לְהַעֲדִיד עַל זֶה שְׁעַם יִשְׂרָאֵל הֵם קְדוּשִׁים וְטְהוּרִים, וְאֵלוֹ הַמְּפָרְסְמִים שֶׁל שְׁקַר הֶרַע-בְּנִים שְׁעוֹשִׂים צְחוּק מֵעַם

ישראל, כמו שאנחנו רואים את זה בחיוב בהרבה מקומות וכו', ולא בחנם שאמרו חכמינו הקדושים (שבת קלט.) תניא רבי יוסי בן אלישע אומר אם ראית דור שצרות רבות באות עליו צא ובדק בדיני ישראל שכל פרענות שבאה לעולם לא באה אלא בשביל דיני ישראל, עם ישראל הם קדושים ואלמלא המנהיגים הרשעים היו כלם חוזרים בתשובה, אף מה לעשות הם הטילו אימה כל כך, עד שאסור אפלו לדבר מזה, ואוי ואבוי מי שפותח את העינים להזולת ואומר את האמת, רוצים לכלע אותו חיים, ופותרים נגדו כל מיני תיקים וכו' וכו'. כל מגמתם הוא רק תקציבים ועוד תקציבים וכו' וכו', ואיך יכולים לעשק בני אדם, ולא אכפת להם מהיהדות שום דבר וכו', המקנה בכלל אינו בשר, נמצא שמכשילים באסורי פרישות, לא אכפת להם מהערוב, נמצא שמכשילים את הרבים באסורי סקילה, ההכשרים שלהם הם טרפות ונבלות, והם לוחמים בנגד החנוף הכשר והטהור וכו' וכו'.

ולכן לא צריכים להתפעל ממנו כלל, תמשיכו עם המניין שלכם, ואל תבלבלו את עצמכם ממנו כלל, ולא בחנם שתקנו לנו אנשי כנסת הגדולה ברכה בכל יום "השיבה שופטינו כבראשונה ויועצינו כבתחלה" וכו', שייחזיר לנו את השופטים והרבנים והדיינים האמתיים שאינם מתערבים בפוליטיקה של שקר, ואינם רודפי שלמונים, ואינם מעניינים בכסף וכו' וכו'.

הקדוש ברוך הוא ישלח לנו את הגואל צדק, ויגאלנו מאלו השקרנים הרמאים והצבועים.

המאחל לך שבת שלום וחסד ושמן

א' תתקנ"ז.

האם גם נשים צריכות להגיד את ה'תקון הכללי', או שזה מיתר ועדיף שיקראו תהלים?

שאלה:

מאת רחל: שלום לצדיק.

ידוע שה'תקון הכללי' מתקן את כל מה שהאדם פגם בקדשת הברית, ולכן ברצוני לשאל: האם גם נשים צריכות להגיד את ה'תקון הכללי', או שזה מיתר ועדיף שיקראו תהלים?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב שבת קדש לסדר צו, י"א ניסן ה'תשע"ג.

שלום רב אל רחל תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהב"ן, חלק א', סימן כ"ט) לתקן כל העברות בפרטיות הם רבים מאד, וכבוד על האדם, ואי אפשר לתקן אותם, כי יש דקדוקים ופרטטים רבים בכל לאו ולא, וכן צריך לתקן פלגיות הגידים וכו', וזה הענין של תקון הכללי שהוא זורק לבנוניות ותקונים גם במקומות הצרים והדקים וכו', וכזה תלוי פרנסה בלי טרח, הינו על ידי תקון הכללי וכו', וכל זמן שלא תקן תקון הכללי, איזי השכינה בסוד (ישעיה סג, ב) "מדוע אדם ללבושך", שזה בחינת דם נדה וכו'.

ולכן זה טוב מאד אפלו לאשה להרגיל את עצמה לומר בכל יום את העשרה מזמורי תהלים שהם נקראים "תקון הכללי", ועל ידי זה יתקן אצלה הכל, כמו שהבטיח רבנו ז"ל, ובפרט

כשנוסעת אצל ציון רבנו ז"ל, ואומרת שם את העשרה מזמורי תהלים, אשר אין למעלה מזה. על כל פנים איפה שהאשה רק נמצאת, כדאי וכדאי לומר בכל יום את העשרה מזמורי תהלים, שהם תקון הנפש וסגולה לפרנסה בנקל, ולכל הטובות שבכל העולמות.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפני תשפילי ותצליחי.

המאחל לך שבת שלום וחג פשוט ושמוח

א' תתקנ"ח.

המנהל שלי בעבודה מטריד אותי מינית, ואני מאד מבלבלת מהמצב

שאלה:

מיאת דינה: שלום רב.

אני רוצה להתנעץ עם הרב בנושא דחוף. המנהל שלי בעבודה מטריד אותי, וכל הזמן אומר לי מלים של אהבה, וכמה שאני יפה ומיחדת, והוא מנסה לשכנע אותי בכל מיני דרכים לעשות אתו עברה. אני הוקה והוא נשוי, ואני לא מבינה איך הוא יכול לבגד בכה באשתו. אני מאד מבלבלת מהמצב ולא יודעת איך להתמודד אתו, כי מצד אחד אני עובדת פה כבר שנתיים, ולקח לי המון זמן עד שמצאתי עבודה שמתאימה לי, ומצד שני הוא מטריד אותי וזה מציק לי. מה עלי לעשות במצב כזה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב שבת קדש לסדר צו, י"א ניסן ה'תשע"ג.

שלום רב אל דינה תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

צר לי לומר לך שאת צריכה לעזוב את מקום העבודה שלך, כי רבנו ז"ל אמר (ספר המדות, אות פחה, חלק ב', סימן ג') מי שבורח מן הצרה הוא פקח; כי את יכולה לפל פה בפח גדול מאד, מלבד שזה עוון חמור מאד לשבר בית בשביל למלא תאוות הנואף וכו'.

ואת צריכה לדעת כי לחיות עם גבר בלי נשואין, זה עוון חמור מאד מאד, ואל תקחי את זה בקלות, כי משלמים על זה אחר כך מחיר גבוה מאד, ומה גם שאחר כך מתבזים מאד, וכעין שאמרו חכמינו הקדושים (במדבר רבה, פרשה ט', סימן א') הנואף אומר אין ברירה יודעת בי, לפי שכל מעשיו אינן אלא בחשף, וכן הוא אומר (משלי ז, ח-ט) "עבר בשוק אצל פנה ודרך ביתה יצעד בנשף בערב יום באישון לילה ואפלה", הוא סבור לפי שעושה מעשיו בחשף שהקדוש ברוך הוא לא ידע בו, וכן הוא אומר (ישעיה כט, טו) "הוי המעמיקים מהני"ה לסתר עצה והיה במחשף מעשיהם ויאמרו מי ראנו ומי ידענו", שכן דרך כל עוברי עברה הם חושבים שהקדוש ברוך הוא לא יראה במעשיהם, וכן הוא אומר (איוב כב, יב-ג) "הלא אלוה גבה שמים וראה ראש פוככים כי רמו ואמרת מה ידע אל" וגו', (שם, יד) "עבים סתר לו ולא יראה" וגו' (שם, טו) "הארח עולם תשמור" וגו', וכן הוא אומר (איוב כד, טו) "ויעין נאף שמרה נשף לאמר לא תשורני עין", אינו אומר לא יראני אדם, אלא לא תשורני עין, לא עין של מטא ולא עין של מעלה, מהו "וסתר פנים ישים"? הקדוש ברוך הוא שהוא יושב סתר ישים פנים של נואף באותו העבר, לפי שהנואף והנואפת

רוצין שלא תתעבר, אלא שיעשו תאנות בלבד, והקדוש ברוך הוא מפרסמן בעולם כדי שידעו הבריות ויאמרו פנים של זה הם פני הנואף, שצד צורת העבר בדמות הנואף, הוי "נסתר פנים ישים", ולפיכך נקרא זמה, לפי שהן כופרין שניהם ואומרים לא עברנו עברה, והבריות אומרים אם בן זה מהו? ולא תאמר בזמן שהיא מתעברת מן הנואף אותה שעה דומה צורת הנלד לצורת הנואף, אלא אפלו היא מעברת מבעלה ובא עליה הנואף, הקדוש ברוך הוא מהפך צורת הנלד לצורת הנואף וכו', עין שם.

הרי שלך לפניך אל איזה בושות את יכולה להגיע וכו', ולמה לך להכנס בנסיון קשה כזה מפני נואף, וכבר אמרו חכמינו הקדושים (פלה נבתי, פרק ג') המתחבר לנואף פנואף; ואף שאני יודע שזה מאד קשה לך, כי עד שמצאת עבודה, לקח הרבה זמן, ובפירט שאת עובדת פה כבר שנתיים וכו', עם כל זאת מה לך לצרה הזו?

ואני מכרח להגיד לך שאת צריכה לדעת שעל הכל הקדוש ברוך הוא מוחל, אבל לא על זנות וכו', ואין על זה תרוץ שמתגבר עלי יצרי וכו', כי הבחירה חפשית, אם רוצים עושים, ואם לא רוצים לא עושים, ולכן את צריכה לשמר על עצמך וכו', כי אחרת אני מכרח להגיד לך שחכמינו הקדושים אמרו (בראשית נבד, פרשה כ"ו, סימן ה') על הכל הקדוש ברוך הוא מאריך אפו חוץ מן הזנות; ואמרו (במדבר נבד, פרשה ט', סימן ז') אמר הקדוש ברוך הוא על הכל אני כובש, ועל הזמה אני כועס; ואמרו (תנחומא בראשית) על הכל הקדוש ברוך הוא מנתר, חוץ מן הזמה והזנות.

ולכן דעי לך שמרה יגיה לך באחרונה אם לא תשמרי על עצמך וכו', אשה חושבת שהכל הפקר ולית דין ולית דין וכו' וכו', ופתאום היא מקבלת את המכה בצורה כזו שהיא לא חלמה, ולכן ראי לחזור בתשובה שלמה ולברח מהזבל והלכלוך הזה, לפני שפבר לא תוכלי לחזור.

שו"ת   א' תתקנ"ט   ברסלב   לה

אני מאד מקנה להקדוש ברוך הוא שתציתי אותי, והקדוש ברוך הוא יזמין לך בן זוג להתחתן אתו, ולבנות בית נאמן בישראל, ובשכר זה שעמדת בנסיון עד עכשו, לא יחסר לך שום דבר גם להבא.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפני תשכילי ותצליחי.

המאחל לך שבת שלום וחג בשר ושמים

א' תתקנ"ט.

אני מרגיש שהשטן נמצא בבית שלנו וגורם לנו לריב
כל הזמן

שאלה:

מאת משה: שלום לצדיק.
אני נשוי ויש לנו שני ילדים. אני מרגיש שהשטן נמצא בתוך הבית שלנו, כי אני ואשתי לא מפסיקים לריב, בכל פעם על משהו אחר. האוירה בבית שלנו מאד מתוחה, ואני מרגיש שאנחנו גרים בגיהנום. איך אפשר להמתיק מהבית שלנו את הדינים ושתחזר אליו השלחה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב שבת קדש לסדר צו, י"א ניסן ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל משה נרו ואיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

קדם אתה צריך לדעת שהבחירה בידי האדם, אם הוא רוצה

הוא רב עם אֲשֶׁתוֹ, וְאִם הוּא לֹא רוֹצֵה הוּא לֹא יִרְיֵב עִם אֲשֶׁתוֹ, הכל תלוי בְּאֶדָם, וְכִבֵּר אָמַר רַבְנּוּ ז"ל (לקוטי מוֹתֵר"ו, חֶלֶק ב', סִימָן ק"י) לְאֶחָד שֶׁשָּׂאֵל אוֹתוֹ כִּיצַד הוּא הַבְּחִירָה, הַשִּׁיב לוֹ בְּפִשְׁיטוֹת: שֶׁהַבְּחִירָה הִיא בְּיַד הָאָדָם בְּפִשְׁיטוֹת, אִם רוֹצֵה עוֹשֶׂה, וְאִם אֵינוֹ רוֹצֵה אֵינוֹ עוֹשֶׂה וְכוּ', [וְנִכְתַּב מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל וְדִבֶּר זֶה הוּא נֶצְרָף מְאֹד לְדַעַת, כִּי כַּמָּה בְּנֵי אָדָם נְבוֹכִים בְּזֶה מְאֹד, מִחֲמַת שֶׁהֵם מְרַגְלִים בְּמַעֲשֵׂיהֶם וּבְדַרְכֵיהֶם מְנַעֲרִיהֶם מְאֹד, עַל כֵּן נִדְמָה לָהֶם שֶׁאֵין לָהֶם בְּחִירָה, חֵס וְשָׁלוֹם, וְאֵינָם יְכוּלִים לְשַׁנּוֹת מַעֲשֵׂיהֶם. אֲבָל בְּאַמַּת אֵינוֹ כֵּן, כִּי בְּיָדָאֵי יֵשׁ לְכָל אָדָם בְּחִירָה תְּמִיד עַל כָּל דָּבָר, וְכִמוֹ שֶׁהוּא רוֹצֵה עוֹשֶׂה]. וְכֵן אָמַר רַבְנּוּ ז"ל (שיחות הַר"ו, סִימָן רס"ג) מַעֲנִין בְּנֵי הַנְּעוּרִים שֶׁשָּׂכִיחַ מְאֹד שֶׁנַּעֲשֶׂה קְלָקוּל בִּינֵיהֶם וּבֵין נְשׁוֹתֵיהֶם וּנְפָרְדִים זֶה מִזֶּה אֵיזֶה זְמַן, וְלִפְעָמִים נַעֲשֶׂה מִזֶּה פְּרוּד לְגַמְרֵי חֵס וְשָׁלוֹם. וְאָמַר שֶׁזֶה מַעֲשֶׂה בַעַל דְּבָר שֶׁמְנִיחַ אֶת עַצְמוֹ עַל זֶה מְאֹד לְקַלְקֵל הַשָּׁלוֹם שֶׁל בְּנֵי הַנְּעוּרִים כְּדֵי שִׁתְּפֹסוּ בְּמַצִּיבָתוֹ חֵס וְשָׁלוֹם עַל יְדֵי זֶה, כִּי הוּא אוֹרֵב עַל זֶה מְאֹד לְתַפְסֹס בְּנַעֲוֲרֵיהֶם עַל יְדֵי קְלָקוּל הַשָּׁלוֹם בֵּית חֵס וְשָׁלוֹם שְׂגוּרָם בְּעַרְמוּמִיּוֹתוֹ לְקַלְקֵל הַשָּׁלוֹם שֶׁבִּינֵיהֶם.

וְלִכֵּן דַּע לָךְ שֶׁהַכֹּל תְּלוּי בְּיָדֶיךָ, אִם אַתָּה תִּהְיֶה מַעֲבִיר עַל מְדוּתֶיךָ וְלֹא תִרְיֵב עִם אֲשֶׁתְּךָ, אֲזַי יִהְיֶה שָׁלוֹם בְּתוֹךְ הַבַּיִת, כִּי הַכֹּל תְּלוּי בְּיָדֶיךָ, אִם הַבַּעַל הוּא פֶקַח, אֲזַי אַף פֶּעַם לֹא יִרְיֵבוּ. וְלִכֵּן אֲנִי מְאֹד מְבַקֵּשׁ אוֹתְךָ שֶׁתִּשְׁמַר עַל הַשָּׁלוֹם בֵּית שְׁלָכֶם, שֶׁזֶה יְסוּד הַיְסוּדוֹת, כִּי בְּבֵית שֵׁשׁ שְׂמֵה "שָׁלוֹם בֵּית" שֵׁם הַשְּׂכִינָה שׁוֹרָה, וּבְמִקּוֹם שֶׁהַשְּׂכִינָה שׁוֹרָה שֵׁם הַבְּרָכָה מְצוּיָה, וְלִכֵּן אַתָּה מְכַרַח לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת שֶׁבְּעוֹלָם שִׁיחֵיו בִּינֵיכֶם שָׁלוֹם וְאַהֲבָה וְזֶה יְבִיא עֲלֵיכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיכֶם, וְתִשְׁתַּדֵּל שֶׁאַף פֶּעַם לֹא יִהְיוּ בִּינֵיכֶם וּפְוָחִים וְאֵי הַבְּנוֹת וְכוּ' וְכוּ', כִּי כָּף אָמַר רַבְנּוּ ז"ל (סֵפֶר הַמִּדּוֹת, אוֹת מְרִיבָה, סִימָן ס"ו) בְּמִקּוֹם מְרִיבָה שֵׁם הַשֶּׁטֶן.

וְלָכֵן צְרִיכִים מְאֹד מְאֹד לְשָׁמֵר עַל הַשְּׁלוֹם בֵּית, כְּדֵי שֶׁהַבְּרָכָה תִּהְיֶה מְצוּיָה בְּתוֹךְ בֵּיתְכֶם, וְיִזְכָּר גַּם זְכוֹר מִזֶּה שֶׁאָמְרוּ חַכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (סוֹטָה יז.) אִישׁ וְאִשָּׁה זָכוּ שְׂכִינָה בֵּינֵיהֶן, וְאָמְרוּ (ירושלמי בְּרִכּוֹת, פֶּרֶק ט', הֵלָכָה ח') אִי אֶפְשָׁר לְאִישׁ בְּלֹא אִשָּׁה וְאִי אֶפְשָׁר לְאִשָּׁה בְּלֹא אִישׁ אִי אֶפְשָׁר לְשֹׁנֵיהֶן בְּלֹא שְׂכִינָה, וּבִמְקוֹם שֶׁהַשְּׂכִינָה נִמְצָא שָׁם הַבְּרָכָה מְצוּיָה, רַק שִׁיְהִיָּה בֵּינֵיהֶם שְׁלוֹם וְאַהֲבָה גְּדוּלָּה מְאֹד, כִּי שְׁלוֹם אָמְרוּ חַכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (שַׁבָּת י.) זֶה שְׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְלָכֵן אִם מְכַנְּסִים אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּתוֹךְ הַבַּיִת, זֶה נִקְרָא שְׁלוֹם בֵּית, הֵינּוּ שְׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּתוֹךְ הַבַּיִת.

שׁוֹב פֶּעַם אָנִי מִדְּגִישׁ כִּי שְׁלוֹם בֵּית תְּלוּי רַק בִּיְדֵי הַבְּעַל, אִם יֵשׁ לוֹ שְׂכָל יוֹדֵעַ אֵיךְ לְהַנְהִיג אֶת הַבַּיִת שְׁלוֹ, אֲזִי יִהְיֶה תְּמִיד שְׁלוֹם בְּבֵיתוֹ, אֲבָל יַעַן שֶׁעַדְיָן אֵין בֵּית חֲרוּשֶׁת שֶׁמִּיצֵר שְׂכָל וְדַעַת וְכוּ', וְכֵן אֵין חֲנוּת אוֹ קְנִיּוֹן וְכוּ', שְׁמוֹכְרִים שָׁמָּה שְׂכָל וְדַעַת וְכוּ', וְעַל כֵּן צְרִיכִים לְכוּן בְּכָל יוֹם שְׁלֹשׁ פְּעָמִים בְּעַת שְׁמַתְפַּלְלִים אֶת הַבְּרָכָה "אֲתָה חוֹנֵן לְאָדָם דַּעַת וּמְלַמֵּד לְאַנּוֹשׁ בֵּינָה" וְכוּ', לְבַקֵּשׁ אֲזַי עַל דַּעַת וְשְׂכָל, כִּי כִּף אָמְרוּ חַכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (נְדָרִים מא.) דַּעַת קְנִיָּה מִה חֲסֻרָתָ, דַּעַת חֲסֻרָתָ מִה קְנִיָּתָ, אִם יֵשׁ לְאָדָם דַּעַת יֵשׁ לוֹ הַכֹּל, וְאִם אֵין לוֹ דַּעַת אֵין לוֹ כְּלוּם, וְהַלְוֵאִי שֶׁהָיָה כָּל בַּעַל יוֹדֵעַ אֵיךְ לְהַתְּנַהֵג בְּבֵית עִם הָאִשָּׁה וְכוּ', כִּי הָאִשָּׁה צְרִיכָה הַרְבֵּה תְּשׁוּמָת לֵב, וְזֶה הַטָּבַע הַפְּרִיא שֶׁכֵּף בְּרָאָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְאִשְׁרֵי הַבְּעַל שְׁנוֹתָן לְאִשְׁתּוֹ אֶת הַתְּשׁוּמָת לֵב שְׁלָה, וְכִף יִהְיֶה שְׁלוֹם בְּתוֹךְ הַבַּיִת, וְלֹא יִצְטָרְכוּ לְרִיב וּמְכָל שֶׁכֵּן לֹא יִצְטָרְכוּ לְהַתְּנַרֵשׁ חֵס וְשְׁלוֹם.

הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמְתַפְּלֵל בְּעַדְךָ שִׁיְהִיָּה לְךָ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה וּבְכָל אֲשֶׁר תַּפְּנֶה תִשְׁכִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ שְׁבַת שְׁלוֹם וְחַג פֶּשַׁח וְשִׁמְחַ

א' תתק"ס.

**אָנִי מִשְׁתַּדֵּל מְאֹד לֹא לִכְעֵס, אֲבָל לִפְעָמִים זֶה בְּלַתִּי
נִשְׁלַט**

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת אֵיתָן: לְכַבֹּד מוֹהֲרֵי א"ש הַצְּדִיק מִיבְנֵי אֵל שְׁלִיט"א,
שְׁלוֹם.

שְׁהֵשֶׁם יִשְׁמֹר אוֹתְךָ וַיִּתֵּן לְךָ הַרְבֵּה כֹּחַ לְהַמְשִׁיךְ בְּכָל
מֵה שְׂאֵתָה עוֹשֶׂה לְכָלל יִשְׂרָאֵל.

בְּרוּךְ הַשֵּׁם אָנִי חוֹזֵר בְּתוֹשׁוּבָה וּמִשְׁתַּדֵּל לַעֲשׂוֹת אֶת
רְצוֹן הַשֵּׁם וְלִהְיוֹת עֶבֶד נְאֻמָּן לוֹ וּלְכָל הַגְּלוּיִם אֵלַי
וְלִהְשִׁיעַ רַק טוֹב בְּעוֹלָם. בְּשַׁבַּת הָאֶחָרוֹנָה הָיָה לִי יוֹם
הַוֹלָדֶת, וְהָיָה לִי מִמֶּשׁ לֹא נָעִים וְהִרְגָּשְׁתִּי שֶׁהָיוּ עָלַי
הַרְבֵּה דַיְוִיִּם. לְצַעְרֵי הָרַב יֵצֵא לִי כַּמָּה פְּעָמִים לִכְעֵס
עַל אֲשֵׁתִי וְעַל הַיְלָדִים שְׁלִי וְגַם עַל הַיְלָדִים שֶׁל אֲשֵׁתִי
מִנְשׂוֹאֵיֶיהָ הַקּוֹדְמִים.

בְּדַרְךְ כָּלֵל אָנִי לֹא מִרְבָּה לִכְעֵס וּמִשְׁתַּדֵּל מְאֹד שְׁלֹא
לְהִגִּיעַ לִכְעֵס, וּבְמִיָּחָד לֹא בְּשַׁבַּת, אֲךְ דְּנוֹקָא בְּשַׁבַּת
הַזֹּאת לֹא הִצְלַחְתִּי לְשַׁלֵּט בְּכַעְסִי וְלֹא עֲמַדְתִּי בְּנִסְיוֹן.
לְמִרּוֹת שְׁלֹאֲשֵׁתִי לֹא הָיָה נָעִים לִהְיוֹת בְּמִצִּיאוֹת
הַזֹּאת, הִיא הַבִּינָה שְׁנֵיהֶם הָיָה מוֹזֵר וּבְמוֹצְאֵי שַׁבַּת כְּבָר
שְׂמַחְנוּ בְּיָחָד וְגַם יֵצְאוּ לְסַעֲוֶדֶת רֵאשׁ חֹדֶשׁ. הָאֵם הָרַב
יְכוּל לְהַסְבִּיר לִי לָמָּה זֶה קָרָה וְלָתֵת לִי עֲצָה לְמַעֲשֶׂה
אֵיךְ לְהִתְמוּדֵד בְּמִצְבִּים כְּאֵלוֹ? בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם שְׂתַּהֲיֶה
הַגְּאֻלָּה, וְנוֹכָה לְשִׁמְחַם אֶחָד אֶת הַשְּׁנֵי, וְנִשְׂמַח בְּבִנְיָן
בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הַשְּׁלִישִׁי שִׁיבְנָה בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ, אָמֵן.

תשובה:

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁשֵׁי עָרֵב שֶׁבַת קֹדֶשׁ לְסֵדֶר צוֹ, י"א נִסְיָן ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל אֵיתָן נָרוּ וְיֹאִיר
לְנֶכֶן קְבֵלְתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

כָּל הַצָּרוֹת שְׁאֵדָם מִמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ, זֶה רַק מִפְּנֵי הַכַּעַס וְהַרְצִיחָה שֶׁנִּכְנְסוּ בּוֹ מֵרַב עֲוֹנוֹתָיו בְּפִגְמֵי הַבְּרִית, וּמֵדַת הַכַּעַס חֲמוּרָה מְאֹד מְאֹד, עַד כְּדֵי כִּף שְׁאֲמְרוּ בַּזֶּהר (תְּצַנֵּחַ קִפְבּ.) בְּמֵאֵי אֶתְיַדַע לְקַרְבָּא בַר נֶשׁ בַּהֲדִיָּה אוֹ לְאַתְמַנְעָא מִנִּיהּ, [אֵיךְ יִכּוּלִים לְדַעַת אִם מִתָּר לְהִתְקַרֵּב אֶל הָאָדָם הַזֶּה אוֹ לְהִתְרַחֵק מִמֶּנּוּ?], בְּרוּגְזִיָּה מִמֶּשׁ יָדַע לִיָּה בַר נֶשׁ, וְיִשְׁתְּמוּדַע מֵאֵן אִיהוּ, [בְּכַעְסוֹ שֶׁל אָדָם מֵתוּדַע מֵהוּת כָּל הָאָדָם וּמִתְגַּלָּה מִי הוּא], אִי הֵיָא נֶשְׁמֵתָא קִדִּישָׁא נָטֵר בְּשַׁעֲתָא דְרוּגְזוּי אֶתִי עָלִיָּה, דְּלֵא יַעֲקֹר לָהּ מֵאַתְרָהָא, בְּגִין לְמִשְׁרֵי תַּחֲוִתָּהּ הֵהוּא אֶל זֶר, [אִם אָדָם שׁוֹמֵר עַל עֲצָמוֹ לֹא לְהִיּוֹת בְּכַעַס כְּדֵי שְׁלֵא תַּהֲיָה נְעַקְרָת מִמֶּנּוּ נֶשְׁמֵתוֹ], דָּא אִיהוּ בַר נֶשׁ כְּדָקָא יֹאֵוֹת, דָּא אִיהוּ עֲבָדָא דְמֵאֲרִיָּה, דָּא אִיהוּ גִבֵּר שְׁלִים. [זֶה הוּא אָדָם כְּמוֹ שְׁצָרִיךְ לְהִיּוֹת, הוּא עֲבָד שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְהוּא אָדָם הַשְּׁלֵם], וְאִי הֵהוּא בַר נֶשׁ לֹא נָטֵר לָהּ, וְאִיהוּ עֲקֹר קְדוּשָׁה דָּא עֲלָאָה מֵאַתְרִיָּה, לְמִשְׁרֵי בְּאַתְרִיָּה סֵטְרָא אַחְרָא, וְדָאִי דָּא אִיהוּ בַר נֶשׁ דְּמָרִיד בְּמֵאֲרִיָּה, וְאָסִיר לְקַרְבָּא בַּהֲדִיָּה וְלֵאֲתַחֲבָרָא עִמִּיָּה, [וְאִם הָאָדָם הַזֶּה לֹא שׁוֹמֵר עַל עֲצָמוֹ לֹא לְהִיּוֹת בְּכַעַס, וְהוּא עוֹקֵר אֶת הַקְּדוּשָׁה מִמֶּנּוּ, וְנִכְנְסֵת בּוֹ סֵטְרָא אַחְרָא, הָאָדָם הַזֶּה הוּא מוֹרְד בַּהֲקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְאָסִיר לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו], וְדָא אִיהוּ (אֵיב יח, ד) "טֵרַף נִפְשׁוֹ בְּאָפוֹ", אִיהוּ טְרִיף וְעֲקֹר נִפְשִׁיָּה בְּגִין רוּגְזִיָּה, וְאִשְׁרֵי בְּגִיָּה אֶל זֶר [אָדָם שֶׁהוּא בְּכַעַס הוּא עוֹקֵר אֶת הַנֶּפֶשׁ שְׁלוֹ וְשׁוֹרָה בּוֹ הַסֵּטְרָא אַחְרָא], וְעַל דָּא כְּתִיב (יִשְׁעִיָּה ב, כב) "חֲדְלוּ לָכֶם מִן הָאָדָם אֲשֶׁר נִשְׁמָה בְּאָפוֹ", דִּהֵיָא נֶשְׁמֵתָא קִדִּישָׁא טְרִיף לָהּ, וְסָאִיב לָהּ בְּגִין אָפוֹ [מִי שֶׁבְּכַעַס הִנְשָׁמָה שְׁלוֹ בּוֹרַחַת מִמֶּנּוּ, וְהוּא מְטַמָּא אֶת עֲצָמוֹ].

וְאָמַר הָאָרִיז״ל אֶת כָּל הָעֲבֻרוֹת יְכוּלִים לְתַקֵּן וְכוּ', אָבֵל מִי שְׂכֹוֹעַס הוּא עוֹקֵר אֶת הַנִּשְׁמָה שְׁלוֹ לְגַמְרֵי וְכוּ', וְקָשָׁה לְהַחְזִיר לוֹ אֶת נִשְׁמָתוֹ וְכוּ', וְלִכְן סוֹבֵל מֵהַשְׂוֵבֵל וְכוּ'. וְרַבְנּוּ ז"ל אָמַר (לְקוּשֵׁי מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן ס"ח) שֶׁהַכֶּעַס דוֹחֵה מֵהָאָדָם אֶת כָּל הַפְּרִינָסָה, וְאִפְלוּ שְׁנַגְזֹר עָלָיו שִׁיחֵיהָ לוֹ הַרְבֵּה כֶּסֶף וְכוּ', עַל יְדֵי כֶּעַס הוּא בְּמוֹ יָדָיו דוֹחֵה אֶת זֶה וְכוּ', וּמֵדַת הַכֶּעַס זֶה הַמַּדָּה הִכִּי מַגְנֵה שְׂרָק יְכוּלָה לְהִיּוֹת, וְאָמְרוּ חַכְמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (שִׁבְת קה): הַמְקַרֵעַ בְּגָדָיו בַּחֲמָתוֹ וְהַמְשַׁבֵּר כְּלוֹ בַּחֲמָתוֹ וְהַמְפֹזֵר מְעוֹתָיו בַּחֲמָתוֹ, יֵהָא בְּעֵינָיִךְ כְּעוֹבֵד עֲבוּדָה זָרָה, שֶׁכָּף אֲמָנוּתוֹ שֶׁל יֵצֵר הָרַע הַיּוֹם אוֹמֵר לוֹ עֲשֵׂה כָּךְ, וְלִמְחָר אוֹמֵר לוֹ עֲשֵׂה כָּךְ, עַד שֶׁאוֹמֵר לוֹ עֲבֹד עֲבוּדָה זָרָה וְהוֹלֵךְ וְעוֹבֵד; כִּי הַמְאָמִין הָאֵמֶתִי שֶׁמְאָמִין שֶׁדָּבָר גְּדוֹל כְּמוֹ דָּבָר קָטָן לֹא נַעֲשֶׂה מֵעַצְמוֹ אֶלָּא בְּהַשְׁגָּחַת הַמַּאֲצִיל הָעֲלִיּוֹן, הוּא אַף פֶּעַם לֹא יִהְיֶה בְּכֶעַס, וְאִם הוּא בְּכֶעַס, סִימָן שֶׁלֹא מְאָמִין בּוֹ יִתְבַּרְךָ שֶׁהוּא נִמְצָא וְאִין בַּלְעָדוֹ נִמְצָא, וְהַכֵּל מִמֶּנּוּ יִתְבַּרְךָ.

וְלִכְן כְּפִי הַכֶּעַס, בְּן דוֹחֵה אֶת הַשְּׂכִינָה מִמֶּנּוּ, וְאָמְרוּ חַכְמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (פְּסָחִים טו): כָּל אָדָם שְׂכֹוֹעַס, אִם חָכָם הוּא חַכְמָתוֹ מִסְתַּלְקֵת מִמֶּנּוּ; וְאָמְרוּ (נְדָרִים כב): כָּל הַכּוֹעֵס אִפְלוּ שְׂכִינָה אֵינָה חֲשׂוּבָה כְּנִגְדּוֹ, וּמוֹסִיף טַפְשׁוֹת עַל טַפְשׁוֹתָיו; וְזֶה טְרוּף הַדַּעַת פְּשׁוּטוֹ כְּמִשְׁמָעוֹ, כִּי הַכֶּעַס מְאֵבֵד אֶת הַדַּעַת וְהַשְׂכָּל שְׁלוֹ לְגַמְרֵי, עַד שֶׁלֹא מִסְגֵּל לְחֹשֶׁב יֵשׁוּ, וְאָמְרוּ חַכְמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (זֶהר חֲדָשׁ נח) לֹא יִהְיֶה בָּךְ אֵל זֶר, שֶׁלֹא תִהְיֶה נַח לְכֶעַס, כִּי זֶה עֲבוּדָה זָרָה מִמָּשׁ, כִּי הוּא דוֹחֵה אֶת הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִמֶּנּוּ.

וְלִכְן אֵתָּה צְרִיךְ הַרְבֵּה לְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבַּרְךָ עַל מַדַּת הַסְּבָלָנוּת, וְלֹא לְהַתְפַּרֵץ וּמְכַל שֶׁבֶן לֹא לְהִיּוֹת בְּכֶעַס וּרְצִיחָה, שְׂזוֹ מַדָּה מַגְנֵה מְאֹד, וּבַגְלָלָה יְכוּלִים לְאָבֵד אֶת הָעוֹלָם הַזֶּה וְהָעוֹלָם הַבָּא גַם יַחַד.

הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי

שו"ת   א' תתקס"א   ברסלב   מא

שאני מבקש ומתפלל בערך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפנה תשכיל ותצלח.

המאחל לך שבת שלום וחג פשוט ושמח

א' תתקס"א.

האם זה נכון שאסור לתפור או לתקן בגד בזמן
שלובשים אותו?

שאלה:

מאת דוד: שלום רב לצדיק הקדוש.
אשרינו שזכינו בדור הזה לצדיק בזה ולשו"ת הנפלא הזה,
שאפשר לשאל ולברר ספקותינו בצורה הכי מובנת.
יש באלו שאומרים שאסור לתפור ולתקן בגד או כפתור
אם אדם לבוש עם הבגד, ואם מכרחים לתקן את
הבגד מיד, אז האדם שעליו תופרים את הבגד צריך
להכניס לפה חוט ואז אפשר לתפור את הבגד כשהוא
לבוש אותו. רציתי לדעת האם יש דברים בגו או שזה
סתם שטיות. תודה מראש.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב שבת קדש לסדר צו, י"א ניסן ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל דוד גרו יאיר
לנכון קבלתי את מכתבך.

יש מנהג בזה שבעת שתופרים בגד או כפתור וכו', שעדיין
אדם לבוש עם הבגד, מכניסים לפה חוט וכו' וכו', ויש דבר בזה,
ואף שזה רק קבלה מהסבתא וכו', מובא בתשובת הרשב"א שמה

שְׁמַקְבֵּל מֵהַסִּבְתָּא וְכוּ', רְאוּי לְסַמְךָ עַל זֶה, כִּי הִיא קִבְלָה אֶת זֶה מֵאֵמָה וְכֵן מִדּוֹר דּוֹר, וְלִכֵּן אֲסוּר לְלַעַג עַל שׁוֹם מִנְהַג יִשְׂרָאֵל.

זו שְׁמַחְתְּנוּ וּגְדַלְתְּנוּ שְׁאַנְחָנוּ הוֹלְכִים כְּפִי הַמְסֻרֶת שְׁקִבְלָנוּ מִדּוֹר דּוֹר, וְזֶה הַשִּׁבְחָ שֶׁל עִם יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם זוֹרְקִים אֶת הַשִּׁבְלִי הַמְדַמָּה שְׁלֵהֶם וְכוּ', שְׂרוּצִים הַמְשַׁכִּילִים (הַמְסַכִּילִים) לְנִתְקֹת אוֹתָנוּ מִהַמְסוּרָה שְׁמַקְבֵּלֵת אֶצְלָנוּ מִדּוֹר דּוֹר, וּפְרָשׁוּ הַצְדִּיקִים שְׁזָה (דְּבָרִים כו, ה) "אֲרָמִי אֲבִד אָבִי", שְׁלִבְנֵי הָאֲרָמִי שֶׁבָּא בְּעֶרְמוּמִיּוֹת, רוֹצֵה לְהַשְׁפִּיחַ וּלְאַבֵּד אֶת מַה שְׁקִבְלָנוּ מִהָאֲבָא וְכוּ'. עָלֵינוּ תְּמִיד לְלַכֵּת כְּפִי הַמְסוּרָה שְׁקִבְלָנוּ מֵאֲבוֹתֵינוּ אֶפְלוּ בְּדָבָר פְּעוּט כְּזֶה, שְׁזָה נִרְאָה כְּכֹלֵם, עִם כָּל זֹאת רְאוּי לָנוּ לְהַקְפִּיד גַּם עַל דְּבָרִים קְטַנִּים כְּאֵלוֹ.

הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל יִשְׁמַע בְּתַפְלִיתִי שְׁאַנִּי מִבְּקֵשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֶדְךָ שִׁיְהִיָּה לְךָ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה וּבְכָל אֲשֶׁר תַּפְנֶה תִּשְׁכִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ שֶׁבֶת שְׁלוֹם וְחַג בָּשָׂר וְשִׂמְחָה

א' תתקס"ב.

מה פְּרוּשׁ הַמְשָׁל וְהַנְּמָשָׁל שְׁסַפֵּר רַבְּנוּ בְּעֵינָיו "הָאֵילָן שֶׁכָּל עֵלָה שָׁלוּ גְדֵל מֵאָה שָׁנִים"?

שְׁאֵלָה:

מֵאֵת דּוֹד: שְׁלוֹם לְצַדִּיק הָאֲמֵת שְׁבִדוֹר. בְּלִקוּטֵי מוֹהַר"ן חֶלֶק ב' סִימָן מ"ח בְּסוּף הַתּוֹרָה כְּתוּב: "וְדַע שֶׁיֵּשׁ אֵילָן שְׁגֵדִילִים עָלָיו עָלִים, שֶׁכָּל עֵלָה צָרִיךְ לְהִיּוֹת גְּדֵל מֵאָה שָׁנִים וְכוּ'..." וּבְסוּף כְּתוּב "וְהֵבֵן הַנְּמָשָׁל הַיֵּטֵב". רְצִיתִי לְשָׂאֵל מַה כּוֹנֵן הַמְשָׁל וְהַנְּמָשָׁל בְּזֶה? הִיא רְצוֹן שְׁכָבֵר יֵצֵא פְּרוּשׁ "שִׁפְתַּי הַנִּחַל" עַל כָּל הַלִּקוּטֵי

מוהר"ן שזוה הפרוש הכי מבכר ודכי פשוט שרק יש,
 יראו עינינו וישמח לבנו.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, מוצאי שבת קדש לסדר צו, י"ב ניסן
 ה'תשע"ג.

**שלום וברכה אל דוד נרו ואיר
 לנכון קבלתי את מכתבך.**

רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן מ"ח) ודע שיש אילן,
 שגדלים עליו עלים, שכל עלה צריך להיות גדל מאה שנים, והוא
 נמצא בפרדסים של השרים, וקורין אותו בלשונם מאה שנים.
 ומסתמא כשגדל מאה שנים, בודאי עובר עליו מה שעובר, ואחר
 כך בסוף המאה שנים הוא יורה בקול גדול כמו קני שרפה, שקורין
 אורמאטיע. והבן הנמשל היטב; ויש לומר הפרוש הפשוט כדי
 שנבין בשכלנו הקטן וכו', הרי רבנו ז"ל מדבר במאמר זה איך
 שאדם צריך להתחזק בכל הכחות, ולא להתפעל אפלו שנדמה לו
 שמרחקים אותו מהשמים, ועוברות עליו כל מיני צרות ויסורים
 ומרירות וכו' וכו', שייחזק מעמד ולא להשבר בשום פנים ואפן.

כי הנה פתיב (דברים כ, יט) "כי האדם עץ השדה", אדם נדמה
 כמו אילן, ולכן כמו שעובר על אילן במשך מאה שנה מה
 שעובר וכו' וכו', קר נחם, קני נחרף וכו' וכו', ורוחות עצות וכו',
 ומה לא וכו', ואף על פי כן הוא נשאר אילן, וכשעבר את המאה
 שנה אז הוא כבר כל כך השריש את עצמו בתוך האדמה, ששום
 רוחות רעות לא יכולות לעקר אותו, ואדרבה כשבאות רוחות
 רעות וכו', ונושבות עליו בכח גדול, לא רק שהוא נעקר ממקומו
 וכו', אלא עוד מוציא קול גדול כמו תותח וכו'.

וזו התחזקות עצומה לכל בר ישראל שאם יהיה חזק מאד

מאד באמונה הקדושה בו יתברך, ויהיה משרש היטב בתוך האמונה, כמו שכתוב (תהלים לו, ג) "שכן ארץ ורעה אמונה", ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן קנ"ה) על פי מאמרם ז"ל (שבת לא) אמונה זה סדר זרעים, אם אדם יש לו אמונה בו יתברך, אזי יש לו כח הגדל וכח הצומח, ושום דבר בעולם לא יכול לעקר אותו, כמו שרואין כשמניחין חטה בארץ טובה, אזי היא גדלה וצומחת יפה, ואין מזיקה לה שום רוח, ולא זיקים ורעמים וכו', כמו כן מי שחזק באמונה פשוטה בו יתברך, ומרגיל את עצמו לדבר אל הקדוש ברוך הוא, על ידי זה שום דבר בעולם לא יכול לעקר אותו.

ולכן האדם נדמה כמו אילן, כמו שעובר על אילן מה שעובר וכו', כך עובר על בן אדם וכו', אשרי מי שמחזיק מעמד ולא נשבר משום דבר בעולם, ואז יצא ממנו קול אדיר כמו תותח וכו', והבן הפשל והנמשל.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפנה תשכיל ותצליח.

המאחל לך שבוע טוב וחג בשר ושמן

א' תתקס"ג.

על מה תקנו את תפלת "יקום פרקו" שאומרים בשבת לפני תפלת מוסף?

שאלה:

מאת אלעד: שלום.

ראיתי שאצל האשכנזים אומרים בשבת לפני תפלת מוסף קטע תפלה בארמית שנקרא "יקום פרקו". מהי

התפלה הזו? ועל מה תקנו אותה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, מוצאי שבת קדש לסדר צו, י"ב ניסן ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל אַלְעָד נְרוּ וְאִיר
לְנֶכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

תפלה זו "יקום פּרָקָן" נתיסדה בְּבָבֶל, כְּדִי לְבָרֵךְ אֶת רֵאשֵׁי הַגְּלִיּוֹת, אֶת רֵאשֵׁי הַיְּשִׁיבוֹת, וְאֶת כָּל לִוְמְדֵי הַתּוֹרָה, וְנִתְקַנָּה בְּלִשׁוֹן אֲרָמִית שֶׁהִיְתָה הַשָּׂפָה הַמְדַבֶּרֶת בְּאוֹתָהּ תְּקוּפָה, כְּדִי שְׂיִבִינּוּ הַכֹּל, גַּם הַנְּשִׂימִים וְהַטָּף, וְתִקְנּוּ לִזְמַן אֶת הַבְּרָכָה הַזֹּאת בְּקִהְלוֹת שְׂמֵחוּץ לְיְשִׁיבוֹת, וְעָקְרָה לְבָרֵךְ אֶת לִוְמְדֵי הַיְּשִׁיבוֹת.

בְּשָׂעָה שְׂאֵמְרוּ אֶת הַבְּרָכָה הָיוּ מְנַדְּבִים נְדָבוֹת לְצַרְךָ חֲזוּק הַיְּשִׁיבוֹת, וְתַמְיָכָה בְּלוּמְדֵי הַתּוֹרָה, שֶׁהֵם "רִישֵׁי כְּלָה", כְּלוּמַר הַדְּרָשָׁנִים, כְּמוֹ רַב נַחְמָן בַּר יִצְחָק רִישׁ כְּלָה (בְּבֵא בְּתָרָא כב), וְאַבָּא מְרִישֵׁי כְּלֵי דְרַפְרָם (חֲלִין מַט) "וְלְרִישֵׁי מְתִיבְתָא" אֵלֶּה רֵאשֵׁי הַיְּשִׁיבוֹת, "וְלִדְגֵי דְבָבָא" הַדְּגִינִים הַיּוֹשְׁבִים בְּשַׁעַר הָעִיר וְשׁוֹפְטִים אֶת הָעָם, "וְלִכְל תְּלַמְדֵיהוֹן" לְכָל תְּלַמְדֵיהֶם, מֵאַחַר שֶׁבְּרָכָה זוֹ נִתְקַנָּה כְּדִי לְבָרֵךְ אֶת הָעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה, הַקְּדִימוּ לְבָרֵךְ בְּתַחֲלָה "וְלְרִישֵׁי גְּלוּתָא", שֶׁהִיוּ הַנְּשִׂאִים בְּבָבֶל מִפְּנֵי כְּבוֹדָם, שֶׁהִיוּ רְגִילִים לְטַל רְשׁוֹת מֵהַנְּשִׂאִים כָּל מִי שֶׁהוּא דוֹרֵשׁ בְּרַבִּים, וְלְבָרֵךְ אֶת הַנְּשִׂאִים בְּכָל שַׁבָּת וְשַׁבָּת, שֶׁזֶּה מֵהַשְּׂרָגִילִין לִזְמַן עַכְשָׁיו 'יקום פּרָקָן מִן שְׂמֵיא', וְכֵן תְּפִלַּת יְקוּם פּרָקָן הַשְּׂנִיָּה הִיא בְּרָכָה לְתוֹשְׁבֵי הָעִיר הַנְּאָמְרֶת בְּלִשׁוֹן נֹכַח, תִּקְנּוּ בְּרָכָה זוֹ לְחִזּוֹן שְׂיִבְרָךְ בָּהּ אֶת בְּנֵי קִהְלוֹת, וְמִי שֶׁבְּרָךְ הוּא בְּרָכָה לְכָל קִהְלוֹת הַקְּדָשׁ, וְלְאוֹרְחִים הַבָּאִים לְהַתְּפַלֵּל, וְכַתֵּב הַ"רוֹקַח" (סִימָן ג"ג) כִּי יְקוּם פּרָקָן תִּקְנּוּ לְשַׁבָּת וְלֹא לְיוֹם טוֹב.

צריכים לדעת שכל מנהג ישראל הוא חשוב מאד מאד, ואסור לבטלו בשום פנים ואופן, וידוע אשר תחלת נפילתם ומפלתם של הרפורמים עד שיצאו לגמרי מכלל ישראל, היה שהתלוצצו מהתפלה הזו, וזו היתה תחלת מפלתם, עד שהם כופרים בעקר, כי הם מחללים שבת בפרהסיא, ומחלל שבת בפרהסיא כתב הרמב"ם שיש לו דין כגוי גמור, (עין רמב"ם פרק ל' מהלכות שבת הלכה ט"ו) השבת ועבודה זרה כל אחת משתיהן שקולה כנגד שאר כל מצות התורה והשבת היא האות שבין הקדוש ברוך הוא, ובינינו לעולם לפיכך כל העובר על שאר המצות הרי הוא בכלל רשעי ישראל אבל מחלל שבת בפרהסיא הרי הוא בעובד עבודה זרה ושניהם בגוים לכל דבריהם לפיכך משבת הנביא ואומר (ישעיהו נו, ב) "אשרי אנוש יעשה זאת וכן אדם יחזיק בה שמר שבת מחללו" וגו' וכל השומר את השבת כהלכתה ומעבדה כפי כחו כבר מפרש בקבלה שכוון לעולם הזה יתר על השכר הצפון לעולם הבא שנאמר (ישעיהו נח, יד) "אז תתענג על הנו"ה והרפכתה על במתי ארץ והאכלתה נחלת יעקב אביך כי פי הנו"ה דבר"; עין שם.

המאחל לך שבווע טוב וחג בשר ושמח

'א' תתקס"ד.

רבנו אמר שאין צורך לחזר על הלמוד מיד. האם אין זו סתיקה לדברי חז"ל?

שאלה:

מאת ישראל: שלום לצדיק, תודה רבה על כל מה שאתם עושים עמנו, הקדוש ברוך הוא ישלח לכם

רפואָה וְהַצְלָחָה וּבִרְכָה וְכָל טוֹב סְלָה.
 רַבְּנֵנוּ ו"ל מְבִיא בְּשִׁיחוֹת הַר"ן אֶת הַמְדַרְשׁ "לְפִיכֶךָ נִתְּנָה
 שְׂכָחָה, כְּדֵי שֶׁתּוֹרָה תִּהְיֶה חֲבִיבָה עַל לִוְמָדֶיהָ תְּמִיד
 כְּשֶׁעָה רֵאשׁוּנָה" וְאֵת הַמְשָׁל עַל זֶה, וְעוֹד כְּתוּב בְּשִׁיחָה
 ע"ו שֶׁרַבְּנֵנוּ ו"ל צָוָה שְׁלֹא לְחֹזֵר תִּכְף עַל לְמוּדוֹ, רַק
 צָרִיךְ לְלַמֵּד כְּמָה פְּעָמִים אֶת הַסֵּפֶר מֵרֵאשׁוֹ לְסוּפוֹ. הָאֵם
 אֵין זֶה סְתִיבָה לְמָה שְׁאָמְרוּ חו"ל בְּגִמְרָא מְסַכֵּת עֲבוּדָה
 זְרָה (יט.) הַלּוּמֵד וְאֵינוֹ חוֹרֵר הוּא כְּזוֹרֵעַ וְאֵינוֹ קוֹצֵר? וְעוֹד
 אָמְרוּ: קִבֵּץ עַל יָד יְרֵבָה, וְעוֹד כְּתוּב בְּמִשְׁנָה: הַשּׁוֹכֵחַ
 דְּבָר אֶחָד מִמִּשְׁנֵתוֹ מַעֲלָה עֲלָיו הַכְּתוּב כְּאֵלוֹ מִתְחַיֵּב
 בְּנִפְשׁוֹ. אֲבָקֵשׁ שֶׁהַצַּדִּיק יְבָרֵךְ לָנוּ אֶת דְּבָרֵי חו"ל וְדְבָרֵי
 רַבְּנֵנוּ ו"ל לְהַבִּין לְמַעֲשֵׂה.

תְּשׁוּבָה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, מוֹצְאֵי שְׂבֵת קֹדֶשׁ לְסִדְרָ צוּ, י"ב נִסְן
 ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה אֶל יִשְׂרָאֵל גֵּרוֹ וְאִיר
 לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

מוֹבָא בְּדְבָרֵי הָאֲרִיז"ל שֶׁיֵּשׁ נִשְׁמוֹת שֶׁהֵם בָּאִים מֵעֲלָמָא
 דְּנוֹקְבָא, וְלִכְּן כָּל מָה שְׁלוּמֵדִים, הֵם שׁוֹכְחִים, אֲבָל לְעֵתִיד יִזְכִּירוּ
 לָהֶם אֶת כָּל מָה שְׁלָמְדוּ, וְלִכְּן אָסוּר לָהֶם לְהַשְׁכֵּר כְּשִׁלּוּמֵדִים
 וְשׁוֹכְחִים, וְהִנֵּה אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (קַהֲלַת רַבָּה, פְּרָשָׁה א', סִימָן
 ל"ב) רַבִּי אֲבָהוּ אָמַר זֶה שְׁפוּטָה שֶׁל תּוֹרָה שְׁאָדָם לְמַד תּוֹרָה
 וְשִׁכְחָה, רַבְּנָן דְּתַמְזָן בְּשֵׁם רַבִּי יִצְחָק דְּהֶקְא וְרַבִּי טוֹבִיָּה בְּשֵׁם
 רַבִּי יִצְחָק לְטוֹבָתוֹ אָדָם לְמַד תּוֹרָה וְשׁוֹכַח, שְׁאֵלוּ הִיָּה אָדָם לְמַד
 תּוֹרָה וְלֹא שִׁכְחָה, הִיָּה מִתְעַסֵּק בְּתוֹרָה שְׁתִּים שְׁלֹשׁ שָׁנִים וְחוֹזֵר
 וּמִתְעַסֵּק בְּמִלְאֲכָתוֹ, וְלֹא הִיָּה מִשְׁגִּיחַ בָּהּ לְעוֹלָם כָּל יָמָיו, אֲלֹא
 מִתּוֹךְ שְׁאָדָם לְמַד תּוֹרָה וְשׁוֹכְחָה, אֵינוֹ מִזִּיז וְאֵינוֹ מִזִּיעַ אֶת עֲצָמוֹ

מדברי תורה; הרי שלף לפניך שמהשמים גורמים שישפח, כדי שיחזור תמיד את למודו ויהיה עסוק בלמוד תורה הקדושה, ולא יבטל מלמוד תורה הקדושה.

וצריכים לדעת שאפלו כשאדם חוזר פעם אחר פעם את הלמוד וכו', ואף על פי כן הוא שוכח, זה בא משום שנשמתו הוא מעלמא דנוקבא, ולכן שלא ישבר משום דבר.

ומה שאמרו חכמינו הקדושים (אבות ג, ח) כל השוכח דבר אחד ממשנתו, מעלה עליו הכתוב כאלו מתחייב בנפשו, שנאמר (דברים ה, ט) "רק השמר לך ושמר נפשך מאד פן תשפח את הדברים אשר ראו עיניך", יכול אפלו תקפה עליו משנתו, תלמוד לומר (שם) "ויפן יסורו מלכתבך כל ימי חייך", הא אינו מתחייב בנפשו עד שישב ויסירם מלבו; הרי חכמינו הקדושים בעצמם מגלים קמתי הוא מתחייב בנפשו, כשהוא עושה פעלות לשפח מה שהוא למד, אבל אם נתגברה עליו השכחה מפני שהוא בא מעלמא דנוקבא, על ידי זה הוא לא מתחייב בנפשו, וכן מה שאמרו חכמינו הקדושים (סנהדרין צט) כל הלומד תורה ואינו חוזר עליה דומה לאדם שזורע ואינו קוצר; זה גם כן מהטעם הזה, אם הוא לכתחלה לומד על מנת לשפח, אבל רבנו ז"ל החזיק ללמד כסדרן ש"ס, ולחזור פעם אחר פעם את כל הש"ס, לא כל מסכתא, ולכן אין בזה שום סתירה.

אשרי מי שאינו מטעה את עצמו ולומד תורה כפי סדר דרך הלמוד של רבנו ז"ל, המוכח בשיחות הר"ן סימן ע"ו, שעל ידי זה יזכה להספיק ללמד, ולהיות ולטיל בכל מקומות של התורה הקדושה, והמציאאות מראה שמי שמצית את רבנו ז"ל, זוכה ללמד הרבה תורה, ומסים פעם אחר פעם ששה סדרי משנה, וש"ס בבלי וירושלמי ותוספתא, וכל המדרשים כלם וכו' וכו', והמפרסמות אינם צריכים לראיה, ואלו שמסלפים את דברי

רבנו ז"ל ואומרים שזה לא כפשוטו וכו' וכו', מסכנים יצאו מזה העולם ערמים ויחפים וכו', וכבר אמר רבנו ז"ל (חיי מוהב"ן, סימן שנ"ד) על שני פתות אנשים יש לי רחמנות גדול עליהם, על אלו אנשים שהיו יכולים להתקרב אלי ואינם מתקרבים, ועל אלו המקרבים אלי ואינם מקימים את דברי. כי אני יודע שיהיה עת בעת שיהיה האדם מנח על הארץ עם רגליו אל הדלת, אז יסתפל על עצמו היטב ויתחרט מאד מאד על שלא זכה להתקרב אלי, או שלא קים את דברי, כי אז ידעו שאם היו מקרבים אלי ומקימים את דברי, לא היה שום דרגא בעולם שלא הייתי מביאם לאותה המדרגה. אבל לא יועיל אז; עיין שם.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפלתו שאני מבקש ומתפלל בעדך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפנה תשכיל ותצלח.

המאחל לך שבוע טוב וחג בשר ושמן

א' תתקס"ה.

בחדשים האחרונים קשה לי להגיע לשמחה אמיתית

שאלה:

מאת נפתלי: שלום לכבוד הצדיק.
אני מרגיש לא טוב מבחינה נפשית וכל הזמן אני עצוב, וגם כשאני קם בבקר ומתחיל יום חדש, הרבה פעמים אני מתעורר עם העצבות, בלי שום סבה. פעם הייתי יותר שמח אבל בחדשים האחרונים קשה לי להגיע לשמחה אמיתית. איך אני יכול להשתחרר מהעצבות הזאת שתוקפת אותי?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון קדם חג הפסח, י"ג ניסן ה'תשע"א.

**שלום וברכה אל נפתלי גרו יאיר
לנכון קבלתי את מכתבך.**

רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהב"ן, חלק א', סימן קפ"ט) עקר נשיכת הנחש הוא עצבות ועצלות, ומאז שהנחש הקדמוני הכשיל את אדם וחוה עם אכילת עץ הדעת טוב ורע, נחקללו שניהם, וכן כל הדורות, (בראשית ג, יז) "בעצבון תאכלנה כל ימי חיךך", שאדם תמיד נמשך לעצבות אפלו שהוא בעצמו לא יודע למה הוא נמשך אחר עצבות ודפאון, וזו קללת הנחש הקדמוני.

ולכן בא רבנו ז"ל שהוא שרש נשמת משי"ח, וממנו יצא הגואל האחרון (עין סי' מוהב"ן, סימן רע"ד) והוא דיקא מכניע את זהמת נח"ש הקדמוני, שממנו בא העצבות והדפאון, משי"ח אותיות נח"ש, ולכן דיקא הוא משמח את הכל ומנחם הכל, וזה שנאמר (בראשית ה, כט) "זה ינחמנו ממצעשנו ומעצבון ידינו", כי משי"ח אותיות ישמ"ח. הפלל שפל ענגן רבנו ז"ל הוא רק שמחה, ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהב"ן, חלק ב', סימן ב') הצדיק האמת הוא המנחם הכל, והמשמ"ח הכל, כי הוא רבי נחמ"ן בן שמח"ה, ולכן כל מי שמקרב אל רבנו ז"ל, עליו לעשות כל מיני מאמצים להיות אף ורק בשמחה, כי מה יהיה אם תהיה עצוב ומדכא? האם זה יעזר לך? הרי תסתבך יותר ויותר וכו'.

רואים רב בני אדם מסתובבים עצובים ומדכאים עם פנים חמוצות, ותשאל אותם למה אתה עצוב? הוא יענה לך בעצבים תעזב אותי... תעורף מפה... מה אכפת לך... כל אחד עם הפזמון שלו, ומסכן הוא לא יודע שעל ידי עצבות ודפאון לא פועלים כלום, רק מסתבכים יותר ויותר, עד שיכולים להשתגע מרב עצבות ומרירות וכו', כי עצבות זו הקללה שנתקללו אדם וחוה, ורבנו ז"ל בא לזה העולם לתקן את החטא הזה של עץ הדעת

טוב ורע, ורוצה לקשר אותנו אל העץ החיים, להיות דבוק בחי החיים. אתה צריך לדעת כי שמחה היא הקדשה, ועצבות היא הסטרא אחרא, והבחינה חפשית לכל אחד, ומי שיש לו שכל הוא בוחר רק בשמחה, ועושה כל מיני מאמצים להיות רק בשמחה עצומה, ומסכן מי שאין לו שכל, הוא בוחר בעצבות, והוא תמיד מסתובב עם פנים חמוצות וכו', תמיד עצבני וכו', תשאל אותו למה? הוא לא יודע מה להשיב לך. האם העצבות עוזרת? האם העצבות יכולה להציל אותך מצרותיך? איזי למה אתה עצוב? הרי אתה מסתבך יותר ויותר בכל פעם! ועל פן צריכים תמיד לבקש על שמחה, כי שמחה זה אור גדול עד מאד, שאי אפשר להגיע לזה אלא על ידי תפלה, ולכן תתפלל בכל יום תפלה זו:

רבונו של עולם זכני להיות בשמחה תמיד, ואזכה להרגיש את השמחה ברמ"ח איברי ושס"ה גידי, עד שהשמחה תגיע לרגלי, שאזכה לרקוד בכל יום מרב שמחה על גדל החסד שעשית עמדי, שנבראתי מזרע ישראל, ואני יכול לקיים את מצוותיך, אנא רחם עלי והרחק ממני את העצבות והעצלות, וזכני לדבר בכל יום עם אחרים משמחה, ואזכה לשמח את אחרים, ועל ידי זה גם אני אזכה לשמח, ובזכות השמחה אזכה להפלל בך לגמרי, עד שלא אראה לפני עיני רק את אמתת מציוותך תתברך, איך שאתה מחיה ומחיה ומקיים את כל הבריות בלילה, וזכני לאמונה ברוך ומזכנת שאזכה לדעת בידיעה ברוך שאתה נמצא ואין בלעדך נמצא, ועל ידי זה תמחל לי על כל עוונותי, ואזכה להפלל בך מעתה ועד עולם אמן סלה.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפלתי שאני מבקש ומתפלל בערך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפנה תשכיל ותצלית.

המאחל לך חג פשוט ושמח

א' תתקס"ו.

**שום דבר לא מצליח לי בחיים,
ואני נכשל שוב ושוב בפגם הברית**

שאלה:

מאת דותן: שלום למוה"רא"ש. שמי דותן ואני כנן בגיל שלשים ושנים. שום דבר לא מצליח לי בחיים, אני נכשל שוב ושוב בפגם הברית, ואני לא יודע מה אני עושה כאן בכלל בעולם הזה... תברכו אותי ותגזרו עלי שאתחמתן, כי אני לא יכול יותר!

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון קדם הקג, י"ג ניסן ה'תשע"ג.

**שלום וברכה אל דותן גרו יאיר
לנכון קבלתי את מכתבך.**

אתה צריך לדעת שלא חסרות בנות להתחתן, אתה רק צריך להוריד את הראש שלך ולא להיות גאונתן, ואז תמצא בחורה להתחתן איתה לשם שמים.

בחור כנן מתחיל לחטא מגיל צעיר בפגם הברית - הוצאת זרע לבטלה, ועל ידי זה נתבלבל לו כל המוח והדעת והשכל, עד שנעשה ברוך, ויש לו כל כך הרבה הזדמנויות להתחתן, אבל הוא עם המוח המבלבל שלו לא יודע להחליט מה טוב בשבילו וכו', ומי הכי יפה בשבילו וכו', ובין כך מתבגר עד שנעשה כנן בגיל שלשים ושנים, וצויעק למה באתי לזה העולם? אתה צריך לדעת אשר חכמינו הקדושים אמרו (במות ג). נחית דרגא נסיב איתתא, אתה צריך לרדת מדרגה ואז תמצא את הזיווג שלך, כי בדרך כלל

בְּחֹרֵר הוּא גֵּאוֹתָן וְכוּ', וְלֹא מֵתָאִים לוֹ לְקַחַת אֶת זֶה אוֹ אֶת זֶה וְכוּ', אֲנִי הֵכִי חֲכָם וְהֵכִי יָפֵה וְכוּ', אֶקַּח אֶת זֶה? אוֹ אֲנִי הֵכִי חֲכָם וְהֵכִי יָפֵה וְהֵכִי מְשֻׁכָּל וְכוּ', אֶקַּח אֶת זֶה? וְהוּא מְסֻתָּבֵב וּמְחַפֵּשׁ אֶת הַבַּת זוּג שְׁלוֹ כְּפִי הַדְּמִיוֹן שֶׁנִּכְנַס בּוֹ כְּאִלּוּ מִי יוֹדֵעַ מַה הוּא, וְהוּא רוֹצֵה שְׂיָבֹא אֵלָיו זוּג מַשְׁהוּ שְׁעָדִין לֹא נִבְרָא וְכוּ', וְעַל יְדֵי זֶה מְחַפֵּשׁ וְכוּ', וּמְסֻתָּבֵב וְיוֹצֵא לְפָגִישׁוֹת פֶּן וְאוּלַי אֲמַצָּא אֶת בְּחִירַת לְבָבִי שֶׁתָּבוֹא אֵלַי עַל סוּס לְבָן עִם שְׂקִים מְלֵאִים כֶּסֶף וְכוּ', וּבְשִׁבְלִיל זֶה הַבְּחֹרֵר מְחַפֵּה עַד שְׂיִנְלֵד זוּג כְּזֶה, וּבֵין כֶּף הוּא לֹא קוֹלֵט שֶׁהַזְּמַן לֹא מְחַפֵּה, כְּמֵאֲמַר הַחֲכָם "הַזְּהָר מִן הַזְּמַן כִּי הוּא אוֹיֵב רַע מְאֹד", עַד שֶׁתּוֹפֵס אֶת עֲצָמוֹ רוֹאֵה שֶׁהוּא כָּבֵד בְּגִיל שְׁלֵשִׁים, וּמָה עוֹשִׂים עִכְשָׁו? עַל זֶה בָּאִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים וְנוֹתְנִים לָנוּ עֲצָה (יְבֻמוֹת סג.) נְחִית דְּרַגְא נְסִיב אִיתְתָּא, תֵּרַד מְדֻרְגָה וְאֵל תַּחְזִיק מֵעֲצָמְךָ כָּל כֶּף גְּדוֹל וְכוּ', וְאֵז תִּמְצָא בְּקִלּוֹת בַּת זוּג שֶׁתִּתָּאִים לָךְ. וְלָכֵן אִם אַתָּה רוֹצֵה לְהַצִּיל אֶת עֲצָמְךָ, תִּרְאֶה תַּכְף וּמְיָד לְהִתְחַתֵּן, וְלֹא תִסָּר בְּחֹרוֹת, כִּי תוֹרִיד אֶת הָרֵאשׁ וְכוּ', וְתִקִּים מַה שְׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (תַּעֲנִית לא.) מְכַעְרוֹת שְׂבָהֵן מַה הָיוּ אוֹמְרוֹת, קָחוּ מִקְּחֵיכֶם לְשֵׁם שָׁמַיִם, עֵינֵי שָׁם. וְעַל כֵּן דַּע לָךְ שֶׁהַבְּחִירָה בְּיָדֶיךָ, אִם אַתָּה רוֹצֵה לְהִתְחַתֵּן, לֹא תִסָּרוֹת בְּחֹרוֹת.

הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי שְׁאֵנִי מִבְּקָשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעֲדֶךָ שִׁיְהִיָּה לָךְ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה תִשְׁכִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ חַג בְּשֵׁר וְשִׁמְח

א' תתקס"ז.

האם אפשר וראוי לצאת להפצה גם בימי חל המועד?

שאלה:

מאת שלמה: לכבוד מוה"רא"ש שליט"א.
האם אני יכול לצאת להפצה גם בימי חל המועד, או שמכיון שאני מקבל צדקה בעד הספרים והקונטרסים יש בזה משום מלאכה? ואולי בכלל ראוי שבחל המועד אהיה יותר בבית? תודה רבה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון קדם חג הפסח, י"ג ניסן ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל שלמה נרו ואיר
לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה צריך להבין שכל ענין הפצת מעינות החכמה החוצה אינו בשביל לעשות כסף וכו', אלא לזכות את עם ישראל עם אור רבנו ז"ל ולקרבם אליו יתברך, שזו מצוה תמידית ולא שיכת רק בזמנים מיוחדים. ולכן גם בחל המועד מצוה גדולה להפיץ את אור רבנו ז"ל, ובפרט שאז כלם בחפז, ויכולים למצא את כלם בפארקים וכו', ובכל המקומות שיש שם צבור גדול, ואדרבה בחל המועד יכולים להפיץ יותר, כי מוצאים יותר אנשים בחוץ מאשר כל השנה וכו'.

בנדאי זה דבר גדול מאד להיות גם עם האשה והילדים, שזה דבר חשוב מאד, וזה לא סותר אחד את השני, יכולים לקיים

אֶת שְׁנֵיהֶם. אֵין לְתֹאֵר וְאֵין לְשַׁעַר אֶת גְּדֹל הַזְּכוּת שֶׁל מִי שְׁזוּכָה לְהַפִּיץ אֶת סִפְרֵי רַבְּנּוֹ וְ"ל בְּכָל שְׁכָבוֹת הָעַם, וּבִפְרָט הַקּוֹנְטְרַסִּים וְהַחוֹבְרוֹת שֶׁהֵם תְּמַצִּית דְּבָרֵי רַבְּנּוֹ וְ"ל וּמוֹהֲרַנ"ת וְ"ל בְּשִׁפְהָ קָלָה מְאֹד, עַד שֵׁישׁ בָּזָה כַּח הַמוֹשֵׁף לְמֹשֶׁה אֶת הַלֵּב אֱלֹיו יִתְבָּרַךְ, וּכְבָר אֲלָפִים וּרְבֻבוֹת וְכוּ', מֵאַחֲיָנּוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל גִּכְנַס בָּהֶם הִרְהוּר תְּשׁוּבָה מֵהַחוֹבְרוֹת וְהַקּוֹנְטְרַסִּים הָאֵלוּ, עַד שֵׁישׁ כָּבָר הַיּוֹם רַבָּנִים מְפָרְסָמִים שְׁגַם בֵּן מְקַרְבִּים יְהוּדִים אֱלֹיו יִתְבָּרַךְ, שֶׁהֵם גַּם בְּעֶצְמָם נִעְשׂוּ בְּעֲלֵי תְשׁוּבָה מֵאֵלוֹ הַחוֹבְרוֹת וְהַקּוֹנְטְרַסִּים, וְהַמְּפָרְסָמוֹת אֵין צָרִיף רְאִיָּה.

הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי שְׁאֵנִי מִבְּקֶשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֶדְךָ שִׁיְהִיָּה לְךָ הַצְּלָחָה מְרַבָּה וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה תִשְׁכִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ חַג בְּשֶׁר וְשׂוֹמַח

א' תתקס"ח.

**הַמְּשֻׁדְּכֵת שְׁלִי מִתְנָה אֶת הַמְּשׁוּף הַקְּשׁוּר בְּכֶךְ
שְׁנֵשׁתֵּיךָ דוֹקָא לְקַהֲלָה מְסִימַת בְּבְרִסְלָב**

שְׁאֵלָה:

מֵאֵת יְהוּדָה: לְכַבּוֹד כְּבוֹד קְדוּשַׁת מוֹהֲרַא"ש שְׁלִיט"א.
יְהִי רְצוֹן שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יִאֲרִיךְ יְמֵיכֶם וּשְׁנוֹתֵיכֶם בְּנִעְמִים, וְתוֹדָה עַל כָּל הַחֻזּוֹקִים שֶׁהַצְּדִיק כּוֹתֵב לָנוּ.
אֲנִי בֵּן עֶשְׂרִים וְשֶׁבַע, לוֹמֵד בִּישׁוּבָה שֶׁשִּׁנְיָת לְזוֹרֵם הַדְּתִי-לְאָמִי, וְטוֹב לִי שֵׁם מִכָּל הַבְּחִינּוֹת. בְּרוּךְ הַשֵּׁם הַתְּקַרְבָּתִי לְרַבְּנּוֹ לְפָנַי שֶׁבַע שָׁנִים וּמֵאֶז בְּכָל שָׁנָה חֲסָתִי לְאוֹמֵן בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה. בְּרוּךְ הַשֵּׁם אֲנִי מִתְמַיֵּד בְּסִפְרֵי

רַבְּנוּ וְגַם מַעֲבִיר שְׁעוֹר קְבוּעַ לְנַעַר בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם.
 לִפְנֵי זְמַן מָה, הִכְרַתִּי בַחֲזָרָה שְׁגָם הִיא מַגִּיעָה מִהֶרְקַע
 שְׁלִי, וְגַם הִיא מְקַרְבֶּת לְרַבְּנוּ כַּמָּה שָׁנִים. אוֹתָהּ
 בַּחֲזָרָה מְאֹד מִתְלַהֶבֶת מְרַב מְסִיִּם בְּבְרֶסֶלַב וּמִהִקְהֵלָה
 שְׁלוֹ, וְכַמוֹכֵן שְׁאִין לִי חֵס וְשְׁלוֹם שׁוֹם הַתְּנַגְדוֹת אֶל
 הָרַב וְהִקְהֵלָה שְׁלוֹ, לְהַפְּךְ - אֲנִי קוֹרָא אֶת הַסְּפָרִים שְׁלוֹ
 וּמִתְחִזֵּק מִהַשְׁעוּרִים שְׁלוֹ. הַבַּחֲזָרָה אֲמָרָה לִי שֶׁהִיָּה
 לָהּ טוֹב בְּפִגְיֶשָׁה, אֲבָל אִם נִמְשִׁיךְ לְהַפְּגֵשׁ זֶה בְּתַנְאֵי
 שְׁאֲחֵרֵי הַחֲתֻנָּה נַעֲבֹר לְקַהֲלָה שְׁלֵ אֹתוֹ רַב וְשְׁאֲנֵי
 אֶלְבֶּשׁ כּוֹבַע וְחֻלִּיפָה.

מִצַּד אֶחָד אֲנִי רוֹצֵה לְהַמְשִׁיךְ לְהַפְּגֵשׁ אֹתָהּ, כִּי הִיא
 מְאֹד מְצָאָה חֵן בְּעֵינַי, וְהִיא בַּחֲזָרָה צְנוּעָה, וַיֵּשׁ לָהּ
 רְצוֹנוֹת טוֹבִים לְבָנוֹת בֵּית שְׁמִשְׁתֶּת עַל הַתּוֹרָה, הַהֲלָכָה,
 הַקְּדוּשָׁה וְדַרְךְ רַבְּנוּ, וּמִצַּד שְׁנַי כְּמוֹ שְׁאֲנֵי מִפִּיר אֶת
 עֲצָמַי, לֹא נָח לִי לְשִׁים כּוֹבַע וְחֻלִּיפָה. יֵשׁ לְצִיָּן שְׁבָרוֹךְ
 הַשֵּׁם יֵשׁ לִי זְקֵן וּפְאוֹת וְאֲנִי הוֹלֵךְ עִם חֲלָצָה לְבָנָה וּמְכַנֵּס
 שְׁחוֹר, וְכַפָּה סְרוּגָה שְׁחוֹרָה. מַה גַּם שְׁבָרוֹךְ הַשֵּׁם טוֹב
 לִי בִישִׁיבָה בָּהּ אֲנִי לוֹמֵד כְּעַת, וְהִיִּיתִי רוֹצֵה לְהַמְשִׁיךְ
 וְלִהְיוֹת שָׁם אֲבַרְךָ כַּמָּה שָׁנִים, וְלֹא נִרְאֶה לִי שְׁמִתְאִימָה
 לִי קַהֲלָה שְׁלֵ בְּעֵלֵי תְּשׁוּבָה גַם מִבַּחֲיִנַת הַמְּנַטְלִיּוֹת וְגַם
 בְּגִלְלֵ הֶרְקַע שְׁמוֹמְנוּ אֲנִי בָּא. בְּעֶבֶר לְמוֹדֵתִי כַּמָּה חֲדָשִׁים
 בִּישִׁיבָה שְׁדוּמָה לִישִׁיבָה בְּאוֹתָהּ קַהֲלָה, וְגַם לְבִשְׁתִּי
 כּוֹבַע וְחֻלִּיפָה, וְרִאִיתִי שְׁפִשׁוּט לֹא טוֹב לִי שָׁם מִכָּל
 הַבַּחֲיִנוֹת, וְחֲזַרְתִּי לִישִׁיבָה שְׁבָה אֲנִי לוֹמֵד כְּעַת.

הַעֲנִינָן הוּא שְׁאֲנֵי כָּל הַזְּמַן חוֹשֵׁב עַל הַבַּחֲזָרָה הַזֹּה, כִּי
 כְּבָר חָמֵשׁ שָׁנִים שְׁאֲנֵי בְּשִׁדּוּכִים וְלֹא פְּגַשְׁתִּי בַּחֲזָרָה
 כְּמוֹתָהּ, עִם אוֹתָהּ הַשְּׁקֵפָה כְּמוֹ שְׁלִי בְּבְרֶסֶלַב, וְאֲנִי
 לֹא בְּטוֹחַ אִם אֲמַצָּא מִיִּשְׁהֵי אַחֲרַת שְׁתַּתְּאִים לִי

כמוהו. ברצונו לקבל עצה מהצדיק, מה עלי לעשות?
סליחה על האריכות, ותודה מראש, בברכת חג פסח
בשר ושמח ושנובה לגאלה השלמה בקרוב אמן.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון קדם חג הפסח, י"ג ניסן ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל יהודה נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אשריך ואשרי חלקך שזכית להתקרב אל רבנו ז"ל שאין
למעלה מזה, ובפרט העולה על הכל שזכית להיות אצל ציון
רבנו ז"ל בראש השנה באומן, אשר רבנו ז"ל הפליג במעלת
הזוכה להיות אצלו בראש השנה, ואמר (סי' מוה"ר, סימן ת"ה)
הראש השנה שלי הוא חדוש גדול, והשם יתברך יודע שאין
הדבר הזה בירשה מאבותי, רק השם יתברך נתן לי זאת במתנה,
שאני יודע מהו ראש השנה, לא מבעיא אתם כלכם, בודאי
תלווין בראש השנה שלי, אלא אפלו כל העולם בלו תלוו בראש
השנה שלי, ואמר רבנו ז"ל לענין ראש השנה שלו (סי' מוה"ר,
סימן ת"ו) שיכולין אז אנשים לקבל תקונים מה שבכל השנה לא
היה אפשר שיהיה להם תקון בשום אפן, אף על פי כן בראש
השנה יכולין אפלו הם לקבל תקון. אף על פי שבכל השנה אפלו
הוא בעצמו ז"ל לא היה יכול לתקנם, אבל בראש השנה גם הם
יכולים לקבל תקונים, פי אמר שהוא עושה בראש השנה ענינים
ותקונים מה שבכל השנה גם הוא אינו יכול לעשות; ולכן אתה
צריך מאד מאד לשמח שזכית להיות על ציון רבנו ז"ל וכן אתה
זוכה להתמיד בספרי רבנו ז"ל, שרק בזה תלווה ההתקרבות
אליו, כי בפרוש גלה לנו (לקוטי מוה"ר, חלק א', סימן קצ"ב) אשר פניו
שכלו ונשמתו טמונים ונגוזים בתוך ספרו, ולכן כל מי שלומד
יותר "לקוטי מוה"ר"ן יותר הוא מקרב אל רבנו ז"ל.

אתה צריך לדעת שאצל רבנו ז"ל היה הדבר הראשון להתחתן כמה שיותר מהר ומה שיותר צעיר, כי בפרוש גלה לנו מוהרנ"ת ז"ל (לקוטי הלכות, יום הכפורים הלכה א', אות א') מי שאינו נשוי הוא פוגם בבְּרִית, ולכן כל בחור נק צריך לעשות כל מיני מאמצים שבעולם להתחתן מה שיותר מהר, וזה היה הרצון של רבנו ז"ל, ולכן תעשה כל מה שביכולתך להתחתן, ובפרט שהגעף כבר לגיל עשרים ושבע, שזה די מאחר.

אתה צריך לזכור שלא משנה באיזו קבוצה נמצאים בין חסידי בְּרֶסֶלַב, העקר שהקבוצה הזו תלך על פי השלחן ערוך אשר רבנו ז"ל הקפיד מאד מאד לא להטות מההלכה שהוא זה, ואמר (שיחות הב"ן, סימן כ"ט) שכל בר ישראל מחיב ללמד בכל יום הלכה.

ולכן כל קבוצה שנמצאים בין חסידי בְּרֶסֶלַב צריכים לראות הדבר הראשון אם הם הולכים על פי ההלכה, וכן אם אצלם העקר זה למוד התורה הקדושה, כי רבנו ז"ל מאד מאד רצה שגנפה להתמיד בלמוד התורה הקדושה, שעורים בסדרן בכל יום, ואם בקבוצה הזו שהבחורה נמצאת שמה מקפידים על ההלכה, וכן מרבים בלמוד התורה הקדושה, אזי למה שלא תתחבר אליהם?

ובענין הלבוש וכו', ידוע שהבעל תפלה שהוא רבנו ז"ל בעצמו לא הקפיד על הלבוש כָּלֵל, (עין ספורי מעשיות, מעשה י"ב) ולכן אין לך מה להתבלבל בענין זה, תלך כמו שמאיר לך, העקר שתהיה תמיד שש וששמח ותמסר את נפשך להיות בשמחה עצומה, ועל ידי זה יתרחב לך לבך לדבר אל הקדוש ברוך הוא, שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהב"ן, חלק ב', סימן פ"ד) שזה השער להכנס אל הקדוש ברוך הוא.

אשרי מי ששמח תמיד, ולא מבליבל את עצמו משום דבר

שְׁבָעוּלָם, וְכֵן מְרַגֵּיל אֶת עֲצָמוֹ לְדַבֵּר תְּמִיד אֶל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׂאֵז טוֹב לוֹ בְּזֶה וּבְכָא כָּל הַיָּמִים. מִי שְׂאִינוֹ עוֹבֵד עַל נְקֻדַּת הַשְּׂמִיחָה וְאִינוֹ מְדַבֵּר אֶל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְאִינוֹ שׁוֹקֵד עַל לְמוּד הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה, אֲזִי הוּא מְסַפֵּן וְעַדִּין הוּא רְחוּק מִדַּעַת רַבָּנוּ ו"ל, וְלִכֵּן לְמָה צְרִיכִים לְהִתְבַּלְבֵּל? אִם הַבְּחוּרָה רוֹצֶה אוֹתָךְ תִּרְאוּ לְהִתְחַתֵּן לְשֵׁם שָׁמַיִם, וְתִבְנוּ בֵּית נְאֻמָּן בְּיִשְׂרָאֵל.

הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי שְׂאִנִּי מִבְּקֵשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְךָ שִׁיְהִיָּה לְךָ הַצְּלָחָה מְרַבָּה וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה תִשְׁכִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ חַג בְּשֶׁר וְשִׁמְחָה

א' תתקס"ט.

הָאִם עַדִּיף לְהִתְפַּלֵּל עַל אָדָם שֶׁנִּפְצַע וְעַתִּיד לְסַבֵּל כָּל הַחַיִּים שְׂיָמוּת?

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת גְּלִית: שְׁלוֹם לְכַבּוֹד הָרַב שְׁלִיט"א. לְאַחֲרוֹנָה אָנוּ שׁוֹמְעִים עַל מְקָרִים מְזַעְזָעִים שֶׁל תֵּינּוּקוֹת שֶׁנִּמְחָצוּ בְּתַאוּנוֹת וְכוּ' לֹא עָלִינוּ, וְהַמְצִיאוֹת מְרָאָה שֶׁגַּם אִם הֵם יִצְלִיחוּ לְהִשָּׁאֵר בַּחַיִּים, הֵם יִסְבְּלוּ מְאֹד וְיִחְיוּ חַיֵּי צַעַר מִחֲמַת קְטִיעַת אִיבָרִים וְכוּ'. יְדוּעַ שֶׁחֲכָמִים הִתְפַּלְלוּ עַל רַבֵּי יוֹחָנָן שְׂיָמוּת מִחֲמַת הַצַּעַר שֶׁהָיָה לוֹ וְנִתְקַבְּלָה תְּפִלָּתוֹ, וְאֲנִי שׁוֹאֵלֶת הָאִם בְּמְקָרִים כָּאלוֹ שֶׁבְּרוּר שֶׁגַּם אִם אוֹתוֹ אָדָם יִצְלִיחַ לְשׂוֹד וְלַחֲיוֹת הוּא יִסְבֵּל, עַדִּיף לְבַקֵּשׁ שְׂיָמוּת?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון קדם חג הפסח, י"ג ניסן ה'תשע"ג.

**שלום רב אל גלית תחיה
לנכון קבלתי את מכתבך.**

הנה חכמינו הקדושים אמרו (כתובות ל.) תגי רבי חיא מיום שחרב בית המקדש אף על פי שבטלו סנהדרין ארבע מיתות לא בטלו וכו', אלא דין ארבע מיתות לא בטלו, מי שנתחייב סקילה או נופל מן הגג או חיה דורסתו, ומי שנתחייב שרפה או נופל בדלקה או נחש מפישו, ומי שנתחייב הריגה או נמסר למלכות או ליסטים באין עליו, ומי שנתחייב חנק או טובע בנהר או מת בסרוגני.

ולכן אדם צריך תמיד לפחד ממנו יתברך ולא לעבר על רצונו יתברך, כי סוף כל סוף מקבלים ענש אם לא חוזרים בתשובה, וכל הארועים והמקרים המזעזעים שרק שומעים וכו', זה כדי לעורר אותנו לחזור בתשובה שלמה, כי אף אחד לא נקי ובטוח שלא יקרה לו חס ושלום מה שיקרה וכו' וכו'.

אסור להתפלל על שום בן אדם שימות, ומכל שכן על בעל מום וכו' וכו', רק צריכים לבקש ממנו יתברך שהאדם הזה לא יסבל יותר, אבל לא לבקש בפרוש שימות, כי מי אנחנו שנדון בני אדם למיתה? ראוי לכל בר ישראל להתפלל על כל חולי ישראל שתהיה להם רפואה שלמה, רפואת הנפש ורפואת הגוף גם יחד.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפלתו שאני מבקש ומתפלל בערך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפני תשפילי ותצליחי.

המאחל לך חג פשוט ושמח

א' תתק"ע.

**אָנִי מְאֹד רוֹצֵה שְׂיִהְיֶה לִי בֵּית, אֲבָל עַל פִּי דַרְךְ הַטֵּבַע
אֵין שׁוּם סִפּוּי שְׂזָה יִקְרָה**

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת שְׂמַעוֹן: שְׁלוֹם וּבִרְכָה וּרְפוּאָה שְׁלָמָה בְּמִהְרָה,
אֲרִיכוֹת יָמִים וְשָׁנִים לְצַדִּיק שְׁלִי שְׂאֲנִי כָּל-כֶּךָ אוֹהֵב,
שֶׁרַק הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יוֹדֵעַ כַּמָּה אֶתָּה חֲקוּק בְּפִנְיַמְיוֹת
לְבָבִי. אָנִי אוֹהֵב אוֹתְךָ וְתוֹדָה עַל הַכֹּל.

רְצִיתִי לְסַפֵּר שְׂאֲנִי מְאֹד רוֹצֵה דִּירָה מִשְׁלִי, וְאָנִי מִמְתִּין
לִישׁוּעַת הַשֵּׁם וְלֹא דוֹחֵק אֶת הַשְּׂעָה, כְּמוֹ שֶׁרַבְּנוּ אָמַר,
אֲךָ עַל פִּי הַטֵּבַע אֵין שׁוּם סִפּוּי שְׂבִאָמַת אֲזֻכָּה לְכָךְ.
אָנִי מִשְׁתַּדֵּל לְהִתְפַּלֵּל לְהַשֵּׁם וּלְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ בְּרַחֲמִים
וְתַחֲנוּנִים, אֲבָל אָנִי יוֹדֵעַ שֶׁרַבְּנוּ אָמַר שֵׁישׁ צַדִּיק שְׂגוֹזֵר
וְאוֹמֵר "אָנִי אוֹמֵר שְׂיִהְיֶה כֵן", וְכֹל הַהִשְׁפָּעוֹת מִמֶּנּוּ,
וְגַם סִפֵּר רַבְּנוּ עַל אֲנָשֵׁי דְוִוִין שֶׁרָאוּ מוֹפְתִים גְּדוֹלִים כִּי
הֶאֱמִינוּ בְּצַדִּיקִים, וְלָכֵן אָנִי מִבְּקֵשׁ מִהַצַּדִּיק שְׂיִתְפַּלֵּל
עָלַי שְׂאֲזַכֶּה לְדִירָה מִשְׁלִי.

אֲשַׁמַּח מְאֹד אִם הַצַּדִּיק יָשִׁיב לִי, יַחֲזֹק אוֹתִי וַיִּתֵּן לִי
עֲצָה הַלְכָה לְמַעֲשֵׂה. שׁוּב תוֹדָה עַל הַכֹּל.

תְּשׁוּבָה:

בְּעִזְבַּת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן קִדְּם חַג הַפֶּסַח, י"ג נִסָּן ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה אֶל שְׂמַעוֹן נִרוּ וְאִיר

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

אֶתָּה צְרִיף לְדַעַת שֶׁרַבְּנוּ ז"ל אָמַר (לְקוּטֵי מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ר"ג)

הַטֵּבַע מְחַיֵּב כָּךְ, וְהִתְפַּלֵּה מְשֻׁנֵּית אֶת הַטֵּבַע, אֵין דְּבָר כְּזֶה לוֹמֵר

"על פי הטבע אין שום סכוי", מי שמרגיל את עצמו לדבר אל הקדוש ברוך הוא, וחי עם זה, וכל מה שהוא צריך הוא מבקש רק ממנו יתברך, ומכניס את המחשבה שלו בדבר מסים, לבסוף הוא יקבל את זה אם לא יתיאש מתפלה ובקשה - שיחה בינו לבין קונו, ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר, חלק א', סימן קצ"ג) המחשבה יש לה תקף גדול, ואם יחזק ויגבר מחשבתו על איזה דבר שבעולם, יוכל לפעל שיהיה כף, ואפלו אם יחזק מחשבתו מאד שיהיה לו ממון, בנדאי יהיה לו, וכן בכל דבר, רק שהמחשבה תהיה בבטול כל ההרגשות.

ולכן אם אדם מכניס במח מחשבתו שהוא צריך דירה או בית ומתפלל על זה יום אחר יום שעה אחר שעה נכו', לבסוף יקבל את זה, רק שיבקש ברחמים ובתחנונים, וישמור מאד על מה שאמרו חכמינו הקדושים (ברכות לב:) כל המאריך בתפלתו ומעין בה סוף בא לידי כאב לב שנאמר (משלי יג, יב) "תוחלת ממשכה מחלה לב", ופרש רש"י מצפה שתעשה בקשתו על ידי הארכתו, סוף שאינה נעשית, ונמצאת תוחלת ממשכת חנם, והיא כאב לב כשאדם מצפה ואין תאוותו באה; עין שם. צריכים רק לבקש ברחמים ובתחנונים, כמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר, חלק א', סימן קצ"ו) אסור לאדם לעמד עצמו על שום דבר, הינו שאסור להתעקש בתפלתו שהקדוש ברוך הוא יעשה לו דוקא את בקשתו, כי זה כמו שהוא לוקח דבר בחזקה, בגזלה. רק צריך להתפלל ולהתחנן לפני השם יתברך ברחמים ותחנונים, אם יתן השם יתברך יתן ואם לאו לאו, וזה (אבות ב, ג) 'אל תעש תפלתך קבע', מלשון גזלה, כמו שכתוב (משלי כב, כג) "וקבע את קבועיהם נפש". הינו שכל מה שהוא מבקש, הן פרנסה או בנים או שאר צרכים, אסור להתעקש ולעמד עצמו בתפלתו, שדוקא יעשה הקדוש ברוך הוא את תפלתו, כי זה הוא תפלת קבע שלוקח הדבר בחזקה בגזלה, רק יתפלל ברחמים ותחנונים.

וְלִכְּנֵן אֵל תִּתְיָאֵשׁ, תַּחֲיָה עִם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, הִינּוּ שְׂכָל
מִה שְׂאֵתָה צָרִיף תִּבְקֶשׁ רַק מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵךְ, וְאִז תִּרְאֶה נְסִים נְגִלִים
שְׂיַעֲשֶׂה עִמָּךְ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

הַמֵּאחֵל לָךְ חַג בְּשֵׁר וְשִׂמְחָה

א' תתקע"א.

הָאֵם גַּם אִשָּׁה יְכוּלָה לֹאמַר ח"י פְּרָקִים מְשֻׁנִּיּוֹת?

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת אורטל: לְכַבּוֹד מוֹהֲרֵי א"ש הַקְּדוֹשׁ, שְׁלוֹם.
רְצִיתִי לְדַעַת הָאֵם גַּם אִשָּׁה יְכוּלָה לֹאמַר ח"י פְּרָקִים
מְשֻׁנִּיּוֹת? וְהָאֵם זֶה יוֹעִיל לָהּ לְפִרְנָסָה בְּנִקְל כְּמוֹ
שֶׁהַצַּדִּיק תָּמִיד אוֹמֵר בְּקֶשֶׁר לְמְשֻׁנִּיּוֹת? אֲשֶׁמַּח לְקַבֵּל
תְּשׁוּבָה.

תְּשׁוּבָה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן קִדְּם חַג הַפֶּסַח, י"ג נִיסָן ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם רַב אֶל אורטל תַּחֲיָה

לְנִכּוֹן קִבְּלִיתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אִשָּׁה פְּטוּרָה מִלְמוּד תוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְלִכְּנֵן כָּל הַעֲנִיָּן שֶׁל ח"י
פְּרָקִים מְשֻׁנִּיּוֹת לֹא שִׁיף אֶל אִשָּׁה כָּלָל, אִשָּׁה צְרִיכָה לְלַמֵּד רַק אֶת
הַהֲלָכוֹת שְׂשִׁיכוֹת אֶל הַמְצוּוֹת שְׁלָה, שֶׁהִיא צְרִיכָה לְקַיֵּם.

יַעֲזֹר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׂתַּהֲיִי תָּמִיד שְׂמִחָה וְעֲלִיָּזָה, וְאִף
פַּעַם לֹא תַּהֲיִי עֲצוּבָה וּמְמַרְמֶרֶת וְכוּ' וְכוּ', אֶלָּא תִּקְנִי לְעֲצֻמָּךְ
מִדַּת הַטוֹב, מִדַּת הַחֶסֶד, וְזוֹ שְׂלָמוֹת שֶׁל אִשָּׁה שֶׁהִיא תָּמִיד שְׂמִחָה
וְעֲלִיָּזָה, וְהִיא עוֹשֶׂה חֶסֶד עִם כָּלֵם.

הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי
שְׂאֵנִי מִבִּקְשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֶדְךָ שִׁיחֶינָה לְךָ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה וּבְכָל אֲשֶׁר
תִּפְנִי תִשְׁפְּלִי וְתִצְלִיחֵי.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ חַג בְּשֶׁר וְשִׂמְחָה

א' תתקע"ב.

אֲנִי מַעֲנִיקָה לְבַעְלֵי הַמּוֹן חֵם וְאַהֲבָה, אֲבָל הוּא קוֹרֵא
כְּלָפִי

שְׁאֵלָה:

מֵאַת שְׂרָלִין: לְכַבּוֹד כְּבוֹד קִדְשֵׁי מוֹהֲרָא"ש שְׁלוֹם
ר.ב.

אֲנִי נִשְׂוָאָה חֲמוֹשׁ שָׁנִים וְיֵשׁ לִי יְלָדָה בֵּת אַרְבַּע. בְּמִהְלֵךְ
הַשָּׁנִים הָאֵלּוּ הָיוּ בֵּינִי לְבֵין בַּעֲלֵי כַּמָּה פְּצוּצִים מְאֹד
קָשִׁים שֶׁעָמְדוּ לְהַפְרִיד בֵּינֵינוּ, אֲךָ הָאַהֲבָה שְׁלֵנוּ אֶחָד
לְשֵׁנֵי הַכְרִיעָה וְנִשְׂאָרְנוּ יַחַד.

אֲנִי אִשָּׁה מְאֹד חַמָּה שֶׁמַּעֲנִיקָה לְבַעְלֵי הַמּוֹן חֵם
וְאַהֲבָה, אֲבָל בַּעֲלֵי לֹא כָּל-כֵּן חֵם אֵלַי, וְהַדָּבָר הַזֶּה
מְאֹד מְכַאֵיב לִי, כִּי לְאַחֲרֵים הוּא מְאֹד חֵם וּמְקַרִּין
אֶכְפָּתִיזוֹת, וְאֵלּוּ לְגַבִּי הוּא טוֹעֵן שֶׁהַמְשַׁקְעִים שֵׁשׁ
בֵּינֵינוּ מוֹנְעִים מִמֶּנּוּ לְהִיּוֹת חֵם כְּלָפִי.

אֲנִי מְאֹד אוֹהֶבֶת אוֹתוֹ, וְלֹא רוֹצֶה בְּשׁוֹם אֶפֶן לְפָרֵק אֶת
הַבַּיִת שְׁלִי. אֵיךְ אֲנִי יִכְוֶלָה לְמַחֵק אֶת הַמְשַׁקְעִים שֵׁשׁ
בֵּינֵינוּ, וְלְחִיּוֹת אֶתוֹ חַיִּים מְאֻשְׁרִים? לְתִשְׁוֹבְתְךָ אוֹדָה.

תשובה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן קֶדֶם חַג הַפֶּסַח, י"ג נִסָּן ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם רַב אֶל שְׂרָלִין תְּחִינָה

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתְּבֶךָ.

כָּל כֶּף חָבַל שֶׁהָיוּ בִּינֵיכֶם פְּצוּצִים וְכוּ', בְּפֶרֶט שְׂיֵשׁ בִּינֵיכֶם אֲהַבָּה גְדוּלָּה מְאֹד וְכוּ', אֵין זֶה אֱלֹא שְׂיֵשׁ עֲלֵיכֶם עֵין הַרַע גְּדוּלָּה, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יַעֲזֹר שְׂיִרַד מִכֶּם הָעֵין הַרַע. הִיָּה טוֹב מְאֹד אִם תִּבְדְּקוּ אֶת מְזוּזוֹת בֵּיתְכֶם.

אִם בְּעֵלְךָ מְרָאָה לְכֻלָּם אֲהַבָּה, וּמְקַרִּין אַכְפָּתִיּוֹת וְכוּ', כְּמוֹ שְׂאֵת כּוֹתֶבֶת, מְכַרַח לְהִיּוֹת שְׂאֵת רַק תּוֹבַעַת מִמֶּנּוּ וְכוּ', וְאַתָּה צְרִיכָה לְהַשְׁקִיעַ הַרְבֵּה בְּבַעֲלֶךָ, וְלְהִיּוֹת יוֹתֵר פְּתוּחָה עִמוֹ, וְאִז תִּרְאִי שְׂיִהְיֶה לְךָ בַּעַל אַחֵר לְגַמְרִי, כִּי יֵשׁ טְפוּסִי אֲנָשִׁים שֶׁהֵם אוֹהֲבִים שְׂמֵבֻקְשִׁים מֵהֵם אֲהַבָּה וְכוּ', וְלִכֵּן אִם יֵשׁ בִּינֵיכֶם כָּל כֶּף אֲהַבָּה כְּמוֹ שְׂאֵת כּוֹתֶבֶת, אַתָּם צְרִיכִים לְדַבֵּר יַחַד, וְלִשְׁמֹר מְאֹד מְאֹד עַל הַיְחָסִים בִּינֵיכֶם שְׂלֹא יִתְקַרְרוּ, כִּי (סוּטָה יז.) אִישׁ וְאִשָּׁה זָכוּ שְׂכִינָה בִּינֵיהֶן, וְאָמְרוּ (ירושלמי בְּרִכּוֹת, פֶּרֶק ט', הֲלָכָה ח') אֵי אֶפְשָׁר לְאִישׁ בְּלֹא אִשָּׁה וְאֵי אֶפְשָׁר לְאִשָּׁה בְּלֹא אִישׁ אֶפְשָׁר לְשִׁנְיָהֶן בְּלֹא שְׂכִינָה, וּבְמִקּוֹם שֶׁהִשְׂכִּינָה נִמְצָא שֶׁם הַבְּרָכָה מְצוּיָה, רַק שְׂיִהְיֶה בִּינֵיהֶם שְׁלוֹם וְאֲהַבָּה גְדוּלָּה מְאֹד, כִּי שְׁלוֹם אָמְרוּ חֻכְמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (שַׁבָּת י.) זֶה שְׁמוֹ שֶׁל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְלִכֵּן אִם מְכַנְּסִים אֶת הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּתוֹךְ הַבַּיִת, זֶה נִקְרָא שְׁלוֹם בַּיִת, הֵינּוּ שְׁמוֹ שֶׁל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּתוֹךְ הַבַּיִת.

וְלִכֵּן תַּעֲשִׂי כָּל מַה שְׂבִיבְכֶלְתְּךָ לְהִיּוֹת פְּתוּחָה עִם בְּעֵלְךָ וְלְהַגִּיד לוֹ בְּפִרוּשׁ שְׂאֵת אוֹהֲבָת אוֹתוֹ וְכוּ', כִּי לְפַעְמִים בַּעַל רוּצָה לְשִׁמְעַע גַּם בֶּן דְּבוּרִים כְּאֵלוֹ אֶף שְׂזָה נִגְדַּד הֵטְבַע שֶׁל אִשָּׁה וְכוּ', אֲבָל זְכָרִי הֵיטֵב כִּי הַשְׁקָעָה שְׂמֵשְׁקִיעִים בְּנִשְׂוֹאֵין, זֶה מִשְׁתַּלֵּם, כִּי אֲהַבָּה צְרִיכָה לְהִיּוֹת מִשְׁנֵי הַכוּוּנִים. חֻזְקִי וְאִמְצִי מְאֹד וְאֵל תִּהְיִי

קנאית כל כף לבעלה, אדרכה תראי לו יותר ויותר חם ואהבה, ותראי איך שכל הבית ישפנה לטובה, ובבית ששרויה שמה אהבה, ואין שמה מריבות ומחלוקות וכו', שם השכינה מצויה. אשרי האשה שעושה כל מה שביקלתה שמצדה לא יהיו שום מריבות או נכוחים בבית, ואז תצליח מאד.

המאחל לך חג בשר ושמן

א' תתקע"ג.

אני נמצא עכשו בצמת דרכים, וקשה לי להחליט מה לעשות עם עצמי

שאלה:

מיאת אמיר: שלום.

שמי אמיר אני בן עשרים ושש, וחוזר בתשובה כבר ארבע שנים, שנתים מהן בצבא בתור קצין ושנתים בלישיבה של חתדים מלכה וחותרים בתשובה. כרגע אני לומד בלישיבה ליטאית ספרדית באזור הצפון שעוסקת בלמוד מוסר, אך משהו חסר לי שם. למרות הלמוד שנמשך עד הלילה, הרגש מדכא, כי הרב שם זה רק שכל וחסר את הרגש. בשלמדתי בלקוטי-מותרין את שתי התורות הראשונות, כאיתי המון דברים שהרבי אומר שקשורים אלי.

עכשו אני בשלב שאני צריך להחליט באיזה כוון אני ממשיך, היכן אני בונה את הבית, ועם איזו אשה, ולכן ברצוני לשאל: האם בקהלתכם אפשר לבצע שלוב של עבודה ולמוד תורה? ומדום מקומות העבודה שנמצאים באזור? תודה רבה.

תשובה:

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן קֶדֶם חַג הַפֶּסַח, י"ג נִסָּן ה'תשע"ג.

**שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל אֲמִיר נְרוּ וְאִיר
לְנֶכֶן קְבֵלְתִי אֶת מַכְתְּבְּךָ.**

אתה כבר הגעַתָּ לְגִיל עֶשְׂרִים נָשׁ, וּרְבֵנוּ ו"ל הַקָּפִיד מְאֹד מְאֹד לְהִתְחַתֵּן מֵה שְׁיֹתֵר מִקֶּדֶם. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (קְדוּשֵׁין ט:): מִשְׁתַּבַּח לֵיה רַב חֶסֶדָּא לְרַב הוּנָא בְּדַרְבַּי הַמְנוּנָא דְאָדָם גְּדוּל הוּא אָמַר לֵיה פְּשִׁיבָא לְיָדָךְ הַבִּיאֵהוּ לְיָדֵי פִי אֲתָא חֲזִינְיָה דְלֹא פָּרִיס סוּדְרָא אָמַר לֵיה מְאִי טַעְמָא לֹא פָּרִיסַת סוּדְרָא אָמַר לֵיה דְלֹא נְסִיבְנָא אַהֲדַרְיִנְהוּ לְאַפִּיָּה מִינֵיהּ אָמַר לֵיה חֲזִי דְלֹא חֲזִית לְהוּ לְאַפִּי עַד דְנִסְבַּת רַב הוּנָא לְטַעְמֵיהּ דְאָמַר בֵּין עֶשְׂרִים שָׁנָה וְלֹא נָשָׂא אִשָּׁה כָּל יָמָיו בְּעַבְרָה. בְּעַבְרָה סְלָקָא דַּעְתָּךְ? אֵלֹא אֵימָא כָּל יָמָיו בְּהַרְהוּר עֲבַרָה אָמַר רַבָּא וְכֵן תֵּנָּא דְבֵי רַבִּי יִשְׁמַעֵאל עַד עֶשְׂרִים שָׁנָה יוֹשֵׁב הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וּמְצַפֶּה לְאָדָם מְתִי יִשָּׂא אִשָּׁה, כִּינּוּן שֶׁהֵגִיעַ עֶשְׂרִים וְלֹא נָשָׂא אוֹמֵר תַּפַּח עֲצָמוֹתָיו.

הֲרִי שְׁלָךְ לְפָנֶיךָ שְׁגָם לְדַבְרֵי חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים הַדְּבָר הַרְאשׁוֹן צְרִיכִים לְהִתְחַתֵּן עוֹד לְפָנֵי גִיל עֶשְׂרִים, וְלִכֵּן אֵין לָךְ עֲכָשׁוּ לְהִתְבַּלְבֵּל בְּאִיזָה יִשִּׁיבָה לְלַמֵּד וְכו', וּבְאִיזָה מְקוֹם לְהִיּוֹת וְכו', אֲתָה צָרִיךְ לְהַחְדִּיר בְּמַחַ מַחְשָׁבְתְּךָ אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלַעְדוֹ יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וְהַכֵּל לְכָל אֱלֻקוֹת גְּמוּר הוּא, וּבְמַחְשָׁבָה זוֹ תְּמִיד תִּלְךָ, וְזֶה יִטְהַר אוֹתָךְ מֵהַכֵּל, כִּי כְּשֶׁפָּר יִשְׂרָאֵל רַק חוֹשֵׁב מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, עַל יְדֵי זֶה נִדְבַק בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְנִצְוֹל מִכָּל רַע, אֲשֶׁרֵי הָאָדָם שְׂזוּכָה לְהַכְנִיס בְּמַחַ מַחְשָׁבְתוֹ תְּמִיד אֲשֶׁר אֵין בְּלַעְדוֹ יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וּמְצִיר לְפָנָיו אֵיךְ שֶׁהַכֵּל לְכָל הוּא אֹר הָאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְהוּא נִמְצָא בְּתוֹךְ הָאֹר אֲשֶׁר אֵין עוֹד תַּעֲנוּג בְּתַעֲנוּג הַזֶּה, וְתִתְפַּלֵּל לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׂיִמְצִיא לָךְ בֵּת זוּגָךְ כְּדִי שְׁתוּכַל לְהִתְחַתֵּן מֵה שְׁיֹתֵר מֵהַר, וְתִהְיֶה רְגִיל בְּתַפְלָה זוּ:

רבונו של עולם חוס ורחמל עלי וזבני למצא את בת זוגי, ואתה בעצמך יודע שאני מוכן כבר להתחתן כדי להנצל מעברות חמורות, אך מפני מעשי המגנים והרעים שעשיתי עד עכשו, מתעכבת מציאת זוגי, ואני נמצא בצער גדול מאד, כי אתה גלית על ידי חכמינו הקדושים כל השרוי בלא אשה שרוי בלא שמחה, ובלא תורה, ובלא חומה, ובלא שמירה, ולכן הנני מתחרט על כל עוונותי שעשיתי עד עכשו, ואני מקבל על עצמי לחזור בתשובה שלמה, וגלית לנו על ידי התנא האלקי רבי שמעון בן יוחאי (תקוני זמר תקוני י"ד) עם כל דא דחזר בתשובה, חזר ויהיבנא ליה בת זוגיה, והנני שב בתשובה שלמה, ולכן תזמין לי את בת זוגי, ואזכה להקים בית נאמן בישראל, ולעשות רצונה מעתה ועד עולם אמן סלה.

בנדאי בגיל כזה אתה צריך לחבר יחד תורה ועבודה, כמאמרם ז"ל (אבות ב, ב) יפה תלמוד תורה עם דרך ארץ, שיגיעת שניהם משפחת עון, וכל תורה שאין עמה מלאכה, סופה בטלה וגוררת עון; ורבנו ז"ל רצה שלכל אחד מאנשי שלומנו תהיה לו פרנסה קבועה. כל ענין רבנו ז"ל הוא רק להיות תמיד שש ושמש, ולהפך את היגון והאנחה לשמחה, ולא להמשיך אחר הצער והיסורים וכו', אלא למצא את הטוב שיש בו. אשרי מי שמתמיד בספרי רבנו ז"ל, ואז טוב לו כל הימים.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפלותי שאני מבקש ומתפלל בערך שיהיה לי הצלחה מרבה ובכל אשר תפנה תשכיל ותצלית.

המאחל לך חג בשר ושמש

א' תתקע"ד.

**מדוע כְּשֶׁאָדָם לומד בְּסֵפֶר מְסִים הוא מְרַגֵּשׁ
הַתְּקָשְׁרוֹת לַמַּחְבֵּר, וּבְסֵפֶר אַחַר לֹא?**

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת נֶתָן: לְכַבוֹד הַרַב, שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יִתֵּן לָךְ
בְּרִיאוֹת וְאֲרִיכוֹת יָמִים וְשָׁנִים.
רְצִיתִי לְדַעַת מֵהַ הַהֶסְבֵּר לָכֵן שֶׁלְפָעֲמִים אָדָם לומד
בְּסֵפֶר שֶׁל צַדִּיק בְּלִשְׁהוּ, וְהוּא מְרַגֵּשׁ הַתְּקָשְׁרוֹת
חֲזָקָה לְצַדִּיק שֶׁחִבֵּר אֶת הַסֵּפֶר, וְאֵלּוּ בְּסֵפֶרִים אַחֲרֵים
הוּא לֹא מְרַגֵּשׁ הַתְּקָשְׁרוֹת לְצַדִּיק שֶׁחִבֵּר אֶת הַסֵּפֶר?
תּוֹדָה רַבָּה.

תְּשׁוּבָה:

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבַּרְךָ, יוֹם רִאשׁוֹן קִדְּם חַג הַפֶּסַח, י"ג נִיסָן ה'תשע"ג.

**שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל נֶתָן נֵרוֹ יֵאִיר
לְנִכּוֹן קִבְּלִתִּי אֶת מַכְתְּבֶךָ.**

רַבְּנוֹ ז"ל אָמַר (לְקוּטֵי מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן קצ"ב) אֲשֶׁר בְּתוֹךְ הַסֵּפֶר
נִמְצָא פָּנִיו שְׂכָלוֹ וְנִשְׁמָתוֹ שֶׁל בַּעַל הַמַּחְבֵּר, וְלָכֵן כָּל אֶחָד נִמְשָׁךְ
אַחַר שָׂרְשׁוֹ, יֵשׁ אֶחָד שֶׁמִּתְעוֹרֵר מִסֵּפֶר זֶה, וְיֵשׁ אֶחָד שֶׁמִּתְעוֹרֵר
מִסֵּפֶר אַחֵר, וְלָכֵן אָמַר רַבְּנוֹ ז"ל (לְקוּטֵי מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן ס"א) יֵשׁ
סֵפֶרִים וְעֵתִידִים לְהִיּוֹת סֵפֶרִים, וְכֻלָּם נִצְרָכִים לְעוֹלָם, וְאִסּוּר
לְלַעַג עַל שׁוֹם סֵפֶר, וְהָאֲרִיף בְּזֵה מוֹהַר"ן ז"ל (לְקוּטֵי הַלְּכוֹת, קְדוּשִׁין,
הַלְּכָה ג', אוֹת כ"א) כָּל הַסֵּפֶרִים הַהוֹלְכִים בְּדַרְכֵי הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה
בְּדַרְכֵי אֲבוֹתֵינוּ, בְּדַרְכֵי הָאֱמוּנָה הַקְדוּשָׁה, בְּנִדְאֵי מִצְוָה גְּדוּלָּה
לְהַדְפִּיסָם, לְהַרְבוֹת סֵפֶרִים כְּחוֹל הַיָּם, כִּי כָּל סֵפֶר שֶׁמְדַבֵּר מֵעֲנִינֵי
תּוֹרָה הֵן בְּדַרְכֵי הַפְּשָׁט, אוֹ דְרוּשׁ, אוֹ רַמְזוֹ, אוֹ סוּד, אוֹ פְרוּשׁ,

או באור, או ספרי פוסקים ושאלות ותשובות, או ספרי מוסר
ואגדות וכיוצא בהם, כלם נכוחים למבין וכלם צריכים להעולם,
כלם אהובים, כלם קדושים, כי כלם מדברים מרצונו. תברך
הנעלם בהתורה והמצוות, ובנדאי אסור לקוץ ברבוי ספרים כמו
שנמצאים קצת אשר עיניהם צרה כשרואים שנתחדש עוד איזה
ספר חדש, ועתק יוצא מפיהם פאלו מצטערים על הראשונים
שכבר יש הרבה ספרים, ולמה לו עוד?

ובאמת לא בדעת ידברו, כי לכל עת וזמן לכל חפץ, כי
מי יכריח אותו ללמד זה הספר, ואם לא יהיה לו פנאי ללמד
זה הספר החדש, רק יבלה ימיו בספרים שיש מכבר, מי ימחה
בידו? ומה אכפת לו שיש עוד ספרים בעולם? אולי יש בני אדם
שמסגל להם זה הספר דיקא, כמו שרואין בחוש שיש בני אדם
שיש להם חיות מספר זה, ויש בני אדם שמחיה אותם ספר אחר,
וגם באדם אחד בעצמו יש שנויים בין הזמן, לפעמים מתעורר
להשם תברך על ידי דבר זה שבספר זה, ולפעמים אינו יכול
להתעורר כי אם על ידי דברי תורה ומוסר שבספר אחר, וגם מי
שנפשו חשקה בתורה ומבלה ימיו עליה כראוי כי לכך נוצר,
יש פנאי בימי האדם אשר הוא חי על פני האדמה לעיין ולהביט
בספרים הרבה מאד, כמו שראינו כמה גדולים שהיו בקיאים
בכמה ספרים הרבה מאד וכו', עיין שם.

ולכן שכל אחד ילמד בספר שלבו נמשך אליו, וכבר אמרו
חכמינו הקדושים (עבודה זרה ט.) אין אדם לומד תורה אלא ממקום
שלבו חפץ, שנאמר (תהלים א, ב) "כי אם בתורת ה' חפצו".

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי
שאני מבקש ומתפלל בעדך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר
תפנה תשכיל ותצלית.

המאחל לך חג פשוט ושמח

א' תתקע"ה.

**האם לפרט את החטאים שעשיתי למרות שזה
מזכיר לי דברים לא טובים?**

שאלה:

מאת דון: לכבוד הצידיק יסוד עולם.
האם כשאני מתנודה לפני השם יתברך, ואני מפרט
בפרטי פרטיות מה שעשיתי ומה שהיצר הרע רוצה
להסית אותי לעשות זה בגדר נבול פה? בנוסף יש לי
בעיה רצינית, כי לפעמים בזמן הודוי אני מהרהר
במה שאני אומר ומגיע לחמום, אבל מצד שני, אני
מרגיש צורך גדול לספר להשם יתברך את כל מה
שפואב לי, כי בלי זה אני מרגיש אבוד לגמרי. מה דעת
הצידיק בענין? אני יודע שהצידיק טרוד, אבל אהיה
אסיר תודה אם הצידיק ישיב לי תשובה שלמה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון קדם חג הפסח, י"ג ניסן ה'תשע"ג.

**שלום וברכה אל דון גרו ואיר
לנכון קבלתי את מכתבך.**

כתב הרמב"ם (הלכות תשובה, פרק א', הלכה א') כל מצות שבתורה
בין עשה בין לא תעשה אם עבר אדם על אחת מהן בין בנדון
בין בשגגה כשיעשה תשובה וישוב מחטאו חייב להתנדות לפני
האל ברוך הוא שנאמר (במדבר ה, ו) "איש או אשה כי יעשו" וגו'
ונהתנדו את חטאתם אשר עשו" זה נדוי דברים נדוי זה מצות
עשה כיצד מתנדין אומר אנא השם חטאתי עויתי פשעתי לפניך
ועשיתי כך וכך ונהרי נחמתי ובשתי במעשי ולעולם איני חוזר

לדבר זה וזהו עקרו של ודוי וכל המרבה להתנדות ומאריך בענין זה הרי זה משבח.

ואמר רבנו ו"ל (לקוטי מוה"ר, חלק א', סימן ד') עוונותיו של אדם הם על עצמותיו, כמו שכתוב (יחזקאל לב, כז) "ותהי עונתם על עצמותם", כשבר ישראל חוטא רחמנא ליצ'לן נחקקות העברות על עצמותיו, וזה מה שהורג אותו לגמרי, כמו שכתוב (תהלים לה, כב) "תמותת רשע רעה", ועל ידי ודוי דברים שאדם מתודה להקדוש ברוך הוא, יוצאות מעצמותיו האותיות החקוקים עליהן, עד שיכול לזכות שיאיר עליו מלך הכבוד בעצמו, כי ענין הודוי דברים שאדם מתודה להקדוש ברוך הוא, זה דבר גדול מאד, כי אדם צריך לגלות את פנימיות לבבו וכל מה שעובר עליו אליו יתברך בתמימות ובפשטות גמורה, וכבר אמר רבנו ו"ל (לקוטי מוה"ר, חלק א', סימן רנ"ט) כשאדם מתבודד ומפרש שיחתו וצערו לפני השם יתברך, ומתודה ומתחרט על גדל הפגמים שעשה, אזי גם השכינה כנגדו מפרשת לפניו שיחתה וצערה ומנחמת אותו, כי כל פגם ופגם שפגם בנשמתו, פגם אצלה גם כן בכיכול, וזה בחינת (דברים כו, יז-יח) "את הוי"ה האמרת והוי"ה האמירך" וכי, והיא מנחמת אותו שתבקש תחבולות לתקן כל הפגמים.

ולכן אשרי מי שיש לו שכל ויבא בכל יום אליו יתברך, ושופך את כל לבו לפניו יתברך אפלו שעשה כבר מה שעשה וכי, יזכר שהוא בן של הקדוש ברוך הוא, וכמו שהבן לא מתבייש מהאבא, כך אדם לא צריך להתבייש לבוא לפני הקדוש ברוך הוא ולספר לו את כל אשר עם לבבו, ואמרו חכמינו הקדושים (תורת כהנים, בחקותי) אמר הקדוש ברוך הוא, שמיד שהם מתודים על עונותיהם מיד אני חוזר ומרחם עליהם שנאמר (ויקרא כו, מ) "והתנדו את עונם ואת עון אבתם במעלם אשר מעלו"; אשרי מי שמתודה תמיד את כל עוונותיו לפניו יתברך, ומספר לו יתברך את כל אשר עם לבבו, בלי שום חכמות והשפלות כלל.

הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל יִשְׁמַע בְּתַפְּלוֹתַי
שְׂאֵנִי מִבְּקָשׁ וּמִתַּפְּלָל בְּעֶדְךָ שִׁיְהִיָּה לְךָ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה וּבְכָל אֲשֶׁר
תִּפְּנֶה תִשְׁכִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ חַג בְּשֶׁר וְשִׂמְחָה

א' תתקע"ו.

**יֵשׁ לִי חֵבֵר כְּבֹר חִמְשׁ שָׁנִים, אֵךְ קִשָּׁה לִי לְהִתְחַתֵּן
אֲתוֹ כִּי אֲנִי מִבְּלָבָלַת**

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת אוֹרְטֵל: לְכָבוֹד מוֹדְרָא "שׁ שְׁלִיט"א, שְׁלוֹם.
אֲנִי בֵּת עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם וְנִמְצְאָת בְּמַעְרַכַת יְחָסִים
בְּמִשְׁךָ בְּחִמְשׁ שָׁנִים. הוֹרֵי גְרוּשִׁים, אֲנִי וּבֶן הַזּוּג שְׁלִי
מִתְגוֹרְרִים יַחַד עִם אִמִּי וּמִשְׁתַּדְּלִים לְשִׁמּוֹר שְׁבֵת. אִמִּי
לֹא רוֹצֶה שְׂאֵנִי אֲתַחְתֵּן אִתּוֹ, לְמִרּוֹת שֶׁהוּא מְאֹד מְכַבֵּד
אֶת הוֹרֵי וְאִחִי, וְגַם אֲנִי מְאֹד מִבְּלָבָלַת מִכְּמֵה סְבוּת: אֲנִי
נִמְצְאָת בְּאִמְצַע לְמוֹדִים, לְכֵן זוּגִי יֵשׁ חוֹבוֹת גְּדוּלִים
יְחָסִית, אִמָּא שְׁלִי לֹא תוֹמְכֶת בְּעֵנָן, וְגַם אֲנִי בְּעִצְמִי
לֹא יוֹדַעַת אִם אֲנִי בְּכָלֵל רוֹצֶה לְהִתְחַתֵּן. אֲשַׁמַּח מְאֹד
אִם תִּעְזֹר לִי וְתִתֵּן לִי עֲצָה מֵהַלְעָשׂוֹת. תוֹדָה רַבָּה.

תְּשׁוּבָה:

בְּעִזְבַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן קִדְּם חַג הַפֶּסַח, י"ג נִיסָן ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם רַב אֵל אוֹרְטֵל תְּחִיָּה

לְנִכּוֹן קְבִלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אֶת צְרִיכָה לְדַעַת שְׁלִקִּים יְחָסִים לְפָנֵי הַחֲתָנָה זֶה עוֹוֹן חָמוּר

מאד מאד מאד, ולכן אני לא מבין מה את כותבת שאת כבר בגיל עשרים ושנים וביחסים עם בן זוגך... ואת מבלבלת מאד מאד וכו' וכו', אני רואה שלקים יחסים אתו לא מבלבלת וכו', ולכן לדעתי אתם בן צריכים להתחתן, והקדוש ברוך הוא יצליח את דרככם תמיד. את די מבגרת מכדי שיוכלו לבלבל לך את הדעת והשכל, אם את כבר עם בן זוגך חמש שנים, אזי מה השאלה אם להתחתן אתו? בודאי את צריכה להתחתן אתו תכף ומיד, והקדוש ברוך הוא ישמר אתכם מפל רע, וזכרי היטב שזה עוון חמור לחיות בלי נשואין.

הקדוש ברוך הוא יכניס בך הרהור תשובה, ותתעוררי בתשובה שלמה, ותראי להתחתן אפלו בצניעות, לא באולם גדול, ולא לקרא קרואים וכו', כי חבל על כל יום שאתם חיים באסור וכו' וכו', יעזר הקדוש ברוך הוא שהדברים האלו יכנסו בך, ונשמע ונתבשר תמיד בשורות משמחות.

המאחל לך חג בשר ושמן

א' תתקע"ז.

אשתי הרחיקה אותי מהבית וסבכה אותי עם המשטרה

שאלה:

מאת גיא: שלום למוהרא"ש שליט"א. אני מרגיש זכות גדולה להתיעץ עם הרב. יש לי בעיות רציניות עם אשתי, היא הגישה עלי תלונה במשטרה, עפרו אותי לשלשים יום ואחר כך שלחו אותי לשהות ארבעה חודשים בהוסטל שמטפל באנשים עם אלימות

במשפחה. אני מכרח לציין שלא הרמתי ידים על אשתי, אבל ברגע שהאשה מתלוננת על הבעל לא מעניין אותם שום דבר, ותמיד הבעל אשם. עכשו היא תובעת ממני גם כספים ואני לא רואה סוף לצרות. אשמח מאד אם הצדיק יענה לי וינדיח אותי מה עלי לעשות. תודה רבה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון קדם חג הפסח, י"ג ניסן ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל גיא נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אני מכרח להגיד לך שכל הספור פלא בעיני וכו', ותמיד אני אוהב לשמע את שני הצדדים, כי סתם פכה לא פותחים תלונה במשטרה וכו'.

יש גברים שהאלימות שלהם היא אלימות מלולית, שזה יותר קשה פי אלף מאלימות פיזית וכו', יש טבע רע אצל גברים שהם צריכים להראות שהם על הגבה וכו', והם השולטים על האשה וכו', ועושים את זה על ידי השפלה שמשפילים את האשה וכו', ומקללים אותה וכו', מבזים אותה ברבים וכו', וחושבים שעל ידי זה הם השתלטו על נשותיהם, והם לא קולטים את הרע שעושים וכו', הם חושבים שזה טבעי, אבל אין לה רשעות יותר גדולה מזו שגבר מתלבש על אשתו ומשפיל אותה, ובפרט על יד הילדים וקורא אותה שמות של גנאי וכו', ומקלל אותה בכל מיני קללות, ומנבל את הפה שלו בכל מיני נבול שרק יכול להיות וכו'.

והגבר הזה אפלו לא קולט שהוא עושה משהו רע, הוא חושב שזה טבעי, או שגדל בבית פזה וראה את זה מההורים

שלו וכו', או שראה את זה בחברה שלילית וכו', ואחר כך כשהאשה מתקוממת נגד זה, והיא רוצה להציל את עצמה וכו', אז הבעל אומר שהיא מרשעת, והיא פתחה תיק במשטרה נגדו, והוא אפלו לא שם לב לעול הגדול והרשעות והרציחה שעושה נגד אשתו, וזו בעיה רצינית מאד מאד וכו'.

ולכן היות ואני לא שמעתי את הצד של אשתך, אזי קשה לי מאד מאד ליעץ לך מה לעשות וכו', רק זאת אכתב לך שתראה לבדיק בעצמך טוב טוב אם אין אצלך החלשה הזו, כי לא בחנם שהאשה פתחה נגדך תיק במשטרה, מכרח להיות שהיה משהו רציני, כי סתם פכה לא היית בא לכל מה שבאת וכו'.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בערך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפנה תשכיל ותצליח.

המאחל לך חג בשר ושמח

א' תתקע"ח.

האם למוד מדרש הוא כנגד עולם האצילות או כנגד עולם היצירה?

שאלה:

מאת ישראל: שלום וברכה לצדיק. שמעתי במה פעמים מהצדיק שלמוד מדרש הוא כנגד עולם האצילות, אבל עכשו ראיתי בספר 'פרי עץ חיים' בשער הנהגת הלמוד ש'מדרש הוא נגד עולם היצירה. איך אפשר לישב את זה? אשמח לתשובה.

תשובה:

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן קֶדֶם חַג הַפֶּסַח י"ג נִסַּן ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יִשְׂרָאֵל גְּרוֹ יְאִיר
לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

הִנֵּה מוֹבָא (פְּרִי עֵץ חַיִּים, שְׁעַר הַנְּהַגַת הַלְמוּד, פֶּרֶק א') מֵאֲרֵי מַקְרָא הֵם בְּעֶשְׂיָהּ, וּמֵאֲרֵי מִשְׁנָה הֵם בִּיצִיָּהּ, וּמֵאֲרֵי תַלְמוּד בְּבִרְיָאָה, וּמֵאֲרֵי קַבְּלָה בְּאַצִּילוֹת, וַיְדוּעַ שְׁסָפְרֵי הַזֵּהָר וְהַתְּקוּוּנִים וְכֵן הַמְדַרְשִׁים וְכוּ', הֵם נִכְנָסִים בְּגֵדֵר קַבְּלָה, כִּי בְּאַגְדוֹת חַז"ל שָׁהֵם בְּמַדְרָשׁ, יֵשׁ בָּהֶם סוּדוֹת נוֹרְאוֹת וְנִפְלְאוֹת עַד מְאֹד בְּחֻכְמַת הַקַּבְּלָה, וְלִכְּן מְדַרְשׁ הוּא גַם בֵּן בְּכָלֵל חֻכְמַת הַקַּבְּלָה.

אֲשֶׁרֵי מִי שְׁאַיְנוּ מְטַעָה אֶת עֲצָמוֹ בְּזָה הָעוֹלָם כָּלֵל, אֶלְא לּוֹמֵד בְּכָל יוֹם שְׁעוֹר בְּמַקְרָא, שְׁעוֹר בְּמִשְׁנָה, שְׁעוֹר בְּגִמְרָא, שְׁעוֹר בְּמַדְרָשׁ, שְׁאַיִן לְמַעְלָה מִזֶּה, וְרַבְּנּוּ ז"ל רָצָה מְאֹד מְאֹד שְׁנַלְמַד בְּכָל יוֹם הַרְבֵּה תוֹרָה, כִּי זֶה כָּל הָאֲדָם, וְכִבְרַ אֲמָרוּ חֻכְמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (וַיִּקְרָא רַבָּה, פְּרָשָׁה ל', סִימָן ב') עַל הַפְּסוּק (תְּהִלִּים טו, יא) "תוֹדִיעַנִי אֲרַח חַיִּים שְׁבַע שְׁמֵחוֹת", שְׁבַע שְׁמֵחוֹת, שְׁבַענוּ בְּחֻמְשָׁה שְׁמֵחוֹת מַקְרָא מִשְׁנָה תַלְמוּד תוֹסֶפֶתָא וְאַגְדוֹת.

תְּאַמִּין לִי שְׁאַיִן עוֹד שְׁמַחָה יוֹתֵר גְּדוֹלָה מִזֹּו שְׁאַדָם זוֹכָה לְקַבֵּעַ לְעֲצָמוֹ שְׁעוֹר קְבוּעַ בְּכָל יוֹם, בְּמַקְרָא בְּפִרְשַׁת הַשְּׁבִיעַ, בְּמִשְׁנָה כְּסִדְרָן, בְּתַלְמוּד גְּמְרָא בְּבִלִי יְרוּשְׁלָמִי תוֹסֶפֶתָא, וְאַגְדוֹת עֵינַי יַעֲקֹב וּמְדַרְשׁ רַבָּה וְתַנְחוּמָא, שְׂדוֹ הַשְּׁמַחָה הַכִּי גְּדוֹלָה שְׂרַק יְכוּלִים לְשַׂמַּח בָּהֶם, אֲשֶׁרֵי מִי שְׁאַיְנוּ מְטַעָה אֶת עֲצָמוֹ בְּזָה הָעוֹלָם כָּלֵל.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ חַג כָּשֵׁר וְשִׂמְחָה

א' תתקע"ט.

יש לי בסופים גדולים לטוס לאומן, אבל יש לי הרבה מניעות

שאלה:

מאת אליה: לכבוד כבוד קדשת מוה"רא"ש שליט"א. אני בכסופים גדולים לטוס לאומן, אבל יש לי הרבה מניעות הן מצד זה שברוך השם אני צריכה לטפל בילד שלי והן מצד זה שאני באמצע למודים. איך מתגברים על המניעות האלו? תודה!

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון קדם חג הפסח, י"ג ניסן ה'תשע"ג.

שלום רב אל אליה תחיה
לנכון קבלתי את מכתבך.

מה אמר לך אין עוד דבר יותר חשוב בחיים מלהיות לכול הפחות פעם בחיים אצל ציון רבנו ז"ל באומן, כי את צריכה לדעת שרבנו ז"ל הבטיחנו בחייו אשר מי שיבוא אצלו אחר הסתלקותו הינו אל ציונו הקדוש בעיר אומן ויתן פרוטה לצדקה עבורו ויאמר את העשרה מזמורי תהלים הנקראים תקון הכללי, אפלו אם עצמו וגבהו חטאיו ופשעיו יוציאו מהשאל תחתית, ולכן עכשו כשיבוא הקיץ ויהיה לך חפש, כדאי לך מאד מאד לנסע אצל ציון רבנו ז"ל, ולא תתחרטי, כי אין עוד דבר יותר גדול מזה.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפלתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפני תשפילי ותצליחי.

המאחל לך חג פשוט ושמח

א' תתק"פ.

**אָנִי סוֹבֵל מִבְּעֵיּוֹת נַפְשֵׁיּוֹת וּמְרָגִישׁ שְׂהַחֲיִים שְׁלִי לֹא
שׁוֹיִם כְּלוּם**

שְׁאַלָה:

מֵאֵת מֵאִיר: שְׁלוּם לְרַב.

אָנִי סוֹבֵל מִבְּעֵיּוֹת נַפְשֵׁיּוֹת שְׁגוּרָמוֹת לִי לְבַלְבּוֹל, חֶסֶר
רַכּוּז וְדַמְיוֹנוֹת שְׂרוּדָפִים אוֹתִי עֲשָׂרִים וְאַרְבַּע שָׁעוֹת.
קִבְלָתִי פֶטוּר מִשְׂרֻת צְבָאֵי יַעֲקֹב פְּרוּפִיל נְמוּךְ, וְרַב הַיּוֹם
אָנִי יוֹשֵׁב בְּבֵית וְלֹא עוֹשֶׂה כְּלוּם, כִּי אָנִי מִפְּחָד לְצִאֵת
מִהַבֵּית. הַמְצַב שְׁלִי מְאֹד קָשָׁה וְאָנִי לֹא רוֹאֶה אֶת הָאוֹר
בְּקִצָּה הַמְּנַהֲרָה, עַד שְׁעוֹלוֹת לִי מִחֲשָׁבוֹת לְהִתְאַבֵּד כִּי
הַחַיִּים שְׁלִי לֹא שׁוֹיִם כְּלוּם. הָאֵם אֵי פַעַם הַמְצַב שְׁלִי
יִשְׁתַּפֵּר? הָאֵם יֵשׁ לִי תִקְוָה?

תְּשׁוּבָה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי חַל הַמוֹעֵד פֶּסַח, י"ז נִסָּן ה'תשע"ג.

שְׁלוּם וּבִרְכָה אֶל מֵאִיר גֵּרוֹ וְאִיר

לְנִכּוֹן קִבְלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

אִף שְׁלֹא כּוֹתְבִים בְּחַל הַמוֹעֵד, אָכֵל בְּדָבָר הָאֲבֵד כְּלָם
מִתִּירִים, וּמְרַן תִּפְאָרֶת יִשְׂרָאֵל הַגָּאוֹן רַבֵּי עוֹבְדֵיָה יוֹסֵף שְׁלִיט"א
הָאֲרִיז' בְּזֶה בְּשׁו"ת "יַבִּיעַ אִמֶּר" חֵלֶק ב' סִימָן מ"ח שְׁחִדוּשֵׁי
תוֹרָה מִתֵּר לְכַתֵּב בְּחַל הַמוֹעֵד כִּי זֶה דְבַר הָאֲבֵד, וְכֵן מֵבִיא מַעוֹד
הַרְבֵּה פּוֹסְקִים שְׂמִתִּירִים לְכַתֵּב חִדוּשֵׁי תוֹרָה בְּחַל הַמוֹעֵד, וּמְכַל
שָׁכָן וְכָל שָׁכָן בְּסִפּוּר כְּזֶה שְׂאֲחָד רוֹצֵה לְהִתְאַבֵּד, כְּחִמְנָא לִישׁוּבָן,
אֵין עוֹד פְּקוּחַ נַפְשׁ יוֹתֵר גְּדוֹל מִזֶּה, וְאֵין עוֹד שְׂאֵלָה וּסְפֵק סְפִיקָא
אִם מִתֵּר לְכַתֵּב בְּחַל הַמוֹעֵד.

וּבִאֲמַת כָּל הַחֲדוּשֵׁי תוֹרָה שְׁלָנוּ הֵם רַק לְחִזּוּק וּלְעוֹדֵד
 וּלְשִׂמְחָה אֶת נַשְׂמוֹת יִשְׂרָאֵל, וּלְהַצִּילֵם מֵאִישׁ וּדְכָאוֹן פְּנִימִי,
 שְׂיִכּוֹל לְהִבְיֵא עַד הַתְּאֵבֻדוֹת רַחֲמָנָא לִיִּצְלָן וְכוּ', וְכוּ', וּבִאֲמַת כָּל
 זֶה הוּא הַלְמוּד שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, שֶׁחֲמַל עָלֵינוּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 בְּדוֹר הַזֶּה וְשָׁלַח לָנוּ רַבִּי נוֹרָא וְנִפְלֵא מְאֹד שְׂמִחָזֵק וּמְשִׂמְחָה
 וּמְעוֹדֵד אֶת כָּל נַשְׂמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְזוֹ עֵקֶר גְּדֻלְתּוֹ יִתְבָּרֵךְ שֶׁשָּׁלַח לָנוּ
 צִדִּיק אֲמַת כָּלֵבוֹ, אֲשֶׁר יֵשׁ לוֹ דְבוּרִים לְכָל הַשְּׂבוּרִים וְהַנְּדַפְּאִים
 וְכוּ' וְכוּ', וּמְחִזֵּק וּמְעוֹרֵר אוֹתָם וּמְחִזִּיר אוֹתָם אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וּכְבָר
 כָּתוּב מוֹהַרְנ"ת ז"ל (לְקוּשֵׁי הַלְכוֹת, תַּפְּלִין, הַלְכָה ה', אוֹת כ"ה) שֶׁהַצִּדִּיק
 מְכַרְח לְהַפִּיל אֶת עֲצָמוֹ לְתוֹךְ בְּחִינַת שְׁנָה וּלְסַלֵּק הַמַּחֲזִין שְׁלוֹ, וְאָז
 הוּא מְבַרֵר עַל יְדֵי הָאֱמוּנָה שְׁלוֹ נִיּוּצוֹת רַבּוֹת מֵעֲמָקֵי הַקְּלָפוֹת,
 שֶׁהֵם כַּמָּה וְכַמָּה אֲלָפִים וּרְבָבוֹת נַשְׂמוֹת קְדוּשׁוֹת שֶׁנִּפְּלוּ
 בְּעוֹנוֹתֵיהֶם וְנִתְרַחֲקוּ מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ כָּל אֶחָד כְּפִי מַה שֶׁנִּתְרַחַק
 בְּעוֹנוֹתָיו רַחֲמָנָא לִיִּצְלָן, שֶׁבִּשְׂבִיבֵי־לָם מְכַרְח הַצִּדִּיק לְהוֹרִיד אֶת
 עֲצָמוֹ אֵלֵיהֶם, וּלְסַלֵּק אֶת דַּעְתּוֹ כְּדֵי לְהַכְנִיס בָּהֶם אֱמוּנָה שְׁלֵמָה
 בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, כְּדֵי לְקַרְבֵם אֶל הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה לְהַחֲזִירָם לְהַשֵּׁם
 יִתְבָּרֵךְ בְּשִׁלְמוֹת בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוֹת, שֶׁכָּל זֶה הוּא בְּחִינַת שְׁנָה שֶׁל
 הַצִּדִּיק, כַּמּוּבָא בְּדַבְרֵי רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּשֵׁי מוֹהַר"ן, חֲלָק א', סִימָן ס', וְכֵן בְּחֲלָק
 ב', סִימָן צ"א) שֶׁמֵּה שְׁעוֹסֵק לְדַבֵּר עִם הָעוֹלָם שִׂיחַת חֲלִין וְסִפּוּרֵי
 מַעֲשִׂיּוֹת וּדְבָרִים שֶׁל מַה בְּכֹף וְכוּ' כָּל זֶה הוּא עֲנִין שְׁנָה אֶצְלוֹ.

כִּי הָרִי הַצִּדִּיק הָאֲמַת נִכְלָל לְגַמְרֵי בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וּמַחַ
 מְחִשְׁבֹתוֹ מְשׁוּטֵט בְּעוֹלָמוֹת הָעֲלִיּוֹנִים בְּקַבִּיעוֹת עַל יְדֵי שְׂמוֹת
 וְיַחֲדוּדִים שְׂאֵין לָנוּ שׁוּם מַשְׁגַּ בְּזֶה וְכוּ', עִם כָּל זֹאת הוּא מְסַלֵּק אֶת
 דַּעְתּוֹ וְחֻקְמָתוֹ וּבִינָתוֹ וְכוּ', כְּדֵי לְהוֹרִיד אֶת עֲצָמוֹ לְקַרְבֵם נַשְׂמוֹת
 יִשְׂרָאֵל אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְהוּא מְפַקִּיר אֶת עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי וְאֶת כָּל
 הַשְּׂגוּתָיו הַגְּבוּהוֹת וְהַנְּשַׁגְּבוֹת וְכוּ', וְהַכֹּל הוּא בְּשִׂבִיל לְהַגְבִּיֵה
 וּלְהָרִים אֶת אַנְשֵׁי הָעוֹלָם לְקַרְבֵם לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, כִּי מֵעַצֵּם הַמַּחַ
 שֶׁל הַצִּדִּיק אֵי אֶפְשָׁר לְקַבֵּל, עַל כֵּן הוּא מְכַרְח לְסַלֵּק דַּעְתּוֹ

וּלְהַקְטִין אֶת עֲצָמוֹ בְּסוּד נִקְדָּה, וּלְבַרְרֵם וּלְהַעֲלוֹתֶם עַל יְדֵי נִקְדַּת
הָאָמוּנָה לְבַד, וְאַחַר כֵּן כְּשֶׁנִּתְעוֹרַר מִהַשְׁנָה עִם כָּל הַנִּיּוֹצוֹת
וְהַנְּשָׁמוֹת שֶׁהַגְּבִיּהִם וְעוֹרְרֵם לְהֵשִׁים יִתְבָּרֵךְ וְכוּ', הוּא מְאִיר אֶת
כָּל הַנְּשָׁמוֹת שֶׁהַגְּבִיּהִ וְהוֹצִיא מִהַשְּׂאוֹל תַּחֲתִית וּמִתַּחֲתֵיו וְכוּ'
וְכוּ', וּמִקְשָׁרֵם אֶל אוֹתָהּ הַנִּקְדָּה שֶׁל הָאָמוּנָה שְׁלוֹ, שֶׁעֲלָתָה עִם
כָּל הַבְּרוּרִים שֶׁהֵם נִשְׁמוֹת הַבְּעָלִי תְּשׁוּבָה שֶׁהַגְּבִיּהִם וְהַחֲזִירֵם
לְהֵשִׁים יִתְבָּרֵךְ, הֵינּוּ שְׂמֵאִיר בָּהֶם דַּעַת וְשִׁכְל כְּדֵי לְחַזְקֵם בְּאָמוּנָה
שְׁלָמָה, כְּדֵי שִׁיתַּחֲזִקוּ בַּעֲבוּדָתָם וְלֹא יִסְתַּכְּלוּ עַל מְנִיעָה וְהִסְתָּה
שֶׁל הַבְּעָל דְּבַר וְשָׂאֵר הַמּוֹנְעִים שְׂרוּצִים לְשִׁבֵר אוֹתוֹ וּלְהַכְנִיס
אוֹתוֹ בִּיאֹוֶשׁ וּבְדַכְּאוֹן וְלַעֲשׂוֹת אוֹתוֹ מְשָׁעֵ לְגַמְרִי, כִּי כֵּן אָמְרוּ
חֻכְמַיִנוּ הַקְּדוֹשִׁים (סוֹטָה ג) אֵין אָדָם עוֹבֵר עֲבֵרָה אֶלָּא אִם כֵּן נִכְנָס
בּוֹ רוּחַ שְׁטוּת, נִמְצָא מִי שֶׁעֲבַר עֲבֵרוֹת חֲמוּרוֹת, נִכְנָסָה בּוֹ רוּחַ
שְׁטוּת שֶׁל עֲצָבוֹת וְדַכְּאוֹן וְכוּ', עַד מִחֲשָׁבוֹת שֶׁל הַתְּאֵבָדוֹת וְכוּ',
וְכֵן זֶה בָּא מִחֻמַּת פְּגָמֵי הַבְּרִית שֶׁאָדָם פּוֹגֵם מִנְּעוּרָיו, שֶׁעַל יְדֵי
זֶה נִכְנָס בּוֹ יֵאוֶשׁ עֲצוּם, עַד שֶׁנִּדְמָה לוֹ שֶׁאֵף פַּעַם כִּבֵּר לֹא יוּכַל
לְהַתְּרַפְּאוֹת וְכוּ', וְלֹא יוּכַל לְחַזֵּר לְהִיוֹת אָדָם נוֹרְמָלִי כְּמוֹ שֶׁהָיָה
עַד עַכְשָׁו.

וְלִכֵּן אֲשֶׁרֵי הָאָדָם שְׂזוּכָה לְהַתְּקַרֵּב אֶל הַצַּדִּיק הָאֵמֵת
שְׂמֵאִיר אֶת אוֹרוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּתַקְלִית הַחֲשָׁף, כִּי הַצַּדִּיק מְרַב גְּבָהוּ
שְׂנִכְלָל בְּמָקוֹם שְׂנִכְלָל וְכוּ' וְכוּ', הוּא יְכוֹל לְרַדֵּת לְמָקוֹמוֹת הַכִּי
יְרוּדִים וּנְפוּלִים וּמְשַׁלְכִים וְכוּ', וְלְהוֹצִיא מִשָּׁמָה אֶת כָּל הַנְּשָׁמוֹת,
וּלְרַפְּאוֹתֶם לְגַמְרִי, הַעֲקָר שֶׁאֵלּוֹ הַנְּשָׁמוֹת רַק יִצִּיתוּ אוֹתוֹ, כְּמוֹ
שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ י"ל (שִׁיחוֹת הַר"ן, סִימָן ס"ז) מִי שֶׁאֵינּוּ שׁוֹמֵעַ וּמְצִיֵּת
לְדַבְּרֵי חֻכְמִים אֲמִתִּיִּים הוּא יְכוֹל לְהַשְׁתַּגֵּעַ, כִּי עֲקָר שֶׁגְּעוֹן שֶׁל
כָּל הַמְּשַׁגְּעִים הוּא רַק מִחֻמַּת שֶׁהוּא אֵינּוּ מְצִיֵּת וְשׁוֹמֵעַ לְדַבְּרֵי
הַבְּעָלִי שִׁכְל. כִּי הַמְּשַׁגֵּעַ אִם הָיָה שׁוֹמֵעַ וְצִיֵּת לְדַבְּרֵי אַחֲרִים שֶׁהֵם
הַבְּעָלִי שִׁכְל בּוֹדָאֵי לֹא הָיָה מְשַׁגֵּעַ כָּלֵל, כִּי אֵף עַל פִּי שְׁלִפֵי רוּחַ
שְׁטוּת וְשֶׁגְּעוֹן שְׁלוֹ נִדְמָה לוֹ בְּבִרוֹר גְּמוּר שֶׁהוּא צְרִיף לִילֵף קְרוּעַ

ולהתגלגל באשפה וכיוצא בזה מדרכי השטות ושגגון, אף על פי כן מאחר שהגדול ממנו אומר לו שאינו צריך לעשות כן אם היה מבטל דעתו נגד דעת הגדול ממנו בחכמה בנדאי היה מתבטל כל השגגון שלו, נמצא שעקר השגגון הוא רק מחמת שהוא אינו רוצה לשמע ולציית לדברי חכמים.

וכל זה שיך לכל אלו שצריכים לקחת פדורים, והם לא רוצים לשמע את החכם, וזה לא פשוט, כי היום יכולים לרפאות פחות או יותר את הבעיה הזו וכו', כי יש פדורים שמאזנים את האדם מצד אחד שלא יהיה יותר מדי היפראקטיבי וכו', ומצד שני שלא יפגס יותר מדי בעצמו וכו', ויהיה עצוב וממרמר וכו', אבל אלו שצריכים לקחת את הפדורים, דיקא הם לא רוצים לקחת את זה וזורקים את זה בכיור או באסלה וכו', וצריכים לשמור עליהם שיקחו את הפדורים, וזו רפואה גדולה מאד, ולכן לדעתי תקח את הפדורים שהרופא יתן לך, ותצא מפל הדמיונות שנדבקו בך, ותתחיל לחיות חיים אמתיים, חיים נורמלים, ואל תכנס ביאוש כלל, כי גדול אדונינו ורב להושיע.

רק חזק ואמץ ותהיה תמיד שש ושמח על נעם חלקך, שלכל הפחות אתה רוצה לצאת מהצרה שלך וכו' וכו', שזה כבר השג גדול מאד מאד, כי על פי רב בני אדם שנפלו במצבים שלך וכו', נפלו ביאוש בזה שלא מאמינים בעצמם, ולא מאמינים שיוכלו פעם לצאת מהמצבים שנפלו אליהם וכו', ולכן כל מי שרוצה להתרפאות על ידי הצדיק האמת שהוא רבנו ז"ל, בזה בעצמו ראוי לו לשמח, על כל פנים איך שהוא, הוא פונה אל הצדיק לעזרה.

ולכן בזה בעצמו תחזק את עצמך שאתה השלכת את דעתך ואת שלך וכו' וכו', ואתה רוצה להתקרב אל האמת, ובנדאי ישועתך ועזרתך תלויה ביד הצדיק האמת, שהוא רבנו ז"ל

בְּעֶצְמוֹ, כִּי יֵשׁ לוֹ עֲצוֹת גַּם עֲבוּרָה, רַק תְּצִיט אוֹתִי וְתִתְחִיל לְלַמֵּד
בְּסִפְרֵי הַקְּדוּשִׁים וְשֵׁם תִּמְצָא מְרֻגָּע לְנַפְשִׁי.

הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל יִשְׁמַע בְּתִפְלָתִי
שְׂאֵנִי מִבְּקָשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֶדְךָ שִׁיְהִיָּה לְךָ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה וּבְכָל אֲשֶׁר
תִּפְנֶה תִשְׁכִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ חַג שְׂמֵחַ

א' תתקפ"א.

**יֵשׁ לָנוּ אָחוֹת שְׂאֵינָה בְּרִיאָה בְּנַפְשָׁהּ, וּבְגִלְלָה אֲנַחְנוּ
לֹא יְכוּלִים לַחְיּוֹת בְּצוּרָה נוֹרְמָלִית**

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת מְאִירָה: שְׁלוֹם לְמוֹהֲרָא"ש הַקְּדוּשׁ.
אֲנַחְנוּ שְׁבָעָה יְלָדִים בְּבֵית וְאֲנִי הַבַּת הַבְּכוֹרָה. יֵשׁ לָנוּ
אָחוֹת שְׁעֵבְרָה מִשְׁבֵּר נַפְשִׁי וּמֵאֵז הִיא אֵינָה בְּרִיאָה
בְּנַפְשָׁהּ, לְצַעֲרֵנוּ הָרַב הִיא עוֹשָׂה הַרְבֵּה בְּעִוּוֹת בְּבֵית
וְגוֹרְמֵת לְהוֹרִים שְׁלִי הַמּוֹן צַעַר וְכָל הַבֵּית הַפּוֹךְ
בְּגִלְלָה, וְיֵשׁ כֹּל הַזְּמַן צְעָקוֹת וּמְרִיבוֹת, לַחֵץ וְצַעַר.
כָּל הָאָחִים מְרַחֲמִים עָלֶיהָ וְאוֹהֲבִים אוֹתָהּ, אָבֵל
מֵאֵז שֶׁהִיא עֲבָרָה אֶת הַמְשַׁבֵּר, הִיא נִהְיְתָה פְּשוּט
בְּלִתִּי נִסְבָּלַת וּמִכָּל מַלְאָה לֹא בְּמָקוֹם הִיא עוֹשָׂה
סְפוּרָה וּמִתְחִילָה לְכַבּוֹת וְלַצְרֹחַ. אֲנַחְנוּ לֹא יְכוּלִים
לַחְיּוֹת בְּצוּרָה נוֹרְמָלִית, וְגַם הַהוֹרִים כְּבָר מְשַׁתְּגָּעִים,
מֵאֲשִׁימִים אוֹתָנוּ וּמוֹצִיאִים עָלֵינוּ אֶת כָּל הָעֲצָבִים
כְּאֵלֶּז הַכֹּל בְּגִלְלָנוּ.
אֲנִי מִתְחַנְּנֶת לְצַדִּיק שִׁדְרִיךְ אוֹתָנוּ בְּדֶרֶךְ הָאֱמֶת כִּי־צַד

לנהג ואיך אפשר להחזיר לבית שלנו את השמחה והשלחה, כי עכשו החיים בלתי נסבלים.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום תמישי חל המועד פסח, י"ז ניסן ה'תשע"ג.

שלום רב אל מאירה תחיה
לנכון קבלתי את מכתבך.

באמת אתם לא אשמים כלל, אבל אתם צריכים לרחם על ההורים שלכם, שהם צריכים לעבור את הגיהנום הזה, ובמקום שתבואו לעזרה להורים ותבינו שאחות אחת לא כל כך בריאה בנפשה וכו' וכו', וצריכים לרחם הן על ההורים והן על האחות, אזי אתם עוד שופכים שמן למדורה ומתגרים באחות הזאת, כדי שתפגס בהיסטריה וכו', בצעקות ובצרחות וכו', ועוד פעם קורה שההורים מכרחים לטפל בה עם תרופות ועם בתי חולים ועם רופאים וכו' וכו', וכן חוזר חלילה בכל פעם.

ולכן אני מאוד מאוד מבקש אתכם ובפרט אותך שהנך הבת הגדולה הבכורה בבית, להסביר בשקט לכל הילדים את המצב בבית, ולבקש מכלם שמהיום והלאה לא רודפים את האחות הזאת, ולא מתגרים בה, וכן לא מעצבנים אותה וכו' וכו', כי זה פשוט רחמנות עליה ועל ההורים שלכם.

אני בטוח באם הייתם מוצאים בת מסכנה על הרחוב וכו', הייתם עושים כל מה שביכולתכם לעזור לה, והייתם תומכים בה מאוד מאוד, כי עם ישראל הם רחמנים בני רחמנים, ואמרו חכמינו הקדושים (ביצה לב): כל המרחם על הבריות בידוע שהוא מזרעו של אברהם אבינו וכל מי שאינו מרחם על הבריות בידוע שאינו מזרעו של אברהם אבינו; ולכן תתישבו בדבר זה, ואין מצנה יותר גדולה מזו מלחזק ומלעודד ומלשפח אחות שהיא

בְּשׁוֹר מִבְּשָׂרְכֶם וְכוּ', רַק עֲבָרָה מֵה שְׁעֲבָרָה וְכוּ', וְלִכְּנֵן אַתֶּם כָּלְכֶם צְרִיכִים רַק לְעֶזֶר לָהּ וְלֹא לְהַתְגַּרְוֹת בָּהּ, וּמִמִּילָא עַל יְדֵי זֶה אַתֶּם עוֹזְרִים לְהוֹרִים שְׂאִין מִצָּנָה יוֹתֵר גְּדוּלָה מִכְבוֹד אָב וְאִם, כְּמֵאמְרָם ו'ל' (תְּנֵא דְבֵי אֱלִיָּהוּ רַבָּה, פְּרָשָׁה כ"ו) כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְאִין הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִבְּקֵשׁ מִהָאָדָם רַק שְׂיִכְבֵּד אָב וְאִם; וְאָמְרוּ (פְּסִיקְתָא רַבְתִּי) חֲמוּרָה שְׂבַח מוֹרוֹת כְּבֹד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמְךָ; וְאָמְרוּ (קִדּוּשֵׁין ל:) שְׁלֵשָׁה שְׂתַפִּין הֵן בְּאָדָם, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְאָבִיו וְאִמּוֹ, בְּזִמְנֵן שְׂאָדָם מִכְבֵּד אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ, אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מַעְלָה אֲנִי עַלֵּיהֶם כְּאִלוֹ דְרַתִּי בִּינֵיהֶם וְכַבְּדוּנִי; רוֹאִים מִזֶּה אִם מְכַבְּדִים אָבָא וְאִמָּא בְּזֶה מְכַבְּדִים אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

אֲנִי מְאֹד מְקַוָּה שְׂאֵת הַבַּת הַגְּדוּלָה תְּסַבִּירֵי הֵיטֵב אֶת הַמְצָב שֶׁל אַחֲוֹתַי לְשֹׂאֵר הַיְלָדִים, וְכֹךְ כָּל הַבֵּית שְׁלָכֶם יִהְיֶה רְגוּעַ, וְלִבְסוּף גַּם לְהַבַּת הַזֹּאת תִּהְיֶה רְפוּאָה שְׁלֵמָה, וְהַכֵּל יִתְהַפֵּךְ לְטוֹבָה.

הַמֵּאחַל לָךְ חַג שְׂמֵחַ

א' תתקפ"ב.

דוֹקָא הֶרְבֵּנִית שְׁלִי שְׂאֵמוּרָה לְעֶזֶר לִי, מִפְּנֵה לִי עֵרֶף וּמִתְעַלְמַת מִמּוֹנֵי

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת בַּת-אֵל מוֹרִיָּה: שְׁלוֹם רַב לְכָבוֹד הַצַּדִּיק הַיֵּקָר. אֲנִי בַת אֵל מוֹרִיָּה, בַּת עֲשָׂרִים וְאַרְבַּע, מִתְגוֹרְרַת בְּחִיפָה וְחוֹרְרַת בְּתוֹשׁוּבָה בְּחִמּוּשׁ שָׁנִים. מִגִּיל צָעִיר מְאֹד הִרְגַּשְׁתִּי חֲבוּר עִמוּק מְאֹד לְבוֹרָא, הֵייתִי

מתבודדת בחדר לבד ומדברת אתה, משתפת אותו בכל מה שעובר עלי, מודה על מה שיש ומבקשת מה שאני רוצה. אז לא ידעתי מה זה התבודדות, אך עם הזמן השם בחסדיו זכני לחזור בתשובה ולהבין את גדל חסדו. חזרתי בתשובה די לבד, כמוכן שאני אף פעם לא לבד כי בורא עולם תמיד אתי, אך הפונה שלא הלכתי למדרשה ואין לי רב שמנחה אותי. התחזקתי מאוד לקראת השחרור מהצבא והתחלתי ללכת לשעורי תורה שקרובים למקום מגורי, אצל רבנית שמקשרת ומתגוררת בקהלה שבה יש ישיבה של ליטאים חזרים בתשובה.

אני עובדת בשורת לקוחות ולומדת פסיכולוגיה באוניברסיטה הפתוחה. במהלך השנתיים האחרונות התחזקתי מאוד ואני מרגישה די בשלה לבנות בית ולגשואין. ברוך השם אני מקבלת הצעות רבות מהסביבה הקרובה, אך משהו מאוד מעיק עלי.

למרות שאני די עצמאית ואת התהליך של החזרה בתשובה אני חווה בצורה מאוד פנימית ועצמאית, אך אותה הרבנית שכביכול קרובה אלי, היא זו שמכירה אותי, וכאשר שואלים אותי על דמות שיכולה לספר עלי כפי שנהוג בנוגע לשדוכין אני מפנה אותם אליה, כמוכן בהסכמתה. הענין הוא שבסופו של דבר אף שדוך שהצע לי ועבר דרכה לא יצא לפעל, נאפלו לא הגיע לפגישה. אני יודעת שאין מקריות ואין דבר שקורה ללא רצון השם יתברך וכמוכן שאין שום כח בעולם שיכול להרע לי או להיטיב לי מבליעדי הבורא יתברך, ובטח שאין אדם נוקף אצבעו מלמשה אם אין מכריוזים על כך מלמעלה. כך שגם אם זה נראה לי

כַּמְנִיעָה או עֲבוּב זֶה לְטוֹבָתִי.

לְדַעַת - אֲנִי יוֹדַעַת, וְלִהְאָמִין - אֲנִי מְאֲמִינָה, אַךְ בְּרֵבֵד
הַפְּנִימִי לְהַגִּיד שְׁזָה לֹא מִחְלָחַל וּמַעִיב זֶה יִהְיֶה לְשִׁקְרָה.
הַסְּבִיבָה מְאֹד אֹהֶבֶת אוֹתִי וְדוֹאֶגֶת לִי, אֲנָשִׁים שְׁאֲנִי
בְּכֻלָּל לֹא מְפִיכָה, שְׁנִפְגְּשֵׁתִי אִתָּם אֶפְלוּ פַעַם אַחַת
מִתְעַנְּנִים, שׁוֹאֲלִים וּמְצִיעִים שְׂדוּכִים, וְדוֹקָא הַדְּמוּת
שְׁהִיִּיתִי מְאֹד שְׁמַחָה שְׁתַּנְּרָבֵן, שְׁתַּעוֹדֵד וּתְשַׁתְּףָה
פְּעֻלָּה, נִרְאִית לִי כְּנִמְנַעַת. לְאַחֲרוֹנָה הִיא גַם לֹא פוֹנָה
אֵלַי בְּאִפְּן יִשִׁיר, לְדַגְמָא הִיא יִלְדָה בֵּן לְפָנַי יוֹמִים, אֲזוּ
הִיא הַתְּקַשְׁרָה לְחֻבְרָתִי וְאִמְרָה לָהּ לְהַגִּיד לִי שְׁהִיא
יִלְדָה וְאֲנִי מְזַמְּנַת לְבְרִית.

אֲנִי לֹא יוֹדַעַת מָה עָלַי לַעֲשׂוֹת, הֲאֵם לְשַׁתְּףָה אוֹתָהּ
בְּתַחֲשׁוּתִי? הֲאֵם יָכוֹל לְהִיּוֹת שִׁישׁ קְטוּרוֹ אוּ מְנִיעָה
בְּזוּוּגִי?

כְּבוֹד הַצְּדִיק אֲנִי מְרַגִּיֶשָׁה מְשִׁיכָה גְדוּלָה מְאֹד לְזֶרֶם שֶׁל
בְּרֵסֵלָב וּבִתּוֹךְ תוֹכִי אֲנִי יוֹדַעַת שְׁזָה הַזֶּרֶם שְׁמִתָּאִים לִי,
אֲךְ בְּאִזּוֹר מְגוּרֵי זוֹ לֹא הִהֲנִהְגָּה. אֲצִיֵּן שְׁהוֹרֵי הַתְּנַרְשׁוּ
לְפָנַי עֲשׂוּר שָׁנִים וְאֲנִי מִתְגוֹרְרַת עִם אֲמִי, הַקָּשׁוּר שְׁלֵנוּ
מְאֹד מְאֹד חֲזָק וְטוֹב יִשְׁתַּבַּח שְׁמוֹ. בְּעַקְבוֹת חֲזָרְתִי
בְּתִשׁוּבָה אֲמִי שׁוֹמְרַת שְׁבֵת וְאֶפְלוּ אֵינְנִי הוֹלֵכֶת לַעֲשׂוֹת
שְׁבֵת בְּמִדְרָשָׁה כְּדֵי שְׁאֲמִי לֹא תִתְאַרַח חֲלִילָה בְּמִקוֹם
שְׁלֹא שׁוֹמְרִים בּוֹ שְׁבֵת. אֲנִי מְרַגִּיֶשָׁה שְׁהַגְעֵתִי לְנִקְדָּה
שְׁאֲנִי רוֹצָה הַדְּרָכָה, אֲנִי רוֹצָה לְהִתְחַזֵּק עוֹד בְּהִתְאָם
לְמָה שְׁמִתָּאִים לִי מִשְׁרֵשׁ נְשָׁמִתִּי. אֲנִי כְּמוֹכֵן מִשְׁתַּפֶּת
אֵת בּוֹרָא עוֹלָם בְּתַחֲשׁוּתִי. מָה עָלַי לַעֲשׂוֹת בְּנוֹסָף?

תוֹדָה מְרֵאֵשׁ וְהַמְשֵׁךְ עֲשִׂיהַּ פּוֹרְיָהּ וּמְבִרְכָתָהּ, בְּבִרְכַּת
אֲרִיכוֹת יָמִים וְשָׁנוֹת חַיִּים טוֹבוֹת.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי חל המועד פסח, י"ז ניסן ה'תשע"ג.

**שלום רב אל בת-אל מוריה תחיה
לנכון קבלתי את מכתבך.**

כל הכבוד לך שזכית לחזור בתשובה שלמה, וכבר אמרו חכמינו הקדושים (ברכות לה) במקום שבעלי תשובה עומדים, שם אין צדיקים גמורים יכולים לעמד, ואמרו חכמינו הקדושים (פסיקתא רבב פהנא) גדול כחה של תשובה שפיון שאדם מהרהר בלבו לעשות תשובה, מיד היא עולה לא עד עשרה ימים ולא עד עשרים ולא עד מאה, אלא עד מהלך חמש מאות שנים, ולא עד רקיע ראשון ושני, אלא שהיא עומדת לפני כסא הכבוד, והסמוך-מם מאד מאד מפחד מבן אדם שחוזר בתשובה, כי פיון שאדם בא אל הקדוש ברוך הוא אפלו שהוא עשה עד עכשו מה שהוא עשה, ומתנדדה ומתחרט על כל מה שעשה, הקדוש ברוך הוא כבר מקבלו, ואמרו חכמינו הקדושים (במדבר נבה פרשה כ' סימן י"ג) בלעם היה רשע ערום וידע שאין עומד בפני הפרענות אלא תשובה, שכל מי שחוטא ואומר חטאתי, אין רשות למלאך לגע בו, בשביל זה הוא מסית את כל אדם מה לך לחזור בתשובה? ומה לך להתנדות? כי הוא יודע שמי שחוזר בתשובה ומתנדדה להקדוש ברוך הוא, אין רשות למלאך המנות לגע בו, ואמרו חכמינו הקדושים (תנחומא נח) אין מכה בעולם שאין לה רפואה, רפואתו של יצר הרע תשובה.

וזה שיש לך נטיה לחסידות ברסלב, זה פשוט ולענין, כי רק רבנו ז"ל מבין את כל אחד ואחת, ויכול לרדת אל נימי נפשם של כלם, ולהגביה ולקשר ולדבק אותם לאין סוף ברוך הוא, על ידי עצותיו הקדושות שנמצאות בספריו, כי בפרוש גלה לנו רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן קצ"ב) אשר פניו שכלו ונשמתו

נמצאים בתוך הספר שלו, ולכן כל מי שלומד בספרי רבנו ז"ל, מוצא שם חכמה עמקה כל אחד כפי בחינתו, כפי ירידתו, כפי נשמתו וכו' וכו', כל אחד טועם בו טעם אחר לגמרי, כפי שרש נשמתו, ולכן אשריך ואשרי חלקך שיש לך משיכה אל חסידות ברסלב, שרבנו ז"ל מגלה לנו את הנקדה הפנימית של נשמות ישראל, שהיא האמונה הקדושה, שמתבטאת על ידי שמאיר בנו את הענין של שיחה בינו לבין קונו, לדבר אל הקדוש ברוך הוא כאשר ידבר איש אל רעהו, שזה מה שמדביק את האדם אל קונו, ובלי שיחה בינו לבין קונו, בלי התבודדות, אדם מבהל ומבלבל מאד, כמו שאמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן, סימן רכ"ח) בנדאי נמצאים כשרים אף על פי שאין להם התבודדות, אבל אני קורא אותם "פלייטיס" מבהלים ומבלבלים, ופתאום כשיבוא משיח ויקרא אותם יהיו מערפכים ומבלבלים, אבל אנחנו נהיה דומים כמו האדם אחר השנה שדעתו נוחה ומישבת היטב, בן תהיה דעתנו נוחה ומישבת עלינו בלי מהומה ובלבול וכו'.

האמת עלי לגלות לך שאי אפשר לסמוך על שום בן אדם, אפלו שיהיה הרב וכו', והרבנית וכו', שקרבו אותך וכו', כי כל זמן שאדם נמצא בזה העולם, יש לו אינטרסים אישיים, וכשהחשבונות שלהם יהיו לרעתך וכו' וכו', לא יהססו לרגע וכו', כי כך אמר דוד המלך (תהלים ס, יג) "ושוא תשועת אדם", אסור לסמוך על בן אדם כלל, כי כל זמן שהוא נמצא בזה העולם, יש לו אינטרסים אישיים, מה שאין בן הצדיק האמת שכבר מזמן עזב את זה העולם, ודבוק באין סוף ברוך הוא, ותמיד מסתפל מלמעלה למטה, אז לו אין שום חשבונות ואינטרסים אישיים ועצמאים, ולכן לא בחנם אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן ז') שעצות המון עם הם עצות של העולם הזה שהם עצות נפסדות, מה שאין בן העצות של הצדיק האמת הם עצות של העולם הבא, כי הם יודעים מה טוב שמה למעלה בשביל האדם.

וְלִכְּנֵן צְרִיכִים מְאֹד מְאֹד לְשׁמֹר מִבְּנֵי אָדָם שֶׁעֲדִין נִמְצְאִים בְּזֶה הָעוֹלָם, אֶפְלוּ שִׁיְהִי הָרֵב וְכוּ', הָרֵבֵנִית וְכוּ', וְלִכְּנֵן לְדַעְתִּי אִם יֵשׁ לָךְ מְשִׁיכָה אֶל רֵבֵנו ו'ל, תַּתְּמִידִי בְּסִפְרֵי הַקְּדוּשִׁים, וְשָׁמָּה תִּמְצְאֵי מְרֻגָּע לְנַפְשֶׁךָ, אֲבָל אֵל תִּאֱמִינִי לְשׁוֹם בֶּן אָדָם.

אֲנִי מְאֹד מְאֹד שָׂמַח שֶׁאֵת לׁוֹמְדֵת פְּסִיכּוֹלוֹגְיָה בְּאוּנִיבֵרְסִיטָה, יַעֲזֹר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁתְּצַלִּיחִי וְתִמְצְאֵי אֶת בֶּן זׁוּגָךְ, רַק אֵל תְּהִי בְּרַנְיָת, וְתִבְנֵי בֵּית נְאֻמָּן בִּישְׂרָאֵל, וְנִשְׁמַע וְנִתְבַּשֵּׁר בְּשׁוֹרוֹת מְשֻׁמְחוֹת.

הַמְּאַחֵל לָךְ חַג שְׂמֵחַ

א' תתקפ"ג.

הָרֵב שְׁלָנוּ לֹא דוֹאֵג לְשׁוֹם דְּבַר מְצֻרֵי הַיְהוּדוֹת בְּמוֹשְׁבָה

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת נְתַנְאֵל: שְׁלוֹם וּבְרָכָה לְצַדִּיק.

אֲנִי מְאֹד מְקוּחָה שְׁלֹא תִקְפִּידוּ עַל שְׂאֵלָתִי, אֲבָל אֲנִי מִכְרָח לְשֹׂאֵל כִּי זֶה עֲנִין שְׁנוּגָע לְעִבְרוֹת הַשָּׁם. בְּמוֹשְׁבָה בְּהָ אֲנִי גַר יֵשׁ רַב שְׂאֵמוֹר לְדָאֵג לְכָל עֲנִינֵי הַיְהוּדוֹת, אֲבָל הוּא עוֹשֶׂה בְּדִיוֹק הַהִפְךָ, לֹא אִכְפַּת לוֹ שֶׁהָעֲרוּב לֹא כָּשֹׁר, שֶׁהַכְּשׁוּרוֹת לֹא תִקְיֵנָה וְהוּא פְּשוּט מְכַשִּׁיל אֶת הַרְבִּיּוֹת בְּעִוְנוֹת חֲמוּרִים. קָשָׁה לִי לְדַבֵּר לְשׁוֹן הָרַע עַל רַב, אֲבָל אִי אֶפְשֶׁר לְשַׁתֵּק עַל דְּבַר כְּזֶה וְהוּא מְאֹד מִחְלִישׁ אוֹתִי שֶׁאֶחָד שֶׁצָּרִיךְ לְהִיּוֹת הָרֵב וְהַמְּנַהֵיג שֶׁל הַמוֹשְׁבָה, הוּא מְשַׁחֵת וְנֹבֵב, וְלֹא עוֹשֶׂה אֶת עִבְרוֹתָנוּ כְּמוֹ שֶׁצָּרִיךְ. אֵיךְ עֲלִינוּ תוֹשְׁבֵי הַמוֹשְׁבָה לְהַגִּיג הָאֵם כְּדָאֵי לְפָרְסֵם אוֹתוֹךְ?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי חל המועד פסח, י"ז ניסן ה'תשע"ג.

**שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל נִתְנָאֵל גֵּרוֹ וְאִיר
לְנֹכַח קַבְלַתִּי אֶת מַכְתְּבְךָ.**

מה אמר לך כְּשֶׁהֲאֲדַמּוּ"ר הַקָּדוֹשׁ רַבִּי יוֹסֵף יִצְחָק מְלִוִּיבֹאוֹיטְשׁ וְכוּתוֹ תִּגַּן עָלֵינוּ הַגִּיעַ לְאַרְצוֹת הַבְּרִית, מִצָּא פֶה תִּהְיֶה וְבִהְיוּ בְּעֵינַי יְהוּדוֹת, וְדַרְשׁ הַמּוֹן דְּרָשׁוֹת בְּרַבִּים, וְכֵן פֶּתַב הַרְבֵּה שִׁיחוֹת בְּעֵינַי הַרְבָּנִים הַמְתַּלְעִים, שֶׁהֵם גָּרְמוּ אֶת הִזְרִידוֹת בְּדַת, עַד שֶׁאֲנָשִׁים אוֹכְלִים טְרֵפוֹת וּנְבֵלוֹת כָּאלוֹ זֶה כָּשֶׁר, וְכֵן לֹא הָיָה מִקְּוָה אֶחָד כָּשֶׁר, כִּי הַכֹּל הָיָה מִפְּקַפֵּק וְכוּ', וְכֵן אִפְלוּ הַמִּצְוֹת שֶׁאִפּוּ לְפִסַּח לֹא הָיָה לָזֶה שׁוֹם הַכָּשֶׁר, וְזֶה הָיָה מִקְּמַח פְּשׁוּט שֶׁל כָּל הַשָּׁנָה, אֲשֶׁר זֶה חֲמִיץ גָּמוּר, וְעוֹד חֲרַבְנוֹת שֶׁגָּרְמוּ בְּעֵינַי חֲנוּף שֶׁלֹּא דָּאָגוּ כָּלֵל שֶׁיְהִיָּה חֲנוּף כָּשֶׁר לִילְדֵי יִשְׂרָאֵל, וְכָל מַגְמַתָּם הָיָה רַק אִיךָ לְהוֹצִיא כֶּסֶף מֵאֲנָשִׁים תְּמִימִים, וְאִיךָ לְהוֹצִיא תַקְצִיבִים מִהַמְדִּינָה. (וּכְדֹא שֶׁתְּעַנֵּן בְּסֵפֶר הַשִּׁיחוֹת תִּשׁ"ג שְׁדַרְשׁ בְּז' אָדָר ב', וְכוּתָב בְּפִרוּשׁ שֶׁל הַאֲשֵׁמָה בְּמֵה שֶׁקִּוְרָה עֲכָשׁוּ שֶׁיְהוּדִים תְּמִימִים הִתְרַחֲקוּ וּמִתְרַחֲקִים מִהַדַּת, זֶה רַק בְּשִׁבִיל הַרְבָּנִים הַמְתַּלְעִים וְכוּ', כִּף הוּא מִכְּנֵה אוֹתָם).

הֲרִי שֶׁלֶךְ לְפָנֶיךָ שֶׁכָּבֵר הָיָה לְעוֹלָמִים דְּבָרִים אֱלוֹ, וּבְכָל דוֹר וְדוֹר יֵשׁ חֲכָמִים וְצַדִּיקִים אֲמִתִּיִּים שְׁמוֹסְרִים אֶת נַפְשָׁם בְּשִׁבִיל הַיְהוּדוֹת, וְדוֹאָגִים שֶׁיְהִיָּה מִקְּוָה כָּשֶׁר, וְשִׁיְהוּדִים יִחְזִיקוּ טְהוֹרַת הַמִּשְׁפָּחָה, וְדוֹאָגִים שֶׁיְהִיָּה תִלְמוּד תּוֹרָה כָּשֶׁר לְבָנִים, וּבֵית סֵפֶר כָּשֶׁר לְבָנוֹת, וְדוֹאָגִים שֶׁיְהִיוּ מְאָכְלִים כָּשֶׁרִים, וְדוֹאָגִים שֶׁיְהִיוּ שְׁעוּרִים בֵּין אֲנָשִׁי קְהֵלָתָם, וְלִהְפֹךְ זֶה לְעַמַּת זֶה יֵשׁ רִשְׁעִים אֲרוּרִים שֶׁהֵם עֲרֹב רַב, וּמִתְלַבְּשִׁים בְּלְבוּשׁ שֶׁל "רַב", אֲשֶׁר הֵם קָלִים וְרִיקִים וּפּוֹחֲזִים, וְלֹא דֵי שֶׁלֹּא עוֹשִׂים שׁוֹם דְּבָר בְּשִׁבִיל הַיְהוּדוֹת, אֲלֵא מוֹנְעִים וּמַעֲכָבִים אֶת מִי שֶׁעוֹשֶׂה מִשְׁהוּ בְּשִׁבִיל הַדַּת, וְהֵם הֵם הָעֲרֹב רַב, כְּמוֹכָא בְּזִהָר (בְּצִיא מִהִימְנָא נִשָּׂא קַחֵ:)

וְאֵת־הַדְּרוֹ אֵינוֹן עֲרַב רַב רַעֲיִן עַל יִשְׂרָאֵל עֲאֲנָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְאִתְמַר בְּהוּ (תְּחִלָּה לֵה, לֵא) "וְאֵתָן צֹאנֵי צֹאן מְרַעֲיָתִי אֲדָם" וְכוּ', [הָעֲרַב רַב הֵם נַעֲשִׂים רוּעִים עַל יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם צֹאנֵי שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא], וְאֵינוֹן עֲרַב רַב אֵינוֹן עֲתִירִין בְּשִׁלּוֹהַּ בְּחֻדּוֹא בְּלֹא צִעְרָא בְּלֹא יְגוּנָא כְּלָל [אֵלּוּ הָעֲרַב רַב הַמְּנַהֲיָגִים הֵם עֲשִׂירִים וְיֹשְׁבִים בְּשִׁלּוֹהַּ בְּשִׂמְחָה בְּלֵי צִעַר וּבְלֵי יְגוּן כְּלָל], גְּזֻלְנִין מְאִרֵי שׁוּחַד דְּאֵינוֹן דִּינִין רִישֵׁי עֲמָא (בְּרֵאשִׁית ו, יג) "כִּי מָלְאָה הָאָרֶץ חֲמָס מִפְּנֵיהֶם" עַל־יְהוּ אִתְמַר (אֵיכָה א, ה) "הָיוּ צָרִיחַ וְרֹאשׁ", [הֵם גְּזֻלְנִים לֹקְחִים שְׂחָד, וְהֵם הַדִּינִים וְהָרֹאשִׁים שֶׁל עִם יִשְׂרָאֵל, וְאֵלּוּ הַצָּרִים נַעֲשִׂים רֹאשִׁים].

וְאֵנִי יְכוֹל לְהַעֲדֵי עַל זֶה שֶׁעִם יִשְׂרָאֵל הֵם קְדוּשִׁים וְטְהוּרִים, וְאֵלְמָלֵא אֵלּוּ הַמְּפָרְסָמִים שֶׁל שְׁקַר הַרְעָ-בְּנִים שְׁעוֹשִׂים צְחוּק מֵעַם יִשְׂרָאֵל, וּמְכַנְּסִים קְרִירוֹת עֲצוּמָה בֵּין נְשִׁמוֹת יִשְׂרָאֵל לְכָל דְּבַר הַקְּשׁוּר לִיְהוּדוֹת, כִּי הֵם בְּעֲצָמָם קָלִים וְרִיקִים וּפּוֹחֲזִים וְכוּ', כְּמוֹ שֶׁאֲנַחְנוּ רוֹאִים אֶת זֶה בְּחוּשׁ בְּהַרְבֵּה מְקוּמוֹת בְּעוֹלָם, וְלֹא בְּחֻנָּם שֶׁאֲמָרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (שְׁבַת קִלְט) תְּנִינָא רַבֵּי יוֹסִי בֶּן אֱלִישֶׁע אוֹמֵר אִם רְאִיתָ דוֹר שֶׁצָּרוֹת רַבּוֹת בָּאוֹת עָלָיו צֹא וּבִדָּק בְּדִינֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁכָּל פְּרָעָנוֹת שֶׁבָּאָה לְעוֹלָם לֹא בָּאָה אֶלָּא בְּשִׁבִיל דִּינֵי יִשְׂרָאֵל, עִם יִשְׂרָאֵל הֵם קְדוּשִׁים וְאֵלְמָלֵא הַמְּנַהֲיָגִים הַרְשָׁעִים הָיוּ כְּלָם חוֹזְרִים בְּתִשׁוּבָה, אִךְ מָה לַעֲשׂוֹת הֵם הִטִּילוּ אִימָה כָּל כָּף, עַד שֶׁאָסוּר אֶפְלוּ לְדַבֵּר מְזֵה, נְאוּי וְאָבוּי מִי שְׁפוֹתַח אֶת הָעֵינַיִם לְהַזוֹלֵת וְאוֹמֵר אֶת הָאֲמָת, רוּצִים לְבַלַּע אוֹתוֹ חַיִּים, וּפּוֹתְחִים נְגִדוֹ כָּל מִינֵי תִיקִים וְכוּ' וְכוּ'.

וְלִכֵּן אֵי עֲצָף לְקַיָּם מָה שֶׁאֲמַר הַנְּבִיא (עֲמוֹס ה, יב-יג) "כִּי יִדְעָתִי רַבִּים פֶּשְׁעֵיכֶם וְעֲצָמֵיכֶם חֲטֹאתֵיכֶם צָרְרִי צְדִיק לְקַחֵי כֶּפֶר וְאֲבִיוֹנִים בְּשִׁעַר הַטּוֹ: לִכֵּן הַמִּשְׁפִּיל בְּעַת הַהִיא יִדָּם כִּי עַת רָעָה הִיא", אֲנַחְנוּ צָרִיכִים רַק לְגַלּוֹת וּלְפָרְסָם אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וּלְקַרֵּב אֶת עִם יִשְׂרָאֵל אֵלָיו יִתְבַּרַךְ עַל יְדֵי קְיוֹם מְצוּוֹת מַעֲשִׂוֹת,

וְלִבְנוֹת מִקְנָאוֹת וְתַלְמוּדֵי תוֹרָה לְבָנִים, וּבְתֵי סֵפֶר לְבָנוֹת, שֶׁבָּהֶם לומדים עם התלמידים והתלמידות אמונה בהקדוש ברוך הוא וקיום מצוות מעשיות דיקא, וכן לבנות בתי פגסיות ובתי מדרשות עבור תורה ותפלה, וכוללים לאברכים שישתלמו בהוראה, ולדאג שיהיה מאכלים פשרים, שיהיה שוחט פשר, ולדאג שיהיה ערוב פשר, וכן בכל פרט ופרט ששייך ליהדות עלינו להתאמץ ביתר שאת וביתר עז, וכינן שהטוב יתגבר, אזי ממילא הרע יתבטל, כי מעט מהאור ידחה הרבה מהחשך.

אין עכשוו עצה לצאת ולריב עם רבנים מתלעים כאלו, כי זה לא יועיל, כי אנחנו נמצאים עכשו בדור הפוך וכו', עליונים למטה ותחתונים למעלה וכו', כל דאלים גבר וכו', ויש ססמה "הפוך על הפוך", פלאי פלאים הגנב והגזלן קורא את עצמו גנב ונגזל, ואת אלו שגנבו וגזלו ועשקו באמת, קוראים אותם גנב גזלן, וכן בכל דבר מי שאינו עושה שום דבר ליהדות, אלא הוא לוחם נגד היהדות, הוא מתרברב שהוא עושה מסירות נפש בשביל היהדות... ולהפך מי שכן עושה בשביל היהדות, אותו משפילים בתכלית ההשפלה ורודפים אותו עד חרמה וכו' וכו', פלאי פלאים "הפוך על הפוך", ואי אפשר לומר שום דבר, רק להתחזק בעצמו, ולחזק את אחרים, ונתקיים עכשו (דברים לב, כ) "ויאמר אסתירה פני מהם אראה מה אחריתם כי דור תהפכת הנה בנים לא אמן בס", ואשרי מי שמחזק את עצמו ביחד עם יראים אמתיים, כי לא אלמן ישראל, יש ויש גם היום רבנים יראי השם וחושבי שמו, וצדיקים אמתיים, אשר מוליכים אותנו בדרך המסורה לנו מדור דור, ולא זזים מהתורה הקדושה כהוא זה, ואינם מתפעלים משום בריה שבעולם, ומוסרים את נפשם על קלה וחמורה, אשריהם ואשרי דבקהם.

המאחל לך חג שמח

א' תתקפ"ד.

יש לי בלבולים באמונה ואני נקרעת בין שתי עולמות

שאלה:

מיאת רחל: לכבוד הרב, שלום ורפואה שלמה. אני נקרעת בין שתי עולמות, גדלתי במשפחה דתית וחנכנו לשמירת מצוות ולאמונה באלקים, אבל אני התרחקתי מהדרך של המשפחה, חיה חיים חלונניים ומגדירה את עצמי כאתיאיסטית. מצד אחד אני לא מאמינה במאה אחוז באלקים ובזה שצריכים לשמור את כל המצוות כמו שכתוב בתורה, ומצד שני אני לא שלמה עם עצמי, ותמיד מקונן בי הספק שאולי אני חיה בטעות, ואני לא מאמינה באלקים רק כי נח לי לחיות בחפשויות בלי על בקצור אני מבלבלת מאד ולא יודעת מה לעשות. אשמח לשמע את דעתו של הרב. תודה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב שבת קדש חל המועד פסח, י"ח ניסן ה'תשע"ג.

שלום רב אל רחל תחיה
לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה לדעת שאמונה היא חקוקה בלב כל בר ישראל, כי האמונה היא הנשמה של היהודי, ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מו"ק ב"ן, חלק א', סימן רע"ד) שיש רשעים שעובדים ויגעים כל ימיהם כדי לעקר עצמן מהשם יתברך ומתורתו לגמרי, כי הנקדה הקדושה של קדשת

ישראל שיש עדין בתוכם, אף על פי שהם רשעים גמורים, היא מבלבלת אותם, ומביאה בהם הרהורי תשובה ויראה מאימת הדין הגדול, ומחמת זה אין להם תענוג מהעברות והתאוות שלהם, על כן הם מתאזים ויגיעים פדי שיגיעו לכפירה גמורה בדעתם, חס ושלום, באפן שלא יהיה להם עוד צד ספק לנטות אל האמת, אבל צריכים לזה יגיעה גדולה מאד מאד כמה וכמה שנים רחמנא ליצלן, רחמנא לישזבן, כי היקרות שבהם אינה מנחת אותם ומבלבלת אותם תמיד. וזה נמצא אצל כל בר ישראל, ואף אחד לא יודע מזה, חושבים שבזה שיגיד שהוא לא מאמין בכלום והוא אתאיסט וכו', בזה יהיו לו חיים טובים, אבל אף אחד לא מתאר לעצמו שדיקא אלו שמנסים לעקר את האמונה מעצמם, להם החיים מאד מאד קשים, כי בכל פעם באה הנשמה ואומרת להם אולי בכל זאת יש אלקים חי ומלך עולם, ובזה מתבלבלת ונופלת כל התאוריה של כפירות ואפיקורסות שבונים לעצמם, וכן בכל פעם ופעם.

ולכן עליך לדעת שלא יועיל לך שום דבר את יהודיה עם נשמה יהודית, אבל מרב העוונות והחטאים שלך בזנות וכו', ובאכילת טרפות ונבלות, וחמץ בפסח וכו' וכו', על ידי זה טמטמת את הלב והמח שלך ובשביל זה נכנסו בך מחשבות של כפירה ואפיקורסות, עד שאת אומרת לעצמך שאת אתאיסטית וכו'. לדעתי את טפשה גדולה, כי הרי אדם הולך, מי הולך בו אם לא הקדוש ברוך הוא? כי אם היה מוציא ממנו את החיים היה נשאר פגור מת. וכן אדם רואה, מי רואה בו אם לא הקדוש ברוך הוא? וכן כל האיברים שמתפקדים כמו שצריכים לתפקד, איך הם מתפקדים אם לא הקדוש ברוך הוא שמחיה אותם? אז מה שיך להגיד שאת אתאיסטית? אין זה אלא את טפשה גדולה, שאבדת את השכל על ידי העברות שעשית וכו' וכו'.

ואמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן, סימן ל"ב) שיש עברות שהם מכניסים כפירות באדם, ויש שבאים עליהם מחשבות על האמונה מחמת

שלא נולדו בקדושה כראוי. ויש שהוסיפו על זה מעשיהם הרעים שעשו בעצמם, כי יש עבירות שהם מזיקים ופוגמים את האמונה, ולזה צריכין בושח ולב נשבר, שמי שיש לו חקירות ומחשבות אלו חס ושלום, ראוי לו להתבייש מאד על אשר נולד בגשמיות כזה, או שעשה מעשים כאלו שבא לזה שיבואו לו מחשבות פגוד אמונתנו הקדושה, (במדבר יד, כא) "וימלא כבוד ה' את כל הארץ" פי (ישעיה ו, ג) "מלא כל הארץ כבודו", ועליו באים מחשבות חס ושלום, לגרשו ולעקרו חס ושלום מאלקים חיים אשר הוא חי החיים. תברך ויתעלה שמו. ואין צריך לבאר גדל הבושה שראוי שיהיה לו כשבאים עליו מחשבות כאלו חס ושלום, ועל ידי בושה ולב נשבר על ידי זה מגרש ומשבר החקירות והמחשבות.

ולכן לדעתי עליך להתבייש מאד מאד איך נפלת בירידה ונפילה כזו, אפלו להוציא מהפה את המלה הטפשית שאתה אתיאיסטית? הלא כל העולם פלו הוא רק אלקות, ודומם צומח חי מדבר הם לבוש לגבי האין סוף ברוך הוא, אף אדם מרב עוונותיו מטמטם את דעתו ומעקם את לבבו וכו'.

ואמר רבנו ז"ל (שם) אשר צריכים לדעת שאמונה הוא ענין חזק מאד, וחייו חזקים מאד על ידי אמונה. פי כשיש לו אמונה אפלו כשבאים עליו יסורים חס ושלום, אזי יוכל לנחם עצמו ולהחיות את עצמו, כי השם תברך ירחם עליו ויטיב אתריתו, והיסורים הם לו לטובה ולכפרה, ובסוף ייטיב לו השם תברך בעולם הזה או בעולם הבא, אבל אחד שמחקה, הינו שאין לו אמונה וקורא את עצמו אתיאיסט, כשבא עליו איזה צרה אין לו למי לפנות, ואין לו במה להחיות את עצמו ולנחם את עצמו, והמשפיל יבין דברים אלו מאליהו ויבין דבר מתוך דבר, כי אי אפשר לבאר הכל בכתיב, כי האמונה הוא דבר עמוק עמוק מאד, והכלל שעקר הוא האמונה בלי שום חקירות כלל, ובזה יהיה חזק לעולם בעולם הזה ובעולם הבא ולעולם לא ימוט, אשרי לו.

וְאָמַר רַבְנוּ ז"ל (שם) גַּם זֹאת צָרִיךְ לְדַעַת, שֵׁישׁ נִשְׁמֹת כְּשֵׁרוֹת שְׁנוּלְדוּ בְּכִשְׁרוֹת, וְגַם לֹא קִלְקְלוּ מֵעֲשִׂיהֶם, שְׂאִין בְּאִים עֲלֵיהֶם כָּלֵל מִחֲשָׁבוֹת כְּאֵלוֹ, וְאֶפְלוּ כְּשִׁמְדָּבְרִים בְּפִנְיָהֶם מֵעֲנִינִים אֵלוֹ, הֵינּוּ כְּפִירוֹת וְאֶפִיקוֹרְסוֹת וְלִיצְנוֹת מִהֵיְהוּדוֹת וְכוּ' וְכוּ', לֹא אֶכְפַּת לָהֶם כָּלֵל, וְאֵינּוּ מִבְּלָבֵל דַּעַתָּם כָּלֵל, וְזֶה דוּמָה כְּמוֹ שְׁמִדָּבְרִים מִתְאַוֶּת נְאוּף בְּפָנֵי סָרִיס וְכוּ', שְׁבִנְדָאֵי אֵינּוּ מִבְּלָבֵל דַּעַתּוֹ כָּלֵל, כֵּן אֵלוֹ הָאֲנָשִׁים כְּשֵׁרִים שְׁנוּלְדוּ בְּכִשְׁרוֹת אֵינָם שׁוּמְעִים כָּלֵל, וְאֵינּוּ נִכְנָס בְּאֲזִנְיָהֶם כָּלֵל עֲנִינֵי חֲקִירוֹת וּבִלְבוּלִים וּסְפָקוֹת בְּאֲמוּנָה הַקְדוּשָׁה, כִּי הֵם חֲזָקִים מְאֹד מְאֹד בְּאֲמוּנָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלָכֵן לְדַעַתִּי תַחֲזוּרִי בַתְּשׁוּבָה שְׁלֵמָה, עַל כֹּל הָעֶבֶר הַמְלַכְלֵךְ שֶׁלָּךְ וְכוּ', וְעַל יְדֵי זֶה תִּזְכִּי לְאֲמוּנָה בְּרוּחָהּ וּמְזַכֶּכֶת בּוֹ יִתְבָּרַךְ וְתִתְעַנְּגִי בְּזִיו שְׂכִינַת עֲזוֹ יִתְבָּרַךְ.

הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל יִשְׁמַע בַּתְּפִלָּתִי שְׂאֵנִי מִבְּקָשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְךָ שִׁיְהִיָּה לָךְ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנִי תִשְׁכִּילִי וְתִצְלִיחִי.

הַמְּאַחַל לָךְ חַג שְׂמֵחַ

א' תתקפ"ה.

אֲנִי מְרַגֵּשׁ שְׂאֵנִי מִנַּח בְּעַמְקֵי הַטְּמֵאָה וְשִׁלְעוּלָם לֹא אוֹכַל לְצֵאת מִשָּׁם

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת יִצְחָק: לְכַבּוֹד הַצַּדִּיק.

בְּכָל פַּעַם אֲנִי נוֹפֵל בְּעִבְרוֹת וְלֹא מִצְלִיחַ לְהִתְגַּבֵּר עַל הַיִּצָּר הַרַע. אֲנִי מְרַגֵּשׁ שְׂאֵנִי מִנַּח בְּעַמְקֵי הַטְּמֵאָה וְשִׁלְעוּלָם לֹא אוֹכַל לְצֵאת מִשָּׁם עַד שֵׁישׁ לִי כְּבָר

מחשבות של התאבדות. מה אני צריך לעשות כדי
להתגבר על היצר?

תשובה:

בעזרת השם ותפלוך, יום ששי ערב שבת קדש חל המועד פסח, י"ח ניסן
ה'תשע"ג.

**שלום וברכה אל יצחק גרו ואיר
לנכון קבלתי את מכתבך.**

הדבר הראשון אתה צריך לדעת, אם אתה מקנב אף
רבנו ז"ל, או שאתה רוצה להתקרב אליו, עליך לדעת שעקר
ההתקרבות הוא להגות ולהתמיד בספריו הקדושים, שהם
המתנה הכי יפה שנתן הקדוש ברוך הוא לעם ישראל בדורות
אלו, כי רבנו ז"ל נשלח דיקא לדורות אלו כדי להציל את נשמות
ישראל, ולהפיח בהם רוח חיים חדשה, ולהגביה את נשמתם,
ולהראות להם את גדל מעלתם.

וכתב מוהרנ"ת ז"ל (לקיטוי הלכות, ברכת השחר, הלכה ג', אות ו') מה
שרב בני אדם טועים בעצמם וסוברים שנפשם אינה קדושה
משרשה וכו', וקשה להם לשוב להשם ותפלוך, ולהיות איש צדיק,
או איש כשר באמת, כמו שאר הצדיקים והכשרים, כמו שמרגלא
בפומא דאיינשי לומר, הינו אנשים רגילים לומר כששומעין
שמספרין איזה ספור מאיזה צדיק, או איש כשר וירא שמם
באמת, ומתחיל להתעורר בהם הרהור תשובה להתחיל גם כן
להתקרב להשם ותפלוך, כי הרי כל ישראל מלאים מחשבות של
תשובה והתקרבות להשם ותפלוך תמיד, ובפרט שרבנו ז"ל אמר
(לקיטוי מוהר"ן, חלק א', סימן רמ"ח) שספורי מעשיות מצדיקים, הוא
דבר גדול מאד, כי על ידי ספורים מצדיקים נתעורר ונתלהב הלב
בהתעוררות גדול להשם ותפלוך בחשק נמרץ מאד, כי הרשימו
שעשה אותו הצדיק שמספרין ממנו, על ידי עבודתו את השם

יתברך, זאת הרשימו נתעוררת בעת שמספרין מהצדיק, והיא מעוררת להשם יתברך בהתעוררות גדול.

ולכן כל מי ששומע ספורים מצדיקים אמתיים ומיראי השם, אזי גם ללבם מתעורר לעבד את השם יתברך בהתלהבות גדולה מאד מאד, אף אחר כך תקף אומרים לעצמם, מי יכול להדמות אליו? הינו לזה האיש כשר והצדיק שממנו ספרו את הספור, כי בודאי היה לו נשמה קדושה מנעוריו וכו', ואני חוטא ופגום וכו', וכו', כי כך הרגילו עצמם לומר רב בני אדם שצדקת הצדיקים והכשרים הוא רק מצד הנשמה הקדושה שיש להם מתולדתם ומשרשם וכו', ובאמת רבנו ז"ל הקפיד על זה מאד מאד ואמר בפרוש שאינו כך, כי עקר גדלת הצדיקים הוא על ידי שרצו להיות צדיקים, והתיגעו ימים ושנים בעקשנות גדולה מאד מאד, ועל ידי זה גם הם נעשו צדיקים וכו', וגם להם עבר בהתחלה כל מיני זרידות ונפילות וחלישות הדעת עד שהיה נדמה להם כאלו אבד מנוס ותקנה מהם וכו', ואף על פי כן התחזקו ולא נתנו להפיל את עצמם, ודיקא על ידי זה הם הגיעו למה שהגיעו וכו'.

ובאמת זה עקר החסרון של רב העולם שאומרים כך שהם לא יכולים להתקרב אל הקדוש ברוך הוא, כי הם מתזיקים את עצמם ללא כלום, והם נופלים בחלישות הדעת בכל פעם, וחושבים שהם לא שונים לשום דבר, ומקם ככר לא יהיה שום דבר וכו' וכו', ומחמת זה אינם מתעוררים ומתגברים להשוות עצמן לצדיקים אמתיים, אבל באמת צריך לדעת שאינו כן, כי עקר צדקת הצדיק האמת והאיש כשר וירא שמים הוא רק על ידי התגברותו והתחזקותו וגיעתו וטרחתו בעבודת השם יתברך, שיעג וטרח כל כך ימים ושנים הרבה מאד, ולא הניח את עצמו לפל בשום אופן שבעולם כלל, והרבה בתפלה ותחנונים ימים ושנים בעקשנות גדול מאד מאד, עד שזכה למה שזכה וכו' וכו'.

כָּל אֶחָד כְּפִי עֲרֹכּוּ, אֲשֶׁרֵיהֶם וְאֲשֶׁרֵי חֶלְקֵם שֶׁל אֱלוֹ הַצַּדִּיקִים שְׁהִיוּ עֲקָשָׁנִים וְלֹא נָפְלוּ בַּחֲלִישוֹת הַדַּעַת וְכוּ'.

וּבִאֲמַת כָּל אָדָם יָכוֹל לֵהִיוֹת כְּמוֹתֵם, כִּי הַבְּחִירָה חֲפְשִׁית לְכָל, וְכִתְּרָ שֵׁם טוֹב מִנַּח בְּקֶרֶן זְוִית, וּמִי שְׂרוּצָה לְקַחַת אֶת זֶה יָכוֹל לְקַחַת אֶת זֶה, כְּמוֹ שְׂאֲמָרוֹ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (יִמָּא עב) כְּתָר כְּהִנֵּה זָכָה אַהֲרֹן וּנְטָלוֹ, כְּתָר מַלְכוּת זָכָה דָּוִד וּנְטָלוֹ, כְּתָר שֵׁם טוֹב מִנַּח וְכָל הַרוּצָה זֹכָה בּוֹ; וּבִאֲמַת זֶה הָעֲנִיָּן בְּעֲצָמוֹ שְׁבַנֵי הָאָדָם טוֹעִים בְּעֲצָמָם וְסוֹבְרִים שֶׁנִּפְשָׁם אֵינָה יִקְרָה וּקְדוּשָׁה וְכוּ', וּמִחֲמַת זֶה אֵינָם מִתְּגַבְּרִים לַעֲשׂוֹת כְּמַעֲשֵׂה הַצַּדִּיקִים, אֲלֹא מִתְּיָאֲשִׁים וְנוֹפְלִים בְּכָל פַּעַם בַּחֲלִישוֹת הַדַּעַת וְכוּ', כָּל זֶה נִמְשָׁךְ מֵהִיכָלֵי הַתְּמוּרוֹת, כְּמוּבָא (סְפוּרֵי מַעֲשִׂוֹת, מַעֲשֵׂה י"א מִהֶבֶן מְלֶךְ שְׁנַחֲלָף) שְׁמִשָּׁם בָּאִים אֱלוֹ הַמִּתְּשַׁבּוֹת עַל הָאָדָם, כְּמוֹ הֶבֶן מְלֶךְ שְׁנַחֲלָף וְנִתְגַּרֵּשׁ מִמְּקוֹמוֹ, שְׁמִחֲמַת זֶה נָפַל לְמִקּוֹם שְׁנַפֵּל, וְלָקַח אֶת עֲצָמוֹ אֶל הַשְּׂכָרוֹת וְכוּ', וְעָשָׂה עֲבֻרוֹת חֲמוּרוֹת וְכוּ', עַד שֶׁהָיָה כְּמִסְפֵּק בְּעֲצָמוֹ אִם הוּא בִּאֲמַת בֶּן הַמְּלֶךְ הָאֲמַתִּי, אוֹ בֶּן הַשְּׁפָחָה חָס וְשָׁלוֹם, שְׁבָכָל יֵת שְׁבָא לוֹ הַרְהוּרֵי תְּשׁוּבָה הִיָּה מֵיָשִׁב אֶת עֲצָמוֹ, מִמָּה נִפְשָׁךְ אִם אֲנִי בֶּן הַמְּלֶךְ, לֹא רָאוּי לִי לַעֲשׂוֹת דְּבָרִים כְּאֵלוֹ וְכוּ' וְכוּ', עַיֵן שָׁם.

כִּי הֶבֶן מְלֶךְ סוֹבֵב עַל כָּל בֵּר יִשְׂרָאֵל, כְּמֵאֲמָרָם ז"ל (שַׁבָּת 120.) כָּל יִשְׂרָאֵל בְּנֵי מַלְכִים הֵם; הֵינּוּ שְׁכָל בֵּר יִשְׂרָאֵל הוּא בֶּן מְלֶךְ, עִם כָּל זֹאת מוּבָא שֶׁהֶבֶן מְלֶךְ הָאֲמַתִּי נָפַל כָּל כָּף, עַד שֶׁהָיָה מְסֻפֵּק בְּעֲצָמוֹ אִם הוּא בִּאֲמַת בֶּן הַמְּלֶךְ הָאֲמַתִּי, אוֹ שֶׁהוּא בֶּן הַשְּׁפָחָה וְכוּ', כְּמוֹ כֵּן דְּבָר זֶה נִמְצָא בְּכָל אָדָם הַרְחוּק מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, בְּפָרֵט בְּתַקְּףָ סוּף הַגְּלוּת הַמֵּר הַזֶּה, שֶׁהוּא חֲבָלוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ שְׁמִתְגַּבֵּר בְּעֵתִים הֵלְלוּ הַסְּמ"ךְ מ"ם בְּיוֹתֵר עַל נִפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל כִּפְיֹדַע בְּחוּשׁ, עַד שֶׁכִּפְּמָה בְּנֵי אָדָם מֵיָאֲשִׁין עֲצָמוֹן כְּאֵלוֹ נִפְשָׁם אֵינָה מְסַגְּלָת כָּלֵל לַעֲבוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, וְעַל יְדֵי זֶה בָּאִים לִידֵי חֲלִישוֹת הַדַּעַת וְנוֹפְלִים בְּדַעְתָּם, כְּאֵלוֹ מֵהֵם כְּבָר לֹא יֵהִיָּה שׁוֹם דְּבָר, וְכָל זֶה הוּא רַק פְּתוּי וּמִחֲשָׁבוֹת הַיֵּצֵר הָרַע וְהַסְּמ"ךְ מ"ם שְׁמַחֲלִישׁ דַּעַתוֹ, וּמִכְּנִיס בְּלָבוֹ חֲלִישוֹת

וקטנות דסטרא אחרא, שזו נמשך מהיכלי התמורות, מסוד החלוף של הַבֵּן מִלֵּךְ וּבֶן הַשִּׁפְחָה, שֶׁנֶּפֶל כָּל כֶּף עַד שֶׁלֹּא יָדַע בְּעֵצְמוֹ אִם הוּא בֶּן הַמֶּלֶךְ הָאֵמֶת וְכוּ', אָבֵל בְּאֵמֶת צָרִיךְ כָּל אָדָם לֵידַע וּלְהֵאֱמִין שֶׁנֶּפֶשׁ כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל גְּבוּהָה וַיִּקְרָה מְאֹד מְאֹד, וְכֵלָם הֵם בְּחִינַת בְּנֵי מַלְכִים, וַיְכוּלִים לְזַכּוֹת לְמַדְרָגוֹת גְּבוּהוֹת וּקְדוּשׁוֹת מְאֹד כְּמוֹ כָּל הַצַּדִּיקִים וְהַכְּשָׁרִים, כִּי גַם עַל כָּל הַצַּדִּיקִים וְהַכְּשָׁרִים עָבְרוּ מִחֻשְׁבוֹת וְחִלְשׁוֹת דַּעַת כְּאֵלֶּה וְכֵאלֵה וְכוּ', אִךְ הֵם הָיוּ מְשִׁפִּילִים לְבָלִי לְהַנִּיחַ לְהַטְעוֹת אוֹתָם, וְהַתְגַּבְּרוּ וְהַתְחַזְּקוּ מְאֹד עַד שֶׁזָּכּוּ לְמָה שֶׁזָּכּוּ.

וְזֶה שֶׁאָמַר דָּוִד הַמֶּלֶךְ (תהלים פו, ב) "שְׁמֶרָה נַפְשִׁי כִּי חָסִיד אָנִי", כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חַכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (בְּרֵכוֹת ד) כֶּף אָמַר דָּוִד לְפָנָי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא רְבוּנוֹ שֶׁל עוֹלָם לֹא חָסִיד אָנִי שֶׁכָּל מַלְכֵי מְזֻרְח וּמַעֲרָב יֹשְׁנִים עַד שֶׁלֹּשׁ שָׁעוֹת וְאָנִי חֲצוֹת לֵילָה אֶקוּם לְהוֹדוֹת לָךְ; וְכֵן אֵימָא בַּזְהַר הַקְּדוּשׁ (בְּלֶק קצה) דָּוִד שׁוּי גְרַמִּיה בְּחֵדֵי חָסִידִים, דְּכַתִּיב (תהלים פו, ב) "שְׁמֶרָה נַפְשִׁי כִּי חָסִיד אָנִי", בְּגִין דְּאֶצְטְרִיךְ לֵיהּ לְבַר נֶשׁ דְּלֹא לְשׁוּאָה גְרַמִּיה רָשָׁע; הִינּוּ שֶׁזֶה מַה שֶׁכָּתוּב (דְּבָרֵי הִימָיִם ב' יז, ו) "וַיִּגְבְּהָ לְבוֹ בְּדַרְכֵי הַנֶּגִ"ה", כְּמוֹכָא בְּדַבְרֵי רַבְנּוּ ז"ל (לְקוּטֵי מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן קכ"ה) שֶׁבְּדַרְכֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ צְרִיכִים לְהַגְבִּיחַ אֶת עֵצְמוֹ, וְלְהַחֲזִיק אֶת עֵצְמוֹ שֶׁהוּא בְּאֵמֶת בֶּן שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְלֹא שֶׁיֵּךְ שֶׁיִּפֹּל בְּכָל פַּעַם בְּנוֹקְבָא דְתַהוּמָא רַבָּה, כִּי זֶה לֹא מֵתָאִים לוֹ, וְאִם בְּנֵי אָדָם הָיוּ הוֹלְכִים בְּצוּרָה כְּזוֹ, אֲזִי אִךְ פַּעַם לֹא הָיוּ נוֹפְלִים וְלֹא הָיוּ נִשְׁפָּרִים וְלֹא הָיוּ נִחְלָשִׁים, וְלֹא הָיוּ מִתְרַחֲקִים מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְכָל זֶה בָּא לְהֵם מִחֲמַת הַיְשׁוּת וְהַגְּאוּת שֶׁמְכַנִּים בְּהֵם הַסְּמִיךְ מ"ם, וְזֶה מַה שֶׁשׁוּבֵר אוֹתָם לְגַמְרֵי, וְלִכֵּן נוֹפֵל בְּכָל פַּעַם בְּחִלְשׁוֹת הַדַּעַת.

וְעַל כֵּן רָאָה מַה לְפָנָיֶךָ, תִּקַּח אֶת עֵצְמֶךָ בְּיַדֶּיךָ וְתִתְמַד בְּסַפְרֵי רַבְנּוּ ז"ל, וְאֵז טוֹב לָךְ כָּל הַיָּמִים.

הַמְּאֹחֵל לָךְ חַג שְׂמֵחַ

א' תתקפ"ו.

**עברתי ילדות קשה, וקשה לי להתחנן בגלל שאני
לא סומכת על אף אחד**

שאלה:

מאת סיגל: שלום לצדיק.

בגלל ילדות קשה שעברתי אני לא סומכת על אף אחד
ואני פוחדת להתחנן, קשה לי להמשיך לחיות והכל
נראה לי שחור. מה אני צריכה לעשות כדי שאוכל
להתחנן ולהקים בית?

תשובה:

בעזרת השם ותפלו, יום ששי ערב שבת קדש חל המועד פסח, י"ח ניסן
התשע"ג.

**שלום רב אל סיגל תחיה
לנכון קבלתי את מכתבך.**

את צריכה לדעת שהרבה בני ובנות הנעורים עברו טראומה
כמו שאת עברת וכו' וכו', עם כל זאת את צריכה להתישב
בדעתך, כי אין זו תכלית להתיאש מהחיים, ולשנא את עצמו,
כי באמת כמו שאסור לשנא את אחרים, כמו שכתוב (ויקרא יט, יז)
"לא תשנא את אחיך בלבבך", בן אסור לשנא את עצמו בשום
פנים ואפן, ורבנו ז"ל צעק בקול עמק מאד מאד (לקוטי מוה"ר,
חלק ב', סימן ע"ח) אין שום יאוש בעולם כלל, אסור להתיאש בשום
פנים ואפן כלל, אפלו שעבר עליו מה שעבר וכו' וכו'.

ולכן אין זו עצה מפני שעברה עליך ילדות קשה וכו',
שתיאשי מהחיים עד שתפחדי להתחנן וכו', מה את חושבת

שְׁפָל גָּבֵר הוּא רָשָׁע וְרוֹצֵחַ כְּמוֹ שְׂאֵת חוּת עַל בְּשָׂרָךְ? רַבְּנוּ ז"ל נִתְּן לָנוּ עֲצָה נּוֹרָאָה וְנִפְלְאָה מְאֹד, וְאָמַר (שיחות הַר"ן, סימן כ"ו) אֲצֵל הָעוֹלָם הַשְּׂכָחָה הִיא חֶסְרוֹן גְּדוֹל בְּעֵינֵיהֶם, אֲבָל בְּעֵינַי יֵשׁ בְּהַשְּׂכָחָה מַעֲלָה גְּדוֹלָה, כִּי אִם לֹא הִיְתָה שְׂכָחָה, לֹא הָיָה אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת שׁוּם דְּבַר בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יְתִבְרַךְ. אִם הָיָה זֹכֵר כָּל מַה שְּׁעָבַר לֹא הָיָה אֶפְשָׁר לוֹ לְהָרִים אֶת עֲצָמוֹ לַעֲבוּדָתוֹ יְתִבְרַךְ בְּשׁוּם אֶפֶן, גַּם הָיוּ מְבַלְבְּלִים אֶת הָאָדָם מְאֹד כָּל הַדְּבָרִים שְׁעוֹבְרִים עָלָיו. אֲבָל עֲכָשׁוּ עַל יְדֵי הַשְּׂכָחָה נִשְׁפַּח מַה שְּׁעָבַר, וְאֲצֵלוֹ אָמַר רַבְּנוּ ז"ל הוּא הַדְּרָךְ שְׁפָל מַה שְּׁעָבַר וְהֵלֵךְ, נִפְסַק וְהוֹלֵךְ לַחֲלוּטִין וְאִינוּ חוֹזֵר בְּדַעְתּוֹ עוֹד כָּלָל, וְאִינוּ מְבַלְבֵּל כָּלָל עֲצָמוֹ עוֹד בְּמַה שְּׁכָבַר עִבְר וְהֵלֵךְ וְכו'.

וְאִם זֶה נֶאֱמַר בִּיְהִדוּת וּבְעִבּוּדַת הַשֵּׁם יְתִבְרַךְ שְׂצָרִיכִים לְשִׁפּוֹחַ אֶת הָעֶבֶר שְׁלֵף וְכִכָּה לְהַתְקַדֵּם וְלַעֲלוֹת מַעֲלָה מַעֲלָה, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה בְּאֵין עֵרָף כָּלָל, אִם אָדָם רוֹצֵה לְהַצְלִיחַ בְּגִשְׁמִיּוֹת וְלְהַצְלִיחַ בְּחַיִּים, צָרִיף לְהַרְגִיל אֶת עֲצָמוֹ לְשִׁפּוֹחַ אֶת הָעֶבֶר שְׁלוֹ לְגַמְרִי, כִּי אַחֲרַת הוּא מְאֲמֵלֵל אֶת עֲצָמוֹ תָּמִיד, כִּי תָּמִיד יִהְיֶה בְּעֲצוּבוֹת וּבְמַרְיוֹת וּבְדַפְאוֹן, וְלֹא יוּכַל לְצַאת מִזֶּה, עַד שְׂרַב בְּנֵי אָדָם סוֹבְלִים סְבֵל גְּדוֹל מְאֹד מְאֹד רַק מַחֲמַת זֶה, שְׁתָּמִיד הֵם מְסַתְפְּלִים עַל הָעֶבֶר מַה שְּׁעָבַר עֲלֵיהֶם בְּהִיּוֹתָם בְּגִיל הַנְּעוּרִים וְכו', מַה שְּׁעָשׂוּ לָהֶם וְכו', וּמַה שְּׁעָשׂוּ לַעֲצָמָם וְכו', וּמַה שְּׁעָבַר עֲלֵיהֶם וְכו', וְהַרְעִיּוֹנוֹת וְהַמַּחְשְׁבוֹת הָאֵלוּ מְטַרִידוֹת אוֹתָן לְגַמְרִי עַד שְׁמִשְׁתַּגְּעִים, וַיֵּשׁ בְּנֵי הַנְּעוּרִים שְׂרוֹצִים רַק לְהַתְאַבֵּד, מַחֲמַת שְׁחוּשְׁבִים עַל מַה שְּׁעָבַר, וּבְאֲמַת אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (ירושלמי שְׁבֵת, פָּרָק י"ד, הַלְכָה ג') עַל הַפְּסוּק (דְּבָרִים ז, טו) "וְהִסִּיר הַנְּזִי"ה מִמֶּךָ כָּל חֲלִי" זֶה רַעֲיוֹן, דָּאָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר (שֵׁם כח, מח) "וְנִתְּן עַל בְּרִזָּל עַל צְנוּאָרָךְ" זֶה רַעֲיוֹן, הִינּוּ מַה זֶה הָעַל חֲכִי קִשְׁהָ שֶׁל הָאָדָם? זֶה הַרְעִיּוֹנוֹת וְהַדְּמִיוֹנוֹת שְׁמֻסְבָּבִים אוֹתוֹ, כִּי מֵרַב עוֹנוֹתָיו הוּא נִמְצָא בְּלַחֲץ תְּדִיר וּמְדַמֵּן לַעֲצָמוֹ כָּל מִינֵי מַחְשְׁבוֹת שֶׁל הַבָּל

וכו', וְשָׁל פְּחָדִים וְכוּ', מַה יַּעֲשֶׂה לוֹ זֶה? וּמַה יַּעֲשֶׂה לוֹ הַהוּא?
 וּבְאֵמַת אָדָם רוֹדֵף אֶת עַצְמוֹ יוֹתֵר מִמָּה שֶׁאַחֲרִים רוֹדְפִים אוֹתוֹ, כִּי
 מִי שֶׁתְּמִיד רַק חוֹשֵׁב מִמְּנוֹ יתְבַרֵךְ, וּמִשֶּׁתְּדַל לְהַכְנִיס אֶת הַקְּדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא בְּתוֹךְ מַחַ מַחְשָׁבָתוֹ, אֲזִי מִתְפַּטֵּר מִכָּל אֵלוֹ הַרְעִיּוֹנוֹת
 וְהַדְּמִיוֹנוֹת, וְנֹעֵשֶׂה בֶּן חוֹרֵין אֲמַתִּי, וְאִין עָלָיו שׁוֹם עַל.

וְלָכֵן עֲצָתִי שֶׁתְּשַׁפְּחִי מֵהַיְלָדוֹת הַקָּשָׁה שֶׁעָבְרָה עָלָיָהּ, וְדַעֲי
 לָךְ שֶׁאֵת עַדִּין צָעִירָה וְחַמוּדָה וּיְכוּלָה לְבָנוֹת לַעֲצֻמָּה חַיִּים
 נְעִימִים וּמְתוּקִים, וְתִבְנֶי בֵּית נְאֻמָּן בְּיִשְׂרָאֵל, וְיִהְיֶה לָךְ יְלָדִים
 חַמוּדִים וְתִהְיֶי מֵהַחַיִּים, רַק תִּקְיָמִי בְּאֵמַת אֶת דְּבָרֵי רַבְּנוֹ ז"ל
 הָאֵלוֹ, וְתִרְאִי אִיךָ שֶׁהַחַיִּים שֶׁלָּךְ יִשְׁתַּנוּ לְגַמְרִי.

הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל יִשְׁמַע בְּתַפְּלָתִי
 שֶׁאֲנִי מִבְּקֵשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְךָ שִׁיְהִי לָךְ הַצְּלָחָה מְרַבָּה וּבְכָל אֲשֶׁר
 תִּפְנִי תִשְׁפְּלִי וְתִצְלִיחִי.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ חַג שְׁמַח

א' תתקפ"ז.

**אֲנִי מְאֹד רוֹצֶה לְגַדֵּל זְקֵן וּפְאוֹת וּמִבְּקֵשׁ שֶׁהֵרֵב יַחֲזֹק
 אוֹתִי בְּעֵינַיִן**

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת אוֹר: שְׁלוֹם וּבְרָכָה לְכַבוֹד הָרַב וּמוֹעֲדִים
 לְשִׂמְחָה.

תוֹדָה רַבָּה עַל כָּל הַחֲזוּקִים וְהַעֲדוּדָה, אִין לְשַׁעַר כְּפֹה
 שֶׁאֲנִי מִרְגִּישׁ יוֹתֵר חֲזֹק וּבָטוּחַ מֵאֲזִי שֶׁהַתְּחִלָּתִי לְקֹרֵא
 אֶת הַשׁו"ת.

בְּרַ מִסְפֵּר חֲדָשִׁים שֶׁיֵּשׁ לִי חֶשֶׁק וְרָצוֹן לְגַדֵּל פְּאוֹת,

ואחת המניעות שלי בענין היא שאני לא יודע את הספדה והטעם שמגדלים פאות. גם היום אני לא משחית את הפאות כמו שכתוב בהלכה, אבל לא מגדל אותן מעבר לכך. הייתי רוצה שהרב יכתב לי בענין גדול הפאות והזקן ויחזק אותי בזה, או שיפנה אותי למקורות בענין. בתודה ענקית ואהבה גדולה!

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב שבת קדש חל המועד פסח, י"ח ניסן ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל אור גרו ואיר לנכון קבלתי את מכתבך.

יש לאו בתורה שאסור לגלח את פאת הראש והזקן, כמו שכתוב (ויקרא יט, כז) "לא תקפו פאת ראשכם ולא תשחית את פאת זקנך", וכתב החנוך (מצנה רנ"א) שלא להקיף פאתי הראש, שנאמר (ויקרא יט, כז) "לא תקפו פאת ראשכם", ופרשו חכמינו הקדושים שהענין הוא, שאסור לישאל לגלח ולהשוות שערות ראשו לאחורי אזניו ולפדחתו, כמו שעושים גם היום עובדי עבודה זרה וכמריהם, וזהו שאמרו חכמינו הקדושים (מכות כ:) איזהו פאת הראש, זה המשנה צדעיו לאחורי אזניו ולפדחתו.

משרשי המצוה, כדי להרחיק ממנו ולהשפית מביין עינינו ומכל מעשינו כל ענין עבודה זרה וכל הנעשה בשבילה, וכאה האזהרה מפרשת בדבר שיעשו לה בני אדם בגופם, מפני שהיא למזכרת עוון תמיד אחר שהיא דבר קבוע בגוף, ומפני שזה מעקרי טעם המצוה, היו צריכין חכמינו הקדושים שיבארו לנו כי הקפת כל הראש גם כן בכלל הלאו, שלא תאמר שתכלית מה שנאסר כדי שלא נדמה להם והם לא יגלחו כל הראש כלו, למדונו שגם זה בכלל האסור הוא, כמו שאמרו (יבמות ה.) הקפת כל הראש שמה

הקפדה, ואפשר כי התורה אסרה הכל משום דומה לדומה.

מדיני המצנה, מה שאמרו חכמינו הקדושים (מפוח כ):
 שאחד המגלח ואחד המתגלח כל זמן שסיע, שניהם חייבים,
 אבל לא סיע אין חייב אלא המגלח, והמגלח את הקטן חייב.
 ובשעור פאת הראש לא נתנו חכמים שעור. וכתב הרמב"ם
 (פ"ק י"ב מהלכות עפ"ם, הלכה ו') שמענו מזקנינו שאין מניחין
 פחות מארבעים שערות וכו', עין שם, וכך מנהגם של ישראל
 מקדמת דנן שמשאירים פאות משתי צדי לחיין, וכן מגדלים
 זקן, שהם הסימנים של יהודי ירא שמים, ולא מתבישים
 משום בריה שבעולם, כי זו מצנה גדולה מאד לגדל זקן
 ופאות, ולהבדיל גוי מאמות העולם הוא משחית את זקנו
 ופאותיו וכו', ואנחנו מבדלים מהגויים לגמרי, וזה הסימן
 שלנו שאנחנו יהודים.

וכתב מוהרנ"ת ז"ל (לקוטי הלכות, גלות, הלכה ג', אות ב') עקר
 הדת ישראל ועקר היהדות תלוי בזקן ופאות ובהם נכר היהודי,
 כי הוא מזרע ברוך השם, מזרע ישראל. ומי שרוח אחרת עמו,
 חס ושלום, ורוצה לכפור, חס ושלום, באלקי ישראל, תחלת
 הכפירה הוא, שמשליך חס ושלום מעליו הזקן והפאות, כי כל
 באמת כל דת ישראל הקדוש הוא תלוי בזקן ופאות, כי כל
 דברי תורתנו הקדושה וכל המצוות פלם הם בחינת צמצומים
 להשגת אלקותו יתברך, כי כל אות ואת וכל תבה ותבה
 מתורתנו הקדושה שבכתב ובעל פה וכל מצנה ומצנה וכל
 מנהג פשר של ישראל עם הקדוש והנבחר, פלם הם שעורין
 וצמצומין, שעל ידם יזכו להשיג השגת אלקותו יתברך, כל חד
 לפום מה דמשער בלביה, כפי אשר יזכה על ידי עבודתו ויגיעתו
 בתורה ומצוות ומעשים טובים, ויפרש ממעשים רעים. וכל
 אלו שמורידים את הזקן והפאות בשאט נפש ובזדון ובמעל,
 או לו ואוי לנפשו, כי עוקר עצמו ונפשו מאלקי ישראל ואין

לו חלק בתורת משה, אוי לנפשם כי גמלו להם רעה. ובשביל זה נתפשטה בעוונותינו הרבים מאד חכמת הפילוסופיה והאפיקורסות במדינת אשכנז וסביבותיהם, שפרקו מעליהם באלו הדורות על מלכות שמים לגמרי והשליכו זקנם והפאות ומלבשים במלבושיהם וכו', ובאמת אינם עוברים על חמשה לאוין בלבד, כי כשמשחיתין פאת זקנם באלו עוברים על כל התורה כלה, כי כל התורה כלה תלויה בזה כי על ידי התער והספין שמרימין על הדיקנא קדישא להשחיתה, חס ושלום, על ידי זה מתגבר מלכות עמלק.

הקדוש ברוך הוא יעזר לך שיהיו לך פאות יפות ומסדרות תלתלים, כמו שאמר רבנו ז"ל, וכן יהיה לך זקן מסדר, ויהיה עליך חן יהודי.

המאחל לך חג שמח

א' תתקפ"ח.

האם יש אסור פלשהו להשתמש בסמים קלים כמו חשיש וגראס?

שאלה:

מאת יהודה: שלום לכבוד מוה"רא"ש שליט"א ומועדים לשמחה.

רציתי לשאל מה דעתך בנושא שמוש בחשיש וגראס, כי יש הרבה אנשים שטוענים ששום פוסק לא אסר את זה, וכן זה לא מזכר בגמרא או בשום מקום אחר בכתובים הקדושים. האם צריך להתייחס לזה כמו אל אלכוהול, או שאולי זה חמור הרבה יותר? תודה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב שבת קדש חל המועד פסח, י"ח ניסן ה'תשע"ג.

**שלום וברכה אל יהודה גרו יאיר
לנכון קבלתי את מכתבך.**

אדרבה אני אשאל אותך שאלה שתענה לי, איפה כתוב בתנ"ך ובגמרא ובפוסקים שאסור לקחת רעל? ואתה תגיד לי למה באמת לא לוקחים רעל? אמת ילד קטן שעדין השכל שלו לא התפתח, אזי הוא ישאל את השאלה הזאת, מדוע אסור לאכל רעל? אבל מי שפבר התבגר קצת, ונכנס בו אפלו קצת שכל, בין שאם אוכלים רעל - מתים. אותו דבר מי שיש לו שכל יודע שמי שמשתמש בסמים או בגראס וכו', זה שורף לו את תאי המוח, וכבר לא מסוגל לחשב ישר וכו', והוא ממית את עצמו בידיים, ולכן לא בחנם שיש מדינות שנותנים ענש מות על אלו שמוכרים סמים וכו', כי זה ממית את האדם לגמרי וכו'.

אתה שואל האם צריך להתיחס אל זה כמו אל אלפיהול וכו', או שאולי זה חמור הרבה יותר וכו', מה אמר לך אתה צריך להבין עם השכל שלך (אם יש לך) כשאדם לוקח סמים רחמנא לישזבן או שותה לשכרה עליו אמרו חכמינו הקדושים (תנחומא שמיני) "כי יתן בכוס עינו" בכיס פתיב, השפור נותן עינו בכוס לשתות, והחננני נותן עינו בכיס, כי יתן בכוס עינו רואה את חברו שותה והוא אומר לו מזג לי ואני שותה, ומתלכלך ברעי ובמימי רגלים, יתהלך במישרים סופו למכור כל חפצי ביתו ואת כל כלי תשמישו ואין לו לא בגד ולא תשמישי הבית ולא כלום והבית ריק מן הכל, "יתהלך במישרים" סוף שהוא מתיר את העברות ועושה אותם הפקר פמישור, משיח עם אשה בשוק ומנבל את פיו ואומר דברים רעים בשכרות ואינו מתבייש לפי

שנתטלטה דעתו ואינו יודע מה הוא אומר ומה הוא עושה; לך ותסתכל בעין אמתית על אלו שלוקחים סמים או גראס וכו', איך הם נראים? מסממים לגמרי שאינם יודעים בין מינם לשמאלם, או לך ותסתכל בעין אמתית אל אלו שמכורים אל אלכוהול, איך שהם שכורים לגמרי ואינם יודעים מתייהם פלל, רק מקיאים ומטנפים את עצמם, ושוכבים כפגרים מתים וכו'.

אני מאד מקנה להקדוש ברוך הוא שזה יתן לך משג מה זה סמים וגראס וכו', ומה זה אלכוהול וכו', כדי שאתה וכיוצא בך לא תהיו מכורים לזה, כי על ידי זה עוקרים את עצמם משני העולמות לגמרי.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפנה תשכיל ותצלית.

המאחל לך חג שמח

א' תתקפ"ט.

**מה אני צריכה לעשות עם התליון של האות ה"א
מכסף, לאחר שנפקדתי?**

שאלה:

מאת מו"ל: תודה לצדיק על הכל, ואני מתפללת שתהיו בריאים עד מאה ועשרים.
רציתי לשאל לגבי אשה שקינמה את העצה של רבנו, ושמה עליה את האות ה"א מכסף כדי לזכות להריון, וברוך השם נפקדה. מה היא צריכה לעשות עם השרשרת עם האות ה"א: להמשיך ללכת אתה, או

לשמור אותה, או שאפשר לתת אותה במתנה לחברה
שזקוקה לזרע קדש? אשמח לקבל תשובה. תודה.

תשובה:

בפצנת השם יתברך, יום ששי ערב שבת קדש חל המועד פסח, י"ח ניסן
ה'תשע"ג.

שלום רב אל מזל תהיה
לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל אמר (ספר המדות, אות בנים, חלק ב', סימן ח') ה"א הנעשה
מכסף מסגל לפריה ורביה; וזה בדיוק ומנסה, אשה שתולה על
עצמה שרשרת עם ה"א של כסף, היא נפקדת בזרע של קימא,
ומה טוב ומה נעים לאשה ששכר קימא את דברי רבנו ז"ל
ונפקדה בזרע של קימא, שתחביא את ה"א הזאת להראות
לכלם את הנס הזה שעשה לה הקדוש ברוך הוא, שהיא נכנסה
בהריון והולידה בקלות.

היום יכולים לקנות שרשרת עם ה"א בכל חנות שמוכרת
תכשיטים, ולא צריכים לתת אחת לשניה, אדרכה אשה צריכה
להחזיק את ה"א לזכרון להראות לכלם שאם מקימים את דברי
רבנו ז"ל, נפקדים בזרע של קימא.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי
שאני מבקש ומתפלל בעדך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר
תפני תשפילי ותצליחי.

המאחל לך חג שמח

א' תתק"צ.

**אני רוצה לתת צדקה לכל מוסד שמבקש ממני, אבל
אשתי טוענת שאין לנו כסף**

שאלה:

מאת יוסף: לכבוד הצדיק מוה"רא"ש, ארך ימים
ושנים ירדפו ויגיעו אליכם, אמן.

רצוני לשאל שאלה עקרונית בנושא הצדקה כי אשתי
ואני מנסים לברר נקדה מסימת. אני מרגיש דרישה
פנימית מאד חזקה לעזור ולתרום לכל מוסד או עמותה
שמתקשרים להתרים, וזאת מתוך הכרת הטוב וזכרון
חזק של התקופות הקשות שלי, כמה עזרו לי, תמכו
בי והשפיעו לי ובזכות זה הצלחתי בהרבה דברים
בחיים, וזה חזק בלבי, לעצור לכל אחד טרמפ, לתת
צדקה וכו'.

הענין הוא שאשתי טוענת שאין לנו כסף. ובאמת, איננו
בפלוס בבנק ואף נמצאים בחוב של כמה עשרות
אלפים, ומתמודדים לגמור את החודש. טענתי החזקה
הבוערת בי היא איפה כאן האמונה? איפה מוצאים
את השם בתוך זה? פי הרי חז"ל אמרו "מי שמזונותיו
מצמצמין יעשה מהם צדקה", וכן בדברי רבנו ז"ל
מצוי שמצדקה לא מגיע גזק וחסרון, וכן בתניא מובא
שעקר שלמות הצדקה שידע שלא הוא נותן אלא
"ומידך נתנו לך", ובהשגה הזאת היא מעל הטבע.

נכון שאין לנו כסף למותרות, אבל אני מאמין שאם
נתן צדקה יהיו נסים. זה מרתיע אותי לחשב רק בדרך
הטבע, כמו איזה איש עסקים קר שכל וכו', כי אז

מה ההבדל ביני לבין הרבה נדיבים שאינם שומרי תורה? ההבדל הוא שהיהודי נותן יש מאין ומתוך אמונה. אשתי אומרת שקדם לכל זה צריכים לשלם חובות שוטפים ואני אומר שאין לדבר טוף, ואם נחכה עד שיהיה לנו כסף בשפע אולי חס וחלילה לא נתן צדקה לעולם, או בגיל ששים...

נחוי לצין שבנדאי אנו משתדלים מאד לתת בכל יום צדקה בסיסית של כמה פרוטות, וכן יש לנו כחמש תרומות קבועות למוסדות שונים ברחבי הארץ בסך מאתיים וארבעים ש"ח מדי חדש. תמיד אני מקשיב לאשתי ולא נותן צדקה, אבל זה גורם לי להרגיש קמצן וקטן אמונה ולא מספיק כואב את חסרון אחי. נשמח לברור החלטי של נקדה זו. תודה רבה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב שבת קדש חל המועד פסח, י"ח ניסן ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל יוסף נרו ואיר
לנכון קבלתי את מכתבך.

הדבר הראשון אתה ואשתך צריכים להתחזק יחד ולאהב אחד את השני, ולא להתנכח אחד עם השני, כי (סוטה יז.) איש ואשה זכו שכינה ביניהן, ואמרו (ירושלמי ברכות, פרק ט', הלכה ח') אי אפשר לאיש בלא אשה ואי אפשר לאשה בלא אי אפשר לשניהן בלא שכינה, ובמקום שהשכינה נמצאת שם הברכה מצויה, רק שיהיה ביניהם שלום ואהבה גדולה מאד, כי שלום אמרו חכמינו הקדושים (שבת י.) זה שמו של הקדוש ברוך הוא, ולכן אם מכניסים את הקדוש ברוך הוא בתוך הבית, זה נקרא שלום בית, הינו שמו של הקדוש ברוך הוא בתוך הבית.

בענין צדקה, הרי יש שלחן ערוך והלכות מפרשות מתי צריכים לתת צדקה, וכמה צריכים לתת צדקה, ומי צריך לתת צדקה.

בנדאי אשתך צדקת שצריכים לראג קדם לעצמו, כי לא יתכן שאדם יתן את כל הכסף שלו לצדקה, ואחר כך הוא יהיה עני גדול, או שיהיה בדחוקות ויצטרך אל הבריות וכו', וכך מובא בשלחן ערוך (הלכות צדקה, סימן רמ"ט, סעיף א') שעור נתינתה אם ידו משגת, יתן כפי צרף העניים, ואם אין ידו משגת כל כך, יתן עד חמש נכסיו מצנה מן המבחר, ואחד מעשרה מדה בינונית, פחות מכאן עין רעה. וחמש זה שאמרו, שנה ראשונה מהקרן, מכאן ואילך חמש שהרווח בכל שנה. הגה: ואל יבזבז אדם יותר מחמש שלא יצטרך לבריות ודוקא כל ימי חייו, אבל בשעת מותו יכול אדם לתן צדקה כל מה שירצה, ואין לעשות ממעשר שלו דבר מצנה כגון גרות לבית הפנסת או שאר דבר מצנה רק יתנונו לעניים; עין שם. ולכן למה אתם צריכים להתבלבל ולהתופח אחד עם השני? בנדאי זו מצנה גדולה לתת צדקה, עם כל זאת אתם צריכים תמיד לזכר שאם יש - נותנים הרבה, ואם אין - אז נותנים מעט, כי אפלו עני המתפרנס מן הצדקה, חייב לתן צדקה ממה שיתנו לו.

חזקו ואמצו מאד, ואתם צריכים מאד מאד לשמח שתהלה לאל רק זה הופוח ביניכם, ואתם לא מתנפחים על שטיות, שלצערנו הרב רבם של הבני הנעורים והזוגות הצעירים מתנפחים בדברים של מה בכך וכו', עד שבאים למריבות וכו', שזה מביא קנאה ושאף וכו', אלימות מלוילית, אלימות פיזית וכו' וכו', עד שמתגרשים רחמנא ליצולן.

הקדוש ברוך הוא יתן לכם שפע גדול מאד מאד שתוכלו להרבות בצדקה, כי אין עוד מצנה יותר גדולה מלתת צדקה לעניים, ובפרט צדקה כזו שנותנים לאכל ולשתות לרעבים

וְלִצְמָאִים וְכוּ', הַצְדָקָה הַזֹּאת עוֹלָה כָּל הַצְדָקוֹת, כְּמֵאֲמָרָם ו'ל (בבא בתרא ט) אֵין בּוֹדֵקִין לְמִזְנוֹת, הֵינּוּ בְּכֹל דְּבָר יְכוּלִים לְרַמְאוֹת בְּנֵי אָדָם וְכוּ', אָבֵל אִם בָּא אַחַד וְהוּא רַעֵב וְצָמָא, שְׁמָה הוּא לֹא יְכוּל לְרַמְאוֹת אוֹתָהּ, כִּי מִי שֶׁבִּאָמֶת רַעֵב אוֹ צָמָא הוּא יֹאכֵל וְיִשְׁתֶּה, וּמִי שֶׁלֹּא רַעֵב וְצָמָא הוּא לֹא יֹאכֵל וְלֹא יִשְׁתֶּה, וְלִכֵּן אֵין צְדָקָה יוֹתֵר גְּדוּלָה מִלֵּתֵת לְאֹכֵל לְרַעֲבִים וְצָמָאִים, וְלִכֵּן תַּעֲשׂוּ כָּל מֵה שֶׁבִּיכְלֵתְכֶם לְעֹזֵר לְצְדָקָה כְּזוֹ שְׁנוֹתָנִים לְאֹכֵל לְעֵנִיִּים וְאֶבְיוֹנִים, וְתִהְיֶה לְאֵל יֵשׁ לָנוּ "בֵּית הַתְּבַשִּׁיל - אֵהֵל אֲבָרְהָם" בְּיִבְנָאֵל, שֶׁמִּחְלָקִים בְּכֹל יוֹם לְמַעַלָּה מֵאֶלֶף מְנוֹת אֲכָל בְּמִשְׁפָּחָה כָּל הַיּוֹם, וּמִי שֶׁרַק רַעֵב יְכוּל לְבוֹא וְלֶאֱכֹל, וְהַצְדָקָה הַזֹּאת עוֹלָה עַל כָּל הַצְדָקוֹת, וְאֲשֶׁרֵי מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ חֵלֶק בְּצְדָקָה הַקְדוּשָׁה הַזֹּאת.

הַקְדוּשָׁה בְּרוּךְ הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל יִשְׁמַע בְּתַפְלֵתִי שְׁאֵנִי מִבְּקָשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְכֶם שִׁיְהִיָּה לָכֶם הַצְלָחָה מְרֻבָּה וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנּוּ תִשְׁכִּילוּ וְתִצְלִיחוּ.

הַמֵּאֲחֵל לָכֶם חַג שִׂמְחָה

א' תתקצ"א.

אֵינְנִי מְסַגֵּלֵת לְהַפְגִּישׁ עִם אַחֵרִים, כִּי אֲנִי עֲדִין חוֹשֶׁבֶת עַל הַבְּחוּר הַקּוֹדֵם שֶׁהִפְרֵתִי

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת אוֹרֵלִי: לְכַבּוֹד הַצְדִּיק שְׁלוֹם וּבִרְכָה. אֲנִי שְׂרוּיָה בְּצַעַר רַב מְאֹד. אֲנִי כְּבָר בַּת אַרְבָּעִים וְאַחַת, וְאֲנִי מְרַגִּישָׁה שֶׁהַכֹּל תְּקוּעַ מִבְּחִינַת הַזְּוָג. אֲנִי מְרַבָּה בְּתַפְלוֹת וּבְצְדָקָה, אָבֵל עֲדִין טָרָם נוֹשַׁעַתִּי. הַבְּחוּר הָאֲחֵרוֹן שֶׁנִּפְגַּשְׁתִּי אֵתוֹ מְצָא חֵן בְּעֵינַי וְזֶה הִיָּה הַדְּדִי,

אך הוא פחד להנשא. הצדיק אמר לי במכתב הקודם שפכת לי לא לדחוק את השעה. פרגע אני לא בקשר אתו, אך נודע לי שהוא צריך לעבר בימים אלו נתוח בלב עקב בעיה גינטית.

המצב מסבך בי איני מסגלת להפגש עם בחורים אחרים כי הצדיק הבטיח לי דברים. אני זקוקה לישועה דחופה, לחוזק ולעדוד מהצדיק. מזה יהיה אתי? הצדיק אינו משיב למכתבי זו תקופה ארכה והדבר מוסיף צער רב לצערי. תודה.

תשובה:

בעזרת השם ותפלו, יום ששי ערב שבת קדש חל המועד פסח, י"ח ניסן ה'תשע"ג.

שלום רב אל אורלי תחנה
לנכון קבלתי את מכתבך.

למה את צריכה להיות ממרמרת? ולהיות תמיד עצובה ושבורה שאת כבר הגעת לגיל ארבעים ואחת, ועדין לא מצאת את בן זוגך, תאמיני לי שאין הקדוש ברוך הוא מקפח שכר כל בריה, וכל תפלה וכל תחנון וכל בקשה שרק מתפללים אליו, נשמעת ונתקבלת, ומה שרואים שיש שמתעכב להם הבן זוג או הבת זוג, אני רגיל לומר לאלו שאומרים שקשה להם למצא את בן זוגם או את בת זוגם, שיזכרו טוב טוב את מה שאמרו חכמינו הקדושים (יבמות ג). נחית דרגא נסיב איתתא, צריכים לרדת מדרגה ואז מוצאים את הזוג, כי בדרך כלל בחור או בחורה הם גאונתנים וכו', ולא מתאים להם לקחת את זאת או את זה וכו', אני הכי חכם והכי יפה וכו', יקח את זו? או אני הכי חכמה והכי יפה והכי משפילה וכו', יקח את זה? והם מסתובבים ומחפשים את הזוג שלהם כפי הדמיון שנקנס בכל אחד ואחת פאלו מי

יודע מה הוא, והם מחיבים שיביאו להם זיווג משהו שעדין לא נברא וכו', ועל ידי זה מחפשים וכו', ומסתובבים ויוצאים לפגישות פן ואולי אמצא את בחיר לבבי שיבוא אלי על סוס לכן עם שקים מלאים כסף וכו', ובשביל זה הבחור או הבחורה מחכים עד שיולד זיווג כזה, ובין כך הם לא קולטים שהזמן לא מחכה, כמאמר החכם "הזהר מן הזמן כי הוא אויב רע מאד", עד שתופסים את עצמם רואים שאנחנו כבר בגיל ארבעים או חמשים וכו', מה עושים עכשו? על זה באים חכמינו הקדושים ונותנים לנו עצצה (במות 10) נחית דרגא נסיב איתתא, תרדו מדרגה ואל תחזיקו מעצמכם כל כך בגדול וכו', ואז תמצאו בקלות זוג מה שיתאים לכם, תאמיני לי אם כל רוק או רוקה היו מקימים את דברי חכמינו הקדושים האלו, מזמן היו כלם מתחתנים, ולא היו מסתובבים בעולם כל כך הרבה רוקים ורוקות.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בערך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפני תשפילי ותצליחי.

המאחל לך חג שמח

א' תתקצ"ב.

האם מתר להדפיס ולהפיץ את הספרים של הרב באפן עצמאי?

שאלה:

מאת בנימין: לכבוד הצדיק מיבנאל, יהי רצון שתאריך ימים ושנים.
אני מאד מאד נהנה ממדור "שאלות ותשובות בהסידות

ברסלב באַתר ברסלב סיטי. האם מתר לי להוריד את זה מהאתר, להדפיס את זה באפן עצמאי ולחלק את זה לכל מי שאני רוצה? אני מרגיש שתצא תועלת עצומה לכל מי שיעיין בזה. וכן רציתי לדעת מה ההבדל בין השאלות והתשובות האלו, לבין השאלות והתשובות המופיעות בספר "אשר בנחל"?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב שבת קדש חל המועד פסח, י"ח ניסן ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל בנימין נרו ואיר
לנכון קבלתי את מכתבך.

חכמינו הקדושים אמרו (במדבר רבה, פרשה א', סימן ז') על הפסוק (במדבר א, א) "וידבר ה' אלי משה במדבר סיני" למה במדבר סיני? מפאן שנו חכמים בשלשה דברים נתנה התורה, באש, ובמים, ובמדבר. באש מניין? דכתיב (שמות יט, יח) "ויהר סיני עשן כלו" וגו'. ובמים מניין? שנאמר (שופטים ה, ד) "גם שמים נטפו גם עבים נטפו מים". ובמדבר מניין? "וידבר ה' אלי משה במדבר סיני", ולמה נתנה בשלשה דברים הללו? אלא מה אלו חנם לכל באי העולם, כך דברי תורה חנם הם, שנאמר (שעזיה נה, א) "הוי כל צמא לכו למים".

ולכן כל הספרים שזכני הקדוש ברוך הוא לחבר ולחדש בדברי רבנו ז"ל, זה הפקר לכלם, מי שרק רוצה יכול להדפיס אותם ולהפיץ אותם, ויעשה בהם כרצונו, מלבד שלא ישנה שום דבר מהספרים, פי הכל נכתב בחשבון ודקדוק גדול. על כל הספרים האלו שזכני הקדוש ברוך הוא לחבר ולחדש בדברי רבנו ז"ל אין "כל הזכויות שמורות", ומי שרק רוצה שידפיס ויפיץ את זה בכל העולם פלו.

ספרי שאלות ותשובות "אשר בנחל", זו עבודה של יותר מארבעים ותשע שנים, מערב חנפה תשכ"ד עד עכשו, וכבר נדפסו עד הנה מאה ותשעה כרכים, שמסתכמים בלמעלה מעשרים וששה אלף מכתבים, וזה רק עד שנת תשנ"ז, ומאז עד עכשו יש עוד קרוב לחמשים אלף מכתבים, ומי יתן שיבוא אחד וינדיס אותם, והיה זה שכרי, ואני מאד מאד חזק בזה שכל מי שינדיס כרך אחד משו"ת "אשר בנחל", יראה ישועה גדולה, כי המכתבים האלו נכתבו במסירות נפש הכי גדולה, והם תשובות לשאלות שנכתבו לאנשים שהיו להם כל מיני בעיות בחיים, והמכתבים האלו הצילו אותם ממות בטוח לחיים וכו', ומיאוש ודכאון נכנסו לתקנה גדולה וכו', וזה היה להם פשוט הצלת נפשות, כאשר יעידו כל אלו שקבלו את המכתבים האלו במשך כל השנים, ותהלה לאל דיקא על ידי המכתבים האלו וכו' להתקרב אל רבנו ז"ל. המכתבים האלו נכתבו בלי השמות של השואלים, ומכל שכן לא כתובות השאלות שלהם.

בדיוק לפני למעלה משנה שפנו מאתר "ברסלב סיטי" לכל אלו שמענינים לשאל איזו שאלה שיכולים לעשות את זה דרך האתר, ומאז נדפס גם השם וגם השאלה, אבל באמת זה אותו דבר, ההפרש הוא רק שב"שאלות ותשובות בחסידות ברסלב", שמה כתובה גם השאלה, ורב האנשים אוהבים את זה יותר, כי הם מזדהים עם השאלה, אבל בעצם זה אותו דבר.

עם כל זאת אני מגלה את דעתי שעל כל הספרים האלו אין "כל הזכיות שמורות", כל מי שרק רוצה, יכול להנדיס את זה, ולהפיץ את זה כאות נפשו, ותבוא לו ברכה מן השמים, כי אין עוד דבר יותר חשוב כמו זפוי הרבים, כי (אבות ה) כל המזכה את הרבים אין חטא בא על ידו.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפלת

שו"ת   א' תתקצ"ג   ברסלב   קיט

שְׁאֲנִי מִבְקָשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֶדְךָ שִׁיְהִיָּה לְךָ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶנָּה תִּשְׁכִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ חַג שְׂמֵחַ

א' תתקצ"ג.

מֵה הַפְּנֹנָה בְּמָה שֶׁאָמְרוּ חַז"ל "הַרְשָׁעִים הֵם מְלֵאִים חֲרָטוֹת"?

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת אַרְנֵי: לְכַבּוֹד הַצְּדִיק שְׁלִיט"א. מֵה הַפְּנֹנָה בְּמָה שֶׁאָמְרוּ חַז"ל "הַרְשָׁעִים הֵם מְלֵאִים חֲרָטוֹת"?

תְּשׁוּבָה:

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבַּרֵּךְ, יוֹם שְׁשֵׁי עָרֵב שַׁבַּת קֹדֶשׁ חַל הַמוֹעֵד פֶּסַח, י"ח נִיסָן ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל אַרְנֵי גֵרוֹ וְאִיר
לְנֶכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

חֲכַמֵּינוּ הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ (חֲגִיגָה ה.) כָּל הָעוֹשֶׂה דָּבָר וּמִתְחַרֵּט בּוֹ מוֹחֲלִין לוֹ מֵיָד; וְאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן קנ"ח) כְּמָה בְּנֵי אָדָם סִפְרוּ, שָׂרְאוּ לַפְּעָמִים אִשׁ בּוֹעֵר מִרְחוּק, וְקָרְבוֹ לָשֵׁם וְלֹא הָיָה כְּלוּם, וְכֵן נִתְרָאָה גַם בֵּין לַפְּעָמִים בְּדַרְךָ, וְגַם עַל הַיָּם לַפְּעָמִים נִתְרָאָה כֵּן. וְכִבֵּר נוֹדַע שָׂזָה בָּא מִן הָאָדָם הָעוֹלָם מִן הָאָרֶץ. וַיֵּשׁ אָדָם שֵׁשׁ לָהֶם כַּח שָׁל גְּפָרִית וְעוֹלָם אֵיזָה אָדָם וְנִתְקַבְּצִים זֶה עִם זֶה, וּמִכָּה עָלִיָּהֶם רוּחַ קָר מְלַמְעֵלָה וְנוֹפְלִים לְמַטָּה וּמִתְחִילִין לְבָעֵר לְפִי שְׂעָה, כְּמוֹ כֵּן יֵשׁ כְּמָה בְּנֵי אָדָם שֶׁלַּפְּעָמִים נִבְעֵר לְבוֹ לְהַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ וּמִתְחִיל בְּעֶבְדוּת

השם יתברך, ולאחר שעה נתבטל וחזר לקדמותו, ולפעמים נמשך חצי יום או איזה ימים או איזה שבועות, אך לא לנצח ולא לזמן מרבה וזה בא מרשעים, הינו ממה שהרשעים מלאים חרטה, ואלו החרטות מתקבצים ובאים לאיזה אדם. וכפי מספר החרטות הבאים לו בן נמשך הזמן שבויער לבו להשם יתברך כי מאלו החרטות נבער לבו פתאום. אך לאו כל אדם שנה בזה, כי יש בני אדם שאינו בא לו התלהבות מאלו החרטות רק ממקום אחר; כי באמת כל בר ישראל הוא חלק אלקי ממעל ממש, ואמרו חכמינו הקדושים (אבות ו) בכל יום ביום בת קול יוצאת מהר חורב ומכרזת ואומרת אוי להם לבריות מעלבונה של תורה שכל מי שאינו עוסק בתורה נקרא נזוף.

ואמר הבעל שם טוב הקדוש זכותו תגן עלינו שהבת קול הזו, אלו המחשבות של ההרהורי תשובה שנוכנסים בכל יום בלב כל בר ישראל, שידע שאם אינו עוסק בתורה נקרא נזוף, וכן אמרו חכמינו הקדושים (מדרש משלי פרשה ל"א) רמ"ח מצות עשה, כנגד האברים - כל אבר ואבר ואמר לו לאדם, בבקשה ממך, עשה בי מצוה זו. שס"ה מצות לא תעשה, כנגד ימות החמה - כל יום יום ואמר לאדם, בבקשה ממך, אל תעשה בי עברה זו; ואלו החרטות שבאות לרשעים שנפלו וירדו כל כך וכו', עם כל זאת הקדוש ברוך הוא מרחם עליהם, ושולח להם הרהורי תשובה שיתחרטו על מעשיהם שעשו וכו', ואשרי אלו שמתעוררים תכף ומיד וחוזרים בתשובה שלמה, בשעה שבאה עליהם חרטה אמיתית, אבל צריכים על זה רחמים רבים, כי כך אמרו חכמינו הקדושים (שמות רבה, פרשה י', סימן ו') כך דרך הרשעים כשהן בצרה הם צועקים, ובעת הרנחה חוזרין לקלוקלן.

ולכן צריכים הרבה לבקש ממנו יתברך שבשעה שנוכנסת בו חרטה להתחרט על מעשיו הרעים שעשה, ועל עוונותיו המרבים שעבר וכו' וכו', בשעה שנוכנס בו הרהור תשובה

שׁו"ת   א' תתקצ"ד   בְּרִסְלָב   קכא

שְׁיִחְזִיק הֵהָרְהוּר תְּשׁוּבָה מְעַמָּד, וְיִתְחַרֵּט וְיָשׁוּב בְּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וּבְיַדֵּי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִקְבְּלוּ, כְּמֵאֲמָרָם ו' ל' (פְּסָחִים קי"ט). יְדוּ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁפָרוּסָה תַּחַת כַּנְּפֵי הַחַיּוֹת כְּדֵי לְקַבֵּל בְּעַלְי תְּשׁוּבָה מִיַּד מִדַּת הַדִּין.

הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי שְׂאֵנִי מִבְּקָשׁ וּמִתַּפְלֵל בְּעֶדְךָ שִׁיְהִיָּה לְךָ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה וּבְכָל אֲשֶׁר תַּפְנֶה תִשְׁכִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ חַג שְׂמֵחַ

א' תתקצ"ד.

מֵהֶם סִפְרֵי הַיְסוּד שְׁמִכְרָחִים לְלַמֵּד כְּדֵי לְהַפִּיר אֶת
חִסְדוֹת בְּרִסְלָב?

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת נְתִנְאֵל: שְׁלוֹם.

אֲנִי חוֹזֵר בְּתְשׁוּבָה כְּבָר כַּמָּה שָׁנִים, וְלִבִּי נִמְשָׁךְ מְאֹד לְחִסְדוֹת בְּרִסְלָב. אֲנִי רוֹאֶה שְׁמִפְיָצִים בְּרַחוּבוֹת וּבְצִמְתִּים חוֹבְרוֹת וּסְפָרִים שְׁמִבְסָסִים עַל תּוֹרוֹתָיו שֶׁל רַבֵּי נַחֲמָן, אֲבָל לֹא נִכְתְּבוּ עַל יְדֵי רַבֵּי נַחֲמָן בְּעֶצְמוֹ, וְאֵינֶנִּי מִבִּין מִדּוּעַ צְרִיכִים כָּל כֵּן הַרְבֵּה סְפָרִים? וּמֵהֶם סִפְרֵי הַיְסוּד שְׁמִכְרָחִים לְלַמֵּד כְּדֵי לְהַפִּיר אֶת חִסְדוֹת בְּרִסְלָב? אֹודָה לָכֶם אִם תַּעֲנוּ לִי.

תְּשׁוּבָה:

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצְאֵי שְׁבֵת קִדְשׁ חַל הַמוֹעֵד פֶּסַח,

י"ט נִיסָן ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל נתנאל גרו זאיר
לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה צריף לדעת שספרי היסוד בחסידות ברסלב הם
"לקוטי מוהר"ן", "ספורי מעשיות", "ספר המדות", "חיי
מוהר"ן" ו"שיחות הר"ן", ואשרי מי שיתמיד בהם, כי רק בזה
נקראים חסיד ברסלב, שחוזרים בספרי הקדושים עד שזה שגור
על לשונו, כי בפרוש גלה לנו רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן
קצ"ב) פניו שכלו ונשמתו נמצאים בתוך ספרי הקדושים, ולכן
מי שרוצה לדעת ולהבין ולהשפיל מה זה רבנו ז"ל? ומי זה רבנו
ז"ל? ומתהם למודיו הקדושים? עליו לחזור בספרים אלו פעמים
אין מספר, עד שיהיו שגורים על פיו ממש.

ומה ששאלת למה צריכים כל כך הרבה ספרים? ידוע מה
שאמר מוהר"ן ז"ל (חיי מוהר"ן, סימן שצ"א) שמעתי בשם רבנו ז"ל
שספר משל נאה לענין מה שמרבה לגלות כל כך הרבה תורות
נפלאות, ומעשיות ושיחות נפלאות ונוראות, אף על פי שאינו
נראה עדין שיעשו פעלתם בשלמות באנשי שלומנו כמו שהיה
ראוי להם.

וספר לענין זה ממלך אחד שחלה בנו יחידו ביותר עד שכל
הרופאים משכו ידיהם ממנו ונתנאשו מרפואתו. בתוך כך בא
רופא מפלג בחכמה מאד ובקש המלך ממנו בתחנונים גדולים
להשתדל עם בנו, והשיב לו האמת שרפואתו קשה ורחוקה מאד,
אך על פי כן אם יעשו עוד תחבולה אחת אזי אפשר דאפשר
שיהיה לו רפואה. אך איני יודע אם לומר לה זאת התחבולה
מחמת שהיא דבר קשה וכבד מאד. והפציר בו המלך מאד
לגלות לו התחבולה, ואמר לו תדע שבנך הוא חולה מסכן מאד
בתכלית עד שכבר אי אפשר לתן לו לתוך פיו אפלו טפה אחת
מסממני הרפואות, אך איך שיש סממני רפואות יקרות כאלה,

אשר צלוחית אחת קטנה מאד עולה לסוף אלפי אלפים, וצריכין למלאות חביות מלא מסממנים היקרים האלה, ולקח בדלים מלאים מסממנים האלה ולשפך על בנה החולה, וממילא מוכן שכל הסממנים היקרים האלה ילכו לאבוד לגמרי, אף על פי כן יתחזק גופו מעט על ידי זה. ואולי מתוך שישפכו עליו הרבה כל כך, יכנס לתוך פיו גם כן איזה טפה על כל פנים, על ידי זה אפשר שיהיה לו רפואה, ותכף ומיד נתרצה המלך לזה, וצוה לעשות כן, ועל ידי זה נתרפא הבן מלך.

והנמשל מוכן ממילא שדיקא מחמת שאנו חולים מדפאים בחלי הנפש כל כך רחמנא ליצלן, על כן מוכרח הצדיק הרופא הנאמן לשפך עלינו סממנים יקרים ונוראים מאד, אף על פי שלכאורה נראה שכמעט הכל הולך לאבוד חס ושלום, אף על פי כן ריח טוב קולט, ובכרות הימים אולי נזכה לחטף מהם איזה טפה יקרה ונפלאה לתוך פינו ופנימיותנו, עד שעל ידי זה אולי יש תקנה לזכות לרפואה שלמה ברוחניות וגשמיות.

וזכני הקדוש ברוך הוא לפני למעלה מעשרים שנה לחבר חוברות וקונטרסים שהם תמצית דברי רבנו ז"ל בלשון קלה מאד מאד, עד שכל בר ישראל הנמצא במקום שנמצא וכו', וכו', גם כן יבין בזה, וימשך לכבו אליו יתברך, ואלו הם החוברות שמחלקים בכל הרחובות והצמתים וכו', ובכל האוטובוסים והרפבות וכו', ובכל הבתי פנסיות והבתי מדרשות וכו', ובכל הבתי והפארקים וכו', איפה שרק נמצאים יהודים, פי בפרוש גלה לנו רבנו ז"ל שרוצה שלמודו הקדוש בהתחזקות יפגס בין עם ישראל, ולכן אשרי מי שעוסק להדפיס ולהפיץ את אור רבנו ז"ל בעולם, וזכותו גדולה מאד מאד.

המאחל לך חג שמח

א' תתקצ"ה.

הייתי רגיל להתבודד הרבה, אבל לאחרונה זה קשה לי מאד

שאלה:

מאת נתן: שלום למוהרא"ש שליט"א.

אני מקרב כבר כמה שנים אל רבנו הקדוש, והייתי רגיל להתבודד הרבה, אבל לאחרונה בכל פעם שאני רוצה לדבר אל הקדוש ברוך הוא קשה לי מאד לעשות את זה ואני מרגיש שממש נסתם לי הפה ויש לי כבדות עצומה בהתבודדות. ממה זה נובע? ואיך אני יכול לחזור להתבודד כמו בעבר?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, מוצאי שבת קדש חל המועד פסח, י"ט ניסן ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל נתן גרו נאיר
לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה צריך לדעת כי החיים של האדם מלאים נסיונות קשים ומרים, ואשרי מי שמחזיק מעמד ולא נשבר, אלא מדביק את עצמו באין סוף ברוך הוא, הינו שמציר בדעתו איך שאין בלעדו יתברך כלל, והכל לכל אלקות גמור הוא, ונדבר גדול דבר קטן לא נעשה מעצמו אלא בהשגחת המאציל העליון, ומרגיל את עצמו לדבר אל הקדוש ברוך הוא בשפת האם שלו, שזו המתנה הכי יפה שקבלנו מרבנו ז"ל.

ולכן אל תהיה בטלן, יהיה מה שיהיה עמך וכו', אתה לא

תעזב את עצמך, רק תברח אליו יתברך, ותדבר עמו יתברך בשפת האם שלך, ואף שיהיה נדמה לך בהתחלה שאף אחד לא שומע אותך וכו', הכל הכל הכלים ודמיון גדול מאד, וכבר ספר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן, סימן רל"ב) גבור אחד חגר מתניו לכבש חומה חזקה, ואחר כך כשבא אל השער, היה ארוג על השער מטנה מקורי עכביש שסתם השער, וכי יש שטות מזה שיהיה חוזר ממלחמתו מחמת הסתימה של הקורי עכביש! (והנמשל מוכן). ואחר כך אמר רבנו ז"ל: העקר הוא הדבור, שעל ידי הדבור יכולין לכבש הכל ולנצח כל המלחמות. ואמר: אף על פי שיכולין להתבודד במחשבה, אבל העקר הוא הדבור. ומבאר הנמשל ממילא לענין מה שקשה על האדם לדבר לפני השם יתברך או לפני הצדיקים האמתיים מה שבלבו, וכל זה מחמת בושח וכבודות שלו שאין לו עזות דקדושה, בנדאי הוא שטות גדול. כי הלא הוא רוצה לכבש בדבורו מלחמה חזקה שהוא מלחמת היצר, ועכשו כשהוא סמוך לדבר, ולכבש ולשבר חומות ולפתח שערים על ידי הדבור, ובשביל מניעה קלה מחלישות דעתו וכיוצא, ימנע חס ושלום מלדבר! כי הלא המניעה הזאת נחשבת לסתימה של קורי עכביש כנגד החומות שרוצה לשבר בדבורו.

תחזר על הדבורים האלו כמה וכמה פעמים, ואז תראה שכל החלישות הדעת שיש לך, הכל דמיון אחד גדול שהסמך-מם רוצה לשבר אותך, ולהכניס אותך ביאוש ובדכאון גדול מאד.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפלתו שאני מבקש ומתפלל בעדך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפנה תשכיל ותצלית.

המאחל לך חג שמח

א' תתקצ"ו.

חמותי מתכננת לבוא אלינו לכמה חדשים לאחר
שאלד ואני חוששת מזה

שאלה:

מאת שרה: לכבוד הצדיק שלום וברכה. אמא של בעלי
אומרת לנו תמיד שבשאלד בעזרת השם, היא רוצה
לבוא אלינו הבייתה לכמה חדשים כדי לעזור לנו. ברור
לי שזה נובע מפנינה טובה ואהבה, אך אני לא חושבת
שזה בריא ואני מאד חוששת מכך. בעלי אומר שהוא
לא יודע ביצד להתנהג, כי מצד אחד הוא חושש לפגע
באמא שלו ומצד שני הוא לא רוצה שאני אהיה בצער.
ביצד אפשר לפתור את הבעיה בלי לפגע באף אחד?
רב תודות ושתזכו לכל הברכות והישועות.

תשובה:

בעזרת השם ותברך, יום רביעי לסדר שמיני, כ"ג ניסן ה'תשע"ג.

שלום רב אל שרה תחנה

לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה להבין שחמותך רוצה להיות חלק מהשמחה
שלה, וזה טבע בריא, כי סוף כל סוף היא האמא של בעלך, ואת
צריכה להבין את זה, אמא הואגת תמיד לבנה.

ולכן את צריכה להיות חכמה גדולה מאד, ולהשתמש
בחכמה, לא להכאיב לבעלך, כי מצד אחד זה בעלך שאוהב
אותך מאד, ומצד שני זו האמא של בעלך, אזי לפי דעתי תרחמי
על בעלך שלא יהיה קרוע בין שני עולמות וכו', אני בטוח אפלו

שחמותך תבוא אליך לעזר לך וכו', זה לא יהיה פמה חדשים, רק מקסימום לשבועים או שלשה וכו'.

ולכן תהיי פקחית ולא כדאי לך לעורר את הדב שתהיה מחלקת וכו', ובפרט שעדין לא ילדת וכו', ולמה להיות בלחץ עכשו? דיה לצרה בשעתה, ולא כדאי לעצבן את בעלך בשביל זה, כי סוף כל סוף זאת האמא שלו, ואת צריכה להבין את זה.

הקדוש ברוך הוא יעזר לך שתלדי בקלות מאד, והכל יעבר על הצד הכי טוב, ולבסוף הכל יסתדר, רק תחזקי את בעלך, ותראי לו הרבה אהבה, כדי שלא יפגע וכו'.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים

א' תתקצ"ז.

אנחנו רוצים לקרא לתאומים שנולדו לנו על שם רבנו ועל שם מוהרא"ש, ולהוסיף לכל אחד שם נוסף

שאלה:

מאת ארן ורעיה: לרב היקר שלום וברכה.
בסיעתא דשמיא ובחסדי השם, לאחר חמש שנים שלא היו לנו ילדים נולדו לנו תאומים. אנחנו דתיים, ואיננו משתייכים לשום זרם או חסידות מסיימת, אבל אנחנו מאד אוהבים את רבי נחמן מברסלב. לפני שנה וחצי אמרתם לי לטוס לרבי נחמן בראש השנה ולהתפלל חזק ואז נזכה להפקד. טיפתי והתפללתי וברוך השם אחרי שנה וחצי נולדו לנו תאומים. באות תודה לרבי נחמן ולצדיק החלטנו אני ואשתי לקרא לילדים על שמכם ולהוסיף לילדים עוד שם כרצוננו. אנחנו רוצים

קכח שו"ת א' תתקצ"ח בְּרֶסֶלַב

לְקָרָא לְיַלְדֵי הָרֵאשׁוֹן מִתַּנְיָה נַחֲמָן וְלְיַלְדֵי הַשְּׁנִי נִתְנַאֲלֵי אֱלִיעֶזֶר וְרָצִינוּ לְשַׁאֲלֵי אֶת הַצַּדִּיק מַה הוּא אוֹמֵר עַל הַשְּׁמוֹת הָאֵלּוּ. תוֹדָה רַבָּה רַבָּה לָכֶם עַל הַכֹּל, וְשֵׁהֶשֶׁם יְבָרַךְ אֶתְכֶם בְּהַרְבֵּה בְּרִיאוֹת וְאֲרִיכוֹת יָמִים, אָמֵן.

תְּשׁוּבָה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֶר שְׁמִינִי, כ"ג נִסָּן ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל אַרְן וְרַעְיָה שׁוֹיחִיו
לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתְּבְּכֶם.

בְּאִתִּי לְבָרַךְ אֶתְכֶם בְּרֶכֶת מְזֵל טוֹב חֲמָה וּלְבָבִית עַל הוֹלְדֵת הַתְּאוּמִּים, יַעֲזוֹר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁתַּרְוּוּ רַב נַחַת דְּקַדְשָׁה מֵהֶם. שְׂמַחְתִּי מְאֹד מְאֹד לְשִׁמְעַי שְׁצִיִּתֶם אוֹתִי וְנִסְעֶתֶם אֶל צִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל וְנִפְקְדֶתֶם בְּזַרְעֵי שֶׁל קֵימָא.

לְדַעֲתִי אֶת הַבֶּן הָרֵאשׁוֹן תַּתְּנוּ לוֹ שֵׁם "נַחֲמָן נִתָּן" (מִתַּנְיָה זָה לֹא שֵׁם) וְלְיַלְדֵי הַשְּׁנִי תִקְרְאוּ "אֱלִיעֶזֶר שְׁלֵמָה", וְעַל יְדֵי זֶה תִצְלִיחוּ מְאֹד עִם הַיְלָדִים, וְתִזְכּוּ לְגַדֵּל אוֹתָם בְּקָלוֹת, וְיִהְיוּ מְצַלְחִים מְאֹד בְּחַיֵּיהֶם.

אֶקְוֶה שְׁתַּעֲשׂוּ אֶת רְצוֹנִי וְלֹא תִתְחַרְטוּ.

הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי שְׂאֵנִי מִבְּקָשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְכֶם שְׂיִהְיֶה לָכֶם הַצְּלָחָה מְרַבָּה וּבְכֹל אֲשֶׁר תִּפְנוּ תִשְׁכִּילוּ וְתִצְלִיחוּ.

הַמֵּאֲחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם

א' תתקצ"ח.

**בְּבֵית הוֹרֵי אוֹכְלִים בְּשׂוֹר רק מְשׁוּחַט פְּרָטִי, הֲאִם אֲנוּ
יְכוּלִים לֶאֱכֹל שָׂם?**

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת רוֹחָמָה: לְכַבּוֹד הַצַּדִּיק שְׁלוֹם.
בְּבֵית הוֹרֵי נוֹהֲגִים לֶאֱכֹל רק בְּשׂוֹר שְׁנֹשְׁחֵט עַל יְדֵי
שׁוֹחֵט פְּרָטִי שְׁמֻקְפִּיד עַל כָּל הַהֲדוּרִים, הוֹרֵי מְכִירִים
אֶת הַשׁוֹחֵט יוֹתֵר מְשֻׁלְשִׁים שָׁנָה וַיַּחַד עִמּוֹ מְשָׁגִיחַ רַב
עַל כָּל תַּהֲלִיךְ הַשְּׁחִיטָה. הֲאִם אֲנִי וּבְעֵלֵי יְכוּלִים לֶאֱכֹל
מִהַבְּשׂוֹר בְּעֵת שְׂאֲנוּ מִתְאַרְחִים אֶצְלָם?

תְּשׁוּבָה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֶר שְׁמִינִי, כ"ג נִסָּן ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם רַב אֶל רוֹחָמָה תַּחֲנִיָּה

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

אֲשֶׁרֵי הַהוֹרִים שְׁלָךְ שֵׁישׁ לָהֶם הַקְּפָדָה לֶאֱכֹל רק בְּשׂוֹר
מְשׁוּחֵט פְּרָטִי שְׁמֻקְפִּיד עַל כָּל הַהֲדוּרִים, וַיֵּשׁ לָהֶם גַּם מְשָׁגִיחַ
שְׁמֻקְפִּיד וּמְשָׁגִיחַ עַל כָּל תַּהֲלִיךְ הַשְּׁחִיטָה וְהַהֲכָשָׁה, מִי יִתֵּן
שְׁכֻמוֹתֵם יִרְבוּ בְּיִשְׂרָאֵל, אִין לְמַעַלָּה מִהַכְּשֵׁר כְּזֶה וּבּוֹדָאֵי רְאוּי
לְכֶם לֶאֱכֹל רק מִהַשְּׁחִיטָה הַזֶּה.

כְּשִׁבְּאֵתִי לִיבְנֹאֵל לְפָנַי עֲשָׂרִים וְחֲמֵשׁ שָׁנָה, הָיָה לָנוּ שׁוֹחֵט
וּבּוֹדֵק יֵרָא שְׁמִים כְּזֶה, וְהָיִינוּ הֵכִי מְאֲשָׁרִים לֶאֱכֹל מְשׁוּחֵט פְּרָטִי
שְׂאֲנַחְנוּ מְכִירִים אוֹתוֹ אִישִׁית, שְׁמֻקְפִּיד עַל כָּל תַּהֲלִיךְ הַשְּׁחִיטָה
וְהַהֲכָשָׁה וְכוּ' וְכוּ', עַד שֶׁקָּם אִיזָה רֶשַׁע מְרָשַׁע וְעָשָׂה כָּל שְׁבִיכְלָתוֹ
לְמִסֹּר אֶת הַשׁוֹחֵט וְכוּ', וְכָךְ נִפְסַק הַדְּבָר, וְלִכְּן אֲשֶׁרִיכֶם שֵׁישׁ לְכֶם
שׁוֹחֵט כְּזֶה וְאִין שׁוֹם שְׂאֵלָה וּפְקָפוּק עַל שְׁחִיטָתוֹ, אִם הַהוֹרִים
מְקַפִּידִים עַל זֶה.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפלתתי
שאני מבקש ומתפלל בערך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר
תפני תשפילי ותצליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים

א' תתקצ"ט.

**מאז שהתגרשתי הפל הדרך. איך אני יכול לצאת
מזה ולהקים חיים חדשים?**

שאלה:

מאת גיא: לצדיק הנקר שלום רב.
לפני כשלוש שנים התגרשתי ומאז אני רק מנדדר
רוחנית, בלבדית ונפשית. איך אני יכול לצאת מזה
ולהקים חיים חדשים? והאם יש סבוי להחזיר את
גרושתי? בתודה מראש.

תשובה:

בעזרת השם ותבנה, יום רביעי לסדר שמיני, כ"ג ניסן ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל גיא נרו נאיר
לנכון קבלתי את מכתבך.

צו לי מאד מאד לשמע שהתגרשת וכו', ובאמת אני לא
יודע את הסבה למה התגרשת וכו', כי ידוע שרבונו ז"ל היה מאד
מאד נגד גרושין וכו'.

בנדאי אם יש אפשרות להחזיר את גרושתך ואם היא רוצה
אין למעלה מזה, ואתה צריך להתחיל בה חדש בחייה, לכבוד
וליקר את אשתך, שזה סוד הצלחת הנשואין. הפעל מחיב

שו"ת ב' אלפים בְּרִסְלָב קלא

לכבוד את אשתו, כמאמרם ז"ל (בבא מציעא נט.) לעולם יהא אדם זהיר בכבוד אשתו, שאין ברכה מצויה בתוך ביתו של אדם אלא בשביל אשתו, שנאמר (בראשית יב, טז) "ולאברם היטיב בעבורה" והינו דאמר להו רבא לבני מחוזה, אוקירו לנשייכו פי היכי דתתעוררו (תכבודו ותיקרו את נשותיכם כדי שתתעשרו), ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן ס"ט) שעקר העשירות בא בזכות האשה.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפנה תשכיל ותצלח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים

ב' אלפים.

אני שוקל להתחיל למסר שעור ברבים מתוך הקונטרסים של הרב. מה דעתכם?

שאלה:

מאת עמית: שלום.

בעירנו אין שעורים על פי דרכו של רבנו ז"ל, ואני שוקל להתחיל למסר שעורים מקונטרסים של הרב בתורת רבנו ז"ל. מה דעתו של הרב, האם אני צריך לעשות את זה?

תשובה:

בעזרת השם ותבנה, יום רביעי לסדר שמיני, כ"ג ניסן ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל עמית גרו ואיר
לנכון קבלתי את מכתבך.

בְּנֵדָאֵי אַם אַתָּה יְכוּל לְפִתּוּחַ שְׁעוֹר בְּסִפְרֵי רַבְנּוּ ז"ל בְּעִירָךְ
אֵין לְמַעְלָה מְזָה, כִּי רַבְנּוּ ז"ל רָצָה מְאֹד מְאֹד שֶׁהַלְמוּד הָעַמֶּק
שָׁלוּ יִכְנַס בְּעוֹלָם.

וְלִכֵּן מָה טוֹב וּמָה נְעִים שֶׁתִּתֵּן פְּעַם בְּשָׁבוּעַ שְׁעוֹר בְּסִפְרֵי
רַבְנּוּ ז"ל, וְאִם תּוּכַל שֶׁהַשְּׁעוֹר יִהְיֶה "בְּשִׂיחוֹת הַרְ"ן" אוּ "בְּחֵי
מוֹהַרְ"ן" אֵין לְמַעְלָה מְזָה, שֶׁהֵם שִׂיחוֹתָיו הַקְּדוּשׁוֹת שֶׁל רַבְנּוּ ז"ל
שֶׁרָשָׁמָם מוֹהַרְנ"ת ז"ל, וְאִם זֶה יִהְיֶה קֶשֶׁה אֲזַי תִּתְחִיל לְתֵת שְׁעוֹר
בְּ"אוֹצֵר הַקּוֹנְטְרַסִים", אֲשֶׁר הֵם תְּמִצִּית דְּבָרֵי רַבְנּוּ ז"ל בְּלִשׁוֹן
קֶלֶה מְאֹד, וְאֵת גְּדֹל זְכוֹת הַרְבִּים אֵי אֶפְשָׁר לְהַסְבִּיר כָּלֵל, וְזֶה מְאֹד
מְאֹד חָשׁוּב בְּעֵינָיו יִתְבָּרַךְ כְּשֶׁמְחַדִּירִים דְּבָרֵי אֲמוּנָה וְהַתְחַזְקוֹת
בְּנִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, כִּי בְּעֵתִים הִלְלוּ עוֹבְרֵי עַל כָּלָם מָה שֶׁעוֹבְרֵי צְרוֹת
וַיְסוּרִין וּמְכַאֲבִים וְכוּ' וְכוּ', וְכֵל אֶחָד סוֹבֵל מָה שֶׁסוֹבֵל, וְאֲשֶׁרֵי
מִי שֶׁזוֹכֶה לְחַזֵּק אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל שֶׁשָּׂכְרוּ הַרְבֵּה מְאֹד.

הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל יִשְׁמַע בְּתִפְלָתִי
שְׁאֵנִי מְבַקֵּשׁ וּמְתַפְּלֵל בְּעִדְךָ שִׁיְהִי לְךָ הַצְּלָחָה מְרַבָּה וּבְכָל אֲשֶׁר
תִּפְנֶה תִשְׁכִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמֵּאחַל לְךָ בְּרַכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם

ב' א'.

**בְּנֵי מִתְרַחֵק מִדְּרֹךְ הַתּוֹרָה. הַאִם מֵעַבֵּר לִיבְנֵי אֵל יְכוּל
לְהַחֲזִיר אוֹתוֹ לְדְרֹךְ הַיְשָׁרָה?**

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת מֵאִיר שִׁי: שְׁלוֹם רַב לְכַבוֹד הַצְּדִיק.
אֲנִי נְשׂוּי וְאֶבֶא לְשִׁלְשָׁה יְלָדִים. אֲנַחְנוּ גָרִים בְּקִנְיָנָם
מְזָה שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנִים, וְזְכוּתִי בְּחֻסְדֵי שָׁמַיִם רַבִּים

להתקרב לרבנו הקדוש זכותו תגן עלינו. פיוס אנחנו עומדים לפני פרשת דרכים באשר בני הגדול בן השתים עשרה נמצא בסביבה של חברים לא טובים, וככל שעובר הזמן נתן להבחין שהוא מאבד את דרך אבותינו הקדושים. אני מאד חושש לבני היקר והאהוב ורוצה את הטוב ביותר עבורו ועבור כל המשפחה, ולכן אני פונה אל הצדיק שיאיר לנו את הדרך: האם מעבר לעיר הקדושה יבנאל יושיע אותנו, ויזכה את משפחתי לשוב ולצעד ולגדל ברוחניות על פי דרכו של רבנו הקדוש? תודה רבה לכבוד הצדיק, ממני שמצפה לישועה מאת השם.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר שמיני, כ"ג ניסן ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל מאיר שי נרו יאיר
לנכון קבלתי את מכתבך.

דע לך שחננוף מתחיל בבית, הילדים תמיד מסתכלים על התנהגות ההורים, הילדים מחקים את ההורים. בנדאי אין טוב מלעבר למקום אחר כי כן כתב הרמב"ם (פ"ק' מהלכות בעות הלכה א') דרך בריתו של אדם להיות נמשך בבעיותיו ובמעשיו אחר רעיו וחבריו, נוהג כמנהג אנשי מדינתו, לפיכך צריך אדם להתחבר לצדיקים ולישב אצל החכמים תמיד כדי שילמד ממצעשיהם ויתרחק מן הרשעים ההולכים בחשך כדי שלא ילמד ממצעשיהם הוא ששלמה אומר (משלי יג, כ) "הולך את חכמים יחכם ורעה כסילים ירוע" וכו', עין שם.

בענין לבוא לגור ביבנאל וכו', אתה ואשתך צריכים קדם לבוא ולהנכח האם זה מתאים לכם או לא וכו', כי כן אמרו חכמינו הקדושים (סוטה מז) חן מקום על יושביו, כי כל אחד

קלד שו"ת ב'ב' בְּרֶסֶלֶב

נמשך למקום אחר וכו', ואי אפשר ליעץ לאדם שאתה מכרח לבוא לגור במקום מסים וכו'.

הקדוש ברוך הוא יעזור לך שתזכה לגדל את הילדים שלך בדרכי התורה והיראה ותרנה רב נחת דקדשה מהם.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים

ב' ב'.

**במה עדיף להשקיע יותר: בלמוד ספרי רבנו או
בלמוד גמרא?**

שאלה:

מאת איציק: שלום לכבוד קדשת מוה"רא"ש.
יהי רצון שהקדוש ברוך הוא ישלח לך רפואה שלמה ותודה שאתה מחזק אותי. רציתי לשאל לגבי סדר הלימוד בספרי רבנו: אני חיל וברוך השם לפני שנה התחלתי להתקרב לברסלב ולהתחיל ללמוד את ספרי רבנו. בשאני חוזר מהצבא אני הולך כל ערב לישיבה ולומד גמרא, ובנוסף, יוצא לי ללמוד לפחות חצי שעה מספרי רבנו בכל יום. רציתי לשאל מה עדיף בתחלת הדרך: האם להשקיע יותר בספרי רבנו או בגמרא? וגם האם עדיף ללמוד בכל יום ספר אחר מספרי רבנו וכך ללמוד אותו יותר טוב ולזכור אותו, או לגרס בכל יום קצת מכל הספרים וכך לרכש בקיאות בכלם? תודה רבה.

תשובה:

שו"ת   ב' ב'   ברסלב   קלה

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֶר שְׁמִינִי, כ"ג נִסָּן ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל אֵיזִיק נְרוּ יְאִיר
לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

תְּשׁוּאַת חֵן לְךָ עַל הַתְּפִלוֹת שֶׁאַתָּה מִתְּפַלֵּל לְבְּרִיאוֹתַי וְעַל
הָאֲחֻוּלִים, וְכָל הַמְּבָרָךְ מִתְּבָרָךְ מִפִּי אֵל עֲלִיּוֹן.

אֲשֶׁרֶיךָ וְאֲשֶׁרֵי חֻלְקֶךָ שֶׁזְּכִיתָ לְהִתְקַרֵּב אֶל רַבְּנוּ ז"ל וְרֵאִוִי
לְךָ לְשִׁמּוֹחַ מְאֹד מְאֹד, כִּי כָּף אָמַר רַבְּנוּ ז"ל (שִׁיחוֹת הַר"ן, סִימָן קע"ז)
שֶׁרֵאִוִי לָכֶם לְשִׁמּוֹחַ בְּהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְאַף עַל פִּי שֶׁאֵין אַתֶּם יוֹדְעִים
מִגְדֻלַּת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ רֵאִוִי לָכֶם לְסִמּוֹךְ עָלַי, כִּי אֲנִי יוֹדֵעַ מִגְדֻלַּתוֹ
יִתְבָּרַךְ, וְהַזְכִּיר אֹז הַפְּסוּק (תְּהִלִּים קלה, ה) "כִּי אֲנִי יָדַעְתִּי כִּי גְדוֹל
הַנְּי"ה" וְגו', גַּם רֵאִוִי לָכֶם לְשִׁמּוֹחַ בִּי, מֵה שֶׁזְּכִיתֶם שִׁיְהִיָּה לָכֶם
רַבִּי כְּזֶה.

מֵה טוֹב וּמֵה נְעִים שֶׁתִּקְבַּע לְעֶצְמָךְ בְּכָל יוֹם שְׁעוֹר בְּהִלְכָּה,
שֶׁרַבְּנוּ ז"ל הִקְפִּיד עַל דְּבַר זֶה מְאֹד מְאֹד וְאָמַר (שִׁיחוֹת הַר"ן, סִימָן
כ"ט) שֶׁרֵאִוִי לְכָל בַּר יִשְׂרָאֵל לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם הִלְכָּה, כִּי יְהוּדֵי צָרִיף
לְדַעַת אֵיךְ לְהִתְנַהֵג, וְלִכְּזֶן לְמוֹד הִלְכָּה זֶה קוֹדֵם לְכָל הַלְמוּדִים.

וְכֵן זֶה דְּבַר טוֹב מְאֹד מְאֹד אִם תִּקְבַּע לְעֶצְמָךְ לְלַמֵּד חֲמִישׁ
עִם הַתְּרַגּוּם מִפְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ כִּי כָּף אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים
(בְּרִכוֹת ח) לְעוֹלָם יְשָׁלִים אָדָם פְּרֻשִׁיתוֹ עִם הַצְּבוּר שְׁנַיִם מִקְרָא
וְאֶחָד תְּרַגּוּם, שֶׁכָּל הַמְּשָׁלִים פְּרֻשִׁיתוֹ עִם הַצְּבוּר מְאָרִיכִין לוֹ
יָמָיו וְשָׁנוּתָיו, וּמוֹבָא בְּשִׁלְחוֹן עֲרוּף (אַרְבַּח חַיִּים, סִימָן רפ"ה, סְעִיף ג') מִיּוֹם
רֵאשׁוֹן וְאֵילָף חָשׁוּב עִם הַצְּבוּר; וְכֹתֵב הַמְּשָׁנָה בְּרוּרָה (ש"ס) בְּסִפּוּר
מַעֲשֵׂה רַב כְּתִב בְּהִנְהַגַּת הַגֵּר"א שֶׁהִיָּה נוֹהֵג תְּכַף אַחַר הַתְּפִלָּה
בְּכָל יוֹם לְקִרְא מְקַצֵּת מִהַסְדְּרָה שְׁנַיִם מִקְרָא וְאֶחָד תְּרַגּוּם וּמִסִּיִּם
בְּעֶרֶב שַׁבָּת.

בְּעִנְיַן לְמוֹד גְּמָרָא אֵין לְמַעְלָה מִזֶּה, וְלִכְּזֶן אֲשֶׁרֶיךָ וְאֲשֶׁרֵי

חלקך שאתה הולך לשיבה כל ערב ולומד גמרא, שזה דבר גדול מאד מאד, ואמרו חכמינו הקדושים (בבא מציעא לג.) גמרא אין לה מדה גדולה מזו, ואמרו (פרייתות יג:) דבר השם - זו הלכה, ביד משה - זו גמרא, עין שם.

בענין למוד בספרי רבנו ו"ל היה טוב מאד שתתחיל ללמוד הרבה "שיחות הר"ן" ו"חיי מוהר"ן", שהם השיחות של רבנו ו"ל, וטוב מאד להיות בקי בהם, כי כן אמר רבנו ו"ל (חיי מוהר"ן, סימן שנ"ח) שפכל שיחה ושיחה שהיה משיח ומדבר עמנו יכולים להיות על ידה איש פשר, ואפלו צדיק גמור כל ימי חייו כמו שאני רוצה (אזוי ויא איה מין איין גוטער ייד הוד) אם ירצה לילך עמה לקים כפי שיחתו הקדושה, ונגם אפלו עכשו כשלומדיו דבריו הקדושים יש להם גם כן כח גדול לעורר להשם יתברך לזכות לדרכי השם באמת, למי שישים לבו היטב לדבריו ולשיחותיו הקדושים הנאמרים בספרי הקדושים, כי כל שיחה שלו היא התעוררות נפלא ונורא מאד ודרך ישרה ונכונה מאד לעבודת השם יתברך לכל אחד לפי מדרגתו יהיה באיזה מדרגה שיהיה. אפלו מי שהוא במדרגה עליונה מאד יכול לקבל דרך ישרה ועצות נפלאות מפל שיחה ושיחה שלו, וכן להפך מי שהוא בתכלית מדרגה התחתונה חס ושלום באיזה מקום שרק לא יהיה, יכול לקבל דרך ישרה ועצות נכונות מפל שיחה ושיחה שלו למלט נפשו מני שחת, ולשוב אל השם יתברך באמת אם ישים לבו לדבריו היטב, ויקים אותם באמת ובתמימות בלי שום חכמות, אשרי מי שיאחז בהם].

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפלתו שאני מבקש ומתפלל בעדך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפנה תשכיל ותצלית.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים

שו"ת ב'ג' בְּרִסְלָב קלז

ב' ג'.

האם יש ענין להניח הזמנה לחתנתני על קברו של
אבי, בכדי שהוא יגיע לחתנה?

שאלה:

מאת איתן: לכבוד מוה"רא"ש שלום וברכה.
אבי נפטר לפני כארבעה חדשים ואני מתחמתן בעוד
חדש. האם יש ענין להניח הזמנה לחתנה על קברו
בכדי שהוא יגיע? תודה.

תשובה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יום רביעי לסדר שמיני, כ"ג ניסן ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל איתן גרו יאיר
לנכון קבלתי את מכתבך.

בדרך כלל נוהגים ללכת אל קבר האבא ולהזמין אותו
שיהיה בחתנה שלו, ויש שנוהגים לשים שמה הזמנה וכו', אבל
אין בזה ענין כלל.

העקר לעשות נחת גדול לנשמת אביך ולהתנהג על פי
התורה, וכל מצוה שעושים לזכות האבא, אין לתאר ולשער את
גדל הנחת רוח שיש לנשמה למעלה, ואשרי הבן שזוכה לתת
צדקה בכל יום אפלו סכום פשוט לזכות האבא, שזה מאד מאד
יקר למעלה.

וכן אשרי הבן שזוכה ללמד פּרַק משניות בכל יום לזכות
האבא, שזה מעלה אותו מעלה מעלה, ועל אחת כמה וכמה
באין ערוך אם הבן מקפיד לומר קדיש יתום אחר האבא בשלשת
התפלות, שחרית מנחה וערבית, שזה תענוג גדול לנשמה,

קלח שו"ת ב'ד' ברסלב

ומעלה אותה אל תקונה הנצחי.

הקדוש ברוך הוא יעזר שהתנה תהיה בסימן טוב ובמזל טוב, ונשמע ונתבשר בשורות משמחות תמיד.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים

ב' ד'.

האם יש מקרים שפן צריכים לתת ליגד סטירה או מכה קטנה?

שאלה:

מיאת ניר: לרב היקר שלום.

שמעתי שהרב מדבר הרבה מענין חנוך היגדים ושצריך להתנהג אתם בסבלנות ולא להרים ידים וכו'. אנחנו מאוד משתדלים ומקפידים שלא להרים חס ושלום יד על היגדים, ורציתי לדעת האם יש מקרים שפן צריכים לתת ליגד סטירה או מכה קטנה, או שלא משנה מה יקרה לא מרימים יד על היגדים? אשמח לקבל תשובה מהרב.

תשובה:

בצורת השם יתברך, יום רביעי לסדר שמיני, כ"ג ניסן ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל ניר גרו יאיר
לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל הקפיד מאד מאד לא להכות יגדים, ובאמת אף אחד לא יכול לעצור את עצמו מזה, כי להכות את היגדים זה בא מעצבים, כשאדם יש לו עצבים, הוא מוציא את העצבים שלו

שו"ת ב'ה' בְּרִסְלָב קלט

על הילדים וכו' וכו', זה לא מצד חנוּך וכו', ואף אחד לא נקי מזה, ולכן לא בחננו שרבנו ז"ל הזהירונו מאד מאד לא להפנות את הילדים.

ולכן אשרי ההורים שיש להם את הסבלנות, ולא מפים את הילדים בשום פנים ואפן כלל, רק מדברים אתם ומסבירים להם כמו שמסבירים לגדול, וכבר אמר רבנו ז"ל (ספר המדות, אות בנים, סימן ק"ז) הבנים שוטים, כשאביהם כעסן; כי כשהאבא כעסן והבן שואל אותו משהו וכו', והאבא צורח וצועק עליו כמטרף וכו', אזי הבן נשאר שוטה וכו', אבא צריך להוריד את עצמו אל ילדיו, ולספר להם ספורי צדיקים, וכן להתענין בכל מה שעובר עליהם, שזה מעקר החנוּך.

עם כל זאת כשיילד קטן רץ באמצע הרחוב וכו', או משתמש בגפרורים וכו', או מדליק את הגז וכו', אז נותנים לו מכה קטנה על היד וכו', אבל אף פעם לא נותנים סטיחה, וצריכים לשמר על זה מאד מאד.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפנה תשכיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים

ב' ה'.

**ממליצים לנו להכניס את בתנו לחנוך מיחד. האם
פדאי לעשות זאת?**

שאלה:

מאת רויטל: לכבוד קדשת מוה"רא"ש שליט"א הברכה והשלום.

שמי רויטל, ויש לי שתי בנות - טהר ואליזה. אני ובעלי מאוד מתחזקים, ואני קבלתי על עצמי כסוי ראש. בתי הבכורה טהר, כמעט בת שבע ובשנה הבאה צריכה לעלות בעזרת השם לכתה א'. הגננת טוענת שהיא מפזרת בדיעה ועושה הכל בקצב אטי יותר מבני גילה, ובהתאם לכך היא לומדת כבר שנתים בגן טפולי של חנוך מיחד יומים בשבוע, ויתר השבוע בגן רגיל. הפסיכולוגית של הגן מאוד קריכה אלי ומרתיעה אותי, ואומרת שהילדה צריכה ללמוד במסגרת של חנוך מיחד בכתה א'. אני מודעת לחסרונות ולבעיות הרגשיות של בתי, אך לא בטוחה שבשל כך היא צריכה ללמוד בחנוך מיחד, בפרט שבאזור מגורי יש רק בית ספר חלוני לחנוך מיחד. אבקש את עצתכם הקדושה: האם לשלח את הילדה לחנוך מיחד או להתחיל לחנכה בחנוך רגיל ולראות מה ילד יום? המצפה לתשובתכם שהיא בבחינת רוח הקדש ממש!

תשובה:

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֶר שְׁמִינִי, כ"ג נִסָּן ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם רַב אֶל רוּיטל תַּחֲנִה

לְנִכּוֹן קַבְּלַתִּי אֶת מַכְתָּבְךָ.

אֲנִי הֵייתִי מְדַבֵּר קִדָּם עִם הַמְּנַהֲלָת, כְּדֵי לְבַרֵּר מַה קוֹרָה, וְכֵן לְסַפֵּר לָהּ שֶׁהַפְּסִיכּוֹלוֹגִית מְאֹד קְרִיבָה אֵלַיךְ וְכו', כִּי יֵשׁ כָּל מִינֵי טְפוּסֵי אֲנָשִׁים בְּזֶה הָעוֹלָם וְכו', בְּמָקוֹם לְעֹזֵר לְהַזוּלָת וּלְהַצְטָעֵר בְּצַרְתֵּי הַזוּלָת וְכו' וְכו', עוֹד מוֹצִיאִים אֶת הַנֶּעֱמָע עַל הַהוֹרִים וְכו' שְׁזֶה גַם כֵּן לֹא חֲנוּכִי וְכו'.

הַיּוֹם יְכוּלִים כָּל כָּף לְעֹזֵר לִילְדִים, כִּי הַטְּכְנוֹלוֹגְיָה יוֹתֵר מִפְּתַחַת וְכו', וְחָבֵל לְהַזְנִיחַ אֶת הַיְלָדִים בְּשַׁעָה שֶׁיְכוּלִים לְעֹזֵר לָהֶם, לֹא צְרִיכִים לְהַתְבַּיֵּשׁ מַה שְׁיִגִּידוּ אַחֲרַיִם, צְרִיכִים רַק לְדַאֵג עֲבוּר הַטּוֹב שֶׁל הַיְלָדִים, וְאִם הָאֲבָחָנָה הַיָּה שֶׁהִיא מְכַרַחַת חֲנוּף מִיַּחַד, צְרִיכִים לְעֲשׂוֹת אֶת זֶה, אֲבָל קִדָּם צְרִיכִים לְבַרֵּר אִם זֶה נִכּוֹן אוֹ לֹא וְכו', וְלֹא זוֹרְקִים אֶת הַיְלָדָה בְּחֲנוּף מִיַּחַד כִּי כָּף מִתְחַשֵּׁק לָהּ וְכו', צְרִיכִים לְבַרֵּר אִם זֶה נִכּוֹן אוֹ לֹא וְכו', וְאִם כֵּן לֹא צְרִיכִים לְהַתְבַּיֵּשׁ, רַק לְדַאֵג לְשְׁלוֹם הַבַּת.

הַעֲקָר הוּא תְּפִלָּה לְבַקֵּשׁ אֶת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עֲבוּר הַצְּלָחַת הַבַּת, כִּי מַה שֶׁתְּפִלָּה פּוֹעֵלֶת שׁוּם דְּבַר בְּעוֹלָם לֹא פּוֹעֵל.

הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַשׁוּמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל יִשְׁמַע בְּתְּפִלַּתִּי שְׁאֵנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֵדָךְ שֶׁיְהִי לְךָ הַצְּלָחָה מְרַבָּה וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנִי תִשְׁפִּילִי וְתִצְלִיחִי.

הַמְּאַחַל לְךָ בְּרַכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם

ב' ר'.

מהי מעלת הלמוד בספר הזהר הקדוש? והאם כל אחד יכול ללמד בו?

שאלה:

מאת בנ׳מין: שלום לכבוד הרב.
מהי מעלת הלמוד בספר הזהר הקדוש? והאם כל אחד יכול ללמד בו? אשמח אם הרב יוכל לענות לי ולתת לי קצת רקע בנושא.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר שמיני, כ"ג ניסן ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל בנ׳מין נרו ואיר
לנכון קבלתי את מכתבך.

הנה הרב הקדוש מקאמאנא זכותו תגן עלינו כותב פמה פעמים בספריו הקדושים, לו שמעו לי אנשי העולם היו לומדים עם ילד בגיל תשע זהר ותקונים, כפי נסיונות הקשים והמרים שעובר בדורותינו אלו, ובפרט שהמינות גובר וכו', ולכן מה טוב ומה נעים שאם היו מרגילים אותם מגיל צעיר כבר ללמד ולגרס זהר ותקונים שזה זכוף הנפש ואין מה לפחד כלל.

וידוע שרבנו ז"ל אמר (שיחות הר"ן, סימן ק"ח) שלמוד הזהר מסגל מאד מאד, ודע שעל ידי למוד הזהר נעשה חשק לכל מיני למודים של התורה הקדושה, והלשון הקדוש של הזהר מעורר מאד לעבודת השם יתברך. דהינו השבח שמשבח ומפאר את העובד השם, דהינו הלשון הרגיל בזהר לומר ופאה וכו' על כל מצוה ועבודה וכו'. ולהפך הצעקה שצועק וי וכו', וי לה וי

לנשמתה על הסר מעבודת השם, אלו הלשונות מעוררים מאד את האדם לעבודתו יתברך. וכן אמר רבנו ז"ל (שם סימן ק"ט) רבי שמעון בן יוחאי קדש כל כף את לשון התרגום עד שאפלו שאר דברים הנכתבים בלשון תרגום יש להם כח לעורר להשם יתברך. והאריז"ל נתן תקון לבעל תשובה לומר בכל יום חמש דפים זהר וחמש דפים תקונים. ולכן אשרי מי שלומד בכל יום שעור בזהר ושעור בתקונים, שזה מזכר את הנפש מפל מיני חלודה, ומדביקו אל שרשו העליון, הינו אל האין סוף ברוך הוא.

ובענין רקע על הזהר וכו', מובא באריכות דברים נפלאים בספר "נתיב מצותיך" מהרב הקדוש מקאמארנא זכותו תגן עלינו וזו לשונו: דע אחי שספר הזהר חברו רבי שמעון בן יוחאי, ורבי אבא היה פותב כל מה ששמע, הן ממנו הן מן החברים, ורבי אבא הוא רב בעצמו, שחי שלש מאות שנים, ואחר כך גלה רב לבבל ולקח עמו כל הכתבים, ומסר אותם לראשי ישיבות, ולא נתן להעתיקו, כי היו מצניעים אותו, ולא נתן לו רשות לגלות, והיה מצוי בבבל ביד ראשי ישיבות רבנן סבוראי והגאונים, ובסוף ימי רבנן סבוראי תחלת הגאונים, היה איש קדוש אחד שהיה בו נשמת משה רבנו ממש, שהרי משה מגלגל בכל דור ודור, והוא עסק בספר הזהר בקדשה וטהרה וסדר אותו סדר נאה על הפרשיות של תורה, ומרב קדשתו וכה שנתגלו אליו כל החבריא, רבי שמעון בן יוחאי עם חבריו, וכל הנשמות ממתכתא דרקייעא, ואלהיו זכור לטוב היה מצוי אצלו בכל שעה, והוא חבר ספר "רעיא מהימנא", וקרא לזהר חבריא קדמא.

וגם סדר ספר התקונים, שנתחבר במערה עם רבי אלעזר בנו, והוסיף בו כמה דברים מן הזהר, וגם דבריו וחדושי, ואל תתמה על זה, שהרי מרן האריז"ל החי, היו לו כל אלו המדרגות, יותר הרבה מזה, ומה תתמה אם היה כמותו בין הגאונים וספר

רעיא מהימנא ותקוננים, עמק עמק אין מי שישגיגנו אלא לאיש אשר ריח אלקים בו, כמו למרן האריז"ל בכל אות ואות ממש, יש בו רזין סתימין ורזין פליאין עד אין לשער ולהעריף, ולא נמצא עמקות כמותו בכל ספר הזהר.

וכל ספר הזהר היה מצוי בישיבת הגאונים עד רב האי כמבאר ברמב"ן, והרמב"ן לא זכה לראותו, כמו שכתב הוא בעצמו, ולכן בכמה מקומות כתב הפך דברי הזהר, והרמב"ם נראה מדבריו בכמה הלכות וענינים שראה אותו בודאי, וכשנודעו להו הרבה ישיבות בכל וכו', נתגלה ספר הקדוש הזה לכל העולם ברשות קודשא בריהו הוא וכו' וכו', עין שם. ויש עוד הרבה להרחיב את הדבור על ספרי הזהר והתקוננים, אבל לעת עתה די בזאת.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפנה תשכיל ותצלית.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים

שו"ת ב' ד' בְּרִסְלָב קמה

ב' ז'.

אני לא מצליח להפסיק להרהר בדברים מגנים

שאלה:

מאת פנחס: לכבוד הצדיק.
לצערי הרב אני נכשל כל הזמן בהרהורים מגנים,
כי התאנה בוערת בי ואני לא יכול להוציא את
המחשבות האלו מהראש. האם יש עצה לצאת
מהמעגל הזה שלא נגמר?

תשובה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר שְׁמִינִי, כ"ג ניסן ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל פנחס נרו ואיר
לנכון קבלתי את מכתבך.

רַבְּנוּ ז"ל אוֹמֵר (לְקוּטֵי מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן ל"ו) תִּקְוֶן שֶׁל הַרְהוּרֵי
זְנוּת שֶׁבָּא לְאָדָם, שְׂיֹאמַר שְׁמַע יִשְׂרָאֵל הַיְי"ה אֱלֹקֵינוּ הַיְי"ה
אָחָד, בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד, וּכְשֶׁאָדָם מְקַבֵּל עָלָיו
עַל מַלְכוּת שָׁמַיִם בָּאֵלוּ הַפְּסוּקִים, שְׁכוּלֵל אֵת נִשְׁמָתוֹ בְּשָׁנִים
עֶשֶׂר שְׁבַטֵי יָהּ, וּמְפָרִישׁ אֵת נִשְׁמָתוֹ מִנִּשְׁמַת עַרְב רֵב, עַל יְדֵי זֶה
בוֹרַחַת מִמֶּנּוּ הַקְּלָפָה שֶׁל תְּאוֹת נְאוּף וְכו'.

וְכָל זֶה כְּשֵׁי שׁ לוֹ לְאָדָם הַרְהוּר בְּאַקְרָאֵי בְּעֵלְמָא, אֲזִי דִי
לוֹ בְּאַמִּירַת שְׁתֵּי פְסוּקִים הָאֵלוּ, אַבְל אִם הוּא חַס וְשְׁלוֹם רְגִיל
בְּהַרְהוּר שֶׁל הַתְּאֵנָה הַכְּלָלִית תְּאֵנַת נְאוּף רַחֲמָנָא לִיְצֻלָן, וְאִינוּ
יְכוּל לְהַפְרֵד מִמֶּנָּה, אֲזִי צְרִיךְ גַּם לְהוֹרִיד דְּמַעוֹת בְּשַׁעַת קְבֻלַּת עַל
מַלְכוּת שָׁמַיִם, הִינוּ בְּשַׁעַת שְׂאוּמַר "שְׁמַע יִשְׂרָאֵל הַיְי"ה אֱלֹקֵינוּ
הַיְי"ה אָחָד: בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד", שְׂיֹרִיד גַּם

דמעות, שגה יבטל ממנו את התאנה המגנה הזו, שבאמת זו קלפה שמתלבשת באדם, וקשה לו מאד מאד לצאת מזה, כי מי שרגיל בהרהורים רעים הרהורי נאוף, קשה לו מאד מאד להפרד ממנה. ולכן אפלו כמה וכמה פעמים ביום יאמר את שני הפסוקים האלו, כדי להנצל מהרהורים רעים ומהרהורים מגנים, ויוריד דמעות בעת אמירתם, וזה יועיל לו מאד מאד.

ומוהרנ"ת מסביר (לקוטי הלכות, קריאת שמע, הלכה ד', אות ד') מה הוא הענין של אמירת שני פסוקים אלו "שמע ישראל ה'י"ה אלקינו ה'י"ה אחד: ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד", כי עקר העצה להנצל מהרהורים רעים הרהורי נאוף וכו', העקר הוא האמונה הקדושה, שהיא סוד "שמע ישראל ה'י"ה אלקינו ה'י"ה אחד: ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד", כי על ידי אמירת שני פסוקים אלו זוכין להנצל מהרהורי נאוף, שהוא תקון הברית, שהוא תקון המזין, שהם הפלים לצייר האור לברכה וכו', ואת המזין מקבלים דיקא על ידי קריאת שמע, שאז אדם מבטל את כל פלו אליו יתברך וכו', ועל פן על ידי האמונה הקדושה שהיא קריאת שמע, על ידי זה יכולים לצייר את האור לברכה, ואז יכולים לעסק בתורה, ולקבל עצות מתורתו של הצדיק האמת, כי נצטרך האור לטובה ולברכה, על ידי האמונה הקדושה, שהיא: "שמע ישראל ה'י"ה אלקינו ה'י"ה אחד: ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד", שהם סוד תקון הברית, כי עקר הוא האמונה הן בכלליות התורה, והן בפרטיות בכל דור ודור, שצריכין להתקרב להצדיק האמת שבכל דור ודור, העקר הוא האמונה. שצריך לבטל דעתו לגמרי כאלו אין לו שום דעת עצמו כלל, ויסתכל רק על האמת לאמתו, וימשך עצמו רק אל האמת, שהיא סוד האמונה, ולא יטעה את עצמו, ואז בודאי יזכה לקבל עצות קדושות, ותקון גדול מהצדיק ותורתו, אף על פי שלא תקן בריתו בשלמות עדין, ואין המוח שלו בשלמות.

והעקר שיפיר את מקומו וידע זאת בעצמו, איך המוח שלו

אינו מתקן פראוי, מחמת פגם הברית שלו, כפי מה שיודע בנפשו, ועל כן הוא צריך לבטל דעת עצמו לגמרי, וכשכא אל הצדיק יטה דעתו רק על האמת לאמתו, וכן כשעוסק בתורה יבטל בכל פעם את הערמומיות שנוכנס בתוכו על ידי פגם הברית, ויבקש מהשם יתברך שיגלה לו נקדת האמת, ובכל פעם שידע תמיד בכל עת איך להתנהג באמת לאמתו, ואם יבוא על דעתו איזה קשיא על הצדיק, או על התורה הקדושה, או על השם יתברך, אזי יבטל דעתו הפגומה וכו', ויאמר בלבו מי אני ומה דעתי וחכמתי שיהיה קשה לי איזה קשיא על השלם בדעת? כי הלא אני יודע בעצמי שדעתי עכו"רה ופגומה מאד על ידי פגם הברית שלא זכיתי עדן לתקן, ויבטל דעתו לגמרי, ויסמוך עצמו רק על אמונה פשוטה בו יתברך, וימסר לבו לגמרי להשם יתברך, ולצדיקי אמת, ולתורתם הקדושה, שיוליכו אותו בדרך האמת כרצונם, ואז יזכה שיאיר לו האמת בכל עת. ויזכה לצייר ולקבל אור תורתם בסוד ברכה, אף על פי שלא זכה עדן לתקון הברית בשלמות, כי האמונה הקדושה עולה על הכל, כי על ידי האמונה הוא נכלל בהשם יתברך, ובהצדיקים שמאמין בהם ובתורתם, ואז הם בעצמם מצירים לו האור לברכה, וממשיכין לו אור מתקן ומציר בסוד ברכה מלמעלה קדם שיורד אליו, ואז אין הפלים הפגומים שלו יכולים לקלקל האור חס ושלום לציירו בהפך, כי כבר נצטר האור למעלה בסוד ברכה.

הכלל בזה שכששאדם אומר את שני הפסוקים האלו "שמע ישראל ה' אחד" ו"אלהינו ה' אחד" אחר: ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד", בזה הוא מוּפָּךְ את המחין שלו, כי האמונה הקדושה היא התרופה לכל הירידות והנפילות שאדם ירד ונפל לשם, ובפךט מי שרגיל בהרהורים רעים הרהורי נאוף, וכל מח מחשבתו נמצא רק בזהמת תאוות נאוף וכו', עקר עצתו להתחזק באמונה פשוטה בו יתברך, לידע להודיע ולהודע שאין בלעדו יתברך כלל, והאמונה

הקדושה בו יתברך תאיר בו בצורה כזו שיציר את האור לטובה, ובפרט כשזוכה להיות מקרב אל הצדיק האמת שהוא רבנו ז"ל בעצמו, שמאיר את האמונה בעולם, על ידי זה יזכה סוף כל סוף לבוא לתקונו, ויזכה מזו, ויזכה לחשב רק ממנו יתברך, אבל עליך לדעת שלוקח הרבה זמן עד שזוכים לזכוה המזין.

ולכן תתחזק ביתר שאת ביתר עז לומר את שני הפסוקים האלו "שמע ישראל הני"ה אלקינו הני"ה אחד: ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד", ותוריד דמעות בעת אמירתך את הפסוקים האלו, וכן תבקש הרבה ממנו יתברך שיטהר את המוח מחשבה שליה, כי מי שנוכח בקלפה הזו של הרהורים רעים להרהר אחר ערם זהו טנוף וכו', וכי, מאד מאד קשה לו לנתק את עצמו מזה, כי מרב הרגלו הרע להכניס את מח מחשבתו שהיא לבוש לנשמתו במקומות מטנפים כאלו וכו', ואז נשמתו מלאה בתמים ופגמים וכו', ועד שזוכה שמכבס את נשמתו ואת מח מחשבתו שהם הלבוש של נשמתו, לוקח הרבה זמן, כי יש בני אדם שגפלו כל כך בהרהורים רעים, עד שקשה להם לנתק את עצמם מהקלפה המגנה הזו.

ולכן עליך להתאמץ ביתר שאת וביתר עז עם סבלנות גדולה מאד רק להיות רגיל לומר את שני הפסוקים האלו "שמע ישראל הני"ה אלקינו הני"ה אחד: ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד" בכל פעם, ותבקש ותתחנן ממנו יתברך שתזכה לצאת מההרגל הרע הזה של הרהורים רעים ומחשבות זרות וכו', וכו', ואז אם תהיה עקשן, סוף כל סוף תתפטר מהצרה הגדולה הזו.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפנה תשכיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים

ב' ח'.

האם פּשְׁאָנִי שׁוֹמֵעַ שְׁמַדְבָּרִים נֶגְדַּד חֲסִידוֹת בְּרִסְלָב,
עָלִי לְמַחֹת אוֹ שְׁעָדִיף לְשִׁתְקַ?

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת חַיִּים נֶתָן: שְׁלוֹם וּבִרְכָה לְצַדִּיק שְׁלִיט"א.
אֲשֶׁרֵינוּ שְׁזַכֵּנוּ בְּדוֹרֵנוּ לְסִפְרִים קְדוּשִׁים כְּמוֹ "אֲשֶׁר
בְּנַחַל", וְ"אוֹצֵר הַקּוֹנְטְרַסִּים", שְׁבָהֵם יֵשׁ תְּרוּפָה לְכָל
מַחְלוֹת הַנֶּפֶשׁ. לְפַעֲמִים אֲנִי שׁוֹמֵעַ אֲנָשִׁים שְׁמַדְבָּרִים
בְּחֻצְפָּה וּבְעִזּוֹת נֶגְדַּד חֲסִידוֹת בְּרִסְלָב וְנֶגְדַּד אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ.
הֲאִם עָלִי לְמַחֹת, אוֹ שְׁעָדִיף לְשִׁתְקַ?

תְּשׁוּבָה:

בְּעִזְזַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר שְׁמִינִי, כ"ג נִסָּן ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה אֶל חַיִּים נֶתָן גְּרוֹ יֵאִיר
לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

צְרִיךְ שְׁתַּדַּע אֲשֶׁר רַבֵּנוּ ז"ל סִפֵּר לָנוּ (סְפוּרֵי מַעֲשִׂוֹת, מַעֲשֵׂה ז')

שְׁקֵדִים שְׁיִרְדֶּה נִשְׁמָתוֹ לְזֶה הָעוֹלָם, עֲשֵׂה הַסְּמֶךְ-מִם רַעַשׁ בְּכָל
הָעוֹלָמוֹת שְׂאֵם הַנִּשְׁמָה הַזֶּה תִּרְדֵּ לְזֶה הָעוֹלָם אֵין לוֹ מַה לַּעֲשׂוֹת,
כִּי הִיא תִּחְזִיר אֶת כָּל הָעוֹלָם כְּלוֹ לְמוֹטָב וְכוּ', עֲנוּ וְאָמְרוּ לוֹ
שֶׁהַנִּשְׁמָה הַזֶּה מִכְרַחַת לְרַדַּת כִּי קֵץ בָּא הַקֵּץ וְכוּ', וְאִתָּה תִּצָּא
וְתִמְצָא לְעֲצָמְךָ עֲצָה וְכוּ'. וְיִצָּא, וְאַחַר זְמַן רַב חֹזֵר עִם זְקֵן כְּפוּף
שְׁצַחֵק צַחֻק גְּדוֹל וְכוּ' וְכוּ', וְאָמַר שְׂאֵנִי כְּבָר לֹא מִפְּחַד מִהַנִּשְׁמָה
הַזֶּה, הִיא יְכוּלָה לְרַדַּת, וְיֵשׁ לִי עֲצָה כְּנִגְדָּה וְכוּ', עֵינֵי שָׁם.

וְאָמְרוּ אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ שֶׁהָעֲצָה הִיא שְׁכָל דְּבַר רַבֵּנוּ ז"ל יִהְיֶה
לְצַחֻק מְכַאִיב וְכוּ', וְתִמִּיד הוּא יִדְבִּיק כָּל מִינֵי מְשַׁעֲעִים וּמְטַרְפִּים

וכו', ואנשים יחשבו שאלו הם חסידי ברסלב, שמשתגעים ומשתוללים וכו' וכו', עד שחסידות ברסלב תקבל שם רע, ובני אדם יתרחקו ממנה, ובאמת אנחנו רואים שהסמך-מם הצליח בכל דור ודור להדביק אצלנו כל מיני משגעים ומטרפים וכו', הוא לא מראה את פל אלו העובדי השם שנמצאים בין אנשי שלומנו, שדבוקים בו יתברך, ועוסקים בשיחה בינו לבין קונו בהתבודדות שעות על גבי שעות, ומתמידים בלמוד תורה הקדושה, וזוכים לטייל ולהיות בכל חלקי התורה הקדושה וכו' וכו', יותר טוב לו להראות את המשגעים והמטרפים וכו'. ובאמת בכל החסידיות נדבקו משגעים וכו', אבל בחסידות ברסלב עושים עסק גדול מהמשגעים האלו, וזו עבודת הסמך-מם להעלים ולהסתיר ולכסות את היפי והפאר של הצדיק האמת, כמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן ס"ז) שזה בחינת ההעלמה שנעלם הצדיק האמת שהוא היפי והחן של כל העולם פלו, כי אם היפי הזה היה מתגלה בעולם, היו פלם מתקרבים אל הקדוש ברוך הוא, והסמך-מם מפחד מזה מאד מאד וכו', ובפרט בדור הזה שאנחנו רואים בחוש איך שתהלה לאל דבר רבנו ז"ל מתפשט מאד בעולם פלו בלי שום גזמא פלל, ובראש השנה האחרון כבר היו קרוב לארבעים אלף אנשים באומן, ודבר זה הסמך-מם לא יכול לסבל.

ולכן הוא מדביק כל מיני עזי פנים ופגומים בברית שילכלכו על חסידות ברסלב וכו', אבל זה לא יועיל להם פלום, פי רבנו ז"ל אמר נצחתי ואנצחתי, שמדתו נצח, ולבסוף הוא ינצח.

ולכן עצתי שלא פדאי למחות ולהגיב לאלו העזי פנים הנזאפים ככלבים וכו', שמדברים על חסידות ברסלב, ולקים עמקם מה שאמרו חכמינו הקדושים (שבת לב.) שבקיה לרוא דמנפשיה נפיל; ופרש רש"י: שבקיה לרוא - הנח לשכור, אינך צריך להפילו שהוא יפל מאליו; וכלל זה צריכים לדעת ולזכר שפל אלו שמדברים בכלליות על חסידות ברסלב, הם מאד

מאד פגומים בנאוף רחמנא לישזבן, ולכן מה צריכים להכניס אתם בנכוחים, וכבר אמר רבנו ז"ל (ספר המדות, אות נאוף, סימן י') לא תכנס עם פתוייך בטוען ונטען, כי אריכת הרגשת החושב אפלו לבחינת השולל תפעל הגברת החפץ ותתהפך הרצון אליו.

פעם נכנס חסיד ברסלב לאיזה בית כנסת של מתנגדים, והיה שם איזה ליצן שעשה צחוק מהחסיד ברסלב, ולעג על רבנו ז"ל, והתלוצץ מאד וכו', ונגש עוד אדם אחד ורצה שיהיה פה איזו מחלקת וכו', איזה אקשן וכו', כי הרי גם הוא היה מתנגד וכו', ענה ואמר להחסיד ברסלב אם היו מדברים על הרבי שלי, הייתי נותן לו שתי סטירות, ועוד מעיף אותו מהבית הכנסת וכו', ואיך אתה לא מוחה על זה שמבזים את הרבי שלך? (כל זה רצה השלישי להכניס פה קטטה ומחלקת וכו'), ענה ואמר לו החסיד ברסלב, אמת את הרבי שלך לא מכירים למעלה בשמים, ולכן אם אתה לא תמחה עבור בזיון הרבי שלך, מי תמחה? אבל את הרבי שלי מכירים טוב טוב בשמים, אזי אני לא צריך למחות בשבילו, ומהשמים כבר יטפלו בזה שמבזה אותו.

הרי שלך לפניך שלא צריכים להגיב לכל פרוח ונואף שמדבר נגד חסידות ברסלב, ועושה צחוק מאנשי שלומנו היקרים, שהם עובדי השם אמתיים, בודאי יש בכל פעם כל מיני טפוסים מוזרים שאין להם בכלל שיכות אל חסידות ברסלב, אבל אלו הם שליחי הסוף-מם ללכלך את שם רבנו ז"ל כדי לרחק בני אדם מלמודו הטוב, עם כל זאת לא צריכים להגיב ולמחות וכו' וכו', דבר רבנו ז"ל לבסוף יתבצע ויתפרסם בכל העולם בלוי, על אפם וזממתם של כל אלו הלצים והמתנגדים, כי רבנו ז"ל אמר נצחתי ונאנצח, איך האב אויסגייעפירט אין איך וועל אויספיערן.

תהלה לאל יש לנו את ספרי רבנו ז"ל אשר בפרוש גלה לנו (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן קצ"ב) שפניו שכלו ונשמתו נמצאים בתוף הספר שלו, ואיך שחסיד ברסלב צריך להתנהג, כתוב בפרוש בשיחותיו הקדושים שרש"מ מוהר"ן ת"ו ז"ל, בספרי חיי

מוהר"ן ו"שיחות הר"ן", וראוי לכל אחד לעיין בהם ולבדוק אם ימצאו שם את כל אלו השגיונות וטרופי הדעת וכו' וכו' שמדביקים בשם רבנו ז"ל. אשרי מי שאינו מטעה את עצמו בזה העולם כלל, ואשרי ואשרי מי שלא נכנס בנכוחים עם אף פרחח ונואף שמדבר פתוח נגד רבנו ז"ל ואנשיו היקרים.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפלתו שאני מבקש ומתפלל בעדך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפנה תשכיל ותצלית.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים

ב' ט'.

האם יש בעיה לתת 'טיפ' למוכר שאינו שומר תורה ומצוות?

שאלה:

מיאת אליהו: שלום לצדיק הקדוש. יש לי מנהג שבשאיני קונה משהו בתחנת דלק על הדרך כמו בקבוק שתיה, אני משאיר כפיה שקלים 'טיפ' למוכר. יש לי בנה פונה לקדש שם שמים ולהראות שהחידים לדבר השם יש להם לב רחב, ובאמת המוכרים האלו מודים לי מאוד בשמחה רבה על שחשבתני עליהם. אלא שלאחרונה העיר לי מישהו שרבנו ז"ל אומר שבשנותיני צדקה למקום לא טוב זה כמו פגם הברית וכו'. והרי כתוב בפרש על הקפה שהמוכר הניח "תנו 'טיפ' לממן לי את הלמודים באוניברסיטה" או "חסר לי כפיה שקלים כדי לטוס להודו", ונמצא שאני מסייע לו להגיע למטרותו.

ובאמת נראה שיש משהו בדבריו, אך מצד שני הקדוש השם בדבר הזה הוא כל כך גדול שאולי נתן לומר שאין זו צדקה למקום לא טוב אלא צדקה להגדיל את שם השם. ונפשי בשאלתי לדעת מה דעתכם הקדושה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר שמני, כ"ג ניסן ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל אלהו נרו ואיר
לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהב"ן, חלק א', סימן רס"ד) צדקה היא תקון הברית, כי פגם הברית הוא, כי הוא היה צריך להשפיע בקדשה למקום שצריך להשפיע, והוא סלק ההשפעה משם, והמשיכה חס ושלום למקום אחר, ועל כן התקון על ידי הצדקה, שעל ידי זה חוזר ומשפיע אל הקדשה, ועל ידי זה נתקן.

ולכן זו מצוה גדולה לתת צדקה בכל יום ויום מחדש, וכמוכא (שלחן ערוך, יורה דעה, סימן רמ"ז) א. מצות עשה לתן צדקה כפי השגת יד, וכמה פעמים נצטוינו בה במצות עשה, ויש לא תעשה במעלים עיניו ממנה, שנאמר (דברים טו, ז) "לא תאמץ את לבבך ולא תקפץ את ידך", וכל המעלים עיניו ממנה נקרא בליעל, וכאלו עובד אילים, ומאד יש לזהר בה, כי אפשר שיבוא לידי שפיכות דמים שימות העני המבקש אם לא יתן לו מיד, פעובדא דנחום איש גם זו. ב. לעולם אין אדם מעני מן הצדקה ולא דבר רע ולא הזק מתגלגל על ידה, שנאמר (ישעיה לב, ז) "והיה מעשה הצדקה שלום". ג. כל המרחם על העניים הקדוש ברוך הוא מרחם עליו, הנה: ויתן האדם אל לבו שהוא מבקש כל שעה פרנסתו מהקדוש ברוך הוא, וכמו שהוא מבקש שהקדוש ברוך הוא ישמע שועתו, כך הוא ישמע שועת עניים, גם יתן אל לבו כי הוא גלגל החוזר בעולם, וסוף האדם שיבא הוא, או בנו, או בן בנו, לידי מדה זו,

וְכָל הַמְרַחֵם עַל אַחֲרֵים מְרַחֵמִין עָלָיו, הַצְדָּקָה דוֹחָה אֶת הַגְּזֵרוֹת הַקְּשׁוֹת וּבִרְעֵב תִּצְלִי מִמּוֹת, כְּמוֹ שְׁאַרְע לְצַרְפִּית. הִגָּה: וְהִיא מְעַשְׂרֶת, וְאָסוּר לְנִסּוֹת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כִּי אִם בְּדָבָר זֶה שֶׁנֶּאֱמַר (מְלָאכִי ג, י) "וּבִחְנוּנֵי נָא בְּזֹאת" וְגו'. כֹּל זֶה מְדַבֵּר בְּעֵנִין צְדָקָה שֶׁהוּא דָּבָר גְּדוֹל מְאֹד מְאֹד לְתַת צְדָקָה לְכָל בֵּר יִשְׂרָאֵל.

עַם כֹּל זֹאת אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (גִּיטין סא.) מְפָרְנִסִּים עֲנֵי נִכְרִים עִם עֲנֵי יִשְׂרָאֵל וְכו', מִפְּנֵי דְרַכֵּי שְׁלוֹם. כְּמוֹכֵן שֶׁעָקַר הַצְדָּקָה צְרִיכִים לְתַת לְכָל בֵּר יִשְׂרָאֵל לְהַחֲיוֹתוֹ וְכו', אֲבָל אִם יִשׁ שָׁמָּה גוֹי וְגַם כֵּן מִבְּקֶשׁ, צְרִיכִים לְתַת לוֹ מִפְּנֵי דְרַכֵּי שְׁלוֹם, וְזֶה נֶאֱמַר אֲפֹלוּ בְּצְדָקָה, וּמִכָּל שֶׁכֵּן 'טִיפ' שְׁנוֹתָנִים כְּדִי לְתַת הַרְגָּשָׁה טוֹבָה וְכו', וְכֵן כְּדִי שִׂיִּהְיֶה שֵׁם טוֹב לְבֵר יִשְׂרָאֵל, אִין בְּזֶה שׁוֹם בְּעֵינָה, וְאִדְרָבָה תְּבוֹא עָלֶיךָ בְּרַכָּה.

הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי שְׁאֵנִי מִבְּקֶשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֶדְךָ שִׂיִּהְיֶה לְךָ הַצְּלָחָה מְרַבָּה וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנָה תִּשְׁכִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרַכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם

ב' י'.

הֲאִם מִתֵּר לְבָרַר אֶת מִיִּן הַעֲבָר קִדְּם הַלְּזָה? וְהֲאִם מִתֵּר לְסַפֵּר זֹאת לְאַחֲרִים?

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת רַפְּאֵל: שְׁלוֹם לְצַדִּיק.

רְצִיתִי לְדַעַת הֲאִם מִתֵּר לְבָרַר אֶת מִיִּן הַעֲבָר קִדְּם הַלְּזָה, וְהֲאִם מִתֵּר לְסַפֵּר זֹאת לְאַחֲרִים? תוֹנָה וּבְרַכָּה לְצַדִּיק.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר שמיני, כ"ג ניסן ה'תשע"ג.

**שלום וברכה אל רפאל נרו ואיר
לנכון קבלתי את מכתבך.**

נוהגים מאז ומקדם לא לברר את מין העפר קדם הלדה, ומכל שפן שלא מספרים את זה לאחרים מפני עין הרע וכו'.

כשהאשה נכנסה בהריון, צריכים לבקש הרבה רחמים בכל יום יום שהכל יסתדר על הצד הכי טוב, והעבור והלדה יעברו בקלות וכו', והנולד יהיה בריא בנפשו וברוחו וכו', ואל יקל בדברים אלו, כי עד שלא נולד הנולד, צריכים המון תפלה שהכל יסתדר על הצד הכי טוב, הן מצד האמא שהלדה תהיה רגילה בלי שום סבוכים וכו', והן מצד הנולד שייצא בריא ושלם בחושיו וכו', ואסור להקל בדברים אלו, ואף אחד לא קולט את גדל הסכנה שיש מהרגע שאשה נכנסה בהריון עד שיולדת וכו', וכו', ולכן אז בעת ההריון צריכים הבעל והאשה לבקש רחמים ממנו יתברך שהכל יסתדר על הצד הכי טוב, ואת זה צריכים להכניס בראש יותר מהכל.

ולכן מה טוב ומה נעים שהבעל והאשה יתפללו בכל עת ההריון אל הקדוש ברוך הוא, ויאמרו את שמות הצדיקים, מה שרק זוכרים בעל פה, כי זה מאד מסגל ללדה קלה, ורבנו ז"ל אמר (ספר המדות, אות צדיק, חלק ב', סימן כ') על ידי הזכרת שמות הצדיקים יכולין להביא שנוי במעשה בראשית פלומו לשנות הטבע; דהינו לומר את כל השמות של הצדיקים שהם יודעים בעל פה כגון אברהם, יצחק, יעקב, משה, אהרן, יוסף, דוד, שלמה, רבי שמעון בר יוחאי, רבי יצחק לוריא אשכנזי, רבי ישראל בעל שם טוב, רבי נחמן בן פייגא מברסלב, רבי נתן מברסלב וכו', וכו', ועוד כל מיני שמות של הצדיקים שרק זוכרים שיהיו רגילים

הבעל והאשה לומר את זה מידי פעם, ואחר כך שיאמרו את התפלה הזאת, ויראו שהכל יעבור בקלות:

יהי רצון מלפניך אבי שבשמים שבזכות הזכרת שמות הצדיקים שהזכרתי לפניך בזכות צדקתם ותורתם ומסירות נפשם שהיתה להם בשבילך, שתעזור לנו להוליד בקלות ולדבריא בחושיו ובאיבריו, ונזכה שיעבור ההריון בקלות, ותסיר מאתנו כל מיני עין הרע שלא יפגע בנו משום אדם בזה העולם, ונזכה להוליד בנים ובנות חיים וקיימים שיעשו את רצונך, ונזכה להיות בריאים ושלמים כל ימי חיינו, ולעשות נחת רוח לפניך, יהי לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך הני"ה צורי וגאלי, אמן בן יהי רצון. הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפנה תשכיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים

ב' י"א.

עליתי ארצה לבדי, זכיתי להתקרב לרבנו, ואני זקוק להכונה מהצדיק

שאלה:

מאת יצחק: שלום כבוד הרב, אני מתפלל לרפואתך השלמה.

אני בחור נזק בן שלשים ואחת, ועליתי לבדי לארץ לפני בעשור. אני מתפלל ומתחזק, ולפני שנתים זכיתי לטוס לציון של רבנו והתקרבותי לחסידות ברסלב. אני עובר הרבה יסורים ואני מבין את שרשם. החלטתי

לחזור בתשובה שלמה, אני מתפלל ומתבודד, קורא תקון הכללי וספרים של החסידות, בנוסף לשעורים שלך שמאד מעודדים אותי ומחזקים אותי.

אני זקוק להכנה מהצדיק בכמה תחומים:

א. אין לי רב שמלמד אותי ומחזק אותי בדברי רבנו וזה חסר לי. מה עלי לעשות?

ב. אני אמור לסיים השנה בעזרת השם את למודי התאור ולאחרונה התעורר בי חשק גדול ללמוד ביישיבה. האם זה רבוי אור והאם זו לא תהיה קפיצה גדולה מדי? אם לא, באיזו ישיבה לבחור?

ג. הפרתי בחורה בת עשרים וארבע, והקשר היה ממש טוב, מצאתי חן בעיניה ואהבנו אחד את השני אבל היא מנסה בלשהו. לאחר ארבעה וחצי חדשים פשהקשר לא התקדם לחתונה, החלטתי להפסיק את הקשר פי לא נכלנו להיות במצב הזה כזוג דתי ששומר נגיעה. הרגשתי שזו תהיה אשתי ועכשו אני מרגיש תסכול וחסר ודאות. אני יודע שהכל לטובה וברור לי שצריכים להיות בשמחה תמיד, אבל פשהרבה דברים נשארים בסימן שאלה זה מאד קשה.

הבחורה פתבה לך מכתב, וענית לה שהיא צריכה להפיר את הבחור הראשון שמוצא חן בעיניה, וזה מה שקרה. היא מאד עזרה לי להתקרב לרבנו הצדיק, ועזרה לי להתקדם בהרבה פונים ששנים רבות היו קשים לי. אני בצער גדול ולא יודע מה לעשות.

מצד שני, אני בשמחה שיש לי את התורה והמצוות ובמיחד רבנים פמוך פבוד הרב. המון תודה על השעורים שלך המחזקים ונוגעים לנשמה! תודה רבה.

תשובה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֶר שְׁמִינִי, כ"ג נִסָּן ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יִצְחָק נִרוּ וְאִיר
לְנֶכֶדֶן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתְּבְּךָ.

אֲנִי אֶתְחִיל עִם הַשְּׁאֵלָה הַשְּׁלִישִׁית, לְדַעְתִּי תַּחֲזוּר לְבַחוּרָה הַזֹּאת וְתַתְקַשְׁרוּ יוֹתֵר וְיוֹתֵר, כִּי תִהְיֶה לְאֵל אֲתֶם מוֹצְאִים חֵן אֶחָד בְּעֵינֵי הַשָּׁנִי, וְגַם הִיא עֲזָרָה לָךְ מְאֹד לְהִתְקַרֵּב אֶל רַבְּנוּ ז"ל, וְלִכְּנֹן אֵין שְׂדוּף יוֹתֵר טוֹב מִזֶּה, יַעֲזוּר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁיַחֲזוּר הַקֶּשֶׁר, וְתַתְחַתְּנוּ בְּסִמָּן טוֹב וּבְמִזְל טוֹב, וּבְאֵהָבָה גְּדוּלָה מְאֹד, וְתִבְנוּ בֵּית נְאֻמָּן בְּיִשְׂרָאֵל שְׂיִהְיֶה לְתַפְאֶרֶת.

בְּעֵינֵי הַשְּׁאֵלָה הַשְּׁנִיָּה וְכוּ', לְדַעְתִּי תִגְמַר אֶת הַלְמוּד שֶׁלָּךְ, כְּדֵי לְקַבֵּל אֶת הַתְּאֵר וְכוּ', וְאֲתָה יְכוּל גַּם לְקַבֵּעַ עֵתִים לְתוֹרָה. אֲתָה לֹא יְכוּל לְהַפְנִס עַכְשָׁו בְּיִשְׁבִּיבָה, אֲתָה צְרִיף לְהִתְחַתֵּן כִּי רַבְּנוּ ז"ל הַקְּפִיד מְאֹד מְאֹד לְהִתְחַתֵּן מִה שְׂיִוֹתֵר צְעִיר, כִּי כָּךְ אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (קְדוּשֵׁין כ"ט) מְשַׁתְּבַּח לִיה רַב חֲסֵדָא לְרַב הוּנָא בְּדַרְבַּי הַמְּנוּנָא דְאָדָם גְּדוּל הוּא אָמַר לִיה כְּשִׁיבּוּא לְיָדְךָ הִבִּיאֵהוּ לְיָדֵי כִּי אֲתָא חֲזִייה דְלָא פְרִיס סוּדְרָא אָמַר לִיה מֵאֵי טַעְמָא לֹא פְרִיסַת סוּדְרָא אָמַר לִיה דְלָא נְסִיבְנָא אֶהְדְרִינָהוּ לְאַפִּיָּה מִיָּגִיָּה אָמַר לִיה חֲזִי דְלָא חֲזִית לְהוּ לְאַפִּי עַד דְנִסְבַּת רַב הוּנָא לְטַעְמִיָּה דְאָמַר בֵּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וְלֹא נִשָּׂא אִשָּׁה כָּל יָמָיו בְּעַבְרָה. בְּעַבְרָה סְלָקָא דַּעְתָּךְ? אֵלֹא אֵימָא כָּל יָמָיו בְּהִרְהוּר עַבְרָה אָמַר רַבָּא וְכֵן תִּנָּא דְבֵי רַבִּי יִשְׁמַעְלֵאל עַד עֶשְׂרִים שָׁנָה יוֹשֵׁב הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וּמְצַפֶּה לְאָדָם מְתִי יִשָּׂא אִשָּׁה, כִּינּוּן שְׁהִגִיעַ עֶשְׂרִים וְלֹא נִשָּׂא אוֹמֵר תַּפַּח עֲצֻמוֹתָיו.

וּבְעֵינֵי הַשְּׁאֵלָה הַרְּאִשׁוֹנָה וְכוּ', הֲרִי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ (אֲבוֹת, א) עֲשֵׂה לָךְ רַב, צְרִיכִים לַעֲשׂוֹת לַעֲצֻמוֹ רַב, וְכַמוּכֵן שֶׁהַרַב הַזֶּה צְרִיף לְחֻזַק וְלַעֲזוּד וְלַשְׂמִיחַ אוֹתָךְ, וְלִקְרַב אוֹתָךְ יוֹתֵר וְיוֹתֵר אֶל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְאֵל הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה.

חֻזַק וְנְאֻמָּן מְאֹד כִּי גְּדוּל אֲדוּיָנֵינוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ, תִּהְיֶה חֻזַק מְאֹד

בענין השיחה בינה לבין קונף, לדבר אל הקדוש ברוך הוא, וכל מה שחסר לה תבקש רק ממנו יתברך, ואז אף פעם לא תהיה לבה, כעין שאמרו חכמינו הקדושים (ילקוט דברים, רמז תתכ"ה) על הפסוק (דברים ה. ז) "כי מי גוי גדול אשר לו אלקים קרבים אליו כהני"ה אלקינו בכל קראנו אליו", מעשה בספינה אחת שהיתה בלה של נכרים והיה בתוכה יהודי אחד. הגיעו לנמל אחד, אמרו לאותו יהודי טל מעות ועלה לנמל וקח לנו משם מאומה, אמר להם לא אכסנאי אני ואיני מכיר להיכן אלך. אמרו לו יש יהודי אכסנאי? בכל מקום שאתה הולך אלקיך עמך!, הוי "אשר לו אלקים קרבים אליו". זאת אומרת יהודי הוא אף פעם לא לבה, איפה שהוא הולך הוא הולך עם הקדוש ברוך הוא, וכן אמרו (שם) בכל קראנו אליו בכל לשון שישראל קוראין להקדוש ברוך הוא עונה אותם; נמצא שעל ידי שפרגילים את עצמו לדבר אל הקדוש ברוך הוא בשפת האם שלו שזה נקרא אצל רבנו ז"ל התבודדות, אזי הוא אף פעם לא לבה.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפלותי שאני מבקש ומתפלל בעדך שיהיה לה הצלחה מרבה ובכל אשר תפנה תשכיל ותצלית.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים

ב' י"ב.

**כְּשֶׁהֵיטִי יִלְדָה הַמּוֹרוֹת בְּבֵית הַסֵּפֶר הִיוּ מְרַבֵּצוֹת
לִי, וְאֵינִי מְסַגֵּלֶת לְסִלַח לָהֶן**

שאלה:

מאת יונית: לכבוד הצדיק שלום וברכה.
כשהייתי ילדה המורות בבית הספר היו מרביצות לי, והיום בשאני רואה אותן, קשה לי שלא להקפיד עליהן ואינני מסגלת לסלח להן. מה הרב מציע לי לעשות?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר שמני, כ"ג ניסן ה'תשע"ג.

**שלום רב אל יונית תהיה
לנכון קבלתי את מכתבך.**

אני מכרח להגיד לך שזה טבעי שתהיה לך הקפדה על המורות שהיו מרביצות לך בבית הספר וכו'. את צריכה לעבוד על עצמך להוציא את הקנאה והשנאה מהלב וכו', וזה לא קל בכלל, כי סוף כל סוף השפילו אותך מאד מאד וכו', אף שאני לא יודע מי החיב בדבר וכו', עם כל זאת להרביץ או להשפיל תלמידה בבית ספר, זו דרך בכלל לא חנוכית ולא מקבלת בשום מקום, ורובנו ז"ל הקפיד על זה מאד מאד יותר מהכל.

עם כל זאת תבקשי הרבה מהקדוש ברוך הוא שיוציא את השנאה מהלב שלך, ותמחלי להן, ובזכות זה גם הקדוש ברוך הוא ימחל לך. הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפני תשפילי ותצליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים

ב' י"ג.

מישהו התערב בקשר שלי ושל בת זוגי וגרם שנפרד

שאלה:

מיאת עידן: שלום למוהרא"ש.

שמע עידן, וקודם כל רציתי לאחל לכם רפואה שלמה מן השמים. חייתי באסור עם מישהי שש שנים, וגם אני וגם היא נולדנו למשפחות חלוניות, עד שברוך השם התחלתי

לחזור בתשובה והשפעתני גם עליה לחזור בתשובה. השם זכה אותי והייתי בראש השנה האחרון באומן, וכאשר חזרתי לארץ מאומן הבחורה שהייתי איתה בקשר כל כך הרבה זמן החליטה לסיים את הקשר בגלל שמישהו שהדריך אותי בתהליך התשובה שלי ספר לה שאני לא מתקדם מבחינה רוחנית, וזה ממש לא נכון, כי באותה תקופה הייתי בעליה רוחנית. מאז שהיא נפרדה ממני אני חושב וחולם עליה כל הזמן ומאד קשה לי להיות בלעדיה, זה מכניס אותי לכאון ולעצבות ומוריד לי את החשק לגרט נף גמרא ולקרא שנים מקרא אחד תרגום כמו שהייתי הייל ואין לי איך להחיות את עצמי במצב הזה. מה נתן לעשות בשביל להחזיר את השמחה לחיים שלי?

תשובה:

בְּצִוַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֶר שְׁמִינִי, כ"ג ניסן ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל עֵידֶן נָרוּ וְאִיר
לְנִכּוֹן קַבְּלֹתִי אֶת מַכְתְּבְּךָ.

צַר לִי מְאֹד מְאֹד לְשִׁמְעַמָּה שֶׁקָּרָה אִתְּךָ, וּלְדַעְתִּי זֶה שֶׁהִדְרִיף אוֹתְךָ בְּתִהְלִיךְ הַתְּשׁוּבָה בְּגֵד כּוֹי, וּלְדַעְתִּי הוּא צְבוּעַ גָּדוֹל וְכוּי, שֶׁהוּא יְכוֹל לְלַכֵּת וּלְשַׁבֵּר שְׂדוּף וְכוּי.

תְּנִסָּה בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבְּעוֹלָם לְהִיּוֹת אִתָּה בְּקֶשֶׁר, כִּי סוּף כָּל סוּף חִיִּיתִם בְּאֶסּוּר שֵׁשׁ שָׁנִים, וְאַתֶּם מְכַרְחִים עֲכָשׁוּ לְהִתְחַתֵּן מֵה שְׂיֹתֵר מֵהָה, וְחָבַל מְאֹד שֶׁתְּשַׁבְּרוּ אֶת הַחַיִּים וְאֶת הַעֲתִיד שְׁלָכֶם וְכוּי.

וּמִכַּאֲן צָרִיכִים לְלַמֵּד לְקַח לֹא לְהֶאֱמִין לְשׁוֹם בְּרִיָּה שֶׁבְּעוֹלָם וְכוּי, וּבִפְרָט בְּשַׁעֲה שֶׁהִמְדְּרִיף בְּעֲצָמוֹ הוּא בַּעַל תְּשׁוּבָה וְכוּי, אוֹי וְאָבוֹי לְבַעֲלֵי תְּשׁוּבָה כְּאֵלוֹ שְׁמוּלִיכִים שׁוֹלֵל אֶת הַמְּקַרְבִּים אֲלֵיהֶם וְכוּי, הֵם עֲדִין לֹא תִקְנּוּ אֶת עֲצָמָם, וְאִיךָ הֵם יְכוֹלִים לְתַקֵּן אֶת אַחֲרִים? וְכַעֲיִן שְׁאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּשֵׁי מוֹתֵב"ו, חֶלֶק א, סִימָן ס"א) שְׂיֵשׁ מְפָרְסָמִים וּמְנַהֲיִגִים שְׁאֵינָם יְכוֹלִים לְהַנְהִיג אֶת עֲצָמָם, וְאִיךָ יִנְהִיגוּ

את אחרים? ולכן צריכים מאד מאד לשמר מאנשים כאלו וכו'.
 חבל מאד שתאבד אותה, תעשה כל מיני מאמצים שבעולם
 לחזור אליה ותתחתן לשם שמים, וביוחד לבנות בית נאמן
 בישראל, ואתן מצעות שהציעה לך באסור, תציע לך בהתא,
 והקדוש ברוך הוא יעזר ושניכם תחזרו בתשובה שלמה, ונשמע
 ונתבשר בשורות משמחות תמיד.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים

ב' י"ד.

האם עלי לעשות בדיקות גינטיות בזמן ההריון?

שאלה:

מיאת מלכה: לכבוד הצדיק מוה"רא"ש.
 רציתי להתניעץ אתך כי אני בלחץ ולא יודעת מה
 לעשות. בחסדי השם אני בחדש השני להריון, הלכתי
 לבדיקות שגרתיות כדי להשקל ולמדוד לחץ דם,
 והאחיות שם שאלו אותי איך זה שלא עשיתי לפני
 ההריון בדיקות גינטיות שכל אשה עושה כדי לדעת
 שאין לה שום גנים שיכולים לפגוע בעבר ולגרם לו
 למחלות. האם לעשות את הבדיקות הגינטיות עכשיו?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר שמיני, כ"ג ניסן ה'תשע"ג.

שלום רב אל מלכה תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

אל תדאגי כלל, הן סתם מפחידות אותך, את לא צריכה
 לעשות שום בדיקות וכו', והן מכניסות אותך בלחץ על לא דבר,
 אני מבטיח לך שהכל יתהפך לטובה ותלדי בקלות.

רק תהיי רגילה לומר בכל יום שמות הצדיקים שמאד מסגל ללדה קלה, ורבנו ז"ל אמר (ספר המדות, אות צדיק, חלק ב', סימן כ) על ידי הזכרת שמות הצדיקים יכולין להביא שנוי במעשה בראשית פלומר לשנות הטבע. ולכן טוב שתאמרי בכל פעם את כל השמות של הצדיקים שאת יודעת בעל פה כגון אברהם, יצחק, יעקב, משה, אהרן, יוסף, דוד, שלמה, רבי שמעון בר יוחאי, רבי יצחק לוריא אשכנזי, רבי ישראל בעל שם טוב, רבי נחמן בן פיגא מברסלב, רבי נתן מברסלב וכו' ועוד כל מיני שמות של הצדיקים שאת רק זוכרת, תהיי רגילה לומר את זה מידי פעם, ואחר כך תאמרי את התפלה הזאת, ותראי שתלדי בקלות:

יהי רצון מלפניך אבי שבשמים שבזכות הזכרת שמות הצדיקים שהזכרתי לפניך בזכות צדקתם ותורתם ומסירות נפשם שהיתה להם בשבילך, שתעזור לי להוליד בקלות ולד בריא בחושיו ובאיבריו, ואזכה לעבר את ההריון בקלות, ותסיר ממני כל מיני עין הרע שלא יפגע בי משום אדם בזה העולם, ואזכה להוליד בנים ובנות חיים וקמים שיעשו את רצונך, ואזכה להיות בריאה כל ימי חיי, ולעשות נחת רוח לפניך, יהי לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך הני"ה צורי וגאלי, אמן בן יהי רצון.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפני תשפילי ותצליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים

ב' ט"ו.

רבנו אומר ש"עקר התשובה שישמע בזיונו ידם וישתק". האם דמימה ושתיקה הם שני דברים שונים?

שאלה:

מאת אליהו: שלום לצדיק הקדוש.

בתורה ו' אומר רבנו ז"ל "שעקר התשובה שישמע בזיונו ידם וישתק", ונראה ש"דמימה" ו"שתיקה" הם שני דברים שונים. וידוע שדבריו הקדושים מוקדקים כמו פסוקים, ולכאורה "שתיקה" היא תרגום של "דמימה" כמוכא בתרגום (ניקרא י, א) ואם כן משמעותן זהה, ומה מלמדנו רבנו ז"ל בכך שאומר גם "דמימה" וגם "שתיקה"?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר שמיני, כ"ג ניסן ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל אליהו גרו נאיר
לנכון קבלתי את מכתבך.

כפי שיוצא מהתפלה בלקוטי תפלות תפלה ו', מוכן ששתיקה היא בפה ודמימה היא בלב, כמו שכתוב (ניקרא י, א) "יידם אהרן", כי שלמות התשובה שאדם ידם וישתק, שישתק בפה ולא יענה למחרפו ולמבזו שום דבר, וידם בלב שלא יהיה אכפת לו אפלו בלבו על הבזיון שמבזים אותו, וזה פשוט.

ויש לומר רמז (תהלים קו, כ) 'שלח ד'ברו ו'ירפאם ו'ימלט מ'שחיתותם, ראשי תבות 'ד'ו'ם', הרגע שאדם שולח את דבוריו - הינו שאינו מדבר, 'ו'ירפאם' - כבר יש לו רפואה, כי רב הצרות באות לאדם מחמת רבוי הדבור, כמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהב"ז, חלק א', סימן כ"ט) שעל ידי הדבור שאינו צריך גלחץ לו המח, ולכן פשאנו מדבר. יש לו רפואה. ועל ידי זה 'וימלט משחיתותם' - תתבטל כל השחיתות שיש בזה העולם, כי הפל משחת, ולא כדאי אפלו להתחיל להתערב עם בני אדם, שפלים משחתים. וכבר אמר החכם מכל אדם (משלי כא, כג) "שמר פיו ולשונו שמר מצרות נפשו", כי כל הצרות של האדם באות רק כשמפקיר את הדבור, וכמו שכתוב (קהלת ו, ז) "כל עצמל האדם לפיהו", ופרש בזהר (שמיני מב.) בגין פיהו דלא נטיר ליה; (כל הצרות שאדם סובל זה רק בשביל הפה שלו

שו"ת   ב' ט"ז   בְּרִסְלָב   קסה

שלא שומר עליו), ונבנו ו"ל אמר (ספר המדות, אות מריבה, סימן ל"ה) מי שהוא עצור במלין לא יוכל אותו שום אדם.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפנה תשכיל ותצלית.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים

ב' ט"ז.

**האם שיך לבחור שלומד בישיבה תיכונית לקום
בחצות לילה כדי להתבודד?**

שאלה:

מאת מאיר: שלום כבוד הרב. אני לומד בישיבה תיכונית לא של ברסלב, ואני נחבר שלי מתחזקים יחד בדרך של רבנו. אנחנו רוצים לקיים את עצתו ולקום בחצות לילה להתבודד. האם זה שיך גם לנו, כלומר לבחורים שלומדים בישיבה תיכונית, או לא? אשמח לתשובתך, מחבב ומעריך מאיר, הקטן שבאנשים.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר שמיני, כ"ג ניסן ה'תשע"ג.

**שלום וברכה אל מאיר נרו ואיר
לנכון קבלתי את מכתבך.**

אשריך ואשרי חלקך שזכית להתקרב אל רבנו ו"ל, אבל אתה צריך להבין שבחור צעיר צריך לשמר מאד מאד

על הסדרים בישיבה, וכן צריך לשמר על הפחות שלו, ולכן תישן בזמן ותאכל בזמן ולא תסגף את עצמך כלל, ועכשיו זה הזמן שאתה יכול להתעלות בתכלית העליה, כי כף אמר רבנו ו"ל (ספר המדות, אות תשובה, סימן ע"ג) העבודות שאדם עובד את השם יתברך בבחירתו, כל יום ערכו יקר משנים רבות של עבודה לעת זקנתו, ואמרו חכמינו הקדושים (שבת קנב:) יניקוהא כלילא דנורדא, עקר יפי הפרח כשעדין בצעירותו.

ולכן תראה לנצל את הזמן הטוב שלך להתמיד הרבה בלמוד משניות בסדרן, אשר אין למעלה מזה, ואמרו חכמינו הקדושים (סנהדרין מב.) במי אתה מוצא מלחמתה של תורה? במי שיש בידו חבילות של משנה. ומובא (מדרש תלפיות) שאשר בן יעקב יושב על פתחו של גיהנום, ומי שהרבה ללמד משניות אינו מניחו להכנס שם, ולכן אשרי מי שיגרוס בכל יום כמה וכמה פרקים משניות, שהוא הצלחה נצחית, כי משנ"ה אותיות נשמ"ה.

וכן תתמיד בלמוד גמרא, אשר אין טוב מזה, ואמרו חכמינו הקדושים (בבא מציעא לג.) גמרא אין לה מדה גדולה מזו, ואמרו (פרייתו יג:) דבר השם - זו הלכה, ביד משה - זו גמרא, עין שם. ואם אתם רוצים בכל זאת לקום בחצות, כדאי לקיים את זה כליל ששי.

הקדוש ברוך הוא יעזר לך שתצליח בדרכך, ותהיה ירא אלקים באמת.

העולה על הכל שתראה להתבודד להקדוש ברוך הוא, אשר בפרוש גלה לנו רבנו ו"ל (שיחות ה"ו, סימן קנ"ד) שעקר מה שהגיע למדרגתו הוא רק על ידי ענין פראסטיק (פשיטות) שהיה מדבר הרבה ומשיח הרבה בינו לבין קונו, ואמר תהלים הרבה בפשיטות, ועל ידי זה דיקא הגיע למה שהגיע, ואמר אם הייתי יודע שהשם יתברך יעשה ממני מה שאני עתה, דהינו חדוש

כְּזֶה, הִיִּיתִי עוֹשֶׂה בְּיוֹם אֶחָד מֵה שְׁעֵשִׂיתִי בַשָּׁנָה כְּלָה (כְּלוֹמַר שֶׁהָיָה מוֹדְרֵנוּ כֵּן בְּעִבּוּדְתוֹ עַד שֶׁמָּה שֶׁהָיָה עוֹשֶׂה וְעוֹבֵד הַשָּׁם יִתְבַּרֵּךְ בַּשָּׁנָה כְּלָה הָיָה עוֹשֶׂה בְּיוֹם אֶחָד), וְהָיָה מִתְגַּעְגַּע מְאֹד אַחֵר מֵעֲלַת הָעִבּוּדָה שֶׁל פְּרֶאֶסְטִיק (פְּשִׁיטוֹת) בְּאַמֶּת, וְאָמַר אֵי אֵי פְּרֶאֶסְטִיק. גַּם אָמַר שֶׁדָּבָר עִם כַּמָּה צְדִיקִים גְּדוֹלִים וְאָמְרוּ גַם כֵּן שֶׁלֹּא הִגִּיעוּ לְמִדְרַגָּתָם כִּי אִם עַל יְדֵי עֲנִיָּן פְּרֶאֶסְטִיק, שְׁעָסְקוּ בְּעִבּוּדְתָם עֲבוֹדַת הַשָּׁם יִתְבַּרֵּךְ בְּפִשְׁיטוֹת גְּמוּר בְּהִתְבוּדָדוֹת וְשִׂיחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ וְכוּ', וְעַל יְדֵי זֶה דִּיקָא הִגִּיעוּ לְמָה שֶׁהִגִּיעוּ, וְאָמַר רַבְּנוּ ז"ל (שִׂיחוֹת הֵר"ן, סִימָן רכ"ח) בְּנִדְּוֵי נִמְצְאִים כְּשֵׁרִים אֲף עַל פִּי שְׂאִין לָהֶם הִתְבוּדָדוֹת, אָבֵל אֲנִי קוֹרָא אוֹתָם "פְּלִיִּיטִים" מְבַהֲלִים וּמְבַלְבְּלִים, וּפְתָאוּם כְּשִׁבּוֹא מְשִׁיחַ וַיִּקְרָא אוֹתָם יְהִיו מְעַרְפְּכִים וּמְבַלְבְּלִים, אָבֵל אֲנַחְנוּ נִהְיָה דוֹמִים כְּמוֹ הָאָדָם אַחֵר הַשָּׁנָה שֶׁדַּעְתּוֹ נוֹחָה וּמִיִּשְׁבֶּת הֵיטֵב, כֵּן תִּהְיֶה דַּעְתָּנוּ נוֹחָה וּמִיִּשְׁבֶּת עֲלֵינוּ בְּלֵי מְהוּמָה וּבְלִבּוֹל וְכוּ'.

הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי שְׂאֵנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְךָ שִׂיחָה לְךָ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה תִּשְׁכִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם

ב' י"ז.

רַבְּנוּ אָמַר שֶׁלֹּא טוֹב לָתֵת סִפִּין בְּמִתְנָה לְמִיִּשְׁהוּ אַחֵר.
מֵה הַסְּבָחָה?

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת עַמְרָם: שְׁלוֹם הָרַב.

מוֹבָא בְּשִׂיחָה י' בְּשִׂיחוֹת הֵר"ן, שֶׁרַבְּנוּ אָמַר שֶׁלֹּא טוֹב לָתֵת סִפִּין בְּמִתְנָה לְמִיִּשְׁהוּ אַחֵר. מֵה הַסְּבָחָה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר שמיני, כ"ג ניסן ה'תשע"ג.

**שלום וברכה אל עמכם נרו ואיר
לנכון קבלתי את מכתבך.**

מה שאמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן, סימן י') בשם הבעל
שם טוב זכותו תגן עלינו שספין אין נותנין במתנה, הינו
שאחד לא יתן לחברו ספין במתנה, הסבה לכך היא שזו
סכנה גדולה, ומקפידים על זה מאד מאד, ובכל דבר של
סכנה מקפידים על זה מאד מאד, ומוכא אשר ספין עם
הכולל גימטריא קמ"א מספר אדנ"י אלהים ששניהם הם
במלכות, הינו ספין עם האותיות ואותיות המלוי גימטריא
קנ"א, ואז הוא כמספר אדנ"י אלהים, ובה בחינת מעוט
הלבנה, וזה בכלל לא סימן טוב.

יעזר הקדוש ברוך הוא שתמיד נשמע בשורות משמחות.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים

ב' י"ח.

**מספר בגמרא שרבנו הקדוש שלח מזוזה לגוי. איך
זה יתכן, הרי זה אסור?**

שאלה:

מאת אליהו: שלום לצדיק הקדוש.

חז"ל מספרים על רבנו הקדוש ששלח מזוזה לארטובן
(רבנו ז"ל הביא את זה בתורה כ"ג), וברצוני לשאל: לפי
המפרשים שאומרים שארטובן ה'יה גוי, איך ה'יה מתר

לשלח לו מוזהר, הרי אפלו אם היזה מבקש אסור לתת לו, במבאר בשלחן ערוך (יורה דעה, סימן רצ"א, סעיף ב')? וכל שכן בזה שאפלו לא בקש מוזהר! אשמח לתשובה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר שמיני, כ"ג ניסן ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל אליהו נרו יאיר
לנכון קבלתי את מכתבך.

קדם כל, כתוב שם בדברי הרמ"א 'ונראה לי מכל מקום במקום דאיכא למיחש משום איבה, ושיירע משום זה לישאל שריא'. אגב, תעין ב"פני משה" על הירושלמי (פאה ד) ארטבן שם יהודי חשוב אחד.

על כל פנים הלמוד העמק שיוצא מפה, שמצנת מוזהר שוברת ומבטלת מאדם את חמדת העשירות, הינו תאוות ממון, ולכן בכל פעם פשאדם יוצא מביתו, או נכנס לביתו, שישק את המוזהר, ויזכר מה כתוב במוזהר, "שמע ישראל הוי"ה אלקינו הוי"ה אחד", ועל ידי זה בין שיוצא לרחוב לעסקיו, יזכר שהקדוש ברוך הוא עמו, וכן פשחזר לביתו, יזכר שהקדוש ברוך הוא עמו, וכשבר ישראל תמיד זוכר ממנו יתברך, על ידי זה נתבטלת ממנו חמדת תאוות ממון, כי יודע ביציאתו ובכניסתו שהוא צריך את הקדוש ברוך הוא.

כי תאוות ממון זו עבודה זרה ממש, פי כשאחד חושב שהכל תלוי רק בידו, זה בעצמו עבודה זרה, אבל כשנזכר כשיוצא מפתח ביתו לעסק בעסקי העולם הזה בו יתברך, וכן כשנכנס חזרה לביתו ונזכר בו יתברך, ממילא נחקקת בו אמתת מציאיותו יתברך, ויתפרדו כל פועלי אגן ממנו, כי יודע שהכל ממנו יתברך, ואין בלעדו יתברך כלל.

ומובא בזהר (נאמחנן רסה:) כד בר נש אתקין מזוזה לפתחא דביתא, והאי שמא קדישא רשים באתווי, האי בר נש אתעטר בעטרוי דמאריה, ולא קרבין לפתחא דביתיה זינין בישין, ולא משתפחי תמן; וכשאדם מתקן מזוזה לפתח ביתו, השם הקדוש של הקדוש ברוך הוא רשום באותיות המזוזה, והאדם הזה שקבע את המזוזה מתעטר בכתר המלך, ולא מתקרבים ולא נמצאים אצל פתח ביתו שום משחית ומחבל.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפנה תשכיל ותצלח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים

ב' י"ט.

ברצוני להעיר על טעות בפרט מסים בספר "פעלת הצדיק"

שאלה:

מיאת ליאת: שלום עליכם.

ברצוני להגיד יישר כח על הספר "פעלת הצדיק", אך רציתי רק לעדכן אתכם לגבי טעות בפרט מסים בספר. בתחלת הספר הרב כתב שלרבי צבי בנו של הבעל שם טוב היו שני בנים, אך האמת היא שהיו לו שלשה, ומשום מדה נשמט מהספר שמו של רבי דב בער מאולינוב שהיה בעל מופת גדול. אני מהצאצאים שלו ולכן שמתי לב לכך. אשמח לשמע את תגובתו של הרב להערתי, כי אם זה יתקן זה יוסיף שלמות לספר. תודה וכל טוב.

תשובה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁשִׁי עָרַב שַׁבַּת קֹדֶשׁ לְסֹדֶר שְׁמִינִי, כ"ה נִסָּן ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם רַב אֵל לִיאֵת תְּחִינָה

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

מַה שֶׁהֵעֵרַתָּ לְגַבִּי מַה שֶׁכָּתוּב בְּסִפְרֵי פְּעֻלַּת הַצַּדִּיק סִימָן ג',
שֶׁכָּתוּב שֶׁם שְׁלֵבָן שֶׁל הַבַּעַל שֵׁם טוֹב הַקְּדוֹשׁ זְכוּתוֹ תִּגָּן עָלֵינוּ,
רַבִּי צְבִי ז"ל, הָיוּ לוֹ שְׁנֵי בָּנִים, רַבִּי אֶהְרֹן מִטִּיטְיוֹב ז"ל, וְרַבִּי
יִשְׂרָאֵל מִפֶּאוּלִיטְשׁ ז"ל, אֶת צוּדְקָת, וְהָיָה לוֹ עוֹד בֶּן רַבִּי דָּב
בְּעַר מֵאוּלִינּוֹב ז"ל, שְׁזוֹ עֵרָה סְמוּכָה לְעִיר קְרָמְנִיץ, וְהָיָה בַּעַל
מוֹפֵת גָּדוֹל, וְהִרְבֵּה נִפְלְאוֹת מְסֻפְרִים מְמֻנָּה.

הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יַעֲזֹר שְׁזָכוּתוֹ הַגָּדוֹל תַּעֲמֹד לָךְ וּלְכָל בְּנֵי
מִשְׁפַּחְתְּךָ, וְנִשְׁמַע וְנִתְבַּשֵּׁר תְּמִיד בְּשׁוֹרוֹת מְשֻׁמְחוֹת.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ שַׁבַּת שְׁלוֹם

ב' כ'.

**בְּנֵינוּ בֶּן הַשְּׁבַע עֶשְׂרֵה מְדַרְדָּר רִוְחָנִית, וְלָכֵן אָנוּ
שׁוֹקְלִים לְחַתֵּן אוֹתוֹ כָּבֵד עֲכָשׁוּ**

שאלה:

מֵאֵת עַמִּינַדָּב: לְצַדִּיק הַיֶּקֶר שְׁלוֹם רַב.

תְּחִלָּה עַל הָאֵתֶר הַנִּפְלָא, אֲנִי מְאֹד מִתְחַזֵּק מִמֶּנּוּ. אֲנִי מִתְפַּלֵּל
שׁוֹהֵם יִשְׁלַח לְצַדִּיק הַרְבֵּה בְּרִיאוֹת וְנִזְכָּה לְרִאוֹתוֹ כָּאֵן
אֲתֵנוּ בְּאֶרֶץ בְּמִהְרָה! אֲנַחְנוּ מִשְׁפָּחָה חֲרִדִית וַיֵּשׁ לָנוּ בְּרוּךְ
הַשֵּׁם שְׁבַעַה יְלָדִים שִׁיחֵיו בְּרִיָּאִים. לְצַעֲרֵנוּ שְׁלֹשֶׁת יְלָדֵינוּ
הַגָּדוֹלִים יָצְאוּ לְתַרְבוֹת רַעָה בְּעַקְבוֹת הַשְּׁפָעָה שְׁלִילִית

של חברים. ברצוני לשאל לגבי בנינו הרביעי, הוא בן שבע עשרה וחצי, וגם הוא מתחיל להדריה. אנחנו מספיק כאובים בגלל הבנים הגדולים, ועלתה בראשי עצה, שאולי זה יהיה טוב למרות שהוא עדין מאוד צעיר שנמצא לו שדוך טוב ונחתן אותו כבר עכשו. כך לפחות יהיה לו במה להיות עסוק, והוא לא ישוטט עם חברים ברחובות ויפסיק לגלש בפיסבוק. רציתי לשאל מה דעתו של הצידיק על כך. האם הוא עדין צעיר מדי בשביל להתחתן, או שאולי אין ברכה תהי מה שצריך לעשות?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב שבת קדש לסדר שמיני, כ"ה ניסן ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל עמונדב נרו יאיר
לנכון קבלתי את מכתבך.

מה אמר לך, רבנו ז"ל גלה לנו אשר אין בידינו אלא חרב התפלה, ולכן דע לך שתפלות אבות על בנים מאוד מועילה לטובת הילדים, ועל כן אתה ואשתך אל תתיאשו בשום פנים מהילדים שלצערנו הרב יצאו לתרבות רעה, פי מה שתפלה פועלת שום דבר בעולם לא פועל.

אני הכרתי את אחד מאנשי שלומנו היקרים שהיה איש מורם מעם דבוק בקביעות בהשם יתברך, ופתאום יצא לו בן אחד מילדיו לתרבות רעה, והדריה מאוד מאוד עד שהוריד את זקנו ואת הפאות וכו', וחלל שבת וכו', והוא לא התיאש מבנו אלא הלך אצל רבי שמעון בן יוחאי במירון והרבה שם בתפלות ותחנונים, ולא עזב את מקומו ולא התיאש בשום פנים נאפן, לבסוף היה שחזר אל אביו והתחיל לבכות שרוצה לחזור בתשובה וכו', ואביו חזקו ואמצו מאוד, וכך היה שחזר בתשובה שלמה, וגדל זקן ופאות, והתחתן והקים דור ישרים ומברך. (אני

שו"ת ב' כ' בְּרֵסֶלְב קעג

הפּרְתִי אֶת אֲבִיו טוֹב טוֹב, וְהוּא מְפָרְסֵם בֵּין אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְהִפְרַתִּי אֶת הַבֶּן קִדְּם שְׂיָצֵא לְמִתְרֵבוֹת רַעָה וְאֶחָד שְׂיָצֵא לְמִתְרֵבוֹת רַעָה וְאֶחָד כִּף לְשִׁחֲזוֹר בְּתֵשׁוּבָה).

וְלָכֵן אֶסוּר לְהִתְיָאֵשׁ מִתְּפִלָּה, אֲמַת זֶה כּוֹאֵב מְאֹד מְאֹד, עִם כָּל זֹאת לְכָל אֶחָד יֵשׁ לוֹ אֶת הַנְּסִיווֹנוֹת שְׁלוֹ, וְלָכֵן תִּתְחַזְּקוּ אִתָּהּ וְאִשְׁתְּדֹ, וְלֹא תִשָּׁבְרוּ בְּשׁוּם פְּנִים וְאִפֶּן, כִּי גָדוֹל אֲדוֹנֵינוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ, כִּי אֵין לָנוּ אֵלָּא תְּפִלָּה, לְבַקֵּשׁ בְּרַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים יוֹם יוֹם מִמֵּנוּ יִתְבַּרְךָ שְׁהִלְדִּים יִחַזְרוּ בְּתֵשׁוּבָה שְׁלָמָה, וְתִרְאוּ נָסִים נִגְלִים שְׂיַעֲשֶׂה עִמָּכֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (נִיבְרָא בְּהָ, פְּרָשָׁה ל', סִימָן ג') בְּדוֹרוֹת הַלְלוּ שְׂאִין לָהֶם לֹא מִלְךָ וְלֹא נְבִיא לֹא כֹהֵן וְלֹא אוֹרִים וְתוֹמִים וְאֵין לָהֶם אֵלָּא תְּפִלָּה זֶה בְּלִבְדֹ אָמַר דָּוִד לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם אֵל תִּבְזֶה אֶת תְּפִלָּתְךָ (תְּהִלִּים קכ, יט) "תִּפְתָּב זֹאת לְדוֹר אַחֲרוֹן" מִכָּאן שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְקַבֵּל הַשְּׂכִים, "וְעַם נִבְרָא יִהְלֵל יְה" שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בּוֹרֵא אוֹתָן בְּרִיָּה חֲדָשָׁה.

אוֹדוֹת הַבֶּן הַרְבִּיעִי שְׂאֵתֶם רוֹצִים לְחַתֵּן וְכוּ', צְרִיכִים קִדְּם לְבָנוֹת אוֹתוֹ שְׂיִהְיֶה מוֹכֵן לְחַתָּנָה, וְלִהְכָּנִים בּוֹ בְּשִׁחוּן עֲצָמָי, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יַעֲזֹר שְׂתַצְלִיחוּ עִמּוֹ.

פַּעַם אַחַת כָּא אֲבֵא אֶחָד אֵל מוֹהֲרַנְ"ת ו"ל וְהִתְלוּנָן מְאֹד עַל בְּנוֹ שֶׁהוּא פָּרָא אָדָם וְעוֹשֶׂה הַזְּקוֹת וְכוּ' שׁוֹבֵר וּמְזִיק וְכוּ', קוֹשֵׁר זְנוּבוֹת שֶׁל פְּרוֹת אַחַת לְשִׁנְיָה וְכוּ', וְכָל הַשְּׂכָנִים מִתְּלוּנָנִים עָלָיו וְתוֹבְעִים מִמֵּנוּ שְׂיִשְׁלַם אֶת הַזְּקוֹת, וְאֵין לוֹ כֹּהֵן לְכָל זֶה, מַה יַּעֲשֶׂה עִמּוֹ? עֲנֵה וְאָמַר לוֹ מוֹהֲרַנְ"ת ו"ל, תִּרְאֶה לְחַתֵּן אוֹתוֹ מַה שְׂיִוִּתֵר מֵהָ, וְתִרְאֶה אִיךָ שֶׁהַבֶּן יִשְׁתַּנֶּה לְגַמְרִי, וְכֵן עֲשֶׂה, וְהַקִּים מִשְׁפָּחָה לְתַפְאֲרָתָה.

הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל יִשְׁמַע בְּתְּפִלָּתִי שְׂאֵנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְּפַלֵּל בְּעַדְךָ שְׂיִהְיֶה לְךָ הַצְּלָחָה מְרַבָּה וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה תִשְׁכִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמְּאַחַל לְךָ שֶׁבַת שְׁלוֹם

ב' כ"א.

האם ההבטחה למי שינדפס את "אשר בנחל" חלה גם על מי שינדפס את "שו"ת ברסלב"?

שאלה:

מאת אליהו: שלום לצדיק הקדוש.
האם כל ההבטחות שהבטחתם עבור מי שינדפס את הספר "אשר בנחל" שיכות גם לגבי מי שיעזר בהדפסת הספר "שאלות ותשובות בחסידות ברסלב"?

תשובה:

בעזרת השם ותבריך, יום ששי ערב שבת קדש לסדר שמיני, כ"ה ניסן ה'תשע"ג.

**שלום וברכה אל אליהו נרו ואיר
לנכון קבלתי את מכתבך.**

אתה צריך לדעת שאין הפרש בין שו"ת "אשר בנחל" לבין "שאלות ותשובות בחסידות ברסלב", כי הם אותם מכתבים, אותן תשובות, אלא ההפרש הוא שבשו"ת "אשר בנחל" לא כתובות השאלות, וב"שאלות ותשובות בחסידות ברסלב" פן כתובות השאלות, וזה יותר מסקרן ומעניין את האדם, אבל הם אותו דבר, ולכן כל מי שצריך איזו ישועה יהיה מה שיהיה וכו', זויג, או בנים, או בריאות וכו', ונדפס ספר אחד או ישתתף בהדפסת הספר, יראה ישועה בלי שום ספק.

אשרי מי שעוזר להדפיס את הספרים האלו, ואשרי ואשרי מי שעוזר להפיצם, כי אין מספיק שכר לשלם עבור זה, כי הספרים האלו מחיים את כל הנפשות ההוגים בהם.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי

שו"ת ב' כ"ב ברסלב קעה

שאני מבקש ומתפלל בערך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפנה תשכיל ותצלח.

המאחל לך שבת שלום

ב' כ"ב.

האם לאדם שאומר בכל יום את ה"תקון הכללי" יש צורך בסגלות נוספות?

שאלה:

מאת דן: לכבוד הרב הצדיק שלום רב.
ראשית, תודה רבה לרב על כל החזוקים הנפלאים שאנו שואבים מספריו הרבים, במיוחד מספרי "אשר בנחל" שיש בהם עצות, הדרכות והנהגות לכל פרט ופרט בכל תחומי החיים. לאחרונה התרבו כל מיני סגלות, יש האומרים בכל יום "פרק שירדה", יש האומרים "בראשית תמן", יש האומרים קטעים מספר הבטחון וכו'. האם אדם שאומר בכל יום את ה"תקון הכללי" צריך עוד סגלות, או שמספיק להגיד בכל יום את ה"תקון הכללי" שהוא כולל כבר את הכל?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב שבת קדש לסדר שמיני, כ"ה ניסן ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל דן גרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה צריך לדעת שרבנו ז"ל נתן לנו מתנה את ה"תקון הכללי", שהוא תקון לפגם הברית, ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר,

תלך א' סימן כ"ט) ש'הוא זורק תקונים לכל מקומות הצרים, פי יש מקומות צרים ונדקים שאי אפשר לבוא לשם שום תקון, פי אם על ידי תקון הפללי, ולכן אמירת "תקון הפללי" הוא סגלה להכל, ולכן כל מי שזוכה לומר כל יום את ה"תקון הפללי" כבר לא צריך לבלבל את עצמו משום תקונים וסגלות פלל.

מה טוב ומה נעים לקים רק את הסגלות המובאות בספרי רבנו ז"ל, שזה בדיק ומנסה שהן עזרות להכל, ובפרט ב"ספר המדות" מובאות שם סגלות על כל פרט ופרט שאדם צריך בחייו הפרטיים, ולכן אין לבלבל את עצמו משום סגלות אחרות, וזה ברור. ומה שחדשו בדורות האחרונים כל מיני סגלות, אין לזה שום מקור כלל.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפנה תשכיל ותצליח.

המאחל לך שבת שלום

ב' כ"ג.

מה מקור המנהג שבשבת שלאחר פסח מוסיפים לחלה חתיכת בצק בצורת מפתח?

שאלה:

מיאת נתנאל: שלום.

שמעתי שיש מנהג בזה שבשבת הראשונה לאחר חג הפסח בשאופים חלות לכבוד שבת מוסיפים לחלה חתיכת בצק בצורת מפתח. מה המקור והטעם של המנהג הזה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב שבת קדש לסדר שמיני, כ"ה ניסן ה'תשע"ג.

**שלום וברכה אל נתנאל גרו ואיר
לנכון קבלתי את מכתבך.**

השבת אחר חג הפסח נקרא אצל החסידים "שבת מפתח", ויש מנהג ללפות על החלה בצק בידמות מפתח. והטעם הוא כי על חג הפסח נאמר (שמות יב, לט) "ויאפו את הפצק אשר הוציאו ממצרים עגת מצות כי לא חמץ כי גרשו ממצרים ולא יכלו להתמהמה וגם צדה לא עשו להם", ועכשו מתחילים לאכל חמץ, כי בשבת מצוה וחיוב לבצע על לחם משנה, וכל ההשפעות של ששת ימי החל באות משבת, כמובא בזהר (יתרו פח). כל ברכאן דלעילא ותתא ביומא שביעאה תליין, ותאנא אמאי לא אשתכח מנא ביומא שביעאה, משום דההוא יומא מתברכאן מיניה כל שיפתא יומין עלאין, וכל חד וחד זיהב מזוניה לתתא כל חד ביומי, מההיא ברכה דמתברכאן ביומא שביעאה; [כל הברכות שלמעלה בעולמות העליונים, ולמטה כאן בעולם הזה, תלויות רק ביום השבת. ולמדנו למה לא ירד מן השבת? מפני שמשבת מתברכים כל הששה ימים של ששת ימי השבוע, וכל יום מקבל את ההשפעה שלו משבת].

ולכן מזה נשתרבו המנהג כשאופים את החלות לכבוד שבת, אופים על זה כדגמת מפתח, שהוא רמז אל מפתח פרנסה, שנפתח בשבת הזו דיקא על כל השנה, עד ימי פסח הבא, ולכן השבת הזו מאד מאד מסגלת לבקש הרבה על פרנסה, שדבר זה כל אחד צריך וכו', כי אין לה צער פצער עניות, עד כדי כך שאמרו חכמינו הקדושים (שמות כה, פ"א, סימן י"ד) אין לה מדה קשה מן העניות שכל מי שהוא מדקדק בעניות כאלו דבוקין בו כל יסורים שבעולם, וכאלו באו עליו כל הקללות שבמשנה

קעת שו"ת ב' כ"ד ברסלב

תורה, ואמרו רבותינו אלו נתקבצו כל יסורין לצד אחד והעניות לצד אחד, העניות מכרעת.

ולכן נוהגים בשבת זו דיקא לאפות על החלה גם צורת מפתח שהוא מפתח הפרנסה שהקדוש ברוך הוא יפתח לנו את שערי הפרנסה, ושתהיה לנו פרנסה ברוח על כל השנה.

המאחל לך שבת שלום

ב' כ"ד.

האם יתכן שמישהו בדורנו יזכה לנבואה ולרוח הקדוש?

שאלה:

מאת ליפא: שלום וברכה אל הצדיק מוהרא"ש שליט"א.

האם יתכן שמישהו בדורנו יזכה לנבואה ולרוח הקדוש? ואם כן, מה צריכים לעשות כדי לזכות לכך?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב שבת קדש לסדר שמיני, כ"ה ניסן ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל ליפא גרו יאיר
לנכון קבלתי את מכתבך.

מה אמר לך, אדם צריך להיות מכיר את מקומו, ולא ללך בגדולות ונפלאות ממנו וכו', וכבר כתב מוהרנ"ת ז"ל (לקוטי הלכות, חדש, הלכה ד', אות ח) כל מי שמרגיש בעצמו, שאינו קדוש כראוי וכו', צריך להכניע ולבטל עצמו נגד השם יתברך ולא ירצה לילך בגדולות ובנפלאות ממנו וכו', להמשיך על עצמו בחינת רוח הקדוש, רוח נבואה, וכו',

מאחר ש'יודע ש'רחוק מזה, ואם ירצה להמשיך על עצמו בחינת מראות וחיזיונות וכו', יוכל לקלקל יותר ויותר וכו', פאָשר נכשלו בזה רבים מאד, ונכנסו בדמיונות גדולים, עד שנעקרו לגמרי וכו', רק צריך שילך בתמימות ולבקש מהשם יתברך, שיהיה בעזרו לצאת מפחיתותו ויזכה לקדש את עצמו פראוי, ואז אם יזכה ויהיה ראוי לזה לקבל רוח הקדש, דרך הקדשה, בשלמות, השם הטוב יעשה עמו כרצונו.

וכן אמר אליהו הנביא (תנא דבי אליהו רבה פרק ט') מעיד אני עלי את השמים ואת הארץ בין ישראל, בין עכו"ם, בין איש, בין אשה, בין עבד, ובין שפחה, הכל לפי המעשה שהוא עושה כן רוח הקדש שורה עליו, עין שם.

העקר אל תבלבל את עצמך משום דבר, וזכר גם זכר מה שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן י"ב) כשאדם הולך אחר שכלו וחקמתו, יוכל לפל בטעותים ומכשולות רבים, ולבוא לידי רעות גדולות, חס ושלום. ויש שקלקלו הרבה, כגון הרשעים הגדולים מאד המפרסמים, שהטעו את העולם, והכל היה על ידי חקמתם ושכלם. ועקר היהדות הוא רק לילך בתמימות ובפשיטות, בלי שום חכמות, ולהסתפל בכל דבר שעושה, שיהיה שם השם יתברך, ולבלי להשגיח כלל על כבוד עצמו, רק אם יש בזה כבוד השם יתברך יעשה, ואם לאו לאו, ואזי בודאי לא יכשל לעולם.

ותאמין לי אם תלך בדרך זו לעבד את הקדוש ברוך הוא בתמימות ופשיטות, אם יהיה ברצונו יתברך יתן לך הכל, רק אל תחפש מדרגות וכו' תחפש רק איך יכלים לעשות את רצונו יתברך בתמימות ופשיטות גמורה.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפלתו שאני מבקש ומתפלל בערך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפנה תשכיל ותצליח.

המאחל לך שבת שלום

ב' כ"ה.

**האם נשארו מרבי נחמן צאצאים שחיים בדורנו?
והאם יודעים מי הם?**

שאלה:

מאת צבי: שלום לרב הצדיק רבי אליעזר שלמה שיק שליט"א.

לאחרונה אני לומד על השושלת של רבנו נחמן מברסלב, וקניתי הרבה ספרים לצורך כך. רציתי לשאל את הרב: האם נשארו צאצאים של רבנו נחמן עד דורנו זה, והאם יודעים מי הם? אשמח לתשובתו המוחימה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב שבת קדש לסדר שמיני, כ"ה ניסן ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל צבי נרו ואיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

כן, יש הרבה נכדים מרבנו ז"ל עד היום הזה, ומשפחה אחת מכבדת מאד אני מכיר אישית והם משפחת בארסקי. רבנו ז"ל היתה לו בת בשם שרה, ובעלה היתה רבי יצחק איזיק ז"ל, והיה להם בת בשם פיגא, ובעלה היתה רבי ישראל מענדיל ז"ל, ובנם היתה רבי שמשון בארסקי ז"ל שהיה מתגורר באומן, והיה מפרסם בין אנשי שלומנו לעובד השם גדול, ולמד ברבים בהקלוז באומן לפני אנשי שלומנו בכל יום ספרי רבנו ז"ל, ובנו היתה רבי נתן בארסקי ז"ל שהיה גר בסוף ימיו בירושלים, והפרתי אותו, והשאיר אחריו בנים ובנות ומהם יש הרבה נכדים של רבנו ז"ל.

שו"ת ב' כ"ו ברסלב קפא

וכן יש נכדים מבתו של רבנו ז"ל אדל, וכן מבתו חיה, אף אותם אני לא מכיר, אזי איני מביא את שושלתם.

וידוע מה שרבינו ז"ל (חיי מוה"ר"ן, סימן רע"ד) הזהיר מאד לכבד ולהחזיק בחשיבות גדולה את בניו כי הם אילנות יקרים מאד, ויהיו גדלים מהם פרות טובים ונפלאים מאד. גם אמר שיוצאי חלציו לקח מעולם האצילות, עין שם.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בערך שיהיה לה הצלחה מרבה ובכל אשר תפנה תשכיל ותצלית.

המאחל לך שבת שלום

ב' כ"ו.

למה הפונה בדבור ש"הצדיק הוא השדכן"?

שאלה:

מאת רבקה: לכבוד הצדיק, שלום רב. ראיתי שכתוב כמה פעמים בספרים שלכם ש"הצדיק הוא השדכן" ורציתי לשאל מה הפונה, כי הרי ברב הפעמים הבחור והבחורה נפגשים בלי קשר לשום צדיק, אז מה הפונה בדבור זה?

תשובה:

בצורת השם ותכנה, יום ראשון לסדר תזריע מצרע, כ"ז ניסן ה'תשע"ג.

שלום רב אל רבקה תחיה
לנכון קבלתי את מכתבה.

את צריכה לדעת שרבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן פ"ט) שהצדיק הוא השדכן המשדך את כל השדוכים, וצריכים לבוא לשמע תורה מפיו, ואז היקא על ידי זה יכולים למצא את בת זוגו, והנה אל תקחי את זה כל כך בקלות בעניני שדוכים וכו', כי מכרחים את הצדיק האמת שיפתח לנו את העינים, ולא גלף אחר הרגשות וכו', או תאוות הלב וכו', כי זה לא כל כך פשוט כמו שאת חושבת, כי כבר אמר רבנו ז"ל (ת"י מוהר"ן, סימן תקצ"ה) שכל איש יש לו פמה וכמה זווגים, רק שיש בזה פמה בחינות שונות וענינים נפלאים. כי מפל הדבורים שמדברים בעניני השדוכים, אף על פי שאינם נגמרים, זה בעצמו בחינת זווג ושדוך. ולפעמים יושבים בני אדם בבתיהם ואומרים שראוי שזה ישא את זאת, ועל ידי זה נגמר בחינת הזווג של זה האיש עם אותה האשה, ולפעמים באים שדכנים ומדברים השדוך אבל אינו נגמר, וגם זה בחינת זווג ושדוך, ובנדאי היא בחינת זווג יותר מהראשון, ולפעמים נוסעים לעשות השדוך ובעת הגמר נפרדים מאיזה סבה, ולפעמים נגמר השדוך ואחר כך מפסיקים הקשר של תנאים, ולפעמים באין לידי נשואין ואחר כך בסמוך נעשה גט ביניהם, ולפעמים אינו נעשה הגט עד אחר איזה זמן, וכיוצא בזה פמה בחינות שיש בעניני השדוכים והזווגים שאינם נגמרים אחר כך, אבל כלם הם בחינת זווגים ש"ל, כי כל אחד יש לו פמה זווגים, רק שאצל זה נגמר איזה זווג ש"ל על ידי איזה דבור בעלמא שמדברים מזה השדוך, ולפעמים על ידי איזה דבור יותר, או על ידי איזה התקשרות או נסיעה או עבדא בשביל השדוך לפי שעה וכו', וזה הדבר הוא ענין נפלא ונורא שלא נשמע כזאת, שהדבור בעלמא שמדברים מהשדוך זה בעצמו הוא בחינת שדוך. וכן מובא (ספר המדות, אות חתיון, סימן ז') השדוך שדוכרים, אף על פי שאינו נגמר השדוך בעצמו גם זה מן השמים, והשדוך לחוד עושה רשם בו וכה.

ולכן צריכים רחמים רבים לזכות למצא את הפת זוג או הפן

זוג האמתי השיך לשרש הנשמה, ולא ללכת אחר השכל העצמי, ואמרו חכמינו הקדושים (בראשית רבה, פרשה ס"ח, סימן ד') רבי יהודה בר סימון פתח (תהלים סח, ז) "אלהים מושיב יחידים ביתה" מטרונה שאלה את רבי יוסי בר חלפתא, אמרה לו לכמה ימים ברא הקדוש ברוך הוא את עולמו? אמר לה לששת ימים, כדכתיב (שמות כ, י) "כי ששת ימים עשה הוי"ה את השמים ואת הארץ", אמרה לו מה הוא עושה מאותה שעה ועד עכשו? אמר לה, הקדוש ברוך הוא יושב ומזוג זווגים בתו של פלוני לפלוני, אשתו של פלוני לפלוני, ממונו של פלוני לפלוני, אמרה לו ודא הוא אומנתיה? אף אני יכולה לעשות כן, כמה עבדים כמה שפחות יש לי לשעה קלה אני יכולה לזנוג. אמר לה אם קלה היא בעיניך קשה היא לפני הקדוש ברוך הוא בקריעת ים סוף. הלך לו רבי יוסי בר חלפתא, מה עשתה? נטלה אלף עבדים ואלף שפחות והעמידה אותן שורות שורות, אמרה פלן יסב לפלונית, ופלונית תיסב לפלוני, וזווגה אותן בלילה אחת, למחר אתון לגבה דין מוחיה פציעא, דין עינו שמיטא, דין רגליה תבירא, אמרה להון מה לכון דא? אמרה לית אנא בעי לדין, ודין אמר לית אנא בעי לדא, מיד שלחה והביאה את רבי יוסי בר חלפתא אמרה לו לית אלוה פאלהכון, אמת היא תורתכון, נאה ומשבחת, יפה אמרת, אמר לא כך אמרתי לך אם קלה היא בעיניך קשה היא לפני הקדוש ברוך הוא בקריעת ים סוף וכו', עין שם, רואים מזה שאדם חושב שהוא שדכן, ויכול לשדך פלוני עם פלונית, או פלונית עם פלוני, ולבסוף יוצאים מזה הרבה קלקולים.

ולכן מכרחים את עזרת הצדיק, ועל זה צריכים הרבה תפלות ובקשות למצא את הצדיק האמתי שהוא השדכן האמתי, כי יש שני מיני שדכנים, שדכן אמתי, או שדכן רמאי, וזה אשר שדכן ראשי תבות כ"י ש"ב ד' לתות נ' ח' שת, שנה השדכן האמתי הצדיק האמת שיכול לפרץ אפלו דלת של נחשת ופלדה למצא שדוך טוב, ולהפך יש שדכן רמאי שכל מגמתו זה איך

להוציא מבני אדם פספ, וזה שדכ"ן ראשי תבות ש'קר ד'ובר
כ'סוף נ'וטל.

לדעתי עכשו תביני למה צריכים את הצדיק שהוא השדכן
האמתי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים

ב' כ"ז.

האם "סדר דרך הלמוד" של רבי נחמן מברסלב סותר למוד בעיון?

שאלה:

מאת יהושע: לכבוד הגאון הנכבד מוה"רא"ש
שליט"א.

אני בחור בישיבה ליטאית, וקראתי בכמה מקומות
בספר "אשר בנחל" שכתבתם בענין סדר דרך הלמוד
של רבי נחמן מברסלב, שמי שילמד בדרך הזו יזכה
להיות בקי בכל חלקי התורה ממש. אשמח אם תוכלו
להסביר לי מהו בדיוק סדר הלמוד הזה, והאם הדרך
הזו סותרת למוד בעיון. אודה לכם אם תענו לי.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר תזריע מצרע, כ"ז ניסן ה'תשע"ג

שלום וברכה אל יהושע גרו ואיר
לנכון קבלתי את מכתבך.

קדם אתה צריך להבין שרפנו ו"ל לא מתנגד בכלל לענין
למוד בעיון, אדרבה, למוד בעיון אין למעלה מזה, פמוכא בדכריו

ו"ל (לקוטי מוה"ר, חלק א', סימן ק"א) מי שלומד בעיון שְׁמַעֲיָן ומבין חכמת התורה, זה נקרא אנפין נהירין, שְׁהַמַּח שְׁלוֹ וְהַפְּנִים שְׁלוֹ מְאִירִים באור התורה, עֵינַי שֵׁם. אָבֵל אֶתָּה צְרִיף לְדַעַת שְׂרָב רַבָּם שֶׁל הַבַּחֲוָרִים נִכְשָׁלִים בְּפָגַם הַבְּרִית הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה, וְעַל יְדֵי זֶה הַמַּח שְׁלֵהֶם מְקַלְקֵל מְאֹד, וְקָשָׁה לָהֶם לְהִתְרַכֵּז וּלְהִבִּין אֶת סִגְיַת הַגְּמְרָא, וְאֵת עֲמֻק הַלְמוּד שְׁלוֹמְדִים בִּישִׁיבוֹת וכו', וְעַל יְדֵי זֶה מִתְרַשְׁלִים מִהַלְמוּד לְגַמְרֵי, עַד שֶׁעַל פִּי רַב מְזַנְיָחִים אֶת הַלְמוּד וכו', וְלֹא לוֹמְדִים כָּלֵל וכו', וּמִמֵּילָא בָּאִים לְכָל מִינֵי חֻטָּאִים וְעוֹנוֹת חַמּוּרִים מְאֹד מְאֹד, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (פְּתוּבוֹת נט.) הַבִּטְלָה מְבִיאָה לִידֵי זְמָה וְלִידֵי שְׁעָמוּם (שַׁגְּעוֹן), כִּי אִם לֹא עוֹשִׂים שׁוּם דְּבָר, מִשְׁתַּגְּעִים מִשְׁעָמוּם, וְעַל זֶה בָּא רַבְנּוֹ ו"ל וְנִתֵּן לָנוּ סֵדֶר דְּרֵךְ הַלְמוּד קַל וְנִפְלֵא מְאֹד, שְׂאֵם בַּחוּר מְרַגֵּיל אֶת עַצְמוֹ לְלַמֵּד בְּדֶרֶךְ זוֹ, לֹא יִקַּח הַרְבֵּה זְמַן שִׁיְהִיָּה מִתְמִיד כָּל כֶּךָ גְּדוֹל, עַד שִׁיעֵבֵר בְּכָל חֻלְקֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וּבְמִשְׁךְ הַזְּמַן יִפְתַּח לוֹ הַמַּח מִחֲשָׁבָה וַיִּבִּין אֶת עֲמֻק סִגְיַת הַלְמוּד, וּמֵה גַם שִׁירְצָה לְהִיּוֹת בְּכָל מְקוֹמוֹת הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וַיְהִיָּה בְּקֵי נִפְלֵא בְּכָל מְקוֹם. וְלִכֵּן לֹא בַּחֲנָם שֶׁאָמַר רַבְנּוֹ ו"ל (שִׁיחוֹת הַבַּי"ט, סִימָן ע"ו) בְּעֵנֵי הַלְמוּד תּוֹרָה שֶׁצְּרִיכִים לְלַמֵּד הַרְבֵּה מְאֹד בְּכָל יוֹם, טוֹב לְלַמֵּד בְּמַהֲירוֹת וּלְבָלֵי לְדַקְדָּק הַרְבֵּה בְּלַמּוּדוֹ, רַק לְלַמֵּד בְּפִשְׁטוּת בְּזִרְיוֹת, וּלְבָלֵי לְבַלְבֵּל דַּעְתּוֹ הַרְבֵּה בְּשַׁעַת לַמּוּדוֹ מַעֲנִין לְעֵנִין, רַק יִרְאֶה לְהִבִּין הַדְּבָר בְּפִשְׁטוּת בְּמַקוֹמוֹ. וְאִם לְפַעְמִים אֵינוֹ יְכוֹל לְהִבִּין דְּבָר אֶחָד, אֵל יַעֲמֵד הַרְבֵּה שֵׁם וַיִּנִּיחַ אוֹתוֹ הָעֵנִין וַיִּלְמַד יוֹתֵר לְהֵלֵן, וְעַל פִּי הָרַב יַדַּע אַחַר כֶּךָ מִמֵּילָא מַה שֶּׁלֹּא הָיָה מִבֵּין בְּתַחֲלָה כִּשְׁיִלְמַד כְּסֵדֶר בְּזִרְיוֹת לְהֵלֵן יוֹתֵר.

וְאָמַר: שְׂאִין צְרִיכִין בְּלַמּוּד רַק הָאֲמִירָה לְבַד, לוֹמַר הַדְּבָרִים כְּסֵדֶר, וּמִמֵּילָא יִבִּין, וְלֹא יְבַלְבֵּל דַּעְתּוֹ בְּתַחֲלַת לַמּוּדוֹ שִׁירְצָה לְהִבִּין תְּכַף וּמְחַמַּת זֶה יִקָּשָׁה לוֹ הַרְבֵּה תְּכַף וְלֹא יִבִּין כָּלֵל, רַק יִכְנִיס מִחוּ בְּהַלְמוּד וַיֹּאמֶר כְּסֵדֶר בְּזִרְיוֹת וּמִמֵּילָא יִבִּין. וְאִם לֹא יִבִּין תְּכַף יִבִּין אַחַר כֶּךָ. וְאִם יִשְׁאַרוּ אֵיזָה דְּבָרִים שֶׁאֵף עַל פִּי כֵּן

לא יוכל לעמוד על פונתו, מה בכך? פי מעלת רבוי הלמוד עולה על הכל, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (עבודה זרה יט) "לעולם ליגרים איניש ואף על גב דלא ידע מאי קאמר' שגאמר (תהלים קיט, כ) "גרסה נפשי לתאבה", פי על ידי רבוי הלמוד שילמד במהירות ויזכה ללמד הרבה, על ידי זה יזכה לעבר כמה פעמים אלו הספרים שלומד, לגמרם ולחזור להתחיל ולגמרם פעם אחר פעם, ועל ידי זה ממילא יבין בפעם השני והשלישי כל מה שלא היה מבין בתחלה, כל מה שאפשר להבין ולעמוד על דבריהם.

ודבר רבנו ז"ל הרבה מאוד בענין זה, ואי אפשר לבאר דברים אלו בכתב היטב. אבל באמת הוא דרוך עצה טובה מאוד בענין הלמוד, פי על ידי זה יכולים לזכות ללמד הרבה מאוד לגמור כמה וכמה ספרים, וגם יזכה להבין הדברים יותר, מאשר היה לומד בדקדוק גדול פי זה מבלבל מאוד מן הלמוד, וכמה בני אדם פסקו מלמודם לגמרי על ידי רבוי הדקדוקים שלהם ומאומה לא נשאר בידם. אבל כשירגיל עצמו ללמד במהירות בלי דקדוקים הרבה, התורה תתקיים בידו, ויזכה ללמד הרבה מאוד, גמרא ופוסקים כלם, ותנ"ך ומדרשים וספרי הזהר וקבלה ושאר ספרים כלם. וכבר אמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן, סימן כ"ח) שטוב לאדם שיעבר בחייו בכל הספרים של התורה הקדושה.

לדעתי תחזור על זה כמה וכמה פעמים, ותראה את נכונות הדבר, שמי שמרגיל את עצמו ללמד בדרך זו, הוא תמיד יחזור משניות, גמרא ושלחן ערוך וכו' וכו', ויזכה לסיים פעם אחר פעם, עד שייחקקו בתוך לבו. הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפנה תשפיל ותצלית.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים

ב' כ"ח.

**כָּבֵר שָׁנִים אָנִי סוֹבֶלֶת מַחְסָר שְׁקֵט, סִיּוּטֵי לַיְלָה
וּמִצְבֵי רוּחַ מִשְׁתַּנִּים**

שְׁאֵלָה:

מֵאֵת נוֹעָה: שְׁלוֹם לְמוֹהֲרַא"ש הַקְּדוֹשׁ.
אָנִי מֵאֲחֶלֶת לְכַבּוֹד הַרַב רַק בְּרִיאוֹת וְחַיִּים טוֹבִים,
וְשׂוֹכֵל לְהַמְשִׁיךְ לְחֹזֶק אֶת עִם יִשְׂרָאֵל בְּכָל הָעוֹלָם.
כָּבֵר שָׁנִים אָנִי סוֹבֶלֶת מַחְסָר שְׁקֵט, סִיּוּטֵי לַיְלָה וּמִצְבֵי
רוּחַ מִשְׁתַּנִּים. הַחַיִּים שְׁלִי לֹא חַיִּים, וְגַם הַסְּבִיבָה שְׁלִי
סוֹבֶלֶת מְאֹד מִהַמְּצָב שְׁלִי. הֵייתִי בְּהַרְבֵּה טְפוּלִים, אָבֵל
הֵם לֹא עָזְרוּ לִי בְּצוּרָה מִשְׁמַעוּתִית, אֲלֵא רַק בְּאִפְּן
חֻלְקֵי זְמַנִּי. הָאֵם אוֹכֵל לְקַבֵּל מִכַּבּוֹד הַרַב עֲצָה וּבְרַכָּה?

תְּשׁוּבָה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר תְּזַרִיעַ מִצְרָע, כ"ז נִסָּן ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם רַב אֵל נוֹעָה תַּחֲוִיה

לְנִכּוֹן קִבְּלִיתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

אֶת צְרִיכָה לְדַעַת שְׁכָל הַבְּעִיּוֹת שֵׁישׁ לְכָל אֶחָד וְאֶחָד, זֶה
רַק מִחֲמַת חֲסָרוֹן הַשְּׂמִחָה, כִּי אִם אָדָם הֵיךָ תָּמִיד מְכַנֵּס שְׂמִחָה
בְּתוֹךְ לְבוֹ, לֹא הֵיךָ חֲסָר לוֹ שׁוֹם דְּבָר, אָבֵל לְהַגִּיעַ לְשְׂמִחָה זֶה
הַדְּבָר הַכִּי קָשָׁה, כִּי טָבַע שֶׁל אָדָם שֶׁנִּמְשָׁף אַחַר הַעֲצָבוֹת
וְהַמְרִירוֹת וְהַדְּפֹאוֹן וְכוּ' וְכוּ', מִחֲמַת פְּגָעֵי וּמְקָרֵי הַזְּמַן.

וְלָכֵן צְרִיכִים לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי מֵאֲמָצִים שֶׁבְּעוֹלָם רַק לְהִיּוֹת
בְּשְׂמִחָה, כִּי הִרְגַע שְׂאָדָם בְּשְׂמִחָה אֲזִי יֵשׁ לוֹ כָּבֵר סְבָלְנוֹת, וְשׁוֹם
דְּבָר בְּעוֹלָם לֹא יָכוֹל לְשַׁבֵּר אוֹתוֹ, וְלָכֵן חֲזָקִי וְאֲמָצִי מְאֹד לְהִיּוֹת

בשמחה, ותכריחי את עצמך רק להיות בשמחה, פי השמחה זה רפואה בין בגשמי בין ברוחני, וכשאשה שמחה ועליזה, מתרחבת דעתה ויכולה להחזיר בעצמה אמונה פשוטה בו יתברך, והרגע שחזקה באמונה שאין בלעדו יתברך כלל והכל לכל אלקות גמור הוא, על ידי זה נפתח פיה לדבר אל הקדוש ברוך הוא כאשר ידבר איש אל רעהו, אשר זה התענוג הכי גדול, וטועמת טעם עולם הבא בעולם הזה, וכמו שכתוב (ויקרא כו, יב) "והתהלכתי בתוכם והייתי לכם לאלקים ואתם תהיו לי לעם", ופרש רש"י "אטיל עמכם בגן עדן כאחד מכם ולא תהיו מודעזעים ממני" וכו'. איזה תענוג שאשה מרגישה שמלא כל הארץ כבודו והוא נמצא ואין בלעדו נמצא, והיא יכולה לדבר עמו יתברך פנים אל פנים, ואל מדרגה זו רבנו ז"ל רוצה להביא אותנו, ולזה זוכים על ידי תקף השמחה.

ולכן תמסרי את נפשך להיות בשמחה, ועל ידי זה כבר לא יהיה לך שום סיוטים ופחדים בלילה וביום, ואל תחשבי שזה קל מאוד להגיע אל שמחה, צריכים הרבה לעבד על שמחה, ואז טוב לך כל הימים.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים

ב' כ"ט.

מה אני צריך לעשות כדי לצאת מהעצבות ולהיות
"רק בשמחה"?

שאלה:

מאת נתן מאיר: שלום לצדיק.

אני יודע שרבנו אמר שמצוה גדולה להיות בשמחה, ואחד הדברים הכי חשובים בחסידות ברסלב ובכלל

בניהדות היא השמחה. ובאמת, אני מאד רוצה להיות שמח ותמיד לחיך, אבל ברב הזמן אני נמשך לעצבות ולמצב רוח קודר. אני מנסה לשמח את עצמי בכל מיני דברים, אבל אני לא מצליח. מה אני צריך לעשות כדי לצאת מהעצבות ולהיות "רק בשמחה"?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר תזריע מצדע, כ"ז ניסן ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל נתן מאיר גרו יאיר
לנכון קבלתי את מכתבך.

צריך שתדע שרבנו ז"ל אמר (לקוטי מוה"ר, חלק א', סימן קפ"ט) צריך להזהר מאד מעצבות ועצלות, פי עקר נשיכת הנחש הוא עצבות ועצלות בבחינת (ישעיה סה, כה) "ונחש עפר לחמו", עפר היא בחינת עצבות ועצלות שהם באים מיסוד העפר.

ולכן צריך אדם למסור את נפשו על מדת השמחה, שזו המדרגה הכי עליונה, פי אצלו יתברך שרוייה רק השמחה, כמו שכתוב (דברי הימים א' טז, כז) "עז וחדנה במקמו", ולכן אם אדם רוצה לדעת אם הוא נמצא בקדושה או להפוך בטמאה, יסתכל אל מה הוא נמשך יותר, אם הוא נמשך אחר עצבות ומרירות ודפאון, סימן שעדין הוא מנח בשאול תחתית ומתחתיו, אבל אם אדם נמשך כבר אחר השמחה בידוע שנכנס כבר לקדושה.

ולכן אני מאד מבקש אותך בשביל טובתך הנצחית והגשמית, שתעשה כל מה שפיכלתך להיות בשמחה, אשר אין למעלה מזה, ומוהרנ"ת ז"ל הבטיח לאחד מתלמידיו אם תהיה תמיד שמח, לא תראה פני גיהנום, ויכולים להבין את זה בפשיטות, פי רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוה"ר, חלק ב', סימן קי"ט) אין עולם הזה, יש או גיהנום או גן עדן, ולכן פשאדם מסתובב בזה העולם

ממרמר ומדכא וכו', אזי הוא טועם את טעם גיהנום בזה העולם רחמנא לישזבן, כי אין עוד קללה יותר מזו שאדם מסתובב ממרמר ומדכא ועצוב ומיאש וכו' וכו', וזה בעצמו הגיהנום שאדם מסתובב בעצבות ובדכאון, ולא מוצא את מקומו וכו'.

ולכן תעשה כל מה שביקלתך רק להיות בשמחה, ואל תדחה את השמחה ליום מחרת, כי כך אמרו חכמינו הקדושים (תנחומא שמיני) לפי שאין השמחה ממתנת לאדם לא כל מי ששמח היום שמח למחר ולא כל מי שמצר היום מצר למחר לפי שאין השמחה ממתנת לאדם; ולכן תהיה היום בשמחה, ותגאל את עצמך מהגיהנום שאתה נמצא בו וכו'.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפנה תשכיל ותצלית.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים

ב' ל'.

אני לא מצליחה בשום דבר ומרגישה שאני בשלון
אחד גדול

שאלה:

מיאת שושנה: שלום לכבודו.

אני לא יודעת איך להסביר מה הבעיה שלי בדיוק, אבל אני לא מצליחה בשום דבר, לא בחנוך הילדים ולא בשלום בית. אין לי סבלנות לשום דבר ויש לי חסר תקשרת עם בעלי, בקצור אני מרגישה בשלון אחד גדול, ואפילו שבעלי אומר לי שהוא אוהב אותי ואני

מורצאת חן בעיניו אני לא מאמינה לו. אני רוצה להצליח ולהיות מאשרת, אבל לא יודעת איך, אודה מאד לרב אם ידריך אותי ביצד לעלות על דרך המלך.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר טהרה, כ"ח ניסן ה'תשע"ג.

**שלום רב אל שושנה תחיה
לנכון קבלתי את מכתבך.**

רבנו ז"ל למד אותנו למוד עמוק עמוק מי ימצאנו, (לקוטי מוהב"ן, חלק א', סימן רפ"ב) שאדם צריך תמיד לחפש ולבקש ולמצא את הטוב בעצמו, כי אין זו עצה היקא לחטט את הרע שיש בו וכו', אדרבה עקר גדלת בר ישראל שמוצא בעצמו את הטוב, ודן את עצמו לכף זכות, ובזה שאדם דן את עצמו לכף זכות, ומחפש ומבקש ומוצא בעצמו את הטוב, על ידי זה הוא יהיה רגיל תמיד לחפש ולמצא את הטוב גם בזולת, ורואים כל אלו שמדברים על הזולת או מותחים בקרת על הזולת וכו', זה הכל בא מתמת ששונאים את עצמם וכו', ובאמת כמו שאסור לשנא את הזולת שזה לאו בתורה "לא תשנא את אחיך בלבבך", כמו כן יותר מכן אסור לשנא את עצמו. אדם צריך תמיד לחפש ולמצא בעצמו את הטוב, כי כל אחד ואחד יש לו טוב, ויש לו מעלות נפלאות וכו', בודאי כל אחד נולד עם תכונות הנפש שמושכות אל הרע וכו', ובפרט פשגרים במקומות בין אנשים עם מדות משחתות וכו', שפקלות לומדים מהם את המדות המגנות והמשחתות וכו', עם כל זאת בשביל זה נתן לנו הקדוש ברוך הוא את הבחירה שנוקה לבחר בטוב.

וזה מה שהקדוש ברוך הוא מזהיר אותנו (דברים יא, כו-כח) "ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה וקללה: את הברכה אשר תשמעו אל מצות הוי"ה אלקיכם אשר אנכי מצוה אתכם היום:

והקללה אם לא תשמעו אל מצות ה' אלקיכם וסרתם מן הדרך אשר אנכי מצוה אתכם היום ללכת אחרי אלהים אחרים אשר לא ידעתם", זו הבחירה שיש בידינו, לבחור בטוב או חס ושלום לבחור ברע.

ולכן מה לך תמיד לחפש ולחטט ולמצא רק את הרע שיש בך וכו', תתחילי להסתפל על הטוב שיש בך, על היפי שיש בך, ואז תהיי הכי מאשרת, ורבונו ז"ל הזהירנו מאד מאד ללכת בדרך זו רק להסתפל על הטוב שיש בו, ולבנות את עצמו, ולא להפיל את עצמו, פי אין זו חכמה לשנא את עצמו וכו', ולהתיאש מהחיים וכו', החכמה היא לבנות את עצמו, ולא להבנות את עצמו, ולראות את העתיד שיש לו עוד בזה העולם.

ודעי לך שהבחירה בינה, כמו שאמר רבנו ז"ל (לקושי מוהר"ן, חלק ב', סימן ק"י) לאיש אחד ששאל אותו כיצד הוא הבחירה? השיב לו בפשיטות שהבחירה היא ביד האדם בפשיטות, אם רוצה עושה, ואם אינו רוצה אינו עושה. וכתב מוהר"ן ז"ל רשמתי זאת, פי הוא נצרך מאד, פי כמה בני אדם נבוכים בזה מאד, מחמת שהם מרגלים במעשיהם ובדרכיהם מנעוריהם מאד, על כן נדמה להם שאין להם בחירה חס ושלום, ואינם יכולים לשנות מעשיהם. אבל באמת אינו כן, פי בנדאי יש לכל אדם בחירה תמיד על כל דבר, וכמו שהוא רוצה עושה. והבן הדברים מאד.

הקדוש ברוך הוא יעזר לך לשנות את הדרך שלך וכו', ותתחילי להסתפל רק על היפי והטוב שיש בך, ועל ידי זה החיים שלך ישתנו לגמרי לטובה, ויהיה שלום ואהבה בינך לבין בעלך, פי גם הוא מחזיק שאת הכי טובה והכי יפה וכו', אף פנאך פשהיית צעירה השפילו אותך כל כך, עד שזה נכנס אצלך בטבע פאלו זה לא נכון וכו', תאמיני לבעלך שהוא תמיד מבטיח

שו"ת   ב' ל"א   ברסלב   קצג

לך שְׁהוּא אוֹהֵב אוֹתְךָ, וְאֵת הַכִּי יָפָה בְּשִׁבְלֹו, וְאֵת אִשָּׁה מְצַלַּחַת וְכוּ', וְעַל יְדֵי זֶה בְּאֵמַת הַכֹּל יִשְׁתַּנֵּה לְךָ.

הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי שְׁאֵנִי מִבְּקֶשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֵדֶךָ שִׁיְהִיָּה לְךָ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנִי תִשְׁפִּילִי וְתִצְלִיחִי.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם

ב' ל"א.

**מָה אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְתַקֵּן כְּדֵי שְׁתִּהְיֶה לָנוּ פְּרֻנְסָה
טוֹבָה וְשְׁלוֹם בֵּית אֲמִתִּי?**

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת אוֹרְלִית: שְׁלוֹם רַב לְצַדִּיק הַזֶּקֶר.
קִשָּׁה לָנוּ מְאֹד בְּפְרֻנְסָה, וְזֶה גוֹרֵם לָנוּ מְרִיבוֹת בְּבֵית.
מָה אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְתַקֵּן כְּדֵי שְׁתִּהְיֶה לָנוּ פְּרֻנְסָה טוֹבָה
וְשְׁלוֹם בֵּית אֲמִתִּי? נִשְׁמַח לְתִשׁוּבָה.

תְּשׁוּבָה:

בְּעֻזַּת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֹדֵר טְהָרָה, כ"ח נִיסָן ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם רַב אֶל אוֹרְלִית תַּחֲיָה

לְנִכּוֹן קַבְּלִיתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

כָּל הַבְּעָיָה שְׁלָךְ וְשָׁל בְּעֵלְךָ הִיא בְּגִלְל שְׁאִין לָכֶם שְׂמִיחַת חַיִּים, כִּי בְּזֶה הַעוֹלָם מִכְרָחִים לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה, וְאִם שְׂוָה מְאֹד מְאֹד קִשָּׁה, כִּי מִחֲמַת פְּגִעֵי וּמְקַרֵי הַזְּמַן הָאָדָם נִמְשָׁךְ אַחֵר הַעֲצָבוֹת וְהַעֲצָלוֹת וְהַמְרִירוֹת וְהַדְּפֹאוֹן וְכוּ' וְכוּ', עִם כָּל זֹאת מִכְרָחִים לַעֲשׂוֹת כָּל מִיָּנִי פְּעֻלוֹת שְׁבַע עוֹלָם רַק לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה,

ואם תהיו שניכם בשמחה, אזי תהיו הכי מאשרים בתייכם, כי כל המריבות והוכחות שיש ביניכם, זה רק מחמת חסרון השמחה, ובשביל זה אין לכם גם פרנסה.

ולכן תראו להתחזק מאד להיות בשמחה שניכם ביחד, ותכריחו את עצמכם רק להיות בשמחה, כי השמחה זו רפואה בין בגשמי בין ברוחני, וכשאדם שמח מתרחבת דעתו ויכול להחדיר בעצמו אמונה פשוטה בו יתברך, והרגע שחזק באמונה שאין בלעדו יתברך כלל והכל לכל אלקות גמור הוא, על ידי זה נפתח פיו לדבר אל הקדוש ברוך הוא באשר ידבר איש אל רעהו, אשר זה התענוג הכי גדול, וטועם טעם עולם הבא בעולם הזה, וכמו שפתוב (ויקרא כו, יב) "והתהלכתי בתוכם והייתי לכם לאלקים ואתם תהיו לי לעם", ופרש רש"י "אטיל עמכם בגן עדן כאחד מכם ולא תהיו מודעזעים ממני" וכו'. איזה תענוג שאדם מרגיש שמלא כל הארץ כבודו והוא נמצא ואין בלעדו נמצא, והוא יכול לדבר עמו יתברך פנים אל פנים, ואל מדרגה זו רבנו ז"ל רוצה להביא אותנו, ולזה זוכים על ידי תקף השמחה.

ולכן תקסרו את נפשכם להיות בשמחה, והרגע שתבנה אצלכם האמונה בו יתברך, באותו זמן יבנה גם הבטחון העצמי שלכם, וזה ירחיב לכם בגשמיות וברוחניות, ותראו איך שהמזל שלכם יתהפך לטובה, כי השמחה בבית מביאה פרנסה, מביאה שלום בית, מביאה רגיעה בבית, הלואי שתציתו אותי ותראו שבקלות יתהפך לכם המזל לטובה.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפלתו שאני מבקש ומתפלל בעדכם שיהיה לכם הצלחה מרבה ובכל אשר תפנו תשכילו ותצליחו.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים

ב' ל"ב.

**הַפְּרֵתִי בְּחֹר עִם מִדּוֹת טוֹבוֹת אֲבָל הוּא קִנְאִי
וְאוֹבְסִיבִי. הָאֵם פְּדָאִי לִי לְהִתְחַתֵּן אִתּוֹ?**

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת פְּנִינָה: לְכַבּוֹד כְּבוֹד קִדְשֵׁי אֲדָמוֹר מוֹהֲרָא"ש.
הַפְּרֵתִי בְּחֹר שְׁמִתְחַזֵּק בְּתוֹבָה וּמֵאֲמִין בְּרַבְּנֵי יֵשׁ לֹ
מִדּוֹת טוֹבוֹת אֲבָל הוּא קִנְאִי וְאוֹבְסִיבִי, וּמִתְעַצְבֵּן
עַל כָּל דְּבַר קָטָן. הוּא מְאֹד אוֹהֵב אוֹתִי וְרוֹצֵה שְׁנִתְחַתֵּן,
וְגַם אֲנִי לֹא רוֹצֵה לְמִשְׁךְ אֵת זֶה יוֹתֵר מִדִּי, וְאֲנִי רוֹצֵה
לְדַעַת: הָאֵם זֶה הַשְּׂדוּךְ שְׁלִי וְכִדְאִי לִי לְהִתְחַתֵּן אִתּוֹ?
הוּא מֵאֲמִין שֶׁהַכֹּל בְּהַשְׁגָּחָה פְּרֻטִית וּמִחֶכֶה לְתוֹשֹׁבַת
מוֹהֲרָא"ש. בְּתוֹדָה וּבְבִרְכָה.

תְּשׁוּבָה:

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֶר טְהָרָה, כ"ח נִיסָן ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם רַב אֶל פְּנִינָה תַּחֲוָה

לְנִכּוֹן קַבְּלֹתִי אֵת מִכְתָּבְךָ.

אֵת צְרִיכָה לְדַעַת שְׂאוֹבְסִיָּה זֶה הַפְּרָעָה נְפִשִׁית וְכוּ', הַמְתַּבְּטֵאת
בְּדַמוּיִים אוֹ דַחְפִּים הַחֹזְרִים וְנִשְׁנִים אוֹ נִמְשָׁכִים בְּעַקְבֵיּוֹת וְגוֹרְמִים
לְתַרְדֵּה. הַתְּרַדָּה גּוֹרֶרֶת אִתְרִיָּה הַתְּנַהֲגִיּוֹת אוֹ פְּעֻלוֹת הַחֹזְרוֹת עַל עֲצָמָן
וְכוּ', וּמִזֶּה בָּאָה קִנְאוֹת יִתְרָה עַל הָאִשָּׁה וְכוּ', וְכֵן שְׁמִתְעַצְבְּנִים עַל כָּל
דְּבַר קָטָן וְכוּ', וְכֵן תְּמִיד חוֹשֵׁב מֵהָ אַחֵר אוֹ הַזוֹלֵת חוֹשֵׁבִים עָלָיו וְכוּ',
וְזֶה מִתְּבַטֵּא בְּכָל מִיָּנִי תַּחֲוִמִּים וְכוּ' וְכוּ', כִּי זֶה מִחֲלָה מִכַּחַד הַדְּמִיוֹן
שְׁמַעְנָה אֵת הָאָדָם וְכוּ', וְתְּמִיד חוֹשֵׁב שְׂרוֹדְפִים אוֹתוֹ וְכוּ'. יֵשׁ גַּם אֶהְבָּה
אוֹבְסִיבִית וְכוּ', וּמִי שְׁנִכְנַס בְּזֶה מְאֹד מְאֹד קָשָׁה לוֹ לְצֵאת מִזֶּה, כִּי הוּא
חַי בְּעוֹלָם אַחֵר לְגַמְרֵי וְכוּ', וְכֵן זֶה גּוֹרֵם לְסָבֵל נְפִשִׁי שִׁיכוֹל לְהַמְשִׁיךְ

שנים רבות. התלונות השכיחות הן עיפות, הפרעות שנה, פגיעה ביכולת לעבוד, קשיי לבצע מטלות למודיעות, קשיי רפזו וכו' וכו'.

בנדאי על פי דעת רבנו ז"ל יכולים לשנות את הכל ולהתרפאות לגמרי מכל מיני מחלות ונחלאים רעים וטבעים מגנים שנדבקו באדם, כל מיני שגינות ודמיונות וכו' וכו', אף הבציה אמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן, סימן ס"ז) מי שאינו שומע ומצית לדברי חכמים אמתיים הוא יכול להשתגע. כי עקר השגוען של כל המשגעים הוא רק מחמת שהוא אינו מצית ושומע לדברי הפעלי שכל, כי המשגע אם היה שומע ומצית לדברי אחרים שהם הפעלי שכל בנדאי לא היה משגע כלל, כי אף על פי שלפי רוח שטות ושגוען שלו נדמה לו בברור גמור שהוא צריך לילך קרוע ולהתגלגל באשפה וכיוצא בזה מדרכי השטות ושגוען, אף על פי כן מאחר שהגדול ממנו אומר לו שאינו צריך לעשות כן אם היה מבטל דעתו נגד דעת הגדול ממנו בחכמה בנדאי היה מתבטל כל השגוען שלו. נמצא שעקר השגוען הוא רק מחמת שהוא אינו רוצה לשמע ולצית לדברי חכמים.

וכל זה שרף לכל אלו שצריכים לקחת פדורים, הם לא רוצים לשמע את החכם, וזה לא פשוט, כי היום יכולים לרפאות פחות או יותר את הבציה הזו וכו', כי יש פדורים שמאזנים את האדם, שמצד אחד לא יהיה יותר מדי היפראקטיבי וכו', ומצד שני שלא יפגס יותר מדי בעצמו ויהיה עצוב וממרמר וכו', אבל אלו שצריכים לקחת את הפדורים, דיקא הם לא רוצים לקחת את זה וזורקים את זה בפניו או באסלה וכו', וצריכים לשמר עליהם שיקחו את הפדורים, וזו רפואה גדולה מאד.

הכלל הוא שמכל מיני מחלות דמיוניות וכו', וכל מיני שמות שרק קוראים את זה בפסיכולוגיה וכו' וכו', יכולים להתרפאות אם רק רוצים, כי אין לה דבר העומד בפני הרצון, אבל הבציה היא שאלו האנשים שנפלו באובססיה וכו', מאד מאד קשה להם

לקבל את המציאות, כי הם חיים בדמיונות וכו' וכו'.

אשרי האדם שמצית את הצדיק וילך בדרךיו, ועל ידי זה יתרא לגמרי מכל המחלות והחלאים רעים שרק יש בעולם, מחלת הנפש וכו' וכו'. הקדוש ברוך הוא ישלח לך את דרך האמת וידריך אותך על הדרך הנכונה בחייהך.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים

ב' ל"ג.

אנו רוצים לקנות רכב. האם פדאי לנו לקחת הלואה לשם כך?

שאלה:

מאת אילה: שלום לכבוד קדשת מוהרא"ש שליט"א. תודה רבה על תשובותיכם שהם כמו אור לנשימה ומרגוע לנפש.

אנו מעונינים לקנות רכב, וצריכים לקחת הלואה לשם כך. אנחנו מקוים שבעזרת השם יתברך נוכל לעמוד בה, אבל בכל זאת אי אפשר לדעת מזה ילד יום ולכן זה די מלחיץ. האם עלינו לקחת את ההלואה ולסמך על השם יתברך שנוכל לשלם אותה, או שעדיף לא להסתכן בדברים כאלו?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר טהרה, כ"ח ניסן ה'תשע"ג.

שלום רב אל אילה תחיה
לנכון קבלתי את מכתבך.

מה אמר לך אדם צריך להיות חזק מאד באמונה פשוטה בו יתברך, לידע ולהודיע ולהנדע שהכל ממנו יתברך, ועל ידי זה הוא בונה את הבטחון העצמי שלו, ואם יש לאדם אמונה חזקה בו יתברך על ידי זה יש לו גם אמונה בעצמו, כי זה תלוי אחד בהשגה, כמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן ס"א) כמו שאדם צריך להאמין בהקדוש ברוך הוא כמו כן צריך להאמין בעצמו ולדעת מכחות הנפש שלו.

ולכן כפי תקף האמונה בו יתברך כן יש לו אמונה בעצמו, שהוא יוכל ללוות ולשלוט, עם כל זאת מצינו שרבנו ז"ל אמר (שיחות הר"ן, סימן קכ"ב) שאם לא היה ממתין בבטחון לישועת השם כבר היה איש נוסע ומטלטל כמו כל הנוסעים ומטלטלים עצמם בשביל הפרנסה כנהוג עכשו. והפננה כי אמר זאת לענין הנהגת הבית בפרנסה ומלבושים ושאר צרכי הבית שעל פי רב חסר לאדם הרבה, כגון לזה חסר מלבוש פשוט, ויש שחסר להם מלבושים חשובים או דירה וכו'. שצריכין להמתין לישועת השם ולבלי לדחוק את השעיה (ערויבין יג:) למלאות החסרון תכף ומיד, רק צריכין להמתין עד ירחם השם, ואמר רבנו ז"ל על עצמו שאם לא היה ממתין, כגון כשהיה חסר לו איזה דבר, אם היה דוחק את השעיה שיהיה דוקא תכף, היה צריך ללוות לעצמו ולהיות בעל חוב עד שהיה מכרח להיות נוסע ומטלטל. כמו שאנו יודעים ענין הנוסעים שהם מכרחים תמיד לפע על המדינה מחמת שהם תמיד בעלי חובות, וענין זה צריכים לידע מאד. וצריכין ללמד עצמו להרגיל את עצמו בזה מאד. כי לכל אדם חסר הרבה אפלו בעלי בתים ועשירים גדולים, מכל שכן מקבלים אפלו החשובים והגדולים. וצריך לזה להסתפק במעוט ולהנהיג ביהו כפי השעיה והזמן, ואם נדמה לו שצריך מלבוש או לאשתו ובניו, אף על פי שמכרח לו אל ידחוק השעיה ללוות ולהקיף ולהיות בעל חוב, אף ימתין עד שיבוא עתו, וטוב לסבל דחוק אפלו במזונות וכל שכן

במלבושים ודירות וכו' ולא להיות בעל חוב. ומוטב שיהיה בעל חוב לעצמו או לבני ביתו במלבושים מלהיות בעל חוב להחננוני או לאחרים, כי בכל עניני פרנסה צריכין להמתין עד שיבוא עתו, כמו שכתוב (תהלים קמה, טו) "עיני כל אליך ישברו ואתה נותן להם את אכלם בעתו".

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפני תשפילי ותצליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים

ב' ל"ד.

רַבְּנוּ אָמַר לֹא לְשִׁתּוֹת יֵין שָׂרָף, אֵךְ מוּבָא שְׁבַעְצָמוּ בֵּן שְׁתָּה. בִּיצַד זֶה מִסְתַּדָּר?

שְׂאֵלָה:

מֵאת יוֹנָה: לְכַבּוֹד כְּבוֹד קִדְשֵׁי אֲדָמוֹר מוֹהֲרָא"ש שְׁלִיט"א.

קדם כל אני רוצה להודות על כל הטובות שקבלתי אצלכם ברוחניות ובגשמיות ועל כל הספרים הנפלאים שמשביבים את נפשי. שמעתי מכם כמה פעמים שרבונו צנה לא לשתות יין שרף כלל, רק יין לקדוש ויהבדלה, וכן אני נוהג זה כמה שנים. אך ראיתי שכתוב בספר "חיי מוהר"ן" (סימן רל"ז) שרבונו נתן שבח והודיה להשם יתברך על כל סדר אכילתו, ובתוכו גם על יין שרף. רואים מזה שרבונו שתה יין שרף בתוך אכילתו. אשמח לבאור הענין.

תשובה:

בצורת השם יתברך, יום שני לסדר טהרה, כ"ח ניסן ה'תשע"ג.

**שלום וברכה אל יונה נרו ואיר
לנכון קבלתי את מכתבך.**

ידוע שרבנו ז"ל הקפיד מאד מאד לא לשתות שום משקה המשפר, אלא יין לקדוש ולהבדלה, ובפרוש גלה לנו (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן כ"ו) צריך להרחיק משכרות, ולדקדק שלא לשתות יותר מיכילתו, כדי שלא יבוא לידי שכרות, כי מעט השתיה לפי הצורך הוא טובה להרחיב דעתו וכו', אבל השוטה יותר מדאי ומשתכר, אזי אדרכבא, מתגברין תקף הגבורות, ונעשה פעם ורגז, ולפעמים מתגברין גבורות דסטרא אחרא, ויוכל לבוא לידי רעות וכו' חס ושלום, ודע שעל ידי שכרות שוכחין כל המצוות והאזהרות שצוה משה רבנו, כי משה הוא מלפ"ש בכל אחד ואחד מיש"אל בכל איבר ואיבר, ומזכיר כל איבר ואיבר, שיעשה המצוה השייכה לאותו איבר, כי רמ"ח מצוות כנגד רמ"ח איברים וכו', ועל ידי השכרות שוכח אותם, בבחינת (משלי לא, ה) "פן ישטה וישפח מחקק", שעל ידי השתיה והשכרות שוכח רמ"ח מצוות של משה וכו', עין שם.

כשמוהר"ן ז"ל התקרב אל רבנו ז"ל, ובא אליו מעיר נעמרו"ב עם חברו רבי נפתלי ז"ל, אזי רבנו ז"ל כבד אותם עם חצי כוסית קטנטנה כמו רבע אצבע קטנה עם יין שרף, ואמר להם תתחלקו בזה... ואמר מוהר"ן ז"ל שהבנתי תקף ומיד מרבנו ז"ל שפונתו שנהיה ההפך מהחסידים שבעולם שפן שותים הרבה יין שרף, ורבנו ז"ל מקפיד על זה, הרי שלך לפניך שרבנו ז"ל לא רצה שנסתה יין שרף.

ומה שאתה שואל למה כשהיה צעיר הוא שתה קצת יין שרף? מי יודע כמה היא שתה? אולי גם כן קצת וכו', ואם רבנו ז"ל הזהיר לא לשתות, אזי צריכים מאד מאד לשמר על זה ולא

לשְׁתוֹת, אֶצְלָנוּ דְבוּר מֵרַבְּנוּ ו' ל' זֶה דְבוּר עַד מְסִירוֹת נֶפֶשׁ, רַבְּנוּ ו' ל' אָמַר לֹא לְשִׁתוֹת שׁוּם מְשָׁקָה הַמְשַׁכֵּר וְזֶהוּ זֶה!

חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים אָמְרוּ עַל שְׁכָרוֹת (תַּנְחֻמָּא שְׁמִינִי) "כִּי יִתֵּן בְּכּוֹס עֵינֹו" בְּפִיס כְּתִיב, הַשְּׁכוֹר נוֹתֵן עֵינֹו בְּכּוֹס לְשִׁתוֹת, וְהַחֲנֻנִי נוֹתֵן עֵינֹו בְּפִיס, כִּי יִתֵּן בְּכּוֹס עֵינֹו רוּאָה אֶת חֲבָרוֹ שׁוֹתֶה וְהוּא אוֹמֵר לוֹ מְזַג לִי וְאֲנִי שׁוֹתֶה, וּמְחַלְכֵלְךָ בְּרַעֲי וּבְמִימֵי רַגְלִים, יִתְהַלֵּךְ בְּמִישְׁרִים סוּפוֹ לְמַכּוֹר כָּל חֶפְצֵי בֵּיתוֹ וְאֵת כָּל כְּלֵי תְשֻׁמִּישׁוֹ וְאִין לוֹ לֹא בְּגָד וְלֹא תְשֻׁמִּישֵׁי הַבַּיִת וְלֹא כְּלוּם וְהַבַּיִת רִיקָה מִן הַכֹּל, יִתְהַלֵּךְ בְּמִישְׁרִים סוּף שֶׁהוּא מֵתִיר אֶת הָעֵבְרוֹת וְעוֹשֶׂה אוֹתָם הַפְּקָר כְּמִישׁוֹר, מְשִׁיחַ עִם אִשָּׁה בְּשׁוּק וּמְנַבֵּל אֶת פִּיו וְאוֹמֵר דְּבָרִים רְעִים בְּשְׁכָרוֹת וְאִינוּ מֵתְבַיֵּשׁ לְפִי שֶׁנִּתְטַלְטֵלָה דַּעְתוֹ וְאִינוּ יוֹדֵעַ מַה הוּא אוֹמֵר וּמַה הוּא עוֹשֶׂה; הֲרֵי שְׁלֵף לְפָנָיִךְ שְׁגָם חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים הַקְּפִידוּ מְאֹד מְאֹד עַל הַשְּׁכָרוֹת לֹא לְשִׁתוֹת שׁוּם מְשָׁקָה הַמְשַׁכֵּר.

הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל יִשְׁמַע בְּתַפְּלָתִי שְׂאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמְתַפְּלֵל בְּעַדְךָ שִׁיִּהְיֶה לְךָ הַצְּלָחָה מְרַבָּה וּבְכָל אֲשֶׁר תַּפְּנֶה תִשְׁכִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמֵּאחֵל לְךָ בְּרַכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם

ב' ל"ה.

גְּלִיתִי שֶׁבַעֲלִי לֹא שָׁמַר לִי אֱמוּנִים וּבְגָד בִּי. מַה עָלַי לַעֲשׂוֹת?

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת גְּאֻלָּה: שְׁלוֹם לְכַבוֹד הַרַב. אֲנִי זְקוּקָה לַעֲצָה בְּדַחִיפוֹת: אֲנִי וּבַעֲלֵי נְשׂוּאִים שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וּבְכָר שְׁבַעָה חֳדָשִׁים שְׁאֲנַחְנוּ בְּנִתְקָה וְהוּא לֹא בְּבֵית.

גליתני שבעלי לא שמר לי אמונים ובגד בי עם אשה נשואה. בינתים היא התגרשה והוא עבר לגור איתה. נכון לעכשו אנחנו עדין נשואים אבל הוא לא מדבר אתי. אני מאד מבקשת מהרב שיגיד לי מה לעשות. תודה רבה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר טהרה, כ"ח ניסן ה'תשע"ג.

שלום רב אל גאלה תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

עם כל הכבוד שאתם נשואים שלשים שנה, ואני תמיד מעורר על שלום בית, כי כף הזהירנו רבנו ז"ל מאד מאד לשמר על שלום בית, שזה הדבר הראשון בקיום התורה והמצוות, אבל אם הפעל בוגד תחתיך, וכבר שבעה חדשים הוא בנתק מחלט, ועזב את הבית עם אשה אחרת וכו', ועדין את חושבת לחזר אליו וכו', אזי יש לך בעיה גדולה מאד, ואת צריכה להבדק אצל פסיכיאטר וכו', כי אם אדם שפל ונבזה עוזב את אשתו אחר שלשים שנה למען אשה אחרת, שגם היא נשואה וכו', אזי הוא פשוט נואף, ואיך יכולים לחיות עם נואף כזה?

לדעתי את צריכה להתגרש ממנו ולהוציא ממנו מה שאת רק יכולה, כי אלו הנואפים הם גם אכזריים, וישאירו אותך בלי כלום, ובלי גג על הראש, ולכן תהיי אשה פקחית ותתגרשי ממנו מה שיותר מהר והקדוש ברוך הוא שאמר לעולמו די יאמר לצרות ישראל די.

הרגע שמיישהו עוזב את התורה והולך בדרך הגויים, אזי הוא מסגל להכי גרוע, כי הנואף הוא משגע לגמרי, כמאמרם

ו"ל (סוטה ג) אין אדם עובר עברה אלא אם כן נכנס בו רוח שטות, ואמרו (תנחומא נשא) אין המנאפים נואפים עד שתפגנס בהם רוח שטות; ומשגג, אמר רבנו ו"ל (לקוטי מוה"ר"ן, חלק א', סימן א') אין לו תקנה רק מקל.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפני תשכילי ותצליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים

ב' ל"ו.

**מהן ההלכות הכי חשובות ונחוצות בספר "לקוטי
הלכות"?**

שאלה:

מאת עידו: לכבוד קדשת מורי ורבי.

שמעתי אתכם מדברים פעמים רבות ממעלת הלמוד בספרי "לקוטי הלכות", ושכדי לקבל את דעתו של רבנו ו"ל בשלמות מכרחים לקבל את ההקדמות שפתב מוה"רנ"ת ו"ל בספריו הקדושים. ברוך השם התחלתי ללמוד בסדרן ב"לקוטי הלכות", ואני אוהו כבר בחלק חמישי בארח חיים. חלק גדול מהספר היה קשה לי להבין, בפרט היכן שיש דרושים ארבים, אך הרבה פעמים מצאתי דבורים נפלאים המשויבים את הנפש והתחזקתי מאד. מהם ההלכות הכי חשובות בספר שהם בבחינת "חובה" לכל חסיד ברסלב, ועליהן יש לחזור יותר מהכל?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר טהרה, כ"ח ניסן ה'תשע"ג.

**שלום וברכה אל עירו גרו ואיר
לנכון קבלתי את מכתבך.**

רבנו ז"ל הפליג מאד מאד במעלת תלמידו מוהרנ"ת ז"ל, וברוש אמר (חיי מוהר"ן, סימן ש"ע) אלמלא הוא לא היה נשאר ממנו אפלו עלה אחד, כי הוא פתב את כל ספרי רבנו ז"ל, והשאיר לנו את ההשארה של רבנו ז"ל, ורק הוא הבין היטב היטב את דעת רבנו ז"ל.

ולכן פדי להבין מה שרבנו ז"ל רוצה מאתנו, מכרחים ללמד את ספרי "לקוטי הלכות", שהם דרושים נוראים ונפלאים, התחזקות עצומה עד אין סוף, ורואים בחוש שהתחיל את ספריו הקדושים "לקוטי הלכות" עם המאמר בלקוטי מוהר"ן (חלק א', סימן רפ"ב), המדבר מהתחזקות איך שאדם צריך לדון את עצמו לכף זכות, לחפש ולבקש ולמצא בעצמו נקודות טובות איפה שהוא לא רשע, ועל ידי זה יזכה לחזר בתשובה שלמה, ואם אדם תמיד רודף כלפי חסד, ומוצא את הטוב בעצמו, על ידי זה בקלות הוא יכול לחזר בתשובה, רואים מזה איך שכל ספרי "לקוטי הלכות" הולכים רק על הקדמה זו, לדון את עצמו ואת אחרים לכף זכות, להתחזק בכל מיני אפנים שבעולם, אפלו שעבר מה שעבר וכו', אפלו שנפל במקום שנפל וכו', אסור להתיאש בשום פנים ואפן, אלא להתחיל בכל פעם מחדש, ועל קטב זה בנוי כל ה"לקוטי הלכות".

ולכן מי שרוצה להיות מקרב אל רבנו ז"ל, ולהבין באמת את דעתו, ומכל שפן מי שלומד ברבים, ההכרח לו ללמד הרבה "לקוטי הלכות" עד שיהיה בתוך הדם שלו. וידוע שמוהרנ"ת ז"ל הפליג במעלת ה"לקוטי הלכות" שלו, ואמר שזה הגן עדן

של הקדוש ברוך הוא, ופעם התבטא ואמר "מזה שלא חושב מהתכלית הנצחי איך שפעם ימות וישכב עם הרגלים אל הדלת, מזה אני לא מדבר כלל, כי זה נדמה אצלי כמו בהמה שגם כן אינה זוכרת שייבוא היום שתמות, אבל מי שכן זוכה לחשב מהיום האחרון שיהיה פעם גוסס ומת, וישפיעו אותו על הרצפה עם הרגלים אל הדלת, בודאי עובר עליו מה שעובר וכו', ובשכילו חברתי את הספרים שלי".

ובאמת מי שמתבונן היטב היטב בדרושים של מוהרנ"ת ו"ל, יראה בכל אות נוראות נפלאות מאד, כי הם מלאים חדושים נפלאים, והוא כתב את זה בקצור נמרץ מאד מאד, מרב צרותיו וטרדותיו, ולא כמו שחושבים שיש בזה אריכות גדולה, אדרבה מכל אות יכולים לעשות דרוש גדול.

אני מכרח להגיד לך שכל התחזקותי כל ימי חיי, במשך קרוב לששים שנה שאני מקרב אל רבנו ו"ל, זה רק מפני שהתמדתי ושיקדתי מאד בימי נעורי על ספרי "לקוטי הלכות", וזה כל חיותי עד עכשו. יעזר הקדוש ברוך הוא שתמיד בהתמדה נפלאה בספרי "לקוטי הלכות", ותהיה לך התחזקות על כל החיים.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפנה תשכיל ותצלח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים

ב' ל"ז.

האם יש מקור למנהג שלא להפגס לבית דרך החלון?

שאלה:

מאת יעקב: לכבוד כבוד קדשת מוה"רא"ש שליט"א.
שמעתי שנוהגים לא להפגס לבית או לחדר דרך החלון,
ואם בכל זאת חובבים להפגס דרך החלון אז מקפידים
לצאת בחזרה רק דרך החלון. האם יש למנהג זה מקור?
ומה הסבה לכך?

תשובה:

בצנחת השם יתברך, יום שני לסדר טהרה, כ"ח ניסן ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל יעקב נרו ואיר
לנכון קבלתי את מכתבך.

זה מנהג וקבלה מהסבתא וכו', והיות שהרשב"א מביא
בתשובותיו שעל מה שמקבלים מהסבתא צריכים מאוד לשמור,
כי כף הולך אצלנו המסרת, מה ששומעים מהדור הקודם שהם
קבלו מהדור הקודם וכו' וכו' כף צריכים להתנהג, וכן גם במנהג
הזה שמקפידים לא להפגס לבית דרך החלון וכו', אבל זה רק
מנהג וקבלה וכו', ואין על זה מקור.

הקדוש ברוך הוא יעזר לנו לקיים את כל המנהגים המקבילים
אצל עם ישראל מדור דור, ואפלו שאין על זה פרוש וכו', ורק כף
נשארים יהודי מאמין בהקדוש ברוך הוא, ומקיימים את מצוותיו
הקדושות, ולומדים את תורתו הקדושה, ואלו המשפילים
(המפסילים) שהתחילו לצחק ממנהגי ישראל וכו', לבסוף הם או
ילדיהם השתמדו לגמרי ויצאו מפלל ישראל רחמנא לישזבן,

וְהַתְּבוּלָלוּ בֵּין הַגּוֹיִּים, רוֹאִים מִכֹּל זֶה אֵיךְ שֶׁבְּגִלְלִי שֶׁלְעֵגוֹ מְדַבֵּר פְּעוּט שֶׁזֶה רַק מִנְהַג, לְבַסּוֹף יֵצְאוּ מִכֹּלל יִשְׂרָאֵל וְנֶאֱבְדוּ לְגַמְרִי.

הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל יִשְׁמַע בְּתִפְלָתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֵדֶךָ שִׁיְהִיָּה לְךָ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה וּבְכֹל אֲשֶׁר תִּפְנֶה תִשְׁכִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם

ב' ל"ח.

**אֲנִי שׁוֹקֵל לְהַתְּחִיל לְלַמֵּד רְפוּאָה סִינִית, אֵךְ חוֹשֵׁשׁ
שֶׁזֶה יִגְרַם לִי לְבַטוּל תּוֹרָה**

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת יָנִיב: לְכַבּוֹד קְדוּשַׁת מוֹהֲרֵי א"ש.

בְּרוּךְ הַשֵּׁם זְכִיתִי לְהַתְּפַתֵּב אֶתְךָ בְּעֵבֶר, וּכְתִבְיָךְ מִחַיִּים וּמִחֻזְקִים אוֹתִי. אֲנִי מְבַקֵּשׁ אֶת עֲצַת כְּבוֹד הָרֵב לְגַבִּי מִהֲלַךְ חַיִּי: אֲנִי בֶן עֶשְׂרִים וְשָׁלֹשׁ, חוֹזֵר בְּתִשׁוּבָה וְגַר בְּמִרְכּוּזוֹ. בְּרַגַע אֲנִי לֹא עוֹבֵד וַיֵּשׁ לִי סֵדֶר לַמּוֹד בְּסִפְרֵי רַבֵּנוֹ אוֹתוֹ אֲנִי לוֹמֵד בְּעֵקֶר בְּלִילָה. בְּרוּךְ הַשֵּׁם זְכִיתִי לְלַמֵּד וּלְסַיֵּם אֶת סֵפֶר הַמִּדּוֹת, שִׁיחוֹת הַרְ"ן, חַיִּי מוֹהֲרֵי א"ש, הַשְּׂתַפְכוּת הַנֶּפֶשׁ, מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ וְלִקְוֵי עֲצוֹת בְּחֻצֵי שָׁנָה הָאֲחֻרוֹנָה. אֲנִי נִמְצָא בְּצִמְת דְּרָכִים וְאֵינִי יוֹדֵעַ מַה לַעֲשׂוֹת. יֵשׁ בְּצִפּוֹן מְכַלְלָה לְרְפוּאָה מְשֻׁלְמָה בְּרֵאשׁוֹת רַב צַדִּיק, הַתְּעַנֵּנִתִי לְגַבִּי לַמּוֹדִים שֶׁל רְפוּאָה סִינִית שֵׁם, וְרֵאִיתִי שֶׁהֵם בְּשָׂרִים לְמַהֲדָרִין וּבְהַסְכָּמַת גְּדוּלֵי הַדּוֹר. הַלְמוֹדִים אוֹרְכִים אֶרְבַּע שָׁנִים, מַה שִׁיאֲלַץ אוֹתִי לַעֲבֹר לְהַתְּגוֹרֵר בְּצִפּוֹן.

האפשרות השנייה היא להשאיר במרכז ולהתחיל לעבוד
 במחסנאי חצי יום, וחצי יום ללמוד בכולל ברסלב סמוך
 לביתי. אני יודע שבלמודים בצפון אצטרך להשקיע המון
 כוחות ובנוסף גם לעבוד, ואני מפחד להגיע לידי בטול
 תורה והסח הדעת חס ושלום. מה עלי לעשות?
 רציתי גם לשאל את כבוד הרב לגבי שמי: האם יש
 ענין להחליף או להוסיף שם? ואם כן, איזה?
 אני מבקש סליחה מכבוד הרב שגזלתי את זמנו, אך אין
 לי עם מי להתיעץ ורק אתה מבין אותי. אני אודה
 אותך ומודה לך.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר טהרה, כ"ח ניסן ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל יניב נרו ואיר
 לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה צריך להשתדל מאוד למצא איזו עבודה, כי (כתובות ט)
 הבטלה מביאה לידי שעמום, ורפנוי ו"ל רצה מאד מאד שלכל אחד
 תהיה לו פרנסה מסדרת, וככה לא יצטרך להתבלבל משום דבר.

אשריך ואשרי חלקך שאתה זוכה להתמיד בספרי רבנו
 ז"ל, וראה לקבע לעצמך שעורים גם בחמש ורש"י עם התרגום
 מפרשת השבוע, וכן משניות פסדרן, וכן ללמד הלכה שרבנו
 ז"ל הקפיד על זה יותר מהכל, ואמר (שיחות הר"ן, סימן כ"ט) שכל בר
 ישראל מחיב ללמד בכל יום הלכה בשלחן ערוך, ואם תתנהג
 ככה אזי טוב לך בעולם הזה ומכל שכן בעולם הבא.

אני מכרח להגיד לך שהשם 'יניב' אין לו שום משמעות,
 וזה לא שם, ולכן תוסיף על זה שם נוסף.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי

שו"ת ב' ל"ט ברסלב רט

שאני מבקש ומתפלל בערך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפנה תשכיל ותצלח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים

ב' ל"ט.

מי היה הרב אריה קפלן זצ"ל?

שאלה:

מאת ליאור: לכבוד כבוד קדשת מוה"רא"ש שליט"א, צדיק האמת והרב שבדור. מזה זמן רב רציתי לשאל את הצדיק מי היה הרב אריה קפלן זצ"ל? אני יודע שהוא חבר עשרות ספרים ועסק בקרב רחוקים על ידי ספריו, וכן היה לו ידע עצום בפנימיות התורה, בקבלה ובספרי רבנו ז"ל. אשמח לקבל תשובה, ואני מאחל לצדיק כל הישועות ברחמינות ובגשמייות.

תשובה:

בפזנת השם יתברך, יום שני לסדר טהרה, כ"ח ניסן ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל ליאור גרו יאיר
לנכון קבלתי את מכתבך.

עם הרב אריה קפלן ז"ל הייתי מייד מאד, הוא היה רגיל לבוא אלי, והיה לו מנח נפלא. הוא שלט מאד בשפת האנגלית, והוא היה זה שתרגם את הספר "שיחות הר"ן" לאנגלית, וזה היה הספר הראשון שתרגם באופן נפלא מאד, וכשראה שהצליח עם התרגום, אזי לקח את עצמו לתרגם את כל הסדרה של "ילקוט מעם לועז" על כל התנ"ך לאנגלית, והספרים האלו

נעשו רב מְכַר, וְהִדְפִּיסוּ אֶת זֶה כְּבָר כַּמָּה פְּעָמִים, וְכֵן תִּרְגְּמוּ עוֹד הַרְבֵּה סְפָרִים.

הִיָּה לוֹ תַחֲבִיב לְכַתְּבֵי יָד עֵתִיקִים שֶׁהֵיָה קָשָׁה מְאֹד מְאֹד לְקַרְא בְּהֵם, וְלוֹ הֵיָה חוֹשׁ לְזַח, וְהֵעֵתִיק הַרְבֵּה סְפָרִים עֵתִיקִים מִכַּתְּבֵי יָדוֹת שֶׁבְּסְפָרִיּוֹת הַגְּדוֹלוֹת הַמְּפָרְסְמוֹת בְּיִתְרָה, וַיַּעַן שֶׁאֲנִי מְאֹד חוֹבֵב סְפָרִים, הוּא הֵיָה רְגִיל לְתֵת לִי הַרְבֵּה סְפָרִים שֶׁהֵעֵתִיק מִכַּתְּבֵי יָד עֵתִיקִים מְעַתָּקִים בְּמִכּוֹנֵת כְּתִיבָה, (אֲזַ עֲבִדוּ לֹא הֵיָה מִחֶשֶׁב). הֵיָה לוֹ רֹאשׁ גָּאוֹנִי, וְנִפְטָר צָעִיר לְיָמָיו עַל יְדֵי דָם לֵב שֶׁקָּבַל בְּאִמְצַע הַכְּתִיבָה, וְהָא זְכָרוֹ בְּרוּךְ.

עֲכָשׁוּ רְאִיתִי בְּסִפֵּר "שְׁמוֹת בְּאֶרֶץ" מִהַגְּאוֹן הַנִּפְלֵא רַבֵּי חַיִּים קִנְיָבְסְקִי שְׁלִיט"א, שֶׁכּוֹתֵב שְׁמֵי שְׁנִקְרָא בְּשֵׁם 'לִיאוֹר', יִשְׁנֶה שְׁמוֹ לְ'מֵאִיר', כִּי 'לִיאוֹר' הוּא שֵׁם שֶׁל גּוֹי.

הַקְּרוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמְתַפְלֵל בְּעֶדְךָ שִׁיְהִיָּה לְךָ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה תִשְׁכִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמְּאַחַל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם

ב' מ'.

הָאֵם לְפִי מְנַהֵג בְּרִסְלָב אוֹמְרִים "אֲנַעִים זְמִירוֹת" לְאַחַר תְּפִלַּת מוֹסֵף בְּשַׁבָּת?

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת יוֹאֵל: שְׁלוֹם וּבְרָכָה לְמוֹהֲרָא"ש הַצְּדִיק.
רְצִיתִי לְשָׂאֵל מֵהַ הַמְּנַהֵג בְּרִסְלָב: הָאֵם אוֹמְרִים "אֲנַעִים זְמִירוֹת" אַחֲרֵי תְּפִלַּת מוֹסֵף בְּשַׁבָּת וּבִיּוֹם טוֹב?

תשובה:

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֻדְרַי טְהָרָה, כ"ח נִסָּן ה'תשע"ג.

**שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יוֹאֵל גִּירוֹ וְאִיר
לְנִכּוֹן קַבְּלֵתִי אֶת מַכְתְּבְּךָ.**

בְּאוֹמֵן הָיָה אֲנִשִּׁי שְׁלוֹמֵנוּ נוֹהֲגִים לוֹמַר בְּשַׁבָּת וּבְיוֹם טוֹב אַחַר תְּפִלַּת הַמוֹסֵף "אֲנַעִים זְמִירוֹת", וְכֵן שָׁמַעְתִּי מִהֶרֶב הַחֲסִיד רַבִּי לױ יִצְחָק בְּנֵהוּר ז"ל שֶׁהוּא זוֹכֵר שְׁבָאוֹמֵן הַיְתָה תְּקוּפָה שְׁאָמְרוּ גַם בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ אַחַר תְּפִלַּת מוֹסֵף "אֲנַעִים זְמִירוֹת".

אָבֵל יֵשׁ הֶרְבֵּה מְקוֹמוֹת וּבִפְרָט אֵלוּ שְׁבָאִים מְפוֹלְנִיָּה שֶׁלֹּא אָמְרוּ אֶצְלָם בְּכָלֵל "אֲנַעִים זְמִירוֹת", וְכֵן יֵשׁ בֵּין עֲדוֹת הַמְזֻרָח שְׁגַם בֵּן אֶצְלָם לֹא נוֹהֲגִים לוֹמַר "אֲנַעִים זְמִירוֹת", וַיַּעַן שְׁחֲסִידוֹת בְּרִסְלָב זֶה קְבוּץ גְּלִיּוֹת, בָּאִים וּמִתְקַרְבִּים מִכָּל הָעֲדוֹת וּמִכָּל הַחֲסִידוֹת וּמִכָּל הָאֲרָצוֹת כָּל מִינֵי אֲנָשִׁים וְכוּ', וְלִכֵּן כָּל אֶחָד מֵבִיא אֶת הַמְּנֻהָג שֶׁלוֹ לְתוֹף בְּרִסְלָב, וְלִכֵּן לֹא שִׁיף לְשֵׂאל אִם בְּבְרִסְלָב אָמְרוּ אוֹ לֹא אָמְרוּ וְכוּ', כָּל אֶחָד כְּפִי הַמְּנֻהָג שֶׁלוֹ. הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל יִשְׁמַע בְּתַפְלֵתִי שְׂאֲנִי מִבְּקָשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֶדְף שִׁיְהִיָּה לָךְ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה תִשְׁכִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם

ב' מ"א.

לאחר תקופה של יסורים גדולים התגרשתי. איך
אני יכולה לזכות לזיווג האמתי שלי?

שאלה:

מיאת אמונה: שלום לכבוד קדשת מוה"רא"ש שליט"א.
אני בת שלשים ושלש ולפני פשנה התגרשתי. בסך הכל
הייתי נשואה חצי שנה בה עברתי יסורים לא פשוטים,
ממש גיהנום. הנה לי בעל קמצן נוראי ואלים מלולית,
גליתי שהוא לא בריא בנפשו, ובכל דבר שקורה אתנו
הנה מערב את הוריו ובעקר את אמו (שגם היא אשה לא
בריאה בנפשה בכלל). עברתי ממש התעללות בנשמה,
אך עם כל זה, עדין לפעמים חולפות בי מחשבות
לחזר אליו למרות שאני יודעת שלא אעשה זאת.
אני קוראת כבר ארבעים יום את התפלות שנמצאות
בקונטרס "מציאת הזיווג" ואני מנסה להפגש עם אחרים,
אבל שום דבר לא זו והכל תקוע. איך אני יכולה לצאת
מזה, לזכות לזיווג האמתי שלי ולחיות חיים של
קדשה וטהרה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר טהרה, כ"ח ניסן ה'תשע"ג.

שלום רב אל אמונה תחיה
לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה להודות להקדוש ברוך הוא על הגס שעשה אתך
שהתפטרת מהצרה הזו, כי אוי ואבוי לבת שנופלת בפח יקוש
עם אחד שלא בריא בנפשו וכו', ויען שזכית להתפטר מהצרה

שו"ת   ב' מ"ב   בְּרִסְלָב   ריג

הזו, אל תהיני לחזור אליו וכו', פעם הִזָּה לך גַּם שְׁקִבְלָתָ גַּט וכו',
ולא בְּכָל יוֹם קוֹרִים נְסִים וכו'. אל תכַּנְסִי בְּלַחֲץ, לא חָסַר בַּחוּרִים
לְהַתְחַתֵּן אִתָּם, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יִזְמִין לך בַּחוּר טוֹב, וְתִבְנִי
עִמוּ בֵּית נְאֻמָּן בְּיִשְׂרָאֵל.

הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי
שְׂאֵנִי מִבְּקֶשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְךָ שִׁיִּהְיֶה לך הַצְלָחָה מְרֻבָּה וּבְכָל אֲשֶׁר
תִּפְנִי תִשְׁכְּלִי וְתִצְלִיחִי.

הַמֵּאֲחֵל לך בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם

ב' מ"ב.

מי נקרא בזמננו צדיק שפדאי לקבל ממנו ברכה?

שאלה:

מאת ציון: שלום לכבוד הרב.

מי נקרא בזמננו צדיק שפדאי לגשת ולקבל ממנו ברכה?
תודה רבה.

תשובה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֶר טְהָרָה, כ"ח נִסָּן ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל ציון גרו ואיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

רַבְּנֵינוּ ז"ל אָמַר (תַּיִי מוֹהַב"ן, סִימָן תַּקנ"ה) שְׁבִרְכָה שְׁנוֹהֲגִים לְבָרַךְ אֶת
עַצְמָם אֲצֵל גְּדוּלִים וְחֲשׁוּבִים, הוּא דָּבָר יָקָר מְאֹד, וְטוֹב לְהַשְׁתַּדֵּל
לְבָרַךְ אֶת עַצְמוֹ אֲצֵל כָּלֵם, וְכֵן אָמַר (שֵׁם סִימָן תַּקנ"ב) טוֹב מְאֹד לְרְאוֹת
פְּנֵי כָל הַצְּדִיקִים שְׁבִדוּר, כִּי צְדִיקֵי אֲנֹפִי שְׂכִינָתָא, עֵינַי שָׁם. וְאִיפֹה
יֵשׁ עוֹד גְּדוּלִים וְחֲשׁוּבִים וְצְדִיקִים כְּמוֹ אֵלֶּיךָ הַמְּרַבֵּיעֵי תוֹרָה שֵׁשׁ

בכל דור ודור, ראשי ישיבות גאונים שמוסרים את נפשם להרביץ תורה לתלמידים? הם הצדיקים והגדולים והחשובים שבדור, ואצלם כדאי להתברר, כי העקר הוא תורה.

וכל מפרסם בעולם שלא מעורר את אנשיו וחסידיו ללמד תורה, ולקבץ עתים בתורה וכו' וכו', צריכים לדעת שהכל שקר ורעות רוח, והם נקראים מפרסמים של שקר, כי העקר הוא תורה, כי בלי תורה אין לעולם קיום כלל, כמאמרם ז"ל (תנחומא נח) על הפסוק (ירמיה לג, כה) "אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים נארך לא שמתתי" איזהו ברית שנוהג ביום ובלילה? זו תלמוד, וכן הוא אומר (שם) "כזה אמר הני"ה אם תפרו את בריתי היום ואת בריתי הלילה... גם בריתי תפר את דוד עבדי" וגו', ואומר (תהלים א, ב) "כי אם בתורת הני"ה חפצו ובתורתו יהגה יומם ולילה" ואף הקדוש ברוך הוא פרת ברית עם ישראל שלא תשכח תורה שבעל פה מפיהם ומפי זרעם עד סוף כל הדורות, שנאמר (ישעיה נט, כא) "ואני זאת בריתי אותם אמר הני"ה רוחי אשר עליך ודברי אשר שמתתי בפיך לא ימושו" וגו' ולא כתיב ממך, אלא מפיך ומפי זרעך ומפי זרעך.

הרי שלך לפניך שרק אלו המרביצי תורה, הם צדיקי הדור, כי בלי תורה הכל שקר, ועובדים על בני אדם, אוי להם ואוי לנפשם, וכבר אמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן סימן ו) היצר הרע דומה כמו מי שהולך ורץ בין בני אדם, וידו סגורה ואין אדם יודע מה בתוכה, והוא מרמה בני אדם ושואל לכל אחד, מה אני אוחז? ולכל אחד נדמה כאלו הוא אוחז מה שהוא מתאונה. ועל כן הכל רצים אחריו כי כל אחד סובר שיש בידו מה שהוא חפץ וכו', ואחר כך הוא פותח את ידו ואין בה כלום וכו'. כמו כן ממש היצר הרע שהוא מרמה כל העולם כלו, והכל רצים אחריו, ומרמה לכל אחד ואחד, עד שנדמה לכל אחד ואחד כאלו יש בידו מה שהוא חפץ, כל אחד כפי שטותו ותאנתו, ואחר כך בסוף הוא פותח את

יָדוּ וְאֵין בָּהּ כְּלוּם, כִּי אֵין מִי שְׂיִמְלֵא תַּאֲנוּתוֹ אֲצִלוֹ; וְכֵן הוּא אֲצִל
 רַבָּנִים וְכוּ', אָדָם רַץ אַחַר מִיִּשְׁהוּ יָמִים וְשָׁנִים וְכוּ', וְהוּא מְכוּר
 אֲלֵיו לְגַמְרֵי וְכוּ', וְנִדְמָה לוֹ שְׂיִשׁוּעָתוֹ תְּלוּיָהּ בְּרַב זֶה וְכוּ', וְהוּא
 עוֹבֵד עָלָיו וּמְרִיק לוֹ אֶת הַפְּיִסִים וְכוּ', אוֹ מִהַפְּנֵט אוֹתוֹ לְגַמְרֵי,
 וּמוֹצִיא לוֹ אֶת הַשְּׁכָל מִהַדְּעַת וְכוּ', וּלְבִסּוֹף הַהוּא פּוֹתַח אֶת הַיָּד
 וְרוֹאֶה שֶׁהַכֹּל כְּלוּם וְכוּ', וּסְתָם בְּלִיתִי אֶת הַיָּמִים וְהַשְּׁבוּעוֹת
 וְהַחֲדָשִׁים וְהַשָּׁנִים הֵכִי טוֹבוֹת שְׁלֵי בִימֵי חַיֵּי, וּמֵאוּמָה אֵין בְּיַדִּי
 וְכוּ' וְכוּ', אָבֵל זֶה כְּבָר מֵאַחַר וְכוּ'.

וְלָכֵן כְּשֶׁאָדָם מֵתְקַרֵּב אֶל אֵיזָה רַב יִהְיֶה מִי שְׂיִהְיֶה, צָרִיף
 תְּמִיד לְזָכֹר מַה שֶּׁאָמַר רַבְּנֵנוּ ז"ל (שיחות ה"ן, סימן נ"א) אֶת זֶה תְּקַבְּלוּ
 מִמֶּנִּי שְׁלֵא יִטְעָה אֶתְכֶם הָעוֹלָם, כִּי הָעוֹלָם מְטַעָה מְאֹד מְאֹד.
 אִם לֹא מְקַבְּלִים מִהֶרֶב תְּכֶף וּמִיָּד מַה שֶּׁהוּא צָרִיף וְכוּ', צָרִיכִים
 לְדַעַת שֶׁהוּא חַי בְּדַמְיוֹן וּבְטַעוֹת גְּדוֹלָה וְכוּ', וּמַה צָרִיף אָדָם?
 שְׁכָל וְדַעַת, וְעַקֵּר הַדַּעַת וְהַשְּׁכָל הוּא (דְּבָרִים ה, לה) "אֲתָה הִרְאָתָה
 לְדַעַת כִּי הִנְי"ה הוּא הָאֱלֹקִים אֵין עוֹד מְלַבְּדוֹ", שְׂיַחֲדִיר בּוֹ
 אֲמוּנָה פְּשוּטָה בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וְיִלְמַד אוֹתוֹ אֵיךְ מְדַבְּרִים אֶל הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא, שְׂאֵת זֶה יֵשׁ לוֹ תְּכֶף וּמִיָּד בְּיָד, "וּמַה שֶּׁבְּיָד בְּטוֹחַ", כִּי
 לְמַדְתִּי אֲצִל הַצְּדִיק הִנֵּה אֵיךְ לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְלְדַעַת
 שְׂאֲנִי עֲצָמָאֵי וְאֵין לִי אֵף אֶחָד בְּנֵה הָעוֹלָם רַק הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
 וְרַק הוּא יִתְבַּרֵּךְ יָכוֹל לַעְזוֹר לִי, וְכֵן הֶרֶב צָרִיף לְהַכְנִיס בּוֹ תְּשׁוּקָה
 עֲצוּמָה לְלַמַּד תּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה.

וְלָכֵן צָרִיף לְזָכֹר "מַה שֶּׁבְּיָד בְּטוֹחַ", אִם הִתְחַלַּתִּי לְלַמַּד בְּכָל
 יוֹם מְקַרָּא, מְשֻׁנָּה, גְּמַרְא וְכוּ' בְּזִכּוֹת הֶרֶב הִנֵּה, וְלֹא הִחְסַרְתִּי יוֹם
 אֶחָד מִכְּלֵי לַמּוֹד תּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה וְכוּ', אֲזַי עָלִי לְדַעַת "מַה שֶּׁבְּיָד
 בְּטוֹחַ", וְכֵן אִם הֶרֶב מוֹסֵר אֶת נַפְשׁוֹ שְׂיִהְיֶה שְׁלוֹם בֵּית בִּינֵי לְבִין
 אֲשֵׁתִי, צָרִיכִים לְזָכֹר "מַה שֶּׁבְּיָד בְּטוֹחַ", וְאִם חַס וְשְׁלוֹם לֹא
 מְקַבְּלִים אֶת זֶה מִהֶרֶב, צָרִיכִים לְדַעַת שֶׁהַכֹּל דַּמְיוֹן גְּדוֹל מְאֹד,
 וּלְבִסּוֹף יִפְתָּחוּ אֶת הַיָּד וְיִרְאוּ שְׂאֵין בְּיָד שׁוּם דְּבָר, וּסְתָם רָצוּ

אחרי ימים ושנים, ואבדו את שנותיהם היקרות.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפנה תשכיל ותצלית.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים

ב' מ"ג.

מה פונתו של רבנו בזה שאמר "התורה שלי היא פלה הקדמות"?

שאלה:

מיאת עמרם: שלום.

מה פונתו של רבנו בזה שאמר "התורה שלי היא פלה הקדמות" תודה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר טהרה, כ"ח ניסן ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל עמרם נרו ואיר

לנכון קבילתי את מכתבך.

רבנו ז"ל אמר (שיחות הר"ן, סימן ר') כל התורה שלי היא פלה הקדמות; הינו בדרך כלל כשאדם מחדש איזה חדוש על פי פשט או על פי דרש, או על פי רמז, או על פי סוד, עקר החדוש האמתי הוא כשבנוי על יסודות והקדמות אמתיים, ולא סתם על דברי רוח, כי על זה נאמר (איוב טז, ג) "הקץ לדברי רוח", כי יסוד גדול בחדושין דאורייתא, שהם צרכים להיות בנויים על יסודות חזקים ואמתיים, ולכן אמר רבנו ז"ל כל התורה שלי היא

כֵּלָה הַקְדָּמוֹת, הֵינּוּ שְׁעַל פִּי הַקְדָּמוֹתֵיו הַקְדוּשׁוֹת יְכוּלִים לְחַדֵּשׁ
 בְּכָל הַתּוֹרָה כְּלָה. וְכַתֵּב מוֹהֲרֵנִי ז"ל (שיחות הַר"ן, סימן קל"א) שְׁכַל
 דְּבָרָיו שֶׁל רַבֵּנוּ ז"ל הֵם כְּלִיּוֹת גְּדוֹל, וְכָל תּוֹרָה וְתוֹרָה כְּלוּל מִכָּל
 הַתּוֹרָה כְּלָה, וּמִכָּל בְּנֵי אָדָם שֶׁבְּעוֹלָם בְּכָל דְּרָגָה וְדְרָגָה מִן תְּכֵלֶת
 קִצָּה הַעֲלִיּוֹן עַד תְּכֵלֶת קִצָּה הַתַּחְתּוֹן. הֵינּוּ שְׁעַם כָּל תּוֹרָה וְתוֹרָה
 וְשִׂיחָה שְׁלוֹ יְכוּל לַעֲבֹד אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ הַגְּדוֹל בְּמַעֲלָה בְּתְכֵלֶת
 הַמַּעֲלָה, וְכֵן אֶפְלוּ הַקָּטָן וְהַפְּחוּת בְּתְכֵלֶת דִּיּוּטָא הַתַּחְתּוֹנָה יְכוּל
 גַּם בֶּן לְשׁוֹב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ וּלְמַצֵּא עֲצוֹת לְנַפְשׁוֹ עַל יְדֵי אוֹתָהּ
 הַתּוֹרָה בְּעֲצָמָה, כִּי הֵם כְּלִיּוֹת נִפְלָא מְאֹד.

וְכֵן אָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (שיחות הַר"ן, סימן ר"ד) שְׁמִי שְׁבָקִי הֵיטֵב
 בְּתוֹרָתוֹ וּבְשִׂיחוֹתָיו הַקְדוּשׁוֹת דִּהֵינּוּ בְּסִפְרָיו הַקְדוּשִׁים, רְאוּי לֹ
 לְמַצֵּא כָּל שִׂיחוֹת הַעוֹלָם בְּתוֹךְ תּוֹרָתוֹ הַקְדוּשָׁה, וְאֵין שׁוֹם שִׂיחָה
 וְעִנְיָן בְּעוֹלָם שְׁלֵא יוֹכֵל הַשָּׁלֵם לְמַצֵּא בְּתוֹךְ תּוֹרָתוֹ (פְּרוּשׁ: כִּי בְּנֵדָא
 בְּאֵמַת בְּכָל הַדְּבוּרִים וְשִׂיחוֹת שֶׁל הַעוֹלָם, בְּנֵדָא יֵשׁ בְּהֵם תּוֹרָה בְּהַעֲלֵם, אֲכַל אֵין מִי
 שִׂיזְכֶּה לְגַלוֹת זֹאת, לִידַע הַנְּסֻתוֹת שֶׁנֶּעְלַם בְּשִׂיחוֹת בְּנֵי אָדָם, כִּי אִם אֲנָשִׁים גְּדוֹלִים
 בְּמַעֲלָה מְאֹד מְאֹד. אֲכַל עַל יְדֵי הַתְּגַלּוֹת תּוֹרָתוֹ הַקְדוּשָׁה וְהַנּוֹרְאָה שֶׁל רַבֵּנוּ ז"ל מִי
 שְׁבָקִי בְּסִפְרָיו הֵיטֵב הֵיטֵב, וְגַשׁ לוֹ שְׁכָל קִצָּת, יוֹכֵל לְמַצֵּא בְּכָל שִׂיחוֹת הַעוֹלָם רְמִזִּים
 בְּהַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה, אֶפְלוּ אִם לֹא יִהְיֶה גְדוֹל בְּמַעֲלָה בְּיֹתֵר).

הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל יִשְׁמַע בְּתְפִלָּתִי
 שְׁאֵנִי מְבַקֵּשׁ וּמְתַפְּלֵל בְּעֶדְךָ שִׂיְהִיָּה לְךָ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה וּבְכָל אֲשֶׁר
 תִּפְנֶה תִּשְׁכִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרַכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם

ב' מ"ד.

האם צריכים לחשש להתבודד בחיק הטבע בגלל שמצויים שם בעלי חיים מסכנים?

שאלה:

מאת ירון: שלום רב לכבוד הצדיק מוהרא"ש שליט"א.

תודה רבה על התשובות המחזקות והמועילות בשו"ת ברסלב. רציתי לשאל בענין התבודדות במקום מסכן: אני מתגורר באזור הצפון ובאחת הפעמים שהייתי בטבע פגש אותי פקח שמורות הטבע, והזהיר אותי כי בתקופה הזו האזור בו אני נוהג להתבודד מלא בנחשים. בשיחת חברים נסינו לברר האם הפחד שלי זו יראה נפולה שעלי להתגבר עליה ולצאת בכל זאת לשדה, או שזו השגחה מאת השם יתברך שהזהיר אותי על ידי הפקח, ואסור להכניס לסכנה ולהתבודד שם? מה עלי לעשות? אולי כדאי שבתקופה הקרובה אתבודד במקום סגור? שוב תודה לכבוד הצדיק על העזרה והתמיכה לכל עם ישראל.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר טהרה, כ"ח ניסן ה'תשע"ג.

**שלום וברכה אל ירון גרו ואיר
לנכון קבלתי את מכתבך.**

כשיוצאים להתבודד ביום בשדה או ביער, אין מה לפחד, כי סוף כל סוף אפה רואה מה לפניך וכו', ולכן אין לך מה לדאג כלל, רק להזהר, כי (סלי"י) חמירא ספנתא מאיסורא; כי באמת

בְּכָל שָׁדָה וּמְכַל שֶׁפֶן בִּיעַר יֵשׁ נְחָשִׁים וְכוּ', וְלִכֵּן כְּשֶׁהוֹלְכִים בַּיּוֹם
אֵין מֵה לְפָתוּחַ כִּי רוֹאִים אֵיפֹה הוֹלְכִים.

הַעֲקָר תִּהְיֶה חֲזָק בְּדַבָּר זֶה, כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (לקוטי
מִוֶּהֱר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן י"א) דַּע, כְּשֶׁאָדָם מִתְפַּלֵּל בַּשָּׂדֶה, אֲזִי כָל
הַעֲשָׂבִים כֻּלָּם בָּאִין בְּתוֹךְ הַתְּפִלָּה, וּמְסִיעִין לוֹ, וְנוֹתְנִין לוֹ כַּח
בַּתְּפִלָּתוֹ. וְזֶה בְּחִינַת שְׁנֵקֵרְאֵת הַתְּפִלָּה שִׂיחָה, בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית ב,
ה) "שִׂיחַ הַשָּׂדֶה", שֶׁכָּל שִׂיחַ הַשָּׂדֶה נוֹתְנִין כַּח וְסִיעוּעַ בַּתְּפִלָּתוֹ.
וְזֶה בְּחִינַת (שִׁם כד, סג) "וַיֵּצֵא יֶצְחָק לְשׁוּחַ בַּשָּׂדֶה" שֶׁתְּפִלָּתוֹ הִיְתָה
עִם סִיעוּעַ וְכַח הַשָּׂדֶה, שֶׁכָּל עֲשָׂבֵי הַשָּׂדֶה נִתְּנוּ כַּח וְסִיעוּעַ בַּתְּפִלָּתוֹ,
שֶׁבְשָׂבִיל זֶה נִקְרָאֵת הַתְּפִלָּה שִׂיחָה, וְעַל כֵּן בִּקְלָלָה נֶאֱמַר (דְּבָרִים
יא, יז) "וְהֶאֱדָמָה לֹא תִתֵּן אֶת יְבוּלָהּ"; כִּי כָּל יְבוּל הָאָרֶץ צָרִיכִין
לִתֵּן כַּח וְסִיעוּעַ בְּתוֹךְ הַתְּפִלָּה, וְכִשְׂיֵשׁ פָּגָם וְעָכוּב עַל זֶה, אֲזִי נֶאֱמַר
"וְהֶאֱדָמָה לֹא תִתֵּן אֶת יְבוּלָהּ". כִּי אֶפְלוּ כְּשֶׁאִינוּ מִתְפַּלְלִים בַּשָּׂדֶה,
נוֹתְנִים גַּם כֵּן יְבוּל הָאָרֶץ סִיעוּעַ בַּתְּפִלָּתוֹ, דְּהֵינּוּ כָּל מֵה שֶׁסְּמוּךְ אֶל
הָאָדָם, כְּגוֹן אֲכִילָתוֹ וְשִׂתְיָתוֹ וְכוּיָצָא, רַק כְּשֶׁהוּא בַּשָּׂדֶה, שֶׁאֲזִי
סְמוּךְ לָהֶם בִּיּוֹתוֹ, אֲזִי כָּל הַעֲשָׂבִים וְכָל יְבוּל הָאֲדָמָה נוֹתֵן כַּח
בַּתְּפִלָּתוֹ, וְזֶה יְבוּ"ל רֵאשִׁי תְבוּת וַיֵּצֵא יֶצְחָק לְשׁוּחַ בַּשָּׂדֶה,
שֶׁכָּל יְבוּל הַשָּׂדֶה הַתְּפִלָּלוֹ עִמּוֹ.

וּפְעַם אַחַת יֵצֵא רַבֵּנוּ ז"ל וְהַתְּבוּדָה עִם אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ
בַּשָּׂדֶה, וּבְדַרְכּוֹ הִלְכִתֶּם עִנָּה רַבֵּנוּ ז"ל וְנֶאֱמַר (שִׁיחוֹת הַר"ן, סִימָן קס"ג)
אִם הִייתָ זֹכֵךְ לְשִׁמְעַע אֶת קוֹל הַשִּׁירוֹת וְהַתְּשַׁבְּחוֹת שֶׁל הַעֲשָׂבִים,
אִיךָ כָּל עֵשֶׂב וְעֵשֶׂב אוֹמֵר שִׁירָה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּלֵי פְּנֵיהָ וּבְלֵי
שׁוּם מִחֲשָׁבוֹת זְרוֹת וְאִינָם מִצְפִּים לְשׁוּם תְּשָׁלוּם גְּמוּלָה, כִּמְהָ יָפֵה
וְנֶאֱמַר כְּשֶׁשׁוּמְעִין הַשִּׁירָה שֶׁלָּהֶם וְטוֹב מְאֹד בִּינִיחָם לְעַבֵּד אֶת
הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בִּינִיחָם, וְנֶאֱמַר בְּלִשׁוֹן אֲשַׁכְּנֶנּוּ (עַם אִיזוֹ וַיֵּיעֶר גוֹט פְּרוּם צו
וַיַּזְוִישִׁין וַיֵּיא), וְלִכֵּן אֲשַׁרִּיךְ וְאֲשַׁרִּי חֲלֻקָה שֶׁאַתָּה יוֹצֵא לְהַתְּבוּדָה
בַּשָּׂדוֹת, יַעֲזוּר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁתְּמִיד תַּעֲסֵק בְּזֶה, כִּי אֵין
לְמַעַלָּה מִהַעֲבוּדָה הַקְּדוּשָׁה הַזֹּה.

וכבר אמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן, סימן קנ"ד) שעקר מה שהגיע
 למדרגתו הוא רק על ידי ענין פראסטיק (פשיטות), שהיה מדבר הרבה
 ומשיח הרבה בינו לבין קונו, ואמר תהלים הרבה בפשיטות, ועל
 ידי זה דיקא הגיע למה שהגיע. ואמר אם הייתי יודע שהשם יתברך
 יעשה ממני מה שאני עתה, דהינו חדוש כזה, הייתי עושה ביום
 אחד מה שעשיתי בשנה כלה (כלומר שהיה מזדרז כל כך בעבודתו עד שמה
 שהיה עושה ועובד השם יתברך בשנה כלה היה עושה ביום אחד). והיה מתגעגע
 מאד אחר מעלת העבודה של פראסטיק (פשיטות) באמת, ואמר אי
 אי פראסטיק. גם אמר שדבר עם כמה צדיקים גדולים ואמרו גם
 כן שלא הגיעו למדרגתם כי אם על ידי ענין פראסטיק, שעסקו
 בעבודתם עבודת השם יתברך בפשיטות גמור בהתבודדות ושיחה
 בינו לבין קונו וכו', ועל ידי זה דיקא הגיעו למה שהגיעו.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפלת
 שאני מבקש ומתפלל בערך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר
 תפנה תשכיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים

ב' מ"ה.

**הורי עומדים להתגרש, ואני לא יודע האם ללכת עם
 אמי או להשאיר בבית עם אבי**

שאלה:

מאת יאיר: לכבוד כבוד קדשת מוה"ר א"ש שליט"א.
 הורי עומדים להתגרש, את שניהם אני אוהב מאד ואני
 לא יודע עם מי ללכת. האם להשאיר עם אבי בבית או
 ללכת עם אמי למקום אחר?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר טהרה, כ"ח ניסן ה'תשע"ג.

**שלום וברכה אל יאיר גרו יאיר
לנכון קבלתי את מכתבך.**

דע לך שהצרכה שלך היא צרכה גדולה מאוד וכו', ואתה צריך לראות להתחזק ביותר שאת וביתך עז, ולא להשבר משום דבר. בנדאי אם היית יכול למנע את הגרושין של ההורים שלך, אין למעלה מזה, אבל אם זה כבר נגמר אצלם וכו', אתה צריך להתחזק ביותר שאת לאהב את שניהם יחד, ולהיות עם שניהם, פעם אצל אבא ופעם אצל אמא. אסור לך להתערב בדברים כאלו בשום פנים ואופן, הן אמת אני מבין את הצער והכאב שיש לך, כי אין עוד צער וכאב לילדים כמו שצריכים לראות איך ששהורים מתגרשים, והם קרועים בין שני העולמות, עם כל זאת צריכים לכבד את שניהם, ולשמר מאוד מאוד לא לשמע רע מאחד על השני, כי ילדים אסור להם להתערב בעסק של ההורים וכו'.

רק חזק ואמן מאוד ולכבד וליקר את אבא ואת אמא שניהם יחד, וכו' אמרו חכמינו הקדושים (תנא דבי אליהו רבה, פרשה כ"ו) כל העולם כלו של הקדוש ברוך הוא, ואין הקדוש ברוך הוא מבקש מהאדם רק שיכבד אב ואם; ואמרו (פסיקתא רבתי) חמורה שבחמורות כבד את אביך ואת אמך; ואמרו (קדושין ל:) שלשה שתפין הן באדם, הקדוש ברוך הוא, ואביו ואמו, בזמן שאדם מכבד את אביו ואת אמו, אמר הקדוש ברוך הוא מעלה אני עליהם כאלו דרתי ביניהם וכבודוני; רואים מזה אם מכבדים אבא ואמא בזה מכבדים את הקדוש ברוך הוא.

הקדוש ברוך הוא שאמר לעולמו די יאמר לצרות ישראל די, וישרה את השלום והאהבה בין נשמות ישראל.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים

ב' מ"ו.

אמא שלי מערערת לי את הבטחון העצמי וגורמת לי להרגיש מיתרת

שאלה:

מאת אביגיל: שלום רב צדיק קדוש שלי.
 אני לא יודעת איך להסביר לך מה עובר עלי ואני זקוקה לתפלה חמה וחזקה עבורי, אני מרגישה כמו עלה נדף ברוח, לא מחברת ולא שיכת לאף מקום, מטלטלת כמו קלפת אגוז בים סוער ימינה ושמאלה, אין לי דרך ואין לי אור. בבית אני לא מרגישה אהובה ושיכת, וכאלו בעיני אמא שלי אני דבר מיתר. כל הזמן היא במתח ועסוקה בענינים שלא - שלא יקחו לה דברים מהבית, שלא יגעו ושלא יסחבו... וכשהיא רואה אותי היא במתח - היא לא נוחה, כאלו המציאות שלי מפריעה לה. כל השנים עזרתי ועזן אני עוזרת, אין דבר שיבקשו ממני ואגיד "לא", אבל היא טוענת שאני לא בסדר, לא עושה ולא מכבדת.
 אני מרגישה רעה ולא מצלחת, למרות שהשם חנן אותי בהרבה מידות טובות וכשורים כמו ציור, ואני מצליחה בהרבה דברים. ההערכה העצמית שלי נמוכה, וזה לא נותן לי מנוחה, כאלו אין לי חיים... השנים עוברות ואני לא מתפתחת ולא צומחת, רק עומדת במקום. אין לי בטחון ושקט פנימי, גם כשאני מנסה לבנות לעצמי חיים ושפיות, תמיד היא מחלישה אותי עד כדי בכי צורב בחזרי על זה שעדין לא התחננתי. כל הזמן היא אומרת לי "תכבדי יותר את אמא שלך" וכמעט השתגעתי מזה. כלם הולכים ורק אני נשארת אתה, והיא אשה לא קלה.

קשה מאד לעזר ליה, כי הבית מבלגן ומלא באספים שהיא אוספת, ובתוך כל זה יש לה עוד תלונות. למרות הכל אני מרחמת עליה וממשיכה לעזר. קצרה היריעה להסביר את החסר בטחון שהיא מחוללת בקרבי, ואת פחד האימים שאני מרגישה. בשבת אחותי באה עם תשעת ילדיה והרגשתי אמללה, בודדה ומפחדת - מה יהיה אתי? בסוף השבת אחותי הצליחה להוציא ממני כמה מלים, היא הראתה שהיא מרחמת ושאכפת לה, אך חזרה הבינה ולא התקשרה מאז. ממש קשה לי ואני מבינה שזה תקון ושאין יסורים ללא חטא. אני ממש רוצה לחזור בתשובה באמת, אבל ממש הסתבכתי ואני לא מוצאת את הדרך הפשוטה והישירה, אני לא זוכרת אותה, ולא מזהה אותה, כי רק הפחדים שלי מנוטים אותי. אנא התפלל עלי ותן לי אור בקצה המנורה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר טהרה, כ"ח ניסן ה'תשע"ג.

שלום רב אל אביגיל תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה להתחזק ביתר שאת וביתר עז בבטחון עצמי שאין לך, כי כל החיים שלך השפילו אותך, ועשו ממך אפס אפסים וכו', וכן את צריכה לקחת את עצמך בידיך ולבנות את עצמך מחדש.

הדבר הראשון את צריכה לעבוד הרבה על נקדת השמחה, ולכן אני מאד מאד מבקש אותך שתמסרי את נפשך להיות בשמחה, ואף שאני יודע שזו העבודה הכי קשה לאשה, כי אין עבודה שבאה קשה לאשה כמו שמחה, כי טבע של אשה שנמשכת אחר העביות והגשמיות, וכל כך חבל כי הנשמה מושכת רק לרוחניות ששם מקור

השומחה, והגוף סוֹחֵב ומוֹשֵׁף רק לגשמיות ששם מקור העצבות והמרירות והדכאון, כמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוֹתְב"ן, חלק א', סימן קפ"ט) עקר נשיכת הנחש הוא עצבות ועצלות, ולכן אשרי האשה שיש לה שכל וקולטת תכף ומיד שבו ברגע שנמשך עליה עצבות ומרירות ודכאון וכו', זה בא מצד הטמאה, ולהפך בשתמשיך את עצמה אל השומחה, ותפקח את דעתה, זה בא מהקדשה, ולכן תראי מה לפניה, תמסרי את נפשך רק להיות בשומחה, ואז טוב לך פל הימים.

הדבר השני תרגילי את עצמך לדבר אל הקדוש ברוך הוא בשפת האם שלך, וכל מה שאת צריכה תבקשי רק ממנו יתברך, ותהיי רגילה בדבר זה מאד מאד, ואף שבהתחלה ידמה לך שאף אחד לא שומע אותך, דעי לך שכל דבור ודבור שמדברים אליו יתברך זו הצלחה נצחית, הצלחה כזו אשר אין לתאר ואין לשער כלל, וזה יבנה את הבטחון העצמי שלך, כי ככל שתדברי יותר אל הקדוש ברוך הוא, על ידי זה יבנה הבטחון עצמי שלך, וכבר לא תהיי בודדה כי יהיה לך עם מי לדבר, כי הקדוש ברוך הוא מלא כל הארץ כבודו, ושומע תפלת כל פה.

חזקי ואמצי מאד ותצאי מהיאוש שתפס אותך וכו' וכו', יש לך תקנה גדולה בחיים, ולכן תקחי את עצמך בנדים, מצד אחד להיות רק שומחה ועליזה, ולשמע כלי זמר מוזיקה בכל יום, ומצד שני להרבות לדבר אל הקדוש ברוך הוא בשיחה כמו שמדברים עם חברה טובה, כי הקדוש ברוך הוא שומע תפלת כל פה, ואם תהיי חזקה בשני הדברים האלו, לא יקח הרבה זמן ותצאי מהסבך שנסתפכת בו, ותהיי הכי מאשרת בחייה.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפלתו שאני מבקש ומתפלל בעדך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפני תשפילי ותצליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים

ב' מ"ז.

**איך זוכים לשמר את העינים בזמן שבכל מקום יש
מראות לא צנועים ונסיונות קשים?**

שאלה:

מאת יונה: לכבוד הצדיק שלום.

עבשו התחיל הקיץ ולצערנו הרב יש ברחובות הרבה פריצות, ואי אפשר להמנע מללכת ברחוב. איך זוכים לשמר את העינים בזמן שבכל מקום יש מראות לא צנועים ונסיונות קשים?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר טהרה, כ"ט ניסן ה'תשע"ג.

שלום רב אל יונה גרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

העצה הכי פשוטה והכי קלה, לשמר על העינים! מי אומר כשאתה הולך על הרחוב אתה צריך להסתכל על כל אשה? וכבר אמרו חכמינו הקדושים (סנהדרין מה) אין יצר הרע שולט אלא במי שעיניו רואות; ואמר החכם "אין חוצץ בפני התאוה פעצימת העינים" ואמר "אין לך אבר באברי האדם שיגרום לו מכשול כמו העינים", ולכן הבחירה בידיך, כמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהב"ן, חלק ב', סימן ק"י) לאתד ששאל אותו כיצד הוא הבחירה, השיב לו בפשיטות: שהבחירה היא ביד האדם בפשיטות, אם רוצה עושה, ואם אינו רוצה אינו עושה וכו'. [ונכתב מוהרנ"ת ז"ל: ודבר זה הוא נצרך מאד לדעת, כי פמה בני אדם נבוכים בזה מאד, מחמת שהם מרגלים במעשיהם ובדרכיהם מנעוריהם מאד, על פן נדמה להם שאין להם בחירה, חס ושלום, ואינם

יכולים לשנות מעשיהם. אבל באמת אינו כן, כי בנדאי יש לְכַל אדם בחירה תמיד על כל דבר, וכמו שהוא רוצה עושה].

ולכן מי שרוצה להנצל מהסתכלות וראיות אסורות, עליו לשמר על עיניו וכו', וצריכים לדעת שיש בני אדם שנוכנס בהם שגעון שמכרחים להסתכל על כל פרוצה ועל כל אשה שעוברת על הרחוב, ומתקנים אצלם (דברים כח, לד) "והיית משגע ממראה עיניך אשר תראה", כי מי שלא שומר על העינים שלו נעשה משגע ממש פשוטו כמשמעו, ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהב"ן, חלק א', סימן ל"ו) שרוב המשגעים משתגעים רק מחמת תאוות נאוף, ולכן אם אתה רוצה באמת להיות איש כשר, הבחירה בידיך, שמר על עיניך ותנצל מכל רע.

רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהב"ן, חלק א', סימן רמ"ב) שיש אריף אנפין דקדושה, שאיפה שרק מסתובב הוא רואה רק את אלקותו ותברך, ויש אריף אנפין דקלפה, שאיפה שהוא רק מסתובב רואה זבל ולכלוף, ולכן צריכים הרבה לבקש את הקדוש ברוך הוא שישמר אותו מראיות אסורות, וירבה בצדקה, ויהיה תמיד שמח, ואז שום דבר בעולם לא יוכל להפריע לו.

זה הנסיון האחרון שיש לכלל נשמות ישראל לפני הגאולה, כי אז יתקיים (ישעיה יא, ט) "כי מלאה הארץ דעה את הויה", וכתוב (שם נב, ח) "כי עין בעין יראו בשוב הויה ציון", כי יתגלה גלוי אלקות במדרגה הכי עליונה, שיאיר אורו ותברך בתוף מח משבתו של האדם, עד שלא יראה ולא ישמע ולא ירגיש רק אלקותו ותברך. שנה אריף אנפין דקדושה, ולכן קדם לזה מתגברת אריף אנפין דקלפה שאדם נופל ונכשל בהסתכליות רעים ובראיות אסורות, ולכן אשרי האיש שזוכה לשמר על העינים שלו בעתים הללו, ואז קדוש יאמר לו.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפלתו

שו"ת ב' מ"ח בְּרִסְלָב רכז

שְׁאֵנִי מִבְּקֵשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֶדְךָ שִׁיחֶינָה לְךָ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶנָה תִּשְׁכִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם

ב' מ"ח.

הָאֵם יֵשׁ סֵגְלָה אוֹ פְּסוּקִים מְסִימִים שְׁעוֹזְרִים
לְהַרְדֵּם מֵהָר?

שְׁאֵלָה:

מֵאֵת יִצְחָק: שְׁלוֹם רַב לְרַב הַצַּדִּיק שְׁלִיט"א, וּרְפוּאָה
שְׁלָמָה.

שְׁמַעְתִּי סְפוּר שְׂרָבִי נִחְמָן מִבְּרִסְלָב וְצ"ל בְּרַךְ אֶת רַבִּי
נִתָּן, שְׁמַיִד בְּשִׁישְׁבֵי לִישׁוֹן יִרְדֵּם. וּמִשׁוּם שֵׁישׁ לִי בְּעִינָה
לְהַרְדֵּם וְכָל רַעַשׁ מְעִיר אוֹתִי אָנִי שׁוֹאֵל: אֵיךְ גַּם אָנִי
יְכוּל לְזַבּוֹת לְכַרְךָ? הָאֵם יֵשׁ סֵגְלָה אוֹ פְּסוּקִים שְׁמוֹסְגָלִים
לְזָה? תוֹדָה מֵרֵאשׁ.

תְּשׁוּבָה:

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֶדֶר טְהָרָה, כ"ט נִסָּן ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם רַב אֶל יִצְחָק גֵּרוֹ יְאִיר
לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

רַבְּנּוֹ ז"ל אָמַר (סֵפֶר הַמִּדּוֹת, אוֹת שְׁנָה, סִימָן ד') מִי שֶׁלֹּא יְכוּל לִישׁוֹן
יַעֲלֶה עַל מַחְשַׁבְתּוֹ אֲמוֹנַת תַּחֲתֵית הַמַּתִּים; כִּי בְּאֲמַת חֲכָמֵינוּ
הַקְּדוּשִׁים אָמְרוּ (בְּרִכּוֹת נז:): שְׁנָה אֶחָד מְשִׁשִּׁים לְמִיתָה, וּמִי שֶׁקָּשָׁה
לוֹ לְהַרְדֵּם זֶה מַחֲמַת שְׁבִפְנִימִיּוֹת הוּא מְפַחֵד שְׁמָא יָמוּת בְּאֲמַצַּע
הַשְּׁנָה, אָבָל כְּשֶׁפָּר יִשְׂרָאֵל מִחֲדִיר בְּעַצְמוֹ אֲמוֹנַת תַּחֲתֵית הַמַּתִּים,

ושאין לו מה לדאג מהמנות, אז יוכל לישן.

מה טוב ומה נעים לפני שהולכים לישן לקרא קריאת שמע שעל המטה על פי הנסח של האריז"ל, שזה תקון גדול מאד מאד לנשמת האדם, ואחר כך ילמד איזה שעור במטותו, כגון "עין יעקב", או ספורי צדיקים וכו' וכו', ויראה איך שתכף ומיד ירדם.

ואם זה לא יועיל לה, אזי תראה להתבודד עמו יתברך, ולעשות לעצמך חשבון הנפש איך עבר לה היום, ויתבקש ממנו יתברך שימחל לה על כל עוונותיה, כי בפרוש גלו לנו חכמינו הקדושים (קהלת רבה, פרשה י', סימן כ') אמר רבי בון בשעה שהאדם ישן הגוף אומר לנשמה, והנשמה לנפש, והנפש למלאך, והמלאך אומר לפרוב, והפרוב אומר לבעל כנפים, מי הוא זה השרף, והשרף יוליך דבר ויגיד לפני מי שאמר והיה העולם; ולכן אשרי האדם שזוכה להתנדות לפני שהולך לישן, ומדבר אז עמו יתברך שזו שלמות ההתבודדות, ואמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן, סימן ס"ח) שעקר התבודדות של דוד המלך היה על מטתו, בעת ששכב על מטתו וכסה עצמו בסדין, אז היה מדבר ומשיח כל לבו לפני השם יתברך, כמו שכתוב (תהלים ו, ז) "אשחה בכל לילה מטתי בדמעותי". אשרי מי שירגיל עצמו לקיים הנהגה זו העולה על הכל; ותראה שתכף ומיד שתתחיל להתנהג ככה, תרדם בשנה עמקה.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שיהיה לה הצלחה מרבה ובכל אשר תפנה תשכיל ותצלית.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים

ב' מ"ט.

**הָאֵם יֵשׁ עֲנִין שְׁאָדָם יִסְתִּיר בְּמָה שְׁיֹתֵר אֶת מָה
שֶׁהוּא עוֹשֶׂה בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם?**

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת נַחְמָן: לְכַבּוֹד מוֹהֲרָא"ש, שֶׁהֵשֵׁם יִשְׁלַח לְכֶם
רְפוּאָה שְׂלָמָה.

הָאֵם יֵשׁ עֲנִין שְׁאָדָם יִסְתִּיר בְּמָה שְׁיֹתֵר אֶת מָה שֶׁהוּא
עוֹשֶׂה בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם, אוֹ שְׂזָה סֶתֶם דְּמִיּוֹנוֹת? וְאֵם יֵשׁ
עֲנִין שְׁאָדָם יִסְתִּיר אֶת עִבּוּדָתוֹ, זֶה לֹא מוּבֵן לִי, כִּי הָרִי
רַבְּנֵנו אָמַר שֶׁשְׂלָמוֹת הָעֲנָנָה הִיא שְׂאֶפְלוֹ בְּשִׁמְשֻׁבָּחִים
אֶת הָאָדָם, זֶה לֹא עוֹשֶׂה עֲלָיו שׁוּם רֶשֶׁם. אֲזוֹ לְמָה
צְרִיכִים לַעֲשׂוֹת מְזִיחַ עֶסֶק וְלְהַשְׁתַּדֵּל לְהִסְתִּיר אֶת
מַעֲשָׂיו? אֲשַׁמַּח לְקַבֵּל הַשׁוּבָה, תוֹדָה רַבָּה.

תְּשׁוּבָה:

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסִדְרַת טְהָרָה, כ"ט נִסָן ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם רַב אֶל נַחְמָן גֵּרוֹ וְאִיר

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

אָדָם צָרִיף לְכַטֵּל אֶת עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי אֱלֹוֵי יִתְבָּרַךְ, וְלֹא לְהִסְתַּפֵּל
עַל עֲצָמוֹ כְּלָל, רַק לְקַיֵּם אֶת הַמְצֻוֹת בְּשִׁמְחָה עֲצוּמָה, וְלְהִתְפַּלֵּל
אֶת שְׂלֵשֶׁת הַתְּפִלוֹת הַקְּבוּעוֹת שְׁחֲרִית מְנַחָה וְעֶרְבִית בְּמִנְיָן
דִּיקָא, וְכֵן לְהִתְמַיֵּד בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְאֵל יִחְשַׁב מַעֲצָמוֹ
כְּלָל, אֲלֵא כֹל מָה שֶׁיַּעֲשֶׂה שְׂיִהְיֶה רַק עֲבוּרוֹ יִתְבָּרַךְ לְטוֹבַת
נַשְׁמָתוֹ, וְאֲז אִף פֶּעַם לֹא תִכְנַס בּוֹ אִיזוֹ יְשׁוּת וְגֵאוּת, שְׂאֵמַר רַבְּנֵנו
ו"ל (לְקוּטֵי מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א', סִימָן י') שְׂזָה עִבּוּדָה זָרָה שֶׁעוֹשֶׂה מְצִיאֹת
מַעֲצָמוֹ, כִּי אָדָם צָרִיף לְכַטֵּל אֶת עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי אֱלֹוֵי יִתְבָּרַךְ, וְלֹא

יְהִי אֲכַפֵּת לוֹ שׁוּם דְּבָר מֵה שְׁאַחֲרִים אוֹמְרִים, וְאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל
 (לְקוּטֵי מוֹהֲר"ן, חֵלֶק א', סִימָן ס"ו) שֶׁעָקֵר הָאֲמַת כְּשֶׁהוּא בֵּין אֶלֶף אֲנָשִׁים
 נִדְמָה לוֹ כְּמוֹ שֶׁהוּא בְּחֻדְרוֹ לְבַד, הֵינּוּ שְׂלֵא יִסְתַּכֵּל עַל שׁוּם בְּרִיָּה
 שְׂבַעוֹלָם.

זו שְׁלֵמוֹת הָאָדָם, שְׂכָלֵל לֹא מְעַנֵּן אוֹתוֹ מֵה שְׁאַחֲרִים
 אוֹמְרִים וְכוּ', וּמִי שְׂאוּחֻז בְּזֶה הוּא אוּחֻז בְּשְׁלֵמוֹת הָאֲמַת, וְלִכְן
 זו שְׁטוֹת לְחֹשֶׁב מַגְאֹת וְכוּ', וְלִהְתַּעַסֵּק עִם גְּאוֹת וְכוּ', כִּי מִי
 שְׂמִסְתַּכֵּל עַל עֲצָמוֹ טוֹב טוֹב וְכוּ' וְכוּ', אֵיךְ הוּא נִרְאָה, וּמֵה הוּא
 עֹשֶׂה, אֲנִי חוֹשֵׁב שְׂפָכָר לֹא יְהִי לוֹ תֵּאֲבוֹן לִישׁוֹת וְגֵאוֹת וְכוּ'
 וְכוּ'.

הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי
 שְׂאֲנִי מִבְּקֵשׁ וּמִתַּפְלֵל בְּעֶדְךָ שִׁיְהִיָּה לְךָ הַצְּלָחָה מְרַבָּה וּבְכָל אֲשֶׁר
 תִּפְנֶה תִשְׁכִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרַכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם

ב' נ'.

אֵיךְ אָדָם יְכוּל לְדַעַת שְׂתַפְלָתוֹ הַתְּקַבְּלָה בְּשָׂמִים?

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת מִשָּׁה: שְׁלוֹם וּבְרַכָּה לְכַבוֹד הַצְּדִיק.
 רְאִיתִי שְׂכַתְבַּתֶּם כַּמָּה פְּעָמִים שְׂאָדָם צְרִיךְ לְהַשְׁתַּטֵּחַ
 עַל הַרְצָפָה מִמּוֹשׁ וּלְבַקֵּשׁ מִהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מֵה שֶׁהוּא צְרִיךְ
 וְלֹא לְהַפְסִיק עַד שְׂרוּאָה יִשׁוּעָה. אֵיךְ אָדָם יְכוּל לְדַעַת
 שְׂתַפְלָתוֹ הַתְּקַבְּלָה כְּבָר בְּשָׂמִים? תּוֹדָה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר טהרה, א' דראש חודש איר ה'תשע"ג.

**שלום וברכה אל משה נרו ואיר
לנכון קבלתי את מכתבך.**

אדם צריך להרגיל את עצמו לבקש את הקדוש ברוך הוא כל מה שהוא צריך בפרטי פרטיות, כמו בן קטן שמה שהוא צריך, הוא פונה אל אביו, כמו בן למד אותנו רבנו ז"ל שפל מה שצריכים, עלינו לבקש רק ממנו יתברך, כי הפל תלוי רק בידו יתברך.

ולכן כל זמן שלא קבלנו מה שבקשנו, צריכים לבקש עוד פעם ועוד פעם, ועוד פעם ועוד פעם, ולא להתיאש, כמאמר ו"ל (ברכות לב:) אם ראה אדם שהתפלל ולא נענה יחזור ויתפלל, שנאמר (תהלים כז, יד) "קנה אל הני"ה חזק ויאמץ לבך וקנה אל הני"ה", כי בנדאי אם מתעקשים אצלו יתברך פעם אחר פעם ולא מתעייפים בתפלה, אזי רואים ישועות גדולות, כי מה שתפלה פועלת שום דבר בעולם לא יכול לפעל.

ולכן אני לא מבין את השאלה שלך, מתי יודעים שזכו לישועה? מתי שמקבלים את מה שמבקשים... ואם לא קבלו עדין, צריכים להמשיך להתפלל עד שיראו ישועה. צריכים להיות עקשן גדול בתפלה, אבל לבקש רק ברחמים ובתחנונים, כמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן כ' וסימן קצ"ו), וכן ידוע שרבנו ז"ל אמר פעם (חיי מוהר"ן, סימן תקצ"ג) שאסור להניח את הקדוש ברוך הוא, אלא תמיד לבקש את השם יתברך מה שצריכים עוד ועוד, כי אצל השם יתברך מאד מאד יקרה תפלת בניו, כמו אבא שמחכה ומצפה שהבן יבקש ממנו כל מה שצריך, כך כפיכול באין ערך כלל הוא יתברך רוצה לשמע את תפלתנו, ומתאנה לתפלתנו, כמאמר ו"ל (יבמות סד) מפני מה היו אבותינו עקרים

מפני שהקדוש ברוך הוא מתאנה לתפלתן של צדיקים, וכן אמרו חכמינו הקדושים (בראשית רבה, פרשה מ"ה, סימן ד') שהקדוש ברוך הוא מתאנה לתפלתן ומתאנה לשיחתן, שנאמר (שיר השירים ב, יד) "יונתי בחגוי הסלע" יונתי בחגוי למה עקרתי אתכם? בשביל "הראיני את מראיך השמיעני את קולך".

ולכן תמשיך בעבודה הקדושה הזו, והקדוש ברוך הוא לא יעזב אותך, ונשמע ונתבשר בשורות משמחות תמיד.

המאחל לך חדש מברך

ב' נ"א.

אין לי בעל וילדים ואני בודדה מאד. למה אני סובלת כל כך?

שאלה:

מאת זיו: שלום.

אני בת ארבעים ושתים וגרושה כבר שש פעמים. הייתי באומן בי"ז באדר וכן הייתי ביבנאל והשתתפתי בשעורו של הרב שליט"א. יש לי סבל גדול: אין לי פרנסה, אין לי בעל, אין לי ילדים ואין לי חברים. אני לבד, לבד, לבד. למה אני סובלת כל כך?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר טהרה, א' דראש חדש איר ה'תשע"ג.

שלום רב אל זיו תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

לדעתי כל הבעיות שלך הן מפני שאת עצובה וממרמת

ושונאת את עצמך וכו', ולא יכולה לסבל את עצמך וכו', פי
יש בני אדם שנוכנס בהם דמיון שהם לא שנים לשום דבר וכו',
ומצעים את עצמם בחנם וכו', ועל ידי זה הם באים לסבל
אמתי שנשארים לבד וכו'. את צריכה לעבד על נקדת השמחה,
לבקש הרבה ממנו יתברך רק על נקדת השמחה, להיות תמיד
שמחה ועליזה עם כל נקדה ונקדה טובה שיש בה, ותראי לדון
את עצמך לכף זכות, כמו שגלה לנו רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א',
סימן רפ"ב) שאדם צריך תמיד לחפש ולבקש ולמצא בעצמו את
הנקודות הטובות שיש בו, ואסור לשנא את עצמו, ורק כך תהיי
הכי מאשרת בחיים, ולא יחסר לך שום דבר.

אף פעם אל תגידי דבר כזה שאת לבד לבד וכו' וכו'
וכו', כי יהודי הוא אף פעם לא לבד, יש לו את הקדוש ברוך הוא,
כמו שאמרו חכמינו הקדושים (לקוטי דברים, רמז תתכ"ה) על הפסוק
(דברים ה, ז) "כי מי גוי גדול אשר לו אלקים קרבים אליו כהו"ה
אלקינו בכל קראנו אליו", מעשה בספינה אחת שהיתה כלה של
נכרים והיה בתוכה יהודי אחד הגיעו לנמל אחד אמרו לאותו
יהודי טל מעות ועלה לנמל וקח לנו משם מאומה, אמר להם לא
אכסנאי אני ואיני מכיר להיכן אלך, אמרו לו יש יהודי אכסנאי?
בכל מקום שאתה הולך אלקיף עמך, הוי "אשר לו אלקים קרבים
אליו". זאת אומרת יהודי הוא אף פעם לא לבד, איפה שהוא
הולך, הוא הולך עם הקדוש ברוך הוא.

ולכן את צריכה להרגיל את עצמך לדבר אל הקדוש ברוך
הוא בשפת האם שלך, וכל מה שאת צריכה תספרי רק אליו
יתברך, שזו המתנה הכי יפה שקבלנו מרבנו ז"ל, שאדם צריך
להרגיל את עצמו לדבר אל הקדוש ברוך הוא, שזה נקרא
התבודדות, ומי שמרגיל את עצמו בדרך זו, מתחזקת אצלו
האמונה וממשיך על עצמו כל מיני ישועות שבעולם, כמו
שכתוב (משלי כח, כ) "איש אמונות רב ברכות".

לדעתי אף צריכה לשנות את השם שלך, כי זיו זה לא שם בכלל, לכל הפחות תוסיפי שם מאחת האמהות או מהנביאות: שרה, רבקה, רחל, לאה, חנה, דבורה, אביגיל וכו', והקדוש ברוך הוא יצליח אותך.

המאחל לך חדש מברך

ב' נ"ב.

איך אפשר לדעת אם כשפו אותי? והאם מתר ללכת למישהי שעוסקת במיסטיקה?

שאלה:

מאת אור: שלום.

איך אפשר לדעת אם כשפו אותי? והאם מתר ללכת למישהי שעוסקת בקבלה ובמיסטיקה?

תשובה:

בפזנת השם 'תברך', יום רביעי לסדר טהרה, א' דראש חדש איר ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל אור גרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

תרגיל את עצמך לדבר אל הקדוש ברוך הוא בשפת האם שלך, שזה נקרא התבודדות, ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ק, חלק ב', סימן כ"ה) ההתבודדות הוא מעלה עליונה וגדולה מן הכל. דהינו לקבע לו על כל פנים שעה או יותר להתבודד לבדו באיזה חדר או בשדה, ולפרש שיחתו בינו לבין קונו בטענות ואמתלאות בדברי חן ורצוי ופיוס, לבקש ולהתחנן מלפניו 'תברך, שיקרבו אליו לעבודתו באמת. ותפלה ושיחה זו יהיה בלשון שמדברים בו וכו', והנהגה זו הוא

שו"ת ב' נ"ב ברסלב רלה

גדולה במעלה מאד מאד, והוא דרוך ועצה טובה מאד להתקרב אליו ותברך, כי זאת היא עצה כללית, שכולל הכל. כי על כל מה שייחסר לו בעבודת השם, או אם הוא רחוק לגמרי מכל וכל מעבודתו: תברך, על הכל יפרש שיהתו ויבקש מאתו יתברך.

ותכף ומיד כשתרגיל את עצמך לדבר אליו יתברך, אזי תכף ומיד יתפרדו כל פועלי און, שום פשוף ושום רע לא יקרה לך, כי פשבר ישראל פונה תמיד אל הקדוש ברוך הוא, ויודע ועד אשר אין בלעדו יתברך כלל, והוא יתברך מנהיג את עולמו בחסד וברחמים בצדק ובמשפט, ודבר גדול ודבר קטן לא נעשה מעצמו אלא בהשגחת המאציל העליון, עד כדי כך שאמרו חכמינו הקדושים (תליין ג) אין אדם נוקף אצבעו מלמטה אלא אם כן מכריזין מלמעלה; שאדם לא מקבל מכה קטנה באצבע קטנה אם לא מכריזין על זה קדם מלמעלה, אזי תכף ומיד מתבטלים ממנו כל מיני פשופים והזקות וכו' וכו'.

רבנו ז"ל אמר (ספר המדות, אות ממון, סימן ע) מי שעוסק בשמות הטמאה ובכשפים נעשה עני; ולכן לא פדאי בכלל ללכת אל בעלי המיונות וכו', שקוראים את עצמם מקבליים וכו', ועוסקים במיסטיקה וכו', הכל הכל ורעות רות, ואמר רבנו ז"ל (שם אות פשוף, סימן ג) אין הפשוף מזיק אלא לבעלי גאנה; ולכן צריכים לבטל את עצמו לגמרי אליו יתברך, ולהכניס בדעתו אשר אין בלעדו יתברך כלל, ואז ממילא ישברו ממנו הגאות והישות שנגנסו בו.

אני מכרח להגיד לך ש'אור' זה לא שם, או שתחליף את השם או שתוסיף שם.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפלתו שאני מבקש ומתפלל בערך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפנה תשכיל ותצלית.

המאחל לך חדש מברך

ב' נ"ג.

ביבנאל אנו נוהגים ללבש בשבת בגדי לבן. האם לנהג כך גם ביום טוב?

שאלה:

מאת אברהם: לכבוד כבוד קדשת מוה"רא"ש שליט"א שלום וברכה.

ברוך השם אני זוכה להתגורר ביבנאל עיר ברסלב ואני נמנה על אברכי 'התאחדות האברכים'. ידוע אשר כבוד קדשת מוה"רא"ש שליט"א הנהיג בקהלתנו הקדושה ללכת בשבת בבגדי לבן כמנהג האר"ז, וברצוני לשאל שאלה שיש להרבה אברכים: האם גם ביום טוב צריכים ללבש בגדי לבן כמו שנוהגים בשבת, או שאפשר ללכת עם חליפת חג (בעקטשע) שחור? מאחר וכמעט שלא יוצא לנו להשתמש בחליפת שבת השחורה, ביום-טוב הרבה מנצלים את ההזדמנות ללבשה, אך ברצוננו לשמע מה הנכון והראוי לעשות. תודה רבה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר טהרה, א' דראש חדש איר ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל אברהם גרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אין לתאר ואין לשער את גדל הזכות של מי שהולך בשבת וביום טוב בבגדים לבנים, עד כדי כך שהאר"ז"ל הפליג במעלת הענין הזה, ובפרוש גלה שלמעלה בשמים ילך האדם עם אותו צבע לבושים שהלך בזה העולם בשבת ויום טוב.

אָבַל מִפְּנֵי חֲטָאֵינוּ גָּלִינוּ מֵאַרְצֵנוּ, וְעַם יִשְׂרָאֵל הִלְכוּ בְּגוּלָה, וְלִכְּן מִסְּבוֹת וְסִבּוֹת שׁוֹנוֹת הוֹלְכִים עִם בְּגָדִים שְׁחוּרִים בְּשַׁבָּת, וְלִכְּן אִם יֵלֶךְ עִכְשָׁו וַיִּתְּלַבֵּשׁ בְּבִגְדֵים לְבָנִים בְּשַׁבָּת יוֹם טוֹב בְּשַׁעַה שְׁפֵלָם הוֹלְכִים בְּבִגְדֵים שְׁחוּרִים, אֲזִי יֵרָאֶה כְּמוֹ חֲתָן בֵּין אֲבָלִים, וְלִכְּן פֵּלֶם הוֹלְכִים כְּבָר בְּבִגְדֵים שְׁחוּרִים, אָבַל שְׁלֵמוֹת הַעֲנִיָּן הוּא לְלַכֵּת בְּשַׁבָּת בְּבִגְדֵים לְבָנִים פְּשׁוּטוֹ כְּמִשְׁמָעוֹ, וְגַם עֲדוֹת הַמְּזוּרַח בְּאַרְצוֹתֵיהֶם הִלְכוּ כֵּן, וְגַם הָאֲדַמּוּרִיִּם וְהַצְּדִיקִים הִלְכוּ בְּבִגְדֵים לְבָנִים, וְגַם רַבֵּנוּ ז"ל הִתְחִיל לְלַכֵּת עִם בְּגָדִים לְבָנִים בְּחַג הַשְּׁבוּעוֹת תַּקס"ו, שְׁאָז אָמַר אֶת הַתּוֹרָה בְּלִקּוּטֵי מוֹהַר"ן חֵלֶק א' סִימָן כ"ט, הַמְדַּבֵּרֵת גַּם מִמַּעַלֵּת בְּגָדִים לְבָנִים, עֵינֵי שָׁם.

וְהִנֵּה כְּשׁוֹכְנִסְתִּי בַּפֶּעַם הִרְאֵשׁוּנָה לְפָנַי עֲשָׂרִים וַחֲמֵשׁ שָׁנָה לְגוֹר בְּיַבְנָאֵל, וְלֹא הָיָה שָׁם זָכַר שֶׁל יְהוּדוֹת וְכוּ', אִמְרַתִּי שְׁעִכְשָׁו פֶּה הַזְּמַן לְקַיֵּם אֶת דְּבָרֵי הָאֲרִיז"ל לְלַכֵּת בְּבִגְדֵים לְבָנִים בְּשַׁבָּת, וּבַפֶּרֶט לְאַחַר שֶׁהִרְשַׁע הַיְדוּעַ לְשִׁמְצָה וְכוּ', הִסִּית אֶת תּוֹשְׁבֵי הַמְּקוֹם שֶׁהִנֵּה הַשְּׁחוּרִים בָּאִים... (לְשׁוֹן בְּדִיוֹן לְחַרְדִּים). אִמְרַתִּי נִקְּמֵם עִכְשָׁו (בִּיצָה י'): זְמַן שְׁחוּרִים וּמַצָּא לְבָנִים... וּמֵאֵז הִנְהַגְתִּי בְּקַהֲלָה שְׁלַנּוּ לְלַכֵּת בְּבִגְדֵים לְבָנִים, שְׁאִין לְתַאֵר וְאִין לְשַׁעַר אֶת מַעַלֵּת הָאֲדָם שֶׁהוּלֵךְ בְּשַׁבָּת יוֹם טוֹב בְּבִגְדֵים לְבָנִים, עַד כְּדֵי כֵּן שְׁמוֹחֵלִין לוֹ כָּל עוֹנוֹתָיו, אָבַל אֶת זֶה יְכוּלִים לְקַיֵּם רַק בְּיַבְנָאֵל, כִּי מִמִּילָא הַשׁוֹנְאֵי יִשְׂרָאֵל מִסְּתַפְּלִים עָלֵינוּ בְּעֵין רָעָה מְאֹד, וּמַצִּיקִים לָנוּ וְכוּ' וְכוּ', וְלִכְּן אִיךְ שְׁגַלְיָה זֶה לָהֶם לְצַנִּינִים וְקוֹצִים בְּעֵינֵיהֶם, מֵה שְׁאִין כֵּן בַּשָּׂאֵר עֲרִוֹת וּמְדִינוֹת קָשָׁה לְלַכֵּת עִם בְּגָדִים לְבָנִים.

יְדוּעַ שֶׁהֵרֵב הַקְדוּשׁ רַבִּי יִצְחָק מְדֵרוּבִיטְשׁ זְכוּתוֹ תִּגְן עָלֵינוּ, עֲשֵׂה תַעֲמוּלָה גְדוּלָה שְׁיִלְכוּ בְּשַׁבָּת קִדְשׁ יוֹם טוֹב עִם בְּגָדִים לְבָנִים, וְהָיָה מְעוֹרָר שָׁנָה מְאֹד מְאֹד חָשׁוּב לְמַעַלָּה, וּבְזָכוֹת זֹו מוֹחֵלִין עַל הָעוֹנוֹת שֶׁל הָאֲדָם, וּבָא אֵלָיו הַסְּמִךְ-מִם וְאָמַר אִם אַתָּה לֹא מִפְּסִיק לְעֲשׂוֹת תַעֲמוּלָה, אֲנִי יִקַּח אֶת עֲצָמֵי עֲלִיךְ וְעַל

יְלָדֶיךָ וכו', וְהִצְרַךְ לְהַפְסִיק, מִכָּל זֶה רוֹאִים אֶת גְּדֹל הַמַּעֲלָה שֶׁל אַחַד שֶׁלֹּא רוֹצֵה לְהִטְעוֹת אֶת עַצְמוֹ, וְהוֹלֵךְ בְּשִׁבְתּוֹ וּכְיוּם טוֹב בְּבָגָדִים לְבָנִים דִּיקָא.

כְּשֶׁנוֹסְעִים אֶל הַהוֹרִים בְּעִירוֹת אַחֵרוֹת, אִזּוּ יְכוּלִים לְלַבֵּשׁ אֶת הַחֲלִיפָה הַשְּׁחוּרָה.

הַעֲקָר אֶל תְּהִיָּה בְּטֵלָן, וּרְאֵה לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם מִקְרָא, מִשְׁנָה, גְּמָרָא, מְדֻרָשׁ, שֶׁהַלְמוּדִים הֵאלוּ הֵם כְּנֶגֶד הַד' עוֹלָמוֹת, אֲצִילוֹת, בְּרִיאָה, יְצִירָה, עֲשִׂיָּה, וּמִי שְׁלוּמֵד בְּכָל יוֹם אֶת הַד' לְמוּדִים הֵאלוּ, מִמְּשִׁיף עַל עַצְמוֹ הָאָרְה גְּדוּלָה וְנִפְלְאוֹה מְאֹד מֵהַד' עוֹלָמוֹת, כִּי מִקְרָא הוּא בְּעוֹלָם הָעֲשִׂיָּה, מִשְׁנָה הִיא בְּעוֹלָם הַיְצִירָה, גְּמָרָא הִיא בְּעוֹלָם הַבְּרִיאָה, מְדֻרָשׁ וְזוֹהַר הֵם בְּעוֹלָם הָאֲצִילוֹת, וְלִכֵּן אֲשֶׁרִי מִי שְׁלוּמֵד בְּכָל יוֹם אֶת הַד' לְמוּדִים הֵאלוּ, וְאִינוֹ מַחְסִיר יוֹם אַחַד, כִּי עַל יְדֵי זֶה הוּא מִמְּשִׁיף עַל עַצְמוֹ הָאָרְה נוֹרְאָה וְנִפְלְאוֹה מְאֹד מֵהָעוֹלָמוֹת הָעֲלִיוֹנִים, וְאִי אֶפְשֶׁר לְתַאֵר וּלְשַׁעַר אֶת גְּדֹל הַזְכוּת שֶׁל אָדָם שְׁקוֹבֵעַ לְעַצְמוֹ בְּכָל יוֹם לְלַמֵּד אֶת הַד' לְמוּדִים הֵאלוּ בְּעִקְשָׁנוֹת גְּדוּלָה מְאֹד מְאֹד, וְחֻבֵּל שֶׁתַּחֲסִיר יוֹם אַחַד מִלְמוּד אַרְבַּעַת הַלְמוּדִים הֵאלוּ, כִּי סוּף כָּל סוּף רַק זֶה מַה שִׁישְׁאָר מֵאֲתָנּוּ, וְאֶפְלוּ שֶׁתִּלְמַד מִכָּל שְׁעוֹר קִצָּת, זֶה גַם כֵּן דִּבֵּר גְּדוֹל מְאֹד.

וּמִלְבַּד זֹאת כְּדַאי לְלַמֵּד כָּל יוֹם שְׁעוֹר בְּטוֹר וְשִׁלְחָן עָרוּף, כִּי יְדוּעַ אֵיךְ שָׂרְבֵנוּ ו' ל' הַזְהִירָנוּ עַל זֶה מְאֹד, וְאָמַר (שיחות ה'ר"ן, סימן כ"ט) שֶׁלְמוּד הַפּוֹסְקִים צָרִיכִים לְלַמֵּד יוֹתֵר מִכָּל הַלְמוּדִים, וְרֵאוּי לְלַמֵּד כָּל הָאֲרַבְעָה "שִׁלְחָן עָרוּף" כְּלָם מְרַאשֵׁם עַד סוּפָם כְּסֻדָּה, אִם יְכוּל לְלַמֵּד כָּל הָאֲרַבְעָה שִׁלְחָן עָרוּף עִם כָּל הַפְּרוּשִׁים הַגְּדוּלִים מַה טוֹב. וְאִם לֹא עַל כָּל פְּנִיִם יְלַמֵּד כָּל הָאֲרַבְעָה "שִׁלְחָן עָרוּף" הַקְטַנִּים. וְהוּא תְקוּנָה גְּדוֹל מְאֹד מְאֹד, כִּי עַל יְדֵי חֲטָאִים נִתְעַרְב טוֹב וְרַע, וְעַל יְדֵי לְמוּד פּוֹסֵק שְׁמִבְרַר הַכָּשֶׁר וְהַפְּסוּל הַמוֹתֵר וְהָאֶסוּר הַטְּהוֹר וְהַטְּמֵא עַל יְדֵי זֶה נִתְבָּרַר וְנִפְרָשׁ

הטוב מן הרע. ואמר שכל איש ישראל מחיב ללמד בכל יום יום פוסקים ולא יעבר. ואף אם הוא אנוס ואין לו פנאי, ילמד על כל פנים איזה סעיף "שלחן ערוך" באיזה מקום שהוא אפלו שלא במקומו שהוא עומד עתה בשלחן ערוך. כי צריך ללמד איזה דין ב"שלחן ערוך" בכל יום יום כל ימי חייו, וכשאינו אנוס ללמד פסדר כל הארבעה "שלחן ערוך" מדי יום ביזומו וכשיגמור ויסיים הארבעה "שלחן ערוך" יחזור ויתחיל ללמדם פסדר, וכן ינהג כל ימי חייו.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפלתו שאני מבקש ומתפלל בעדך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפנה תשכיל ותצליח.

המאחל לך חדש מברך

ב' נ"ד.

אני גרושה כבר עשר שנים ולא יכולה להתחתן בגלל חסימה רגשית

שאלה:

מיאת לירז: שלום וברכה לכבוד הרב. אני גרושה קרוב לעשר שנים ועדין לא התחמנתי, ברוך השם אני יוצאת לפגישות, אך אני מרגישה שאני חסומה רגשית לקשר טסתי מספר פעמים לאומן והתפללתי שם שאצליח להסיר את המחסום הרגשי, אך אני לא מצליחה. אני רוצה לבנות בית בקדשה ובטהרה, מה אני יכולה לעשות על מנת לקדם את הזוג שלי?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר טהרה, א' דראש חודש איר ה'תשע"ג.

**שלום רב אל לירז תחיה
לנכון קבלתי את מכתבך.**

כנראה ששנכנית מאד מאד מהנשואין הקודמים וכו', וזה הכניס בך פחד כזה שאת פשוט מפקדת להתחתן עוד פעם וכו', וזו סבת העפוב שלך וכו', לדעתי זה יותר פסיכולוגי ממציאות וכו'.

אין את יכולה לתאר ולשער את גדל הזכות של הגבר או האשה שזוכים לנסע אצל ציון רבנו ז"ל, שהפליג במעלה הזאת מאד מאד, ואמר (תני מוהב"ן, סימן קס"ב) כשאחד יבוא על קברו ויאמר קפיטל תהלים בהתעוררות הלב, יהיה לו תענוג גדול מזה, ועשה תנועות בגופו ובעצמותיו אז, ורמז שיהיה לו חלוצן עצמות אז בקברו פשיאמרו תהלים על קברו. ועוד דבר בזה הענין במה פעמים. ואחר כך גלה העשרה קפיטל תהלים ט"ז ל"ב מ"א מ"ב נ"ט ע"ז צ' ק"ה קל"ז ק"נ, ואמר שמי שיבוא על קברו ויתן פרוטה לצדקה, ויאמר אלו העשרה קפיטל תהלים, יניח עצמו לארץ ולרחב לעזר לזה האיש אפלו אם עבר מה שעבר וכו', ויחד שני עדים על זה.

וכן מובא (שיחות הר"ן, סימן קמ"א) שאמר אף על פי שהוא דבר קל לומר עשרה קפיטל תהלים, אף על פי כן גם זה יהיה כבוד מאד לקיים. וכן נתקיים עתה בעוונותינו הרבים שמחמת רבוי המחלקת רב התמון עם רחוקים מאד לקיים זאת, ורבנו ז"ל הודיע פל זאת מקדם. ואנחנו עשינו מה שמטל עלינו להודיע התקון לכל החפץ להתקן, וכל אחד הטוב בעיניו יעשה, השמע ישמע, והחדל יחדל ואנחנו את נפשנו הצלנו. וכן ידוע הספור (שיחות הר"ן, סימן קנ"ו) כשהיה רבנו ז"ל באומן, שמע בביתו קול

שֶׁל הַצּוֹעֵקִים עַל הַבַּיִת עֲלָמִין עַל קַבְרֵי אֲבוֹתֵם שֶׁדַּרְכְּכֶם לְצַעֵק וּלְהַתְּפִלֵּל שָׁם בְּקוֹל מֵר כְּפִנְהוּג, וּפְעַם אַחַת שָׁמַע אִשָּׁה אַחַת שֶׁהִיְתָה צוֹעֶקֶת שָׁם עַל קֶבֶר אָבִיהָ: אָבִי, אָבִי, בְּקוֹל מֵר מְאֹד וְכוּ' וְכוּ', וּבָתוֹ אָדָּל תַּחֲיָה, הִיְתָה עוֹמְדָת אֲצִלוֹ אַז, עָנָה וְאָמַר לָהּ רַבְּנוּ ז"ל, הָאִשָּׁה הַזֹּאת צוֹעֶקֶת בְּכוֹנֵה הֵיטֵב אָבִי אָבִי, אָבִל אָבִיהָ אֵינוֹ בְּכָאן כָּלֵל וְכוּ'. וְאָמַר אִז שְׁטוֹב כְּשָׂבָאִים עַל קַבְרֵי אֲבוֹת לומר לְהַמְתִּים הַשׁוֹכְנִים סְבִיב סְבִיב לְקַבֵּר אָבִיהֶם וְאִמָּם וְכִיּוֹצֵא שְׂבָאִים אֵלָיו, לְבַקֵּשׁ מֵהֶם שִׁיּוּדִיעוּ לוֹ שְׂבָא בְּנָם אוֹ בָתָם אֵלָיו. כִּי בּוֹדָאִי לֹא כָּל הַמְתִּים נִסְתַּלְקִים מִמְּקוֹם קְבוּרָתָם לְמָקוֹם שֶׁנִּסְתַּדְּדִים, כִּי הִרְבֵּה שְׂרוּיִים עַל קַבְרָם, עַל כֵּן טוֹב לְהוֹדִיעַם כְּדֵי שֶׁהֵם יוֹדִיעוּ לְאָבִיהֶם וְכוּ'. וְאָמַר אִז: אָבִל אֲצִל הַצַּדִּיק אֵין צָרִיכִים לְחַשֵּׁשׁ עַל זֶה שְׂמָא אֵינוֹ שָׁם. כִּי מִיתַת הַצַּדִּיק הוּא רַק כְּמוֹ מִי שִׁיּוֹצֵא מִחֶדֶר לְחֶדֶר אַחֵר. וְהַמְשִׁיל אִז לְבָתוֹ עַל עֲצָמוֹ: כְּמוֹ שֶׁאֵנִי עֲתָה בְּחֶדֶר זֶה וְאַחֵר כֵּךְ אֵנִי יוֹצֵא מִחֶדֶר זֶה וְנִכְנָס לְחֶדֶר הַשֵּׁנִי וְסוֹגֵר הַדֶּלֶת אַחֲרָי. אִם אֵת תְּבוֹאִי אֲצִל הַדֶּלֶת וְתַצְעֲקִי אָבִי אָבִי וְכוּ', לֹא אֶשְׁמַע דְּבָרֶיךָ? [כְּדִבְרֵי הָאֵלֹהִים נִשְׁמַע מִפִּי הַקְּדוֹשׁ כְּמָה פְּעָמִים שְׂרָמְזוּ לְכָל אֶחָד וְאֶחָד כְּמָה גְדוֹל הַמַּעֲלָה שֶׁל מִי שִׁיּוֹצֵא לְבוֹא עַל קַבְרוֹ הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא. כִּי בּוֹדָאִי יִשְׁמַע דְּבָרָיו וַיַּעֲזֹר וַיּוֹשִׁיעַ לוֹ בְּכָל מָה דְאֶפְשָׁר].

וְלָכֵן זֶה שְׁזָכִית לְהִיּוֹת אֲצִל צִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל, אֵין לְמַעֲלָה מִזֶּה, וּבּוֹדָאִי כְּבָר נוֹשַׁעַת וְכוּ', אִךְ פֶּשׁוּט פְּסִיכּוֹלוֹגִית אֵת מְפַחֶדֶת עוֹד פְּעַם לְהַתְּחַתֵּן וְכוּ', מֵהַנְּסִיּוֹן הַמֵּר שֶׁהִיָּה לָךְ וְכוּ', וְלָכֵן אֵת אוֹמְרַת שִׁישׁ לָךְ מִחֶסוֹם רִגְשֵׁי וְכוּ' וְכוּ'.

הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יַעֲזֹר לָךְ שְׂתַזְכִּי לְמַצָּא אֵת בֶּן זוּגָה, וְתִכְנִי עִמּוֹ בֵּית גְּאָמָן בֵּי שְׂרָאֵל.

הַמַּאֲחֵל לָךְ חֵדֶשׁ מְבֻרָךְ

ב' נ"ה.

איך אפֿשר להנצל מלדבר לשון הרע? ואיך אפֿשר לתקן אם כבר נכשלתי?

שאלה:

מאת לאה: לכבוד קדשת הצדיק שלום וברכה.
ידוע שלשון הרע זה נסיון מאד קשה ובקלות אפֿשר להכשל בזה. איך אפֿשר להנצל שלא לדבר לשון הרע? ואיך אפֿשר לתקן אם כבר נכשלתי בזה?

תשובה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יום רביעי לסדר טהרה, א' דראש חודש איר ה'תשע"ג.

שלום רב אל לאה תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

לשון הרע זה העוון הכי חמור שברק יש, עד כדי כך שאמרו חכמינו הקדושים (ערכין טו.) כל המספר לשון הרע מגדיל עוונותיו כנגד עבודה זרה גלוי ועריות ושפיכות דמים, כל כך חמור עוון לשון הרע, וכן אמרו (שם) כל המספר לשון הרע כאלו כפר בעקר, שנאמר (תהלים יב, ה) "אשר אמרו ללשוננו נגביר שפתינו אתנו מי אדון לנו", ואמרו (בראשית רבה, פרשה צ"ח, סימן נ) לשון הרע נמשלה כחץ, שמכה ברחוק, כך היא לשון הרע דאמור ברומי וקטיל בסוריא.

ולכן זה כל כך חמור, כי אחד מדבר עם אנשים על הזולת, והלשון הרע מתקבל, ומאמלים את האדם שדברו עליו על לא דבר, וזה כל כך קשה להנצל מזה, עד כדי כך שאמרו חכמינו הקדושים (בבא בתרא קסה.) רבם בגזל ומעוטם בעריות, והכל בלשון הרע.

ולכן התקון על זה ללמוד בספרי החפץ חיים בכל יום, ולקבע לעצמו שעור קבוע בספרי הקדושים ששם מבאר היטב הדק הדק היטב גדל חמרת העוון הזה, וכן את התקון לזה איך מתקנים את העוון הזה, ולצערנו הרב פלנו צריכים ללמוד ולשקד בספרי הקדושים, כדי להנצל מהעוון החמור הזה של לשון הרע, שמאד קשה לצאת מזה.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפני תשפילי ותצליחי.

המאחל לך חודש מברך

ב' נ"ו.

בעלי סובל מאד בגלל מצבי הרוח שלי. איך זוכים לרגע?

שאלה:

מאת יעל: שלום וברכה לצדיק. אני אוהבת מאד לקרא את הקונטרסים שלכם, הם נוטלים בי תקנה ועוזרים לי להחזיק מעמד.

זו הפעם הראשונה שאני כותבת לכם ואני רוצה להתיעץ אתכם לגבי מצבי הרוח המשתנים שיש לי: בגלל ההתמודדות הלא קלות שיש בחיים אני מרגישה שאני פקעת עצבים, והרבה פעמים אני מתפרצת על בעלי ומרציאה עליו את כל התסכולים שיש לי. אני יודעת שזה לא בסדר ושאני הורסת במו ידי את הבית שלי, אבל לפעמים זה בלתי נשלט, והוא המסכן

שְׁסוּבֵל אֶת כָּל הַתְּסוּבּוּלִים וּמִצְבֵי הַרוּחַ שְׁלִי. אֲשַׁמַּח
 לְקַבֵּל מִהֶרֶב עֲצָה בִּיצֵד לְהִרְגֵעַ וְלִהְיוֹת אִשָּׁה טוֹבָה
 בְּבִית, שְׁמִכְבֶּדֶת אֶת בַּעֲלָהּ וּמְשַׁמַּחַת אוֹתוֹ.

תְּשׁוּבָה:

בְּעִזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֶר טַהֲרָה, א' דְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ אִיר ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם רַב אֶל יָעַל תַּחֲנִיה

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

אֲנִי מְאֹד מְאֹד מִבְּקֵשׁ אוֹתְךָ שְׁתִּמְסְרֵי אֶת נַפְשִׁי לְהִיּוֹת בְּשִׁמְחָה,
 וְאִף שְׁאֲנִי יוֹדֵעַ שְׁזוֹ הַעֲבוּדָה הַכִּי קָשָׁה לְאִשָּׁה, כִּי אֵין עֲבוּדָה
 שְׁבָאָה קָשָׁה לְאִשָּׁה כְּמוֹ שִׁמְחָה, כִּי טַבַּע שֶׁל אִשָּׁה שְׁנִמְשָׁכֶת אַחַר
 הַעֲבִיּוֹת וְהַגְּשָׁמִיּוֹת, וְכָל כֶּף חָבֵל כִּי הַנְּשִׁמָּה מוֹשָׁכֶת רַק לְרוּחַנִיּוֹת
 שְׁשֵׁם מְקוֹר הַשִּׁמְחָה, וְהַגּוּף סוֹחֵב וּמוֹשֵׁף רַק בְּגִשְׁמִיּוֹת שְׁשֵׁם מְקוֹר
 הַעֲצָבוֹת וְהַמְרִירוֹת וְהַדְּפֹאוֹן, כְּמוֹ שְׁאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי מוֹהַר"ן, חֵלֶק
 א', סִימָן קפ"ט) עֵקֶר נְשִׁיכַת הַנְּחֹשׁ הוּא עֲצָבוֹת וְעֲצָלוּת.

וְלָכֵן אֲשָׁרֵי הָאִשָּׁה שְׁיִישׁ לָהּ שֶׁכָּל וְקוֹלְטֶת תַּכְף וּמִיד שְׁבוּ
 בְּרַגַע שְׁנִמְשָׁף עָלֶיהָ עֲצָבוֹת וּמְרִירוֹת וְדְפֹאוֹן וְכו', זֶה בָּא מִצֵּד
 הַטְּמָאָה, וְלִהְפֹךְ כְּשִׁתְּמָשִׁיף אֶת עֲצָמָה אֶל הַשִּׁמְחָה, וְתִפְקַח אֶת
 דַּעְתָּה, זֶה בָּא מִהַקְדָּשָׁה. וְלָכֵן תִּרְאִי מֵה לִפְנֵיךְ, תִּמְסְרֵי אֶת נַפְשִׁי
 רַק לְהִיּוֹת בְּשִׁמְחָה, וְאִז כָּל הַחַיִּים שְׁלֶךְ יִשְׁתַּנּוּ לְטוֹבָה, כִּי כָּל
 הַבְּעִיּוֹת שְׁיִישׁ לְכָל אִשָּׁה, זֶה רַק מִחֲמַת שֶׁהִיא מוֹשָׁכֶת אֶת עֲצָמָה
 אֶל הַעֲצָבוֹת וְהַעֲצָלוּת.

וְלָכֵן אֲנִי מְאֹד מִבְּקֵשׁ אוֹתְךָ שְׁתִּתְּאָזְרֵי בְּמִדַּת הַסִּבְלָנוֹת
 שְׁאֵין מִדָּה יוֹתֵר יָפָה מִזוֹ, וְאֶפְלוּ שְׁזֶה בָּא לָךְ מְאֹד מְאֹד קָשָׁה,
 זְכָרִי מֵה שְׁאָמַר הַתַּנְּאָ הַקְּדוּשׁ (אֲבוֹת, ה) לְפָנַי צַעֲרָא אֲגֵרָא, וְדַעִי
 לָךְ כְּשִׁאִשָּׁה עוֹצְרֶת עֲצָמָה לֹא לְכַעַס וְכו', עַל יְדֵי זֶה הִיא מִצְלָת
 אֶת חַיֵּי הַנְּשׂוֹאֵין שְׁלָהּ וְכו', כִּי הַכָּל תְּלוּי כְּפִי מִדַּת הַסִּבְלָנוֹת וְלֹא

להכנס בכעס וקנאה וכו' וכו', והיא צריכה לראות שלא תהיה לה שום תרעמת על בעלה, כי האשה היא חלק מבעלה, כמו שכתוב (בראשית ב, כג) "עצם מעצמי ובשר מבשרי לזאת יקרא אשה כי מאיש לקחה זאת". ולכן אשרי האשה שקנתה לעצמה את מדת הסבלנות לגבי בעלה וכו', ומוחלת לו על הכל, ומתחזקים לאהב אחד את השני, שאז השכינה תשרה בתוך הבית, ועל ידי זה יצליחו בחיי נשואיהם.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בערך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפני תשפילי ותצליחי.

המאחל לך חדש מברך

ב' נ"ז.

**מדוע הקדוש ברוך הוא ברא את העולם בצורה כזו
שלכל אחד יש דעה שונה מחברו?**

שאלה:

מיאת משה: לכבוד הצדיק שליט"א.
מדוע הקדוש ברוך הוא ברא את העולם בצורה כזו
שלכל אחד יש דעה שונה מחברו?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר טהרה, א' דראש חודש איר ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל משה נרו ואיר
לנכון קבלתי את מכתבך.

תכמינו הקדושים אמרו (תנחומא פנחס) ברוך חכם הרזים פשם

שאינן פּרצופותיהם שוין זה לזה, כִּף אין דעתם שוין זה לזה, אלא כל אחד ואחד יש לו דעת בפני עצמו, וכן אומר (אי"ב כח, כה) "לעשות לרוח משקל ומים תכן במדה" כל ברִיה וברִיה יש לו דעת בפני עצמו, תדע לך שהיא כן, משה מבקש מן הקדוש ברוך הוא בשעת מיתתו, ואומר לפניו רבוננו של עולם גלוי וידוע לפניך דעתם של כל אחד ואחד, ואין בשל בניך דומה זה לזה, כשאיני מסתלק מהן בבקשה ממך אם בקשת למנות עליהם מנהיג, מנה עליהם אדם שיהא סובל לכל אחד ואחד לפי דעתו, מנין? ממה שקראו בענין שנאמר (במדבר כז, טז) "יפקד ה' עליהם אלהי הרוחת לכל בשר" וגו'.

תסתכל על האצבעות שבנידך, אין אצבע אחת דומה לשנייה, אחת גדולה, אחת קטנה, אחת בינונית ואחת נמשכת הצדה, ולמה עשה הקדוש ברוך הוא ככה שיהיו האצבעות שונות אחת מהשנייה? אלא יש לכל אצבע כונה אחרת ושמוש אחר וכו', כִּף ברא הקדוש ברוך הוא כל אחד עם תכונות הנפש אחרת, כי הרי הקדוש ברוך הוא מקבל נחת רוח מכל אחד באפן אחר לגמרי, וכמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר"ן, חלק א', סימן ל"ד) שלכל אחד יש נקדה מה שאין בחברו, והוא לא יכול להיות כמו חברו, כמאמרם ז"ל (תענית כא:) אבא אומנא הנה אתי ליה שלמא ממתיתא דרקייעא כל יומא ולאביי כל מעלי יומא דשבתא לרבא כל מעלי יומא דכיפורי, הנה קא חלשא דעתיה דאביי משום דאבא אומנא אמרו ליה לא מצית למיעבד כעובדי וכו', [אבא אומנא היה רופא נשים, ושמע כל יום בת קול מן השמים שאומרת לו שלום, אביי שמע רק כל ערב שבת בת קול מן השמים שאומרת לו שלום, ורבא שמע רק פעם בשנה בערב יום הכפורים בת קול מן השמים שאומרת לו שלום. והיתה להם חלישות הדעת איך סתם רופא נשים שיזכה לדבר כזה לשמע בת קול מן השמים כל יום שאומרת לו שלום, ענו להם אתם

לא יכולים לעשות כמו אבא אומנא שהוא רופא נשים ומתנהג
מאד בצניעות, וכן לא לוקח כסף ממי שאין לו, ועוד נותן אחר
הטפול סעודה שלמה, ומזה מלמד אותנו רבנו ז"ל איך שכל
אחד ואחד יש לו את הנקדה שלו, ולא צריך להתבלבל מנקדות
של אחרים, ובכלל אדם צריך תמיד להסתכל רק על עצמו, לא
להתבלבל מאחרים, והוא צריך לזכור שהוא נברא בזה העולם
לתכלית מסימת, וכן כל אחד ואחד נברא לתכלית אחרת,
להוציא את נקדתו בזה העולם, ולכן אשרי האדם שלא מתבלבל
מהזולת כלל, רק שש ושמח עם הנקדה טובה שיש בו, כי לכל
אחד יש נקדה מה שאין בחברו.

ובאמת אם תתבונן למה נכנסת קנאה באדם על הזולת?
זה בא מחמת הישות והגאות שיש בו וכו', ולכן תראה דבר
פלא, אף שהאצבעות של כל אדם לא דומות אחת לשניה, אחת
גדולה, אחת קצרה, אחת נמוכה, אחת בינונית וכו', עם כל זאת
כשכופפים את האצבעות לתוף כף היד, אז כל האצבעות שוות,
הינו אם אדם מוריד את הראש, מוציא את הגאון הסרוחה שיש
בו ומתכופף וכו', אזי הכל ישר ואין לו קשיות על אף בן אדם,
ואם הוא לא מתערב מה שקורה עם אדם אחר, וחי את החיים
שלו, הוא הכי מאשר בחייו.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי
שאני מבקש ומתפלל בעדך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר
תפנה תשכיל ותצלח.

המאחל לך חדש מברך

ב' נ"ח.

**אני הולך לשעורי חזוק של אחד מרבני ברסלב, אך
כשאני יוצא מהשעור אני שוב נעשה מדכדך**

שאלה:

מאת יהודה: שלום וברכה לכבוד הצדיק.
אני הולך באפן קבוע לשעור של אחד מרבני ברסלב,
והוא משתדל לקרב אותי, ותמיד מחזק אותי, אבל
כשאני הולך ממנו פתאום כל הדבורים שהוא דבר אתי
נשפחים ממני, ושוב אני מוצא את עצמי באותו מצב,
שבור ומדכדך. למה הדבורים האלו לא נשארים אצלי
ומחזקים אותי לאורך זמן?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר טהרה, א' דראש חדש איר ה'תשע"ג.

**שלום וברכה אל יהודה נרו יאיר
לנכון קבלתי את מכתבך.**

צריך שתדע שלנו יש רק רבי אחד והוא רבנו ז"ל, אשר
בפרוש גלה לנו (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן קצ"ב) פניו שכלו ונשמתו
נמצאים בתוך ספרו, ולכן עלינו להרבות בלמוד ספרי רבנו ז"ל,
ששם גנוזים פניו שכלו ונשמתו. עם כל זאת צריכים את נקדת
החבר שזה כלל אנשי שלומנו, שאחד צריך לחזק את השני, כמו
שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן ל"ד) כי יש נקדת הרב, ויש
נקדת החבר, ויש נקדת עצמו, ומסביר מוהר"ן ז"ל (לקוטי הלכות,
ברכת המזון, הלכה ג') שקדם צריכים לקבל את נקדת הרב, שזה רבנו
ז"ל בעצמו, וצריכים הרבה ללמד את ספרי רבנו ז"ל, ולקבל את
דעתו, כי רק הוא הרבי שלנו, ואחר כך צריכים לדבר עם אנשי

שְׁלוֹמֵנו שְׂזוּ נִקְדַּת הַחֵבֶר, שְׂאָחַד יַחְזִק אֶת הַשָּׁנִי לְקַיֵּם אֶת דְּבָרֵי רַבֵּנוּ ז"ל, וְאַחַר כֵּן יֵשׁ אֶת נִקְדַּת עֲצָמוֹ שְׂיִכּוֹל לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כִּי אִם לֹמְדִים אֶת סִפְרֵי רַבֵּנוּ ז"ל וּמִקְבָּלִים אֶת דַּעְתּוֹ, אֲזִי מְאִיר לוֹ מְאֹד, וְכֵן אִם מִתְחַבְּרִים עִם חֲבָרִים טוֹבִים שֶׁהֵם גַּם כֵּן מְקַרְבִּים אֶל רַבֵּנוּ ז"ל, אֲזִי כָּל אֶחָד מִחֲלִיף אֶת הַנִּקְדָּה שְׁלוֹ עִם הַזּוּלָּת, וּבְיַחַד מִתְחַזְּקִים, וְאַף אֶחָד לֹא רוֹצֵה לְהִשְׁתַּלֵּט עַל הַזּוּלָּת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב "וּמִקְבָּלִין דִּין מִן דִּין", אֶחָד צָרִיף לְקַבֵּל מִהַשָּׁנִי, וְלֹא כְּתוּב "וְנוֹתְנִים זֶה לְזֶה", כִּי הַשְּׁלֵמוֹת לְקַבֵּל מִהַזּוּלָּת, לֹא לִתֵּת לְהַזּוּלָּת וְכוּ' וְכוּ', וְאִזּוֹ כְּשִׁמְתַחְזְקִים אֶחָד מִהַשָּׁנִי, אִזּוֹ יְכוּלִים לְהִשְׁתַּמֵּשׁ עִם נִקְדַּת עֲצָמוֹ לְהַרְבּוֹת בְּדַבְּרוּרִים אֶל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׂזוּ נִקְדַּת עֲצָמוֹ.

עִם כָּל זֹאת יֵשׁ אֲנָשִׁים שֶׁהֵם כָּל כֵּן שְׂבוּרִים וּרְצוּצִים וּמִיָּאֲשִׁים וְהֵם נִמְצָאִים בְּדַפְאוֹן פְּנִימִי, עַד שֶׁשָּׁקְשָׁה לָהֶם לְקַבֵּל אֶת נִקְדַּת הַחֵבֶר, וְעַל זֶה צָרִיכִים לְזַכֵּר מֵה שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (שיחות הַר"ן, סימן ש"ח) עַל אֶחָד שֶׁדָּבַר עִמּוֹ הַרְבֵּה, וְכוֹנֵת רַבֵּנוּ ז"ל הִיָּה לְהוֹצִיא מִמְקוֹמוֹת שֶׁנִּטְבַּע בָּהֶם בְּמֵים שֶׁאֵין לָהֶם סוּף. אֲבָל אוֹתוֹ הָאִישׁ נִתֵּן כְּתֵף סוּרְרַת וַחֲזִק אֶת לְבוֹ וְלֹא קִבֵּל דְּבָרֵי רַבֵּנוּ ז"ל בְּלִבּוֹ, אִף עַל פִּי שֶׁגַּם הוּא הֵבִין שֶׁדְּבָרֵי רַבֵּנוּ ז"ל אֲמִתִּיִּים וְנִפְלְאִים, אֲבָל לֹא רָצָה לְקַבֵּל. עֲנֵה וְאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל זֶה הָאִישׁ דּוֹמֵה כְּמוֹ מִי שֶׁנִּטְבַּע בְּמֵים וְהוֹלֵךְ לְאֶבֶד, וְכֵן אֶחָד וּפּוֹשֵׁט יָדוֹ וּרוֹצֵה לְהוֹצִיא מִשָּׁם, וְהוּא נוֹתֵן כְּתֵף סוּרְרַת וּפּוֹנֵה עַרְפוֹ בְּעִזּוֹת וְאֵינוֹ רוֹצֵה לְהַנִּיחַ אֶת עֲצָמוֹ לְתַפְסֵם בּוֹ לְהוֹצִיא, וּבוֹרַח מִן הַבָּא לְהַצִּילוֹ.

אֲנִי מְאֹד מִקְנֵה לְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁתִּבֵּין דְּבָר מִתּוֹךְ דְּבָר, וְתִזְרַק אֶת הַשֶּׁכֶל שֶׁלָּךְ, וְתִתְחִיל לְצִיַּת אֶת רַבֵּנוּ ז"ל בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפִּישִׁטוֹת, אֲשֶׁר רַק זֹו נִקְרָאת הַתְּקַרְבוֹת, כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (לקוטי מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סימן קכ"ג) הַעֲקֵר וְהִיָּסוּד שֶׁהִכַּל תְּלוּי בּוֹ, לְקִשּׁוֹר עֲצָמוֹ לְהַצְדִּיק שְׂבִדוֹר, וְלְקַבֵּל דְּבָרָיו עַל כָּל אֲשֶׁר יֹאמַר כִּי הוּא זֶה, דְּבָר קָטָן וְדְבָר גְּדוֹל. וְלִבְלִי לְנִטוֹת, חֵס וְשְׁלוֹם, מִדְּבָרָיו יִמֵּין

ושמאל, כמו שאמרו חכמינו הקדושים (ספרי פנשת שופטים) 'אפלו
אומר לך על זמין שמאל ועל שמאל זמין תצית אותו, ולהשליך
מאתו כל החכמות, ולסלק דעתו כאלו אין לו שום שכל, בלעדי
אשר יקבל מהצדיק והרב שפדור. וכל זמן ששנשא אצלו שום
שכל עצמו, אינו בשלמות, ואינו מקשר להצדיק; כי העקר לבטל
את שכלו המדמה והפדוי לגמרי, ולצית את הצדיק על כל אשר
אומר, ורק זו נקראת התקרבות.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי
שאני מבקש ומתפלל בעדך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר
תפנה תשכיל ותצלח.

המאחל לך חודש מברך

ב' נ"ט.

אני עומד להתחתן בקרוב, ויש לי פחד גדול מזה:

שאלה:

מאת שרון: לכבוד הצדיק מיבנאל מוהרא"ש שליט"א.
בעזרת השם יתברך אני עומד להתחתן בקרוב, ואני
מפחד מאד מכל הענין של החתונה. אני מבקש את
עצתו של הרב, מה עלי לעשות כדי שאוכל להתחתן
מתוך שמחה ובלי שום פחד?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר טהרה, א' דראש חודש איר'תשע"ג.

שלום וברכה אל שרון גרו יאיר
לנכון קבלתי את מכתבך.

לדעתי אפה עדין לא בשל להתחתן, וכדאי לה עוד לחכות, ולדבר עם פסיכולוג וכו', שיבנה לה את הבטחון עצמי שחסר לה.

אם היית מתמיד בספרי רבנו ז"ל, אזי רבנו ז"ל היה מכניס בה את הבטחון העצמי שחסר לה, ולכן ראה לחזק את עצמה ביותר שאת ביותר עז בשיחה בינה לבין קונה, שזה נקרא בלשון רבנו ז"ל התבודדות, שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן כ"ה) ההתבודדות הוא מעלה עליונה וגדולה מן הכל. דהינו לקבע לו על כל פנים שעה או יותר להתבודד לבדו באיזה חדר או בשדה, ולפרש שיחתו בינו לבין קונו בטענות ואמתלאות בדברי חזן ורצויו ופיוס, לבקש ולהתחנן מלפניו יתברך, שיקרבו אליו לעבודתו באמת. ותפלה ושיחה זו יהיה בלשון שמדברים בו וכו', והנהגה זו היא גדולה במעלה מאד מאד, והוא דרך ועצה טובה מאד להתקרב אליו יתברך, כי זאת היא עצה פלילית, שכולל הכל, כי על כל מה שיחסר לו בעבודת השם, או אם הוא רחוק לגמרי מכל וכל מעבודתו יתברך, על הכל יפרש שיחתו ויבקש מאתו יתברך; ומי שמרגיל את עצמו לילה בדרך זה, בזה בעצמו הוא בונה את הבטחון עצמי שלו, עד שאין לו שום פחד משום דבר, ומפל שפן לא מנשואין, אדרבה שש ושמח פשוטה להתחתן ולהנצל מעברות חמורות וכו' וכו'.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שיהיה לה הצלחה מרבה ובכל אשר תפנה תשכיל ותצלית.

המאחל להך חדש מברך

ב' ס'.

מי הִיָּה וּבֵאִירוֹ תְּקוּפָה חֵי רַבֵּי יְהוּדָה אֶלְחָרִיזִי?

שְׂאֵלָה:

**מֵאֵת דָּוִד: לְכַבּוֹד כְּבוֹד קִדְשֵׁי אֲדָמוֹר מוֹהֲרֵא"ש
שְׁלִיט"א.**

רֵאִיתִי בְּאַחַד הַמְּכַתְּבִים שֶׁל כְּבוֹדוֹ שֶׁהוּא מְזַכֵּיר אֶת
רַבֵּי יְהוּדָה אֶלְחָרִיזִי, וְרַצִּיתִי בְּבִקְשָׁה לְדַעַת: מִי הוּא
הַיָּה? וּבֵאִירוֹ תְּקוּפָה הוּא חֵי? בְּתוֹדָה מְרֵאֵשׁ.

תְּשׁוּבָה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֶר טְהָרָה, א' דְּרֵאשׁ חֹדֶשׁ אִיֶּר ה'תשע"ג.

**שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל דָּוִד גֵּרוֹ יְאִיר
לְנֶכֶן קְבֵלְתִי אֶת מְכַתְּבְּךָ.**

רַבֵּי יְהוּדָה אֶלְחָרִיזִי הִיָּה מְגִדוּלֵי הַמְּשׁוֹרְרִים וְהַפִּיטְנִים, הוּא
הִיָּה חֵי בְּזִמְן הַרְמַב"ם, וַיֵּשׁ אוֹמְרִים שֶׁהוּא נוֹלַד בְּבִרְצֵלוֹנָה בְּשַׁנַּת
ד' אֲלָפִים תַּתְּקַכ"ה. הַשִּׁירִים וְהַפִּיּוּטִים שֶׁלוֹ הָיוּ מְאֹד מְקַבְּלִים,
וְהוּא עָבַר בְּנִדּוּדָיו בְּמִדִּינוֹת רַבּוֹת, כְּגוֹן צְרַפְת, אֵיטְלָה, יְנָן,
פָּרֶס, אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, סוּרְיָה, וּמְצָרִים, וּבְכָל הַמְּקוֹמוֹת קְבֵלוּ אֶת
פָּנָיו בְּכַבּוֹד גְּדוֹל, עִם כָּל זֹאת הִיָּה עֲנֵי גְדוֹל, אֲבָל הַחֲיָה וְשִׁמְח
אֲנָשִׁים בְּכָל מְקוֹם שֶׁבָּא.

הַקְּרוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל יִשְׁמַע בְּתַפְּלוֹתֵי
שְׁאֵנִי מְבַקֵּשׁ וּמְתַפְּלָל בְּעֶדְךָ שִׁיְהִיָּה לְךָ הַצְּלָחָה מְרַבָּה וּבְכָל אֲשֶׁר
תִּפְּנֶה תִשְׁכִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ חֹדֶשׁ מְבֹרָךְ

ב' ס"א.

**האם יש ענין להקפיד ששלחן האכל יהיה דוקא עם
ארבע רגלים?**

שאלה:

מיאת מאיר: שלום.

ברצוננו לקנות שלחן לסלון, וראיתי שמביאים בשם המקבלים שהאריו"ל הגיה מקפיד לאכל על שלחן שיש לו ארבע רגלים כמו בבית המקדש. הענין הוא שאשתי רוצה לקנות שלחן שעומד על בסיס גדול במרכז השלחן ונראה כמו רגל אחת. האם יש צורך להקפיד ולנהוג בדעת האריו"ל?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר טהרה, א' דראש חודש איר ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל מאיר נרו ואיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

מוכא בספר השל"ה הקדוש (הגהות למסכת שבת תורה אור כ"ו) וזה לשונו: מוכא בקוונטרס בדברי האריו"ל ללבש בשבת ארבעה בגדי לבן, ואין להקפיד דאם לבש בחרף בגד ארגמן וכיוצא תחת מלבוש הלבן העליון מפני הצננה, רק שיהיו ארבעה בגדי לבן כנגד האותיות השם הגדול, שהן לבושי העולם הבריאה. ומאן נינהו, תחתון ועליון והאזור והחליק. ונאמר במסורה כי כפי גוון המלבוש שאדם לובש בשבת בעולם הזה כך ממש יתלבש אחר פטירתו בימי שבת תמיד. ונכון להקפיד מאד לאכל בשלחן של ארבעה רגלים בשבתות וימים טובים, דגמא לשלחן הטהור שבהיכל. ולא יפתחו לו מארבע כפרות ונר של ארבע פיות. וראוי להיות זריז מאד בטבילת שבת שחרית,

שְׁהָאָדָם יוֹצֵא מִקְדָּשָׁה לְקְדָשָׁה, כִּי אֵינָהּ דוֹמָה חֹמֶר לַיַּל שַׁבַּת לְיוֹמָא
לְעֵנְיָן רַזִּי הָאֱלֹהִים וְסוּדוֹתָיו; וְכוּ', עֵינֵי שָׁם.

וְלִכֵּן כָּל מִי שֶׁיְכוּל לְהִרְאוֹת אֶת זֶה, מֵה טוֹב וּמֵה נְעִים, אֲבָל
אִם לֹא יְכוּלִים לְהִרְאוֹת אֶת זֶה מֵאִיזוֹ סִפָּה שֶׁרַק לֹא תִהְיֶה, אֲזִי
לֹא פְדָאֵי לְעֲשׂוֹת מְרִיבָה עִם הָאִשָּׁה בְּשִׁבִיל דְּבָרִים פְּאֵלוּ, אֲדַרְבָּה
אִם הִיא רוֹצֶה לְקַנּוֹת שְׁלַחַן שְׁעוֹמֵד עַל בְּסִיס גְּדוּל, שֶׁיְהִיָּה לָהּ
לְבִרְיָאוֹת, כִּי אִתָּה לֹא יְכוּל לְתַאֵר וּלְשַׁעַר אֶת גְּדַל הַזְּכוּת שֶׁל
אָדָם שֶׁמוֹסֵר אֶת נַפְשׁוֹ שֶׁיְהִיָּה לוֹ שְׁלוֹם בֵּית בְּבִיתוֹ. וּבְכֻלָּל אָדָם
צָרִיף תְּמִיד לְדַעַת שֶׁבְּעֵנְיָן הִרְהִיטִים וְכוּ', וּשְׁאָר כְּלֵי הַבַּיִת וְכוּ',
אֶת זֶה יְנִיחַ לְאִשְׁתּוֹ, כִּי זֶה שֶׁיְּדָ יוֹתֵר לָהּ, וְאָדָם צָרִיף לְהַכְנִיֵס
אֶת עַצְמוֹ כָּל כְּלוֹ רַק בְּתוֹרָה וּבַתְּפִלָּה וּבִקְוִיּוֹם מְצוּוֹת מְעֻשְׂיוֹת
בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה.

הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל יִשְׁמַע בְּתְפִלָּתִי
שְׁאֵנִי מִבְּקֵשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְךָ שֶׁיְהִיָּה לְךָ הַצְּלָחָה מְרַבָּה וּבְכָל אֲשֶׁר
תִּפְנָה תִשְׁכִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ חֹדֶשׁ מְבָרֵךְ

ב' ס"ב.

**הָאִם גַּם בְּדוֹרֵנוּ קוֹרִים נְסִים כְּמוֹ שֶׁקָּרוּ בְּדוֹרוֹת
הַקּוֹדְמִים?**

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת אַבִּיגְדוֹר: לְכַבּוֹד הַצַּדִּיק מִיְבִנְאֵל, שְׁלוֹם וּבְרָכָה.
אֲנִי מְאֹד אוֹהֵב לְקַרֵּא סְפוּרֵי נְסִים שֶׁקָּרוּ לְאֲנָשִׁים פְּרָטִיִּים
וְלְעַם יִשְׂרָאֵל בְּמִשְׁךְ הַדּוֹרוֹת, זֶה מְחִזֵּק אוֹתִי בְּאַמוּנָה
בְּבוֹרָא עוֹלָם. הָאִם גַּם בְּדוֹרֵנוּ קוֹרִים נְסִים כְּאֵלוֹ?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר טהרה, א' דראש חודש איר ה'תשע"ג.

**שלום וברכה אל אביגדור גרו ואיר
לנכון קבלתי את מכתבך.**

אתה צריך לדעת שכל רגע שאדם חי בזה העולם, זה גם נפלא מאד מאד, ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן ז') שתפלה ואמונה ונסים וארץ ישראל תלויים זה בזה. אדם צריך להתחזק ביותר שאת וביתר עז באמונה פשוטה בו יתברך, לידע להודיע ולהודיע שהוא יתברך מנהיג את הבריאה בחסד וברחמים בצדק ובמשפט, ודבר גדול ודבר קטן לא נעשה מעצמו אלא בהשגחת המאציל העליון, עד כדי כך שאמרו חכמינו הקדושים (חלין ז'): אין אדם נוקף אצבעו מלמטה אלא אם בן מכריזין מלמעלה; שאדם לא מקבל מכה קטנה באצבע הקטנה אם לא מכריזין על זה קדם מלמעלה, והרגע שמחדיר בעצמו אמונה זו, על ידי זה תמיד יתפלל להקדוש ברוך הוא, ויבקש ממנו יתברך כל מה שהוא צריך בגשמיות וברוחניות גם יחד, ואז יתגלה לפניו את גדל הנסים שעושה אתו הקדוש ברוך הוא.

וכבר אמרו חכמינו הקדושים (שומר טוב תהלים קו) אי אפשר לעולם בלא נסין ובלא פלאין. כיצד? אדם נתון על גבי המטה והנחש בארץ לפניו ובא לעמד והרגיש בו הנחש, כיון שבא לתן רגלו עליו ברח הנחש מפניו. ואינו יודע מה פלאי עשה הקדוש ברוך הוא עמו, ומי יודע? הקדוש ברוך הוא, שנאמר "לעשה נפלאות גדולות לבדו". הוא לבדו יודע נסים ונפלאות שעושה עמנו.

ודבר זה הוא דבר תמידי, אדם לא קולט שהוא חי בגס כל רגע, שומעים כל כך הרבה תאוונות דרכים וכו', אנשים הולכים על המדרכות וכו', ופתאום עלה רכב ודרס כמה אנשים וכו',

או משאית נוסעת ודוהקרת וכו', ונכנסת בכמה רכבים, ויש כבר
 כמה הרוגים וכו', וכן כל מיני אסונות שרק יש, והקדוש ברוך
 הוא שומר את האדם שאליו לא יגיע דבר זה, האם זה לא נס
 פתוח כל יום כל שעה וכל רגע? והוא חושב שזה טבע מקרה
 ומזל וכו', ועל זה אמרו חכמינו הקדושים (נדה ל) לעולם אפלו
 בעל הנס אינו מפיר בנסו, כי אדם חושב שכך צריך להיות שהוא
 צריך להיות בריא וכו', ולו לא צריך לקרות שום דבר וכו', ואינו
 יודע שכל רגע וכל דקה שרק חי זה נס נפלא. ואמרו חכמינו
 הקדושים (שמות רבה, פרשה כ"ד, סימן א') בא וראה כמה נסים עושה
 הקדוש ברוך הוא עם האדם והוא אינו יודע, שאלולי היה אוכל
 פת כשהיא חיה, היתה יורדת בתוך מעיו ומשרטת אותו, אלא
 ברא הקדוש ברוך הוא מעין בתוך גרונתו שהוא מוריד את הפת
 בשלום; אדם חושב שזה טבע שאוכל וכולע את האכל וכו',
 ואינו שם לב לרטיבות שיש בתוך פיו וכו', שעולה לו רק וכו',
 וזה כמו מעין שברא לו הקדוש ברוך הוא בגרונו, כדי שהאוכל
 ירד בשלום.

וזה נס בתוך נס, אדם חושב שזה טבע, והנה הפל נס בתוך
 נס, וכמו כן מתבוננים מה שקורה לעם ישראל בארץ ישראל,
 הכל נסים נגלים פתוחים, גרים שמה קמץ יהודים, וזה לעמת זה
 מיליארד נחצי שמעאלים שרוצים רק לבלע אותם וכו', ולזרק
 אותם בים וכו', ומה מחזיק את עם ישראל בארץ ישראל אם לא
 הקדוש ברוך הוא בעצמו בדרך נסית נס בתוך נס, כמו שכתוב
 (דברים יא, יב) "ארץ אשר הני"ה אלקיך דרש אתה תמיד עיני הני"ה
 אלקיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה", ורק בזכות התורה
 והתפלה שעם ישראל עוסקים בארץ ישראל, זה מה שמציל
 אותם ושומר עליהם, ומי שיש לו שכל ומתבונן בעין האמת,
 רואה שעם ישראל הם עם נסי, וכמו שאומרים בליל פסח "והיא
 שעמדה לאבותינו ולנו שלא אחד בלבד עמד עלינו לכלותנו

אֵלָּא שְׁבַבְל דּוֹר נְדוֹר עוֹמְדִים עֲלֵינוּ לְכַלּוֹתֵנוּ, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְצִילֵנוּ מִיָּדָם" הָאֵם זֶה לֹא נִס פְּתוּחַ וְגִלּוּי? הַאֲשַׁמְדַּאי הַעֲמָלָקִים הַנְּאֻצִּים יִמַּח שְׁמֵם הָיָו כְּבָר עַל הַדְּרָךְ לְכַבֵּשׁ אֶת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְרַק בְּזָכוֹת עִם יִשְׂרָאֵל שֶׁהִרְבּוּ בַתְּפִלָּה שְׁלֵשָׁה יָמִים וּשְׁלֹשָׁה לַיְלֹת רְצוּפִים, זֶה מָה שֶׁהֵבִיס אֶת הָרוֹצְחִים וְהַצָּרוּכִים לְבָרוּחַ לְנַפְשָׁם וְכוּ', הָאִין זֶה נִס? וְעַד הַיּוֹם אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל מְגֻנָּת רַק בְּזָכוֹת הַשׁוֹמְרֵי תוֹרָה וּמִצְוֹת וְהַעוֹסִקִים בְּלַמּוּד תּוֹרָה, וּמְרַבִּים בַּתְּפִלוֹת וּבַקְּשׁוֹת עַל נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל.

יְעוֹזֵר הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁנוֹזְפָה לְרֵאוֹת בְּמוֹ עֵינֵינוּ בַּגְּאֻלָּה שְׁלֵמָה שְׁתֵּהִיָּה עַל יְדֵי מְשִׁיחַ צְדָקָנוּ שְׁיַפְתַּח אֶת עֵינֵינוּ לְרֵאוֹת גִּלּוּי שְׂכִינָה בְּבִנְיָן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הַשְּׁלִישִׁי.

הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל יִשְׁמַע בַּתְּפִלָּתִי שְׁאֵנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֶדְךָ שְׁיִהְיֶה לְךָ הַצְּלָחָה מְרַבָּה וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה תִשְׁכִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ חֹדֶשׁ מְבֻרָךְ

ב' ס"ג.

**הָאֵם זֶה חֲשׂוֹב שְׁמֵלֻמַּד תִּינוּקוֹת שֶׁל בֵּית רַבֵּן יִטְבֵּל
בְּמִקְוֶה בְּכָל יוֹם?**

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת דָּן: שְׁלוֹם לְכַבוֹד הַצַּדִּיק.
יִישֵׁר כַּח לָרֵב שְׁמִקְדִּישׁ מִזְמַנּוֹ הַיִּקָּר לְעוֹדֵד אוֹתָנוּ וְלַהֲנַחֲחוֹת אוֹתָנוּ בַּדְּרָךְ הַנְּכוֹנָה. תִּחְלָה אִמֵּר לָרֵב שְׂאֵף שְׁלֵמֵדְתִּי בִישִׁבוֹת חֲרָדִיּוֹת, מַעוֹלָם לֹא לְמִדְתִּי בְּסִדְרַת הַדָּף הַיּוֹמִי, אֶךְ מֵאֲזוּ שְׂרָאִיתִי בְּאִיזוֹ מְסִירוֹת נַפְשׁ הָרֵב

מתעקש ללמוד את דף היומי אף בעת חלישותו, לאחר שהתעורר מההרדמה הכללית לאחר גתוח הלב שעבר בשנה שעברה, גמלה החלטה בלבי ללמוד את הדף היומי מדי יום, ומאז לא אבדתי אף דף אחד. אם אני לא מספיק להגיע לשעור בבית הנוסות אני גורס את הדף ומשתדל להבינו, ומשתמש בעצה זו של הרב כדי לא להשבר וללמוד כמה שיותר.

אני מחנך בתלמוד תורה, ואיני זוכה לטובל במקוה חוץ מימים מיוחדים במהלך השנה. האם זה חשוב שמלמד יטבל שחרית? והאם יש מקורות בחז"ל או בחסידות שמהם רואים שאם מלמד טובל הוא מצליח יותר בחנוך התלמידים לתורה וליראת שמים? אולי בזכות תשובתו של הרב אתחזק ואשתדל להקפיד על טבילה במקוה. השם יאריך ימיכם בטוב ושנותיכם בנעימים.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר טהרה, ב' דראש חדש איר ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל דן נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

בענין למוד דף היומי וכו', אתה צריך להבין שאנשי שלומנו מדור הקודם כמו רבי יצחק בריטער ז"ל השם יקם דמו, ורבי אהרן ליב צינגלמאן ז"ל השם יקם דמו, ועוד גדולי תלמידי חכמים מאנשי שלומנו מפולניא אמרו פה אחד, שהגאון רבי מאיר שפירא זצ"ל קבל את הרעיון של הדף היומי מתנה מרבנו ז"ל, כי ידוע אשר הוא מסר את נפשו פשוטו כמשמעו עבור אנשי שלומנו, והזמין אותם שיעשו את הקבוץ הקדוש שלנו בשיבתו "חכמי לובלין", כי אנשי שלומנו היו להם מניעות גדולות כל שנה איפה לעשות את הקבוץ הקדוש שלנו

בראש השנה, מאחר שלא נתנו לנסע לאומן, והוא הזמין אותם שיעשו את הקבוץ בלובלין, וגם נתן לאנשי שלומנו את האולם הגדול של ישיבתו, שזה היה קדוש שם רבנו ז"ל מאד מאד בכל פולניה, שרב מפרסם כל כך גדול הזמין אצלו את כלל אנשי שלומנו בראש השנה, ועוד התפלל עמם יחד, אף שהיו לו הרבה מונעים שיעצו לו שלא מתאים וכו', עם כל זאת לא הסתפל על שום דבר, אלא כמה שנים התפללו אצלו, והיה קדוש שם רבנו ז"ל בכל ערי פולניה גדול מאד עבור זה, וזה מה שרבונו ז"ל שלם לו חזרה את הרעיון של הדף היומי, כי באמת רבנו ז"ל נתן לנו את סדר דרך הלמוד (שיחות הר"ן, סימן ע"ו) ללמד בסדרן ש"ס דף אחר דף פרק אחר פרק מסכתא אחר מסכתא, וכשיגמר את הש"ס יתחיל עוד פעם, וזה היה שיטת רבנו ז"ל ללמד בסדרן את כל הש"ס, ותהלה לאל רב רבם של אנשי שלומנו עוד בפולניה ואחר כך אחר מלחמת העולם השנייה לקחו על עצמם את השיטה הזו ללמד בכל יום דף גמרא בסדרת דף היומי, וזה לא קשור בכלל לשום מפלגה, כי כל אלו שהתנגדו לך היומי, הם לא התנגדו נגד דף גמרא, אלא מפני שמפלגה מסימת לקחה לעצמה את הדף היומי כאלו זה שלה, אבל זה בשום פנים לא קשור אל שום מפלגה שבעולם, וידוע שהחפץ חיים ז"ל מאד הפליג במעלת רבי מאיר שפירא ז"ל, והוא אמר אני מקנא בך שאתה החיית המון מסכתות שפך לא היו לומדים את זה, כמו ערכין תמורה פרייתות וכו', אבל אם לומדים בסדר דרך הלמוד של רבנו ז"ל, מתחילים מברכות שבת ערובין פסחים ראש השנה יומא ספא וכו' וכו', וכן ממשיכים בסדרן כל יום דף אחר דף, אז זוכים לסיים את הש"ס, שאין למעלה מזה.

ואני אוחד כבר במחזור השביעי שאני לומד את הדף היומי כל יום, ויען שאני רואה שפשוט אנשים אפלו יראים ושלמים יכול לעבר להם יום אחר יום, שבוע אחר שבוע, ואפלו חדש

אחר חֲדָשׁ וְכוּ' וְכוּ', וּפְשׁוּטוֹ כְּמִשְׁמָעוֹ לֹא פּוֹתְחִים גְּמָרָא, לְכַל מִינֵי סְבוּת שְׂרַק יֵשׁ וְכוּ', וְלִכְן אֲנִי מְעוֹרֵר אֶת שׁוּמְעֵי לְקַחֵי שְׂיִלְמָדוֹ בְּכָל יוֹם דֵּף גְּמָרָא, יְהִיָּה אֵיף שְׂיִהְיָה וְיִהְיָה מֵה שְׂיִהְיָה וְכוּ' וְכוּ', כִּי כָּל זְמַן שְׂאָדָם לֹמֵד דֵּף גְּמָרָא, הוּא שְׁמוֹר מִכָּל מִינֵי מְזִיקִים וּמְפָל מִינֵי דַעוֹת נִפְסְדוֹת וְכוּ' וְכוּ', וְזֶה בְּכָלֵל לֹא שְׂיָף לְשׁוּם מִפְּלָגָה, וְכָל אֱלוֹ שְׁהֲתַנְגְּדוּ עַל זֶה, זֶה הָיָה רַק מִפְּנֵי מִפְּלָגָה יְדוּעָה תְּפִסּוּ אֶת זֶה לְהַתְעַמּוּלָה שְׁלָהֶם, וְלִכְן כָּל גְּדוּלֵי יִשְׂרָאֵל שְׁהָיוּ נִגְדַּד הַמִּפְּלָגָה הַזֶּה, וְלִכְן יֵצְאוּ גַם נִגְדַּד הַדֵּף הַיּוֹמִי, אֲבָל לֹא נִגְדַּד דֵּף גְּמָרָא, וְהַיּוֹם רוֹאִים אֶת זֶה בְּחוּשׁ שְׂרׁב רַבָּם שֶׁל אֱלוֹ שְׁלוֹמֵדִים דֵּף הַיּוֹמִי, אֵין לָהֶם שׁוּם שְׂיִכּוּת לְהַמְפְּלָגָה הַזֶּה, רַק אֲנָשִׁים תְּמִימִים וְכוּ', אֲנָשִׁי עֶסֶק וְכוּ', בְּעֲלֵי בִתִּים יְרֹאִים וּשְׁלָמִים וְכוּ', לֹמְדִים בְּכָל יוֹם אֶת הַדֵּף גְּמָרָא בְּסִדְרַת הַדֵּף הַיּוֹמִי, וְזֶה קְדוּשׁ שֵׁם שְׁמִים גְּדוּל מְאֹד.

וּמִסְפָּר שְׁכַפּוּלִין הָיָה אֲדָמוֹ"ר אֶחָד מִצְאָאֲצָאֵי הַיהוּדִי הַקְּדוּשׁ מִפְּשִׁיטְחָא זְכוּתוֹ תִּגְן עָלֵינוּ שְׂהִיָּה לוֹ הַרְבֵּה חֲסִידִים אֲנָשִׁים פְּשׁוּטִים עַד מְאֹד אֲבָל תְּמִימִים מְאֹד וְהָיוּ אֲנָשִׁים קְשִׁי יוֹם עוֹבְדִים בְּמִלְאָכָה וּבִיגִיעַת כְּפָיִם כְּשִׂיָּצָא רַבִּי מְאִיר שְׁפִירָא וְצ"ל עִם הַרְעִיּוֹן שֶׁל "הַדֵּף הַיּוֹמִי" הִנְהִיג גַּם בֵּין חֲסִידָיו דְּבָר זֶה וְצָנָה שְׁכָּל אֶחָד יִלְמַד אֶת "הַדֵּף הַיּוֹמִי" וּבָאוּ אֵלָיו חֲסִידָיו וְאָמְרוּ רַבִּי אַתֶּם בְּנֵדָאֵי יוֹדְעִים שְׂאָנוּ אֲנָשִׁים רְחוּקִים מְלַהֲבִין דֵּף גְּמָרָא בְּקִשֵׁי אָנוּ מְבִינִים קֶצֶת "עֵין יַעֲקֹב" וְכֵן מְשַׁנְיֹת אֲבָל אֵיף נִבִּין "דֵּף גְּמָרָא" וּבִפְרָט כָּל יוֹם לְלַמַּד דֵּף? עֲנָה לָהֶם הַצַּדִּיק דַּעוּ לָכֶם שְׁלָמוּד הַתּוֹרָה בְּרַבִּים זֶה זְכוּת גְּדוּלָה עַד מְאֹד בְּשְׁמִים וְלִכְן תִּתְאַסְפוּ בְּכָל עִיר בְּבִתֵּי כְּנִסְיֹת שְׁלָנוּ [הָיָה לְאֲדָמוֹ"ר הַרְבֵּה בִּתֵּי כְּנִסְיֹת בְּהַרְבֵּה עִירוֹת בְּפוּלְנֵיָה] וְתֹאמְרוּ אֶת הַדֵּף שֶׁל אוֹתוֹ יוֹם, יַחַד כְּמוֹ כָּל עִם יִשְׂרָאֵל לֹמְדִים אֶת "הַדֵּף הַיּוֹמִי", וְהַזְכוּת הַזֶּה תִּגְן גַּם עָלֵיכֶם. וּמִסְפָּר שְׁלֹא עָבַר זְמַן רַב כָּל אֱלוֹ הָאֲנָשִׁים הַפְּשׁוּטִים הַיִּשְׂרָאֵלִים וְהַתְּמִימִים הַתְּרַגְּלוּ לְלִשׁוֹנוֹת הַגְּמָרָא וּלְדַרְךָ

למוד מאמרי חז"ל וילשקלא וטרקא בגמרא ונעשו לכני תורה עד שרבים וכן שלמים נעשו למדנים ונכנס בהם חמירו דאורייתא ולמדו כבר בחברותות יחד. ולכן אני מאד מאד שמח שבזכותי התחלף ללמד את הדף היומי, חזק ואמץ בזה מאד מאד, כי אין עוד דבר יותר חשוב מלמוד דף גמרא, והסקמך-מם יעשה את הכל העקר לא לפתח גמרא מידי יום ביומו, וכלל זה תקח בדיקה, כל זמן שאדם פותח גמרא כל יום, ישאר יהודי ירא שמים יהיה איה שיהיה, כי דף גמרא ליום זה חיות להנפש, ושומר אותו מפל רע, ומכל שכן וכל שכן מי שזוכה גם ללכת לשמע שעור ממגיד שעור את הדף היומי, אין למעלה מזה, כי תהלה לאל יש מגידי שעורים שמסבירים טוב טוב את דף היומי.

בענין מה ששאלת בענין טבילת מקנה את המקור לזה וכו', ידוע שרבנו ז"ל הקפיד מאד מאד על טבילת מקנה, ואמר (לקוטי מוהב"ז, חלק ב', סימן קכ"ג) שמקנה אינה מזקת כלל, והדוקטאר שיאמר לו שמקנה מזקת, אינו דוקטאר כלל. אדרבה טבילת מקנה טובה מאד לבריאות הגוף, כי יש נקבים קטנים ורבים בגופו של אדם והם נקבי הזעה, שדרך שם יוצאת הזעה מן האדם, והם צריכין להפתח, כי אם נסתמין נקבי הזעה יוכל לחלש ולפל לחלשה, חס ושלום, ועל ידי טבילה במים נפתחין נקבי הזעה, וזה טוב מאד לבריאות הגוף. רק שלא יהיו המים קרים ביותר, כי אז מיא מטרשי להנקבים, אבל פש אין המים קרים מאד, אזי הטבילה בהם טובה מאד; ואין צריכים ראיה יותר טובה מזו, ובפרט בענין תקון הכללי, רבנו ז"ל אמר התקון הראשון זה מקנה.

והנה הבעל שם טוב הקדוש זכותו תגן עלינו בא וחדש את הענין של טבילת מקנה בכלליות, וטבילת עזרא בפרטיות, ומובא (מאור ושמש, אמה, דבור המתחיל ונראה) וזה לשונו: ובזמנים הקודמים שהיה דבר השם יקר בימים ההם, ולא היו יודעים מראת הרוממות כלל, זאת היה מחמת שהיו לומדים תורה ולא נזהרו בטבילה זו, והפת

שבתִי צְבִי יִמַח שְׁמֵם שֶׁהָיוּ אֶז בְּיָמִים הָהֵם וּמִזֶּה נַעֲשׂוּ אֶפִיקוֹרְסִים שֶׁלְּמַדּוֹ סִפְרֵי קַבָּלָה בְּטַמְאָת הַגּוֹף, וְהָיָה הָעוֹלָם שְׁמֵם עַד שֶׁבָּאוּ שְׁנֵי הַמְּאֻרֹת הַגְּדוֹלִים לְעוֹלָם, הַבַּעַל שֵׁם טוֹב הַקְּדוֹשׁ זְכוּתוֹ תִּגַּן עָלֵינוּ, וְאַדְמו"ר הַרְבֵּי רַבְּנוֹ אֱלִימֶלֶךְ נִשְׁמַתוֹ בְּגַנְזֵי מְרוֹמִים, וְהֵם פְּתָחוּ שְׁעַר לְהִשָּׁם צְדִיקִים יְבֹאוּ בּוֹ שְׁלֵא יִהְרַהֵר אָדָם שׁוֹם הִרְהוֹר תּוֹרָה עַד שִׁטְבַּל עֲצָמוֹ לְקָרְיוֹ, שֶׁחֲכָמֵי הַגְּמָרָא לֹא בְּטָלוּהוּ אֲלֵא מִפְּנֵי שְׁאִין רַב הַצְּבוּר יְכוּלִין לַעֲמֹד בָּהּ, אֲבָל אוֹתָן הֶאֱנַשִּׁים הַרוֹצִים לְהַשִּׁיג גּוּפֵי הַתּוֹרָה וּמִצּוֹת צְרִיכִין לְהִיּוֹת נִזְהָר מְאֹד בְּטַבִּילָה זֶה וְכוּ', הַכֶּלֶל הָעוֹלָה מִזֶּה מִי שֶׁהוּא לּוֹמֵד פְּשׁוּטוֹת הַתּוֹרָה בְּלִתֵּי טְהוֹר אֲזִי אֵינּוּ יְכוּל לְהַשִּׁיג בְּשׁוֹם אִפְּן מַה הִיא יִרְאַה, וּמִי שֶׁהוּא לּוֹמֵד סִפְרֵי קַבָּלָה וְאֵינּוּ זֶהִיר בְּטַבִּילָה זֶה יוּכַל לְבֹא חֲלִילָה לְיַדֵּי אֶפִיקוֹרְסוֹת וְהוּא מְטַמֵּא נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל הַנִּגְרָרִים אַחֲרֵיהֶם, אֲבָל אִם הָאָדָם מְקַדֵּשׁ וּמְטַהֵר עֲצָמוֹ מִקְּטָנוּתוֹ וְכָל יָמָיו הוּא לּוֹמֵד עַל טְהֻרַת הַקִּדְּשׁ הוּא מְשִׁיג יִרְאַת הַרוּמָמוֹת וְהוּא יְכוּל לְקַרֵּב אֶת נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל לְהַבּוֹרָא בְּרוּךְ הוּא וּלְהַכְנִיֵּסם בְּגוּפֵי הַתּוֹרָה וּמִצּוֹת וְיִרְאַת שְׁמַיִם וְאוֹר קִדְּשׁוֹ מוֹפִיעַ עַל תַּלְמִידָיו וְתַלְמִידֵי תַלְמִידָיו הַהוֹלְכִים בְּעֻקְבוֹתָיו עַד סוּף כָּל הַדּוֹרוֹת, עֵינֵי שֵׁם.

וְלִכֵּן זֶה דְּבַר גְּדוֹל מְאֹד מִי שֶׁיְכוּל לְהִזְהַר לְטַבֵּל בְּכָל יוֹם בְּמִקְנָה טְהוֹרָה, שֶׁהוּא דְּבַר גְּדוֹל מְאֹד מְאֹד, וּבִפְרָט מְלַמֵּד תִּינוּקוֹת שֶׁל בֵּית רַבֵּן, צְרִיף לְהַקְפִּיד עַל זֶה, וְכֵן שׁוֹחֵט מְכַרְח לְהַקְפִּיד עַל זֶה, וְכֵן סוֹפֵר מְכַרְח לְהַקְפִּיד עַל זֶה, כִּי אֲסוּר לְכַתֵּב תַּפְּלִין וּמְזוּזוֹת וְסִפְרֵי תּוֹרָה בְּלֵי טְבִילַת מִקְנָה, וְכֵן שׁוֹחֵט צְרִיף לְהַקְפִּיד לֹא לְשַׁחֵט בְּלֵי שִׁטְבַּל קִדְּשׁ.

הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הַשׁוֹמֵעַ תַּפְּלוֹת יִשְׂרָאֵל יִשְׁמַע בְּתַפְּלָתִי שְׁאֵנִי מְבַקֵּשׁ וּמְתַפְּלֵל בְּעֵדָף שִׁיְהִיָּה לִּי הַצְּלָחָה מְרַבָּה וּבְכָל אֲשֶׁר תַּפְּנֶה תִשְׁכִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמְּאַחֵל לְךָ חַדְשׁ מְבֻרָךְ

ב' ס"ד.

**התחתנתי לפני שלשה חדשים, ומאז אני מרגיש
שאני חי בשדה קרב**

שאלה:

מאת עדן: למוהרא"ש שלום רב.

התחתנתי לפני שלשה חדשים ומאז אני חי בשדה קרב, כל דבר קטן הופך למריבה הכי דוחה והכי מגעילה, ויורדת לרמות הכי נמוכות. אני מנסה ככל יכולתי שנסתדר יחד, אך ללא הצלחה. אני מוכן לעשות הכל בשביל שלום בית, ובכל זאת זה לא קורה. אשתי מדברת אלי בזלזול ובבוטות שאני לא יכול לסבל, כל העולם רואה את זה ואני לא יודע מה לעשות. יש לנו ילד בדרך ואני מפחד שהוא יולד לבית כזה שכל ריב קטן מעלה אותו את המילה גרושים. אני שבור לחתיכות ולא יודע מה לעשות, ואם רבנו לא היה אומר שאין יאוש בעולם, מזמן הייתי מותר על הכל. בבקשה הרב, תן לי עצה שתחזק אותי בעבודת השם ותתן לי כלים להתמודד עם המצב.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר טהרה, ב' דראש חדש איר ה'תשע"ג.

**שלום וברכה אל עדן גרו ואיר
לנכון קבלתי את מכתבך.**

מה אמר לך, בפנאָה לא נתנו לך הקדמות טובות ואמתיות לפני החתונה וכו', ולא הסבירו לך מה זה נשואין וכו', ובמה זה פרוץ וכו'.

אתה צריף לדעת אשר איש ואשה צריכים להיות ותננים אחד להשני, ולתת תשומת לב אחד להשני, וזו שלמות הבית, ועל ידי זה ממילא יש אהבה ובהבנה הדדית, אבל הרגע שרוצים אחד להשתלט על הזולת, דעו לכם שזה הסמך-מם שבא לשבר את הבית. הוזהר הקדוש קורא איש לבדו פלג גופא, חצי גוף, נמצא כשאדם מתחתן זה גוף שלם, כמו שכתוב (בראשית ב, כד) "ודבק באשתו והיו לבשר אחד", הינו שניהם חצי חצי, וביחד הם שלם, מה שאין פן כשאחד רוצה להשתלט על הזולת, זה הסמך-מם, הינו ששים על ארבעים, אני יותר ממך וכו', והרגע שהבעל או האשה חושבים שאחד יותר מהשני עם עשרה אחוזים, וההוא פחות ממני עם עשרה אחוזים, זה כבר נקרא סמך-מם ששים על ארבעים.

ולכן כל מי שרוצה שלום בית אמתי, צריף לדעת שהאיש והאשה הם גוף אחד, וכמו שאמר החכם מפל האדם (קהלת ה, ט-יא) "טובים השנים מן האחד אשר יש להם שכר טוב בעמלם: כי אם פלו האחד יקים את חברו ואילו האחד שיפול ואין שני להקימו: גם אם ישכבו שנים וחס להם ולאחד איף יחס", ולכן אם רוצים שלום בית אמתי, צריף להיות משני הצדדים, הן מהבעל והן מהאשה ותרנות אחד להשני, ואז הם חצי חצי שתפים שלמים, ותמיד יחיו ביחד באהבה ובהבנה הדדית, ויצליחו בחיי נשואיהם.

יסוד גדול בנשואין שהבעל צריף ומכרח לכבד וליקר את אשתו, כמו שהזהירנו על זה רבנו ז"ל מאד מאד, ואמר (שיחות הר"ן, סימן רס"ד) שצריף לכבד וליקר את אשתו. כי אמר הלא הנשים הם סובלים צער ויסורים גדולים מאד מאד מילדיהם, צער העבור והלדה והגדול, כאשר ידוע לכל עצם מכאובם וצערם ויסוריהם בכמה אפנים הקשים וכבדים מאד מאד וכו' וכו', על פן ראוי לרחם עליהם וליקרם, ולכבדם. וכן אמרו חכמינו הקדושים (בבא מציעא טז) 'אוקירו לגשייכו כי היכי דתתעתרו', [תכבדו ותיקרו את נשותיכם פדי שתהיו עשירים], וכן אמרו (בבמות סג) 'דיינו שמגדלות

את בנינו ומצילות אותנו מן החטא'.

ולכן צריכים לכבד ולקַר אותן מאד מאד, וְזֶה יסוד גדול
בחסידות ברסלב, שֶׁהבעל מְכַרַח לְעֹזֵר לְאִשְׁתּוֹ, וְאִם הוּא רוֹצֵה
לְהִיּוֹת מְקַרָּב אֶל רַבְּנוּ ז"ל וּלְצִיַּת אוֹתוֹ, עָלָיו הַדְּבָר הַרְאִשׁוֹן
לְעֹזֵר לְאִשְׁתּוֹ בְּכָל הַמוֹכְנִים, וְלֹא כְּמוֹ אֵלּוּ הַחֲדָשִׁים מְקֻרָּב בָּאוּ
שְׂמֵסְלָפִים אֶת דְּבָרֵי רַבְּנוּ ז"ל, וּמְהַפְּכִים דְּבָרֵי אֱלָקִים חַיִּים.

ולכן תקח את זה בחשבון, וְאַתָּה צָרִיף לְדַעַת שְׂאִשָּׁה
צָרִיכָה הַמּוֹן תְּשׁוּמַת לֵב, וְזֶה הַטָּבַע הַבְּרִיא שֶׁל אִשָּׁה שֶׁהִיא
צָרִיכָה מַחְמָאוֹת וּפְנוּקִים וְכוּ', וּמִי שֶׁחָכַם יוֹדֵעַ אִיךָ לְהַתְנַהֵג עִם
אִשָּׁה, סוֹף כָּל סוֹף אִשָּׁה זֹאת מִתְנַהֵג מִהַשְׂמִים, וְלִכֵּן צָרִיכִים מְאֹד
מְאֹד לְשָׁמֵר עַל הַמִּתְנַהֵג הַזֶּה שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נָתַן לוֹ, בְּנֻדְאֵי
צָרִיכִים רַחֲמִים רַבִּים שְׂגָם לְהָאִשָּׁה יִהְיֶה שְׂכָל, וְשִׁתְּדַע לְהַחְזִיר
מַחְמָאוֹת וּפְנוּקִים וְכוּ' לְבַעַל, עִם כָּל זֹאת אֲשֶׁרִי אָדָם שֵׁיֵשׁ לוֹ
אֶת הַשְּׂכָל לְדַעַת אִיךָ לְהַנְהִיג אֶת בֵּיתוֹ בְּאַהֲבָה גְּדוּלָּה מְאֹד, שְׂאֹז
יְצַלִּיחַ בְּנִשְׂוֹאֵינָ. הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל יִשְׁמַע
בְּתַפְלִיתִי שְׂאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֶדְךָ שִׁיְהִיָּה לְךָ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה
וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה תִּשְׁפִּיל וְתִצְלִיחַ.

המאחל לך חַדָּשׁ מְבַרְךָ

ב' ס"ה.

**בְּעָלֵי יוֹצֵא לְהַפְּצָה וּמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים, אִךְ אֲנִי
חוֹשֶׁשֶׁת שֶׁהוּא יִסְתַּכַּל עַל נָשִׁים אַחֲרוֹת**

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת אֵילַת: שְׁלוֹם לְצַדִּיק הַמְּפָלֵא שְׁלָנוּ. רְצִיתִי לְשָׂאֵל
לְגַבִּי מִשְׁהוּ שְׁנוּרָא מְצִיק לִי: בְּרוּךְ הַשֵּׁם בְּעָלֵי יוֹצֵא

לְהַפְצֶה מְדֵי יוֹם וְאֲנִי מְאֹד שׁוֹמְחָה בְּזוֹה, אֲךָ מֵצֵד שְׁנֵי
אֲנִי מְאֹד מִפְחָדָת כִּי עֲכָשׁוּ זוֹ תְּקוּפָה חִמָּה מְאֹד וְיִישׁ
נָשִׁים שְׁמוֹתֵלְבָשׁוֹת בְּפָרִיצוֹת נוֹרָאָה. אֵיךְ אֲנִי יְכוּלָה
לְהִיּוֹת רְגוּעָה וְלִדְעַת שְׁבַעֲלִי לֹא יִכָּשֵׁל אוֹ יִהְרָהָר
בְּנָשִׁים אֲחֵרוֹת?

תְּשׁוּבָה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֻדֵּר טְהָרָה, ב' דְּרָאשׁ חֲדָשׁ אֲפֵר ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם רַב אֶל אֵילַת תַּחְיָה

לְנִכּוֹן קַבְּלֹתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אֲסוּר לְהִיּוֹת קִנְאִית וְכוּ', כִּי זֶה הַדְּבָר הַכִּי קָשֶׁה וְחֲמוּר וְכוּ',
כְּשֶׁהִבְעַל לֹא מֵאֲמִין לְאִשְׁתּוֹ וְהָאִשָּׁה לֹא מֵאֲמִינָה לְבַעֲלָהּ וְכוּ',
צָרִיךְ לְהִיּוֹת אֲמוּן בֵּין בְּנֵי הַזּוּג, וְזוֹ שְׁלֵמוֹת הַשְּׁלוֹם בַּיִת.

מִמָּה נִפְשָׁה, אִם בְּעֵלְךָ מְרַגֵּשׁ שְׂזָה מִפְרִיעַ לוֹ וְכוּ' שְׁלֹא
יֵלֵךְ, וְאִם הוּא מְרַגֵּשׁ שְׂזָה לֹא מִפְרִיעַ לוֹ וְכוּ', אֲזַי מָה אֲכַפֵּת לָךְ?
אֲסוּר לְרַדֵּת לַחַיִּים שֶׁל הַבַּעַל וְלְהִיּוֹת קִנְאִית לוֹ וְכוּ', כִּי זֶה מְאֹד
מְאֹד מִפְרִיעַ לְשְׁלוֹם בַּיִת, כִּי אִשָּׁה שֶׁהִיא קִנְאִית יוֹתֵר מְדֵי וְכוּ',
זֶה מֵרָאָה שְׁאִין לָהּ אֲמוּן כָּלֵל וְכוּ', וְזֶה לֹא עוֹזֵר לְשְׁלוֹם בַּיִת.

וְלִכֵּן אֶת צָרִיכָה לְדוֹן אֶת בְּעֵלְךָ לְכַף זְכוּת, וְלֹא לְחֹשֵׁד בּוֹ
בְּדַבָּרִים מוּזְרִים וְכוּ', כִּי אִשָּׁה לֹא יְכוּלָה לְכֹלֵא אֶת בְּעֵלָהּ בְּחֻדָּר
שְׂיִהְיֶה אֲסוּר לוֹ לְצִאָת פֶּן וְאוּלַי יִסְתַּכַּל עַל נָשִׁים, כְּמוֹ שֶׁהַבַּעַל
לֹא יְכוּל לְכֹלֵא אֶת אִשְׁתּוֹ שְׂיִהְיֶה אֲסוּר לָהּ לְצִאָת פֶּן וְאוּלַי
תִּסְתַּכַּל עַל גְּבָרִים, שְׁאֲמָרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (גִּיטִין ז:.) מִדַּת פְּפוּס
כֵּן יִהְיֶה שְׂיִהְיֶה נוֹעַל בְּפָנָי אִשְׁתּוֹ וְיִוָּצֵא, כִּי הוּא הֵיךְ קִנְאִי יוֹתֵר
מְדֵי, וְהוּא גָרַם לָהּ מַה שְׁגָרַם אַחֵר כִּף וְכוּ' וְכוּ', וְלִכֵּן אֲסוּר לְהִיּוֹת
יוֹתֵר מְדֵי קִנְאִי, רַק צָרִיךְ לְהִיּוֹת אֲמוּן בֵּין בְּנֵי הַזּוּג, וְזוֹ שְׁלֵמוֹת
הַשְּׁלוֹם וְהָאֲהָבָה בֵּינֵיהֶם, וְלֹא יִחְיוּ יַחַד עִם מְרִיבוֹת וְכוּ' וְחֻשְׁדוֹת

וכו', שְׁנָה רַק מְבִיא לְהֶרֶס שֶׁל הַנְּשׂוּאִין.

הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל יִשְׁמַע בְּתַפְלֵתִי
שְׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמְתַפְּלֵל בְּעֶדְךָ שִׁיחִיָּה לְךָ הַצְּלָחָה מְרֻבָּה וּבְכָל אֲשֶׁר
תִּפְנִי תִשְׁפִּילִי וְתִצְּלִיחִי.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ חֹדֶשׁ מְבָרֵךְ

ב' ס"ו.

**בְּגִלְל שְׁיֵשׁ לִי מֵרְאָה שֶׁל חֲסִיד בְּרִסְלָב יֵשׁ לִי מְנִיעָה
לְצֵאת לְשׂוּדוּכִים**

שְׂאֵלָה:

מֵאת דָּוִד: לְכַבֹּד כְּבוֹד קְדוּשַׁת אֲדָמוֹר מוֹהֲרָא"ש
שְׁלִיט"א, שְׁלוֹם.

אֲנִי בַּחוּר בֶּן עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם, וַיֵּשׁ לִי הַרְבֵּה מְנִיעוֹת
לְצֵאת לְשׂוּדוּכִים בְּגִלְל שְׁיֵשׁ לִי פְאוֹת וּלְבוֹשׁ שֶׁל חֲסִיד
בְּרִסְלָב. זֶה הַדְּבָר הַיְחִיד שְׁמוּנָע מִמֶּנִּי לְצֵאת לְשׂוּדוּכִים
וּלְהַפְגִּישׁ וּבְרִצוֹנִי לְדַעַת מָה אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת בְּכַדִּי
לְהַתְחַזֵּק בְּזִמְנָן כְּזֶה שֶׁכָּל הַחֲבֵרִים שְׁלִי כְּבָר נְשׂוּאִים וַיֵּשׁ
לָהֶם יְלָדִים, וְאֲנִי לֹא יוֹצֵא לְשׁוּם פְּגִישָׁה? תוֹדָה רַבָּה.

תְּשׁוּבָה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם תְּמִישִׁי לְסֹדֵר טְהָרָה, ב' דְּרָאשׁ חֹדֶשׁ אֵיר ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל דָּוִד גֵּרוֹ יְאִיר

לְנִכּוֹן קַבְּלֵתִי אֶת מַכְתְּבְּךָ.

תְּהִלָּה לְאֵל כָּל הַבַּחֲוָרִים שֶׁהוֹלְכִים עִם זֶקֶן וּפְאוֹת וּלְבוֹשׁ
חֲסִידֵי מוֹצְאִים אֶת בֵּית זוּגָם, וְאֵין לָהֶם שׁוּם בְּעֵינָה לְמַצָּא בֵּית זוּג.

אני לא מבין מה שאתה כותב שאתה לבוש בלבוש חסיד ברסלב וכו', אני לא יודע ולא מכיר לבוש של חסיד ברסלב ששונה משאר החסידים, אדרבה, רבנו ז"ל הקפיד מאד מאד ללכת עם בגדים נקיים, ואמר (לקוטי מוהב"ן, חלק א', סימן קכ"ז) הבגדים הם בסוד השמש"ל, שהוא שמירה. ועל כן הבגדים יהיו שלמים תמיד ולא קרועים כי הוא קלוקל השמירה, הבגדים בעצמן תובעין את האדם אם לא נזהר בשמירתן לכבדן כראוי ולהחזיקן בנקיות; ואצל רבנו ז"ל בעצמו ראו איך שהלך מאד מאד מסדר ונקי, עד כדי כך שאמר מוהר"ן ז"ל בהכל אני יכול לחקות את רבנו ז"ל, אבל לא בענין נקיות, כי גם הסליות של הנעלים שלו היו נקיות, כל כך הקפיד על נקיות, והלך מסדר מאד. והעידו אנשי שלומנו שראו בכל פעם שרבנו ז"ל יצא לחוץ הרטיב את ידיו עם מים וסדר את הפאות שלו שיהיו מסדרות תלתלים, ומוכא (תני מוהב"ן, סימן תק"ז) פעם אחת דבר מענין הפאות שיש בהם תלתלים שקורין גיקרייזלטע פאות [פאות מסלסלות] ולא גלה מאומה בזה, אף הבנתי איזה רמזים בדבריו. עכשו נזכרתי מה שדברו אז מפסוק (שיר השירים ה, יא) "קנצותיו תלתלים".

הרי שלך לפניך שלבוש של חסיד ברסלב הוא בדיוק כמו לבוש של שאר החסידים, ולמה אתה כותב שקשה לך למצא זיווג מפני שיש לך פאות ולבוש של חסיד ברסלב?

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפלתו שאני מבקש ומתפלל בעדך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפנה תשכיל ותצלית.

המאחל לך חדש מברך

ב' ס"ז.

יש הרבה סוגי צדקה שאפשר לתת. מה הצדקה הכי חשובה?

שאלה:

מאת נפתלי: לכבוד הצדיק, שלום וברכה ושבוע טוב. יש הרבה סוגי צדקה שאפשר לתת, למשל צדקה למשפחות ברוכות ילדים, לכתיבת ספר תורה, לתמיכה באברכי כולל, לקנית ציוד רפואי וכו' וכו'. מה הצדקה הכי חשובה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר אהרי קדשים, ד' איר ה'תשע"ג.

**שלום וברכה אל נפתלי גרו יאיר
לנכון קבלתי את מכתבך.**

בנדאי יש הרבה צדקות, ואשרי מי שזוכה לחלק בכל יום צדקה שאין למעלה מזה, אבל הצדקה הכי גדולה זה לתת אכל לרעבים שאין למעלה מזה, ועל פן הקמתי ביבנאל בית התבשיל - אהל אברהם שנותנים לאכל ולשתות לכל רעב וצמא, יהיה מי שיהיה.

ולכן אני מבקש אותך שתעזר בכל מיני עזר שאתה רק יכול לעזר להחזקת בית התבשיל - אהל אברהם שמחלקים אכל מתפלת ותיקין עד הערב, שלש פעמים ביום, הן לגברים והן לנשים והן לילדים, וזכר תזכור אשר אצלו יתברך מאד מאד חשוב חסד, כמאמרם ז"ל (ילקוט הושע, רמז תקכ"ב) אמר הקדוש ברוך הוא חביב עלי חסד שאתם גומלים זה לזה יותר מכל

הַזָּבַח שֶׁזָּבַח שְׁלֹמֹה לְפָנַי אֶלֶף עֹלוֹת, וּבִפְרָט חֲסֵד כְּזֶה שְׁנוֹתַינִים לְאָכַל וּלְשַׁתּוֹת לְרַעֲבִים וּלְצִמְאִים וְכוּ', הַצְּדָקָה הַזֹּאת עוֹלָה כָּל הַצְּדָקוֹת, כְּמֵאמָרְךָ ז"ל (בְּבֵרָא בִּתְרָא ט) אֵין בּוֹדְקִין לְמְזוֹנוֹת, הִינּוּ בְּכָל דְּבַר יְכוּלִים לְרַמְאוֹת בְּגַי אָדָם וְכוּ', אָבָל אִם בָּא אַחַד וְהוּא אוֹמֵר שֶׁהוּא רַעֲב וְצִמְא, שְׁמָה הוּא לֹא יְכוּל לְרַמְאוֹת אוֹתָךְ, כִּי מִי שֶׁבִּאָמַת רַעֲב אוֹ צִמְא הוּא יֹאכַל וַיִּשְׁתֶּה, וּמִי שֶׁלֹּא רַעֲב וְצִמְא הוּא לֹא יֹאכַל וְלֹא יִשְׁתֶּה.

וְלָכֵן אֵין צְדָקָה יוֹתֵר גְּדוּלָה מִלֵּתֵת לְאָכַל לְרַעֲבִים וְצִמְאִים, וְלָכֵן תַּעֲשֶׂה כָּל מֵה שֶׁבִּיכְלֵתָךְ לְעֹזֵר שְׁנוּכַל לְחַמְשֵׁיךָ עִם זֶה כָּל הַשָּׁנָה.

מֵה אִמַּר לָךְ יְדִידֵי הַיָּקָר, אֵין לְמַעַלָּה מִמַּדַּת הַצְּדָקָה שְׁעוֹשִׂים עִם הַזּוֹלָת, עַד כְּדֵי כֶּף שֶׁאִמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מְדַרְשׁ מִשְׁלֵי, פְּרָשָׁה י"ד) בֹּא וּרְאֵה כְּמָה גְּדוּל כֹּחַה שֶׁל צְדָקָה, שֶׁהִיא נִתּוּנָה בִּימֵינוּ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים מ"ח, יא) "צְדָק מְלֹאָה יְמִינֶךָ". גְּדוּלָה צְדָקָה, שְׂבָה נִשְׁתַּבַּח הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּשַׁעַתִּיד לְהִבִּיא תְּשׁוּעָה לְיִשְׂרָאֵל, שֶׁנֶּאֱמַר (יִשְׁעִיָּה ס"ג, א) "אֲנִי מְדַבֵּר בְּצְדָקָה רַב לְהוֹשִׁיעַ". גְּדוּלָה צְדָקָה שֶׁמִּנְחָלֵת כְּבוֹד וְחַיִּים לְעוֹשֵׂיהָ, שֶׁנֶּאֱמַר (מִשְׁלֵי כ"א, כ"א) "רִדְף צְדָקָה וְחֲסֵד" בְּעוֹלָם הַזֶּה, "יִמְצָא חַיִּים צְדָקָה וְכְבוֹד" לְיוֹם הַדִּין. וּמִשׁוֹם דְּרוּרְךָ צְדָקָה יִמְצָא צְדָקָה? אֵלָּא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְמַצִּיא לוֹ מְעוֹת כְּדֵי לְעַשׂוֹת מִהֵן צְדָקָה לְבְנֵי אָדָם מְהוֹגְנִין, לְעַשׂוֹת לָהֶן צְדָקָה כְּדֵי לְקַבֵּל מִהֵן שְׂכָר. גְּדוּלָה צְדָקָה שְׂבָה נִשְׁתַּבַּח אַבְרָהָם אָבִינוּ, שֶׁנֶּאֱמַר (בְּרָאשִׁית ט"ו, ו) "וְהֶאֱמַן בְּהוֹי"ה וַיַּחֲשֹׁבֶהָ לוֹ צְדָקָה", וְאוֹמֵר (שָׁם י"ח, יט) "כִּי יִדְעַתִּיו לְמַעַן אֲשֶׁר יִצְוֶה אֶת בְּנָיו וְאֶת בֵּיתוֹ אַחֲרָיו וְשִׁמְרוּ דְרָךְ הַיְוָי"ה לְעַשׂוֹת צְדָקָה וּמִשְׁפָּט", "לְמַעַן הִבִּיא הַיְוָי"ה עַל אַבְרָהָם אֶת אֲשֶׁר דִּבֶּר עָלָיו", וְכֵה נִשְׁתַּבַּח דָּוִד, שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוּאֵל ב' ח, טו) "וַיְהִי דָוִד עֹשֶׂה מִשְׁפָּט וְצְדָקָה לְכָל עַמּוֹ".

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי
שאני מבקש ומתפלל בערך שיהיה לי הצלחה מרבה ובכל אשר
תפנה תשכיל ותצלית.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים

ב' ס"ח.

פיצד זוכים לדעת את כל ספרי רבנו בעל-פה?

שאלה:

מיאת רז: שלום לכבוד מוהרא"ש.
אני מאחל לך אריכות ימים, בריאות, שמחה והצלחה
בכל מעשי ידך. רצינו לבשר לצדיק שזכינו לפתח
בתל אביב לכבוד השם יתברך ולכבוד רבנו הקדוש
ולכבוד רבי נתן ולכבוד הצדיק "היכל הקדש". התחלנו
בבר לארגן שם שעורים שמטרתם היא לגרם לנו לדעת
את כל ספרי רבנו בעל פה. הרב שמלמד אותנו יודע
אותם בעל פה. בחצי שעה הראשונה אנו לומדים
בספרי "אשר בנחל" כל אחד בפני הסדר שלו ואז
שעה וחצי בספרי רבנו, ובחצי השעה האחרונה יש
לנו בחינה. בנוסף לך, במהלך השבוע אנו לומדים
גם שני שעורים בעיון בספר לקוטי-מוהר"ן, ובמוצאי
שבת קדש מתקנים שעור בספר ספורי מעשיות.
רצינו לבשר את זה לצדיק ולבקש את ברכתו, ולשאל
האם יש עצה לזכות לדעת את כל ספרי רבנו בעל
פה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר אחר קדשים, ד' איר ה'תשע"ג.

**שלום וברכה אל רז גרו ואיר
לנכון קבלתי את מכתבך.**

רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהב"ן, חלק א', סימן נ"ט) ש'הצדיק בונה היכל הקדוש'. ולכן אשרי מי שבונה בית הכנסת "היכל הקדוש" בעירו על שם רבנו ז"ל, ושלמדו שם את ספרי רבנו ז"ל וישתדלו לחזק, לעודד ולשמח את אלו שבאים אל תוף בית הכנסת, וזה דבר גדול מאד מאד, ורבנו ז"ל רצה מאד מאד שהלמוד שלו יתפרסם בין נשמות ישראל, ואין עוד מקום לקרב בני אדם כמו בתוף בית הכנסת הנקרא על שם רבנו ז"ל, ועל פן אשרי מי שבונה בית הכנסת "היכל הקדוש" בעירו, ושם יקבעו לעצמם שעורים פסדרן, במקרא, במשנה, בגמרא, בהלכה, ובפרט בספרי רבנו ז"ל.

אתה צריך לדעת שהלמוד של רבנו ז"ל הוא לחזק ולעודד ולשמח את נשמות ישראל, כי כן אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהב"ן, חלק ב', סימן ה') יש נשמות נפולות וכו', וצריכים להחיות אותם ולהשיב אותם בכל מיני מטעמים המשיבים את הנפש, וזה דבר גדול מאד מאד.

כשאדם לומד הרבה וחוזר על הלמוד שלו, על ידי זה הוא זוכה במשך הזמן לדעת את זה בעל פה, אבל לא צריכים לעשות שום פעלה כדי לזכות לדעת את זה בעל פה, צריכים לחזק, וככה יודעים בעל פה וכו'. תמיד תזכור, "לא המדרש הוא העקר אלא המעשה", צריכים להחיות את עצמו ואת אחרים עם הלמודים של רבנו ז"ל, אשר הם הן לדרי מעלה והן לדרי מטה.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר

תפנה תשכיל ותצלית.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים

ב' ס"ט.

קוראים לי 'ענת'. האם פדאי לי להוסיף את האות י'
לשמי ולהקרא 'עינת'?

שאלה:

מאת ענת: לכבוד הצדיק מוה"רא"ש שליט"א, שלום
וברכה.

שמי ענת וכבר במלשך הרבה שנים אני רואה שהשם
'ענת' הוא מלשון ענוי ואני מרגישה שחסרה לי שמחה
בעבודת השם ובחיים בכלל. האם פדאי לשנות את
שמי או שמספיק להוסיף את האות י' לשמי שאז
יקראו לי 'עינת'?

תשובה:

בעזרת השם ותבנה, יום ראשון לסדר אחרי קדשים, ד' איר ה'תשע"ג.

שלום רב אל ענת תחיה
לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה לדעת שיש שם פזה 'ענת' כגון (שופטים ג, לא)
"שמגר בן ענת", ואף שלא ידוע אם זה היה השם של האב או
של האם, אבל יש שם פזה, וכן מובא (מדרש אגדה) שענת הייתה
אשת לוי, ולכן אל תשני את השם, ואם את רוצה תוסיפי שם,
אחת מהאמהות והנביאות וכו'.

מה אמר לך צריכים לשמר מאד איזה שם נותנים להילדים,

כי כפי השם כך נמשך נשמת ומזל הילדים, לכן מה טוב ומה נעים לתת שם אחר צדיק או אחד משמות האבות והאמהות הקדושים, או הנביאים והנביאות וכו', שם תנכ"י, כמוכא מהצדיק הקדוש הרבי רבי אלימלך מליז'ענסק זכותו תגן עלינו (נעם אלימלך - במדבר) שהשם יתברך ברוך הוא גזר בבריאת העולם שיהא כך וכך שמות ראובן וכך וכך שמות שמעון ועתה כשנתגלגל איזה אדם בעולם ונותנין לו שם בשם צדיק אחד שיהיה כבר בעולם זה גורם לאיש הלזה שיהיה גם כן צדיק מחמת שנתעורר האור של הצדיק שהוא בעולם העליון.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפלתו שאני מבקש ומתפלל בעדך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפני תשפילי ותצליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים

ב' ע'.

איזו גמילות חסד אנחנו יכולים לעשות עם הרכב שלנו?

שאלה:

מיאת יפעת: לכבוד האדמו"ר הצדיק.

קנינו לפני כשנתיים רכב מליסינג, ואנחנו משלמים עליו מדי חודש סכום גבוה מאד. אני רוצה שהרכב יעשה גם גמילות חסד ובעזרת השם בזכות זה יקל מעלינו העל. איזו גמילות חסד הרב מציע לעשות?
בנוסף אני מבקשת שהצדיק יברך אותנו שתהיה לנו פרנסה טובה ונצליח לגמור את התשלומים שנשארו בלי בעיות או קשיים.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר אחר קדשים, ד' איר ה'תשע"ג.

**שלום רב אל נפעת תהיה
לנכון קבלתי את מכתבך.**

מי שיש לה רכב ורוצה לעשות חסד עם הרכב הזה, ואינה יודעת איזה חסד יכולה לעשות וכו', החסד הכי גדול הוא לקחת נשים לבתי חולים לבקר חולים, שזו מצוה גדולה מאד מאד.

לאשה אסור לקחת בשום פנים ואפן גבר ברכב מפני אסור יחוד, אפלו ביום, כי היום יש הפקרות ופריצות גדולה מאד, וצריכים לשמר על זה מאד מאד. ומכל שכן פשגבר רוצה לתת טרמפ לאשה זה מסכן מאד מאד. קדם כול להיות שהוא איזה גוי ערל טמא וכו' שהוא חשוד על שפיכות דמים, ועל אנס וכו' וכו', וכן כבד אפרו חכמינו הקדושים (כתובות יג): 'אין אפוטרופוס לעריות'.

בכלל, היום פשהמצב כל כף חמור ויש חשש מחבלים וכו', אסור לקחת טרמפ באמצע הדרך עם אף אחד, כי אף פעם לא יכולים לדעת אם זה לא מחבל רחמנא ליצילן, אפלו אם חזותו כחרדי.

דעי לך שסגלה לפרנסה לברך ברפת המזון מתוך הסדור דיקא, ובקול ובשמחה, וזה מסגל לעשירות נפלאה, כמו שכתוב (משלי י כב) "ברפת הנו"ה היא תעשיר ולא יוסף עצב עמה", הינו אשה שמברכת את ברפת המזון בשמחה עצומה, זה מסגל לעשירות, וכן להזהר מאד על נטילת ידים וכו'. ולכן מהיום והלאה תקפיד מאד מאד על נטילת ידים כשאת קמה בבקר וכו', וכן כשיוצאים לשרותים וכו', וכן לפני האכילה לטל ידים עם נטלה דיקא וכו', כי נטילת ידים מסגלת להציל מעניות, כי על נטילת ידים ראשי תבות ענ"י, ומי שמזולזלת בנטילת ידים נעשית עניה,

וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (שַׁבָּת סב): אָמַר רַב חֲסִידָא אֲנָא מִשְׁאֵי מְלֵא חֲפָנֵי מִיָּא וְיִהְיֶה לִּי מְלֵא חֲפָנֵי טִיבוּתָא; [אֲנִי נְטִילְתִּי יָדַי עִם מְלֵא מַיִם, וְנִתְּנִי לִי חֲפָנִים מְלֵא טוֹב. כִּי רַב חֲסִידָא הִיָּה עֲשִׂיר גְּדוּל מְאֹד, וְהִפְלִ בְּזָכוֹת נְטִילַת יָדַיִם שֶׁהָיָה מִקְפִּיד בָּהּ].

הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל יִשְׁמַע בְּתַפְלָתִי שְׂאֵנִי מִבְּקָשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֶדְךָ שְׂיִהְיֶה לְךָ הַצְּלָחָה מְרַבָּה וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנִי תִשְׁכְּלִי וְתִצְלִיחִי.

הַמֵּאחֵל לְךָ בְּרַכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם

ב' ע"א.

מֵאֵז שְׂאֵנִי קָטָן אֵין לַהוֹרִים שְׁלֵי שְׁלוֹם-בֵּית, וְכָל הַזְּמַן הַזֶּה מִן יֵשׁ בֵּינֵיהֶם עֲצָבִים

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת אַהֲרֹן: שְׁלוֹם לְמוֹהֲרַא"ש הַקְדוּשׁ.
מֵאֵז שְׂאֵנִי קָטָן אֵין לַהוֹרִים שְׁלֵי שְׁלוֹם בֵּית, וְכָל הַזְּמַן יֵשׁ בֵּינֵיהֶם עֲצָבִים. אֲבָא שְׁלֵי מִסְכָּן מְאֹד וַיֵּשׁ לוֹ מִתְּחִיל בְּגַלְל הַפְּרִנְסָה. אֲנִי מִשְׁתַּדֵּל לְכַבֵּד אוֹתָם וְאֲנִי מְאֹד רוֹצֵה שֶׁהֵם יִתְקַרְבוּ לְרַבְּנִי. מָה אֲנִי יָכוֹל לַעֲשׂוֹת?

תְּשׁוּבָה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסִדְרֵי אַחֲרֵי קִדְשִׁים, ד' אִיר ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם וּבְרַכָּה אֶל אַהֲרֹן נִירו וְאִיר
לְנִכּוֹן קַבְלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אֵין עוֹד צַעַר כְּצַעַר שְׁל בֵּן אוֹ בֵּת שְׂעָרִיכִים לְרֵאוֹת שְׁהוֹרִים שְׁלָהֶם רַבִּים בֵּינֵיהֶם וּמְנַבְּלִים אֶת הַפֶּה אֶחָד נֶגֶד

השני וכו', ויש אלימות מלולית וכו' ואלמות פיזית וכו', עם כל זאת ילדים אסור להם להתערב במה שקורה בין ההורים, כי כבוד אב ואם מאד מאד חמור, כי כף אמרו חכמינו הקדושים (תנא דבי אליהו רבה, פרשה כ"ו) כל העולם פלו של הקדוש ברוך הוא, ואין הקדוש ברוך הוא מבקש מהאדם רק שיכבד אב ואם; ואמרו (פסיקתא רבתי) חמורה שבחמורות כבוד את אביך ואת אמך; ואמרו (קדושין ל:): שלשה שתפין הן באדם, הקדוש ברוך הוא, ואביו ואמו, בזמן שאדם מכבד את אביו ואת אמו, אמר הקדוש ברוך הוא מעלה אני עליהם כאלו דרתי ביניהם וכבודני.

רואים מזה שאם מכבדים את האבא והאמא בזה מכבדים את הקדוש ברוך הוא. וכתב הרמב"ם (פרק ה' מהלכות ממרים סימן ט"ו) כל המבזה אביו או אמו אפלו בדברים ואפלו ברמיזה הרי זה ארור מפי הגבורה, שנאמר (דברים כז, טז) "ארור מקלה אביו ואמו", והרי הוא אומר (משלי ל, יז) "עין תלעג לאב ותבז ליקהת אם" וגו', ויש לבית דין להכות על זה מפת מרדות ולענש כפי מה שיראו; ומובא (ספר חנדים, פרק ט', סימן ל"ה) שאפלו אם מבזה אותם בלבד, הרי הוא בכלל ארור זה, עין שם.

ולכן כל בן ובת צריכים מאד מאד לשמר לכבוד וליקר את האבא והאמא, ולא להתערב במה שקורה ביניהם וכו' וכו', אלא לבקש את הקדוש ברוך הוא האוהב שלום, שיעשה שלום בין אביו לאמו. ואם יכולים לשכנע בדרך אהבה גדולה את ההורים שישלימו ביניהם, אין מצנה יותר גדולה מזו, וצריכים להיות חכם גדול לדעת איך לדבר עם שניהם וכו', לאמא צריכים להסביר שהאבא סובל מאד מאד בחקות בפניסה וכו', ולאבא צריכים להסביר שהאמא לא חזבת בחקות שלו וכו', וכדאי מאד מאד שהבן או הבת ידברו

בַּתְחִינוּנִים אֶל הָאָבָא וְאֶל הָאִמָּא, וְכַמוּכָן בְּנִפְרָד, שְׂיִרְחֲמוּ
עֲלֵיהֶם כִּי קָשָׁה לָהֶם לְהִשָּׁאֵר לְבַד עִם הוֹרִים גְּרוּשִׁים וְכוּ',
וְהַנְּסִיּוֹן הַמֵּר הַרְאָה שָׂאֵם הַיְלָדִים דְּבָרוּ עַל לֵב הוֹרֵיהֶם פְּעֵלוּ.
יַעֲזֹר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׂתַפְּעֵלוּ אֶצֶל הַהוֹרִים שְׁלֵא יִתְגַּרְשׁוּ.
הַמְאֵחַל לָךְ בְּרַכָּה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם

ב' ע"ב.

בְּעָלֵי עֲזוּב אֶת הַבַּיִת וְלֹא מוּכָן לְחֹזֵר. מָה עָלַי לַעֲשׂוֹת?

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת דּוֹרִיס: לְכַבּוֹד הַצַּדִּיק מִיבְּנֵי אֵל, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא יִשְׁלַח לָךְ רְפוּאָה שְׁלֵמָה.
בְּעָלֵי עֲזוּב אֶת הַבַּיִת וְאֲנִי לֹא יוֹדַעַת מָה לַעֲשׂוֹת. זֶה לֹא
הַפְּעֵם הַרְאִשׁוֹנָה שֶׁהוּא מְסֻתָּוֵב מִסְבִּיב לְבַיִת וְהוּא לֹא
רוֹצֵה לַעֲלוֹת הַבַּיִתָּה. בְּזִמְנֵי הָאֲחֵרִים שָׂמוּ לִי לִיב הַדְּלָת
צְנָאָה וְעוֹד כַּמָּה דְּבָרִים. הָאֵם זֶה קְשׁוּרָה? אֲנִי אֶשֶׁה
מֵאֲמִינָה וְאֲנִי מְאֹד אוֹהֶבֶת אֶת בְּעָלֵי. מָה עָלַי לַעֲשׂוֹת?

תְּשׁוּבָה:

בְּצִנְחַת הַשֶּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסִדְרֵי אֲחֵרֵי קִדְשִׁים, ד' אֶיִר ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם רַב אֶל דּוֹרִיס תַּחֲנִיָּה

לְנִכּוֹן קַבְּלֵתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אֶת צְרִיכָה לְהַבִּין שְׁלֵא בְּחִנָּם הַבְּעַל עוֹזֵב אֶת הַבַּיִת וְכוּ' וְכוּ',
אִם אֶת הַיִּיִת אֶשֶׁה שְׂמִכְבְּדָת אֶת בְּעָלָה, וְהִיִּתָּה בִּינֵיכֶם אֶהְבֶּה, אִז
הַבְּעַל לֹא הִיָּה בּוֹרַח מִהַבַּיִת, וְאִם הוּא בָּרַח זֶה סִימָן שֶׁאֵת יוֹרְדָת
לוֹ לַחֲיִים וְכוּ'. אֶת צְרִיכָה לְהַבִּין שֶׁזֶּה בְּכָלֵל לֹא דָרָךְ שֶׁאֶשֶׁה תְּרַדְּךָ

את בעלה על לא דבר, ובפרט פשיש לאשה בעל טוב וכו', בעל שדואג לאשתו בכל המובנים וכו', והאשה מסכנה סובלת ממחלה שנקראת הפרעה אובססיבית קומפולסיבית וכו', ויורדת לחיי בעלה, מה את חושבת שהבעל הזה ישאר בבית? הרי הוא יברח ולא ירצה לחזור וכו', ועל זה נאמר בדברי חכמינו הקדושים (ערויין מ"א:) כל מי שיש לו אשה רעה אינו רואה פני גיהנום; ואמרו חכמינו הקדושים (נבמות ס"ג:) היכי דמי אשה רעה אמר אביי מקשטא ליה תכא ומקשטא ליה פומא, רבא אמר מקשטא ליה תכא ומדהדרא ליה גבא; [גש נשים שרוצות לצער את בעליהן, מקשטות את עצמן לגרות אותו, ואז מקשטת את הפה שלה, כמו שפרש רש"י לקלל ולגדף עד זמן סעודה כדי לצערו, או שלא רוצה לשבת על ידו בעת הסעודה, הינו שלא לאכל עמו ומצערתו], אזי פלא שבעל בורח מאשה כזו, ולא רוצה אפלו לראות אותה ולחזור לביתו? כי כבר אמרו חכמינו הקדושים (שבת י"א.) כל רעה ולא אשה רעה.

ולכן מאחר שאת עכשו בוכה איפה בעלי... אני מאד אוהבת את בעלי ומה עלי לעשות... אני אשה מאמינה וכו'... אז מה? יכולים להיות אשה מאמינה ולהיות אשה רעה גם כן וכו', ובפרט שאת צריכה לדעת שמי שמאמין בהקדוש ברוך הוא, עושה כל המאמצים שבעולם שיהיה שלום בבית, ומותר לשני, זו נקראת אשה מאמינה, אבל אשה שיורדת לחיי בעלה היא לא נקראת בכלל אשה מאמינה, אלא אשה מכשפה, ולכן אם את רוצה שבעלך יאהב אותך וישאר בבית, ולא יברח וכו', ולא יבגד וכו', את צריכה להיות אשה טובה, אשה מסורה לבעלך, ובפרט שיש לך בעל כל כך טוב, שהלב הטוב שלו זה מעל ומעבר וכו' וכו', רק את סובלת ממחלה חמורה מאד מאד, ואת אובססיבית וכו' וכו', ואת צריכה להוציא את כל השגיגות שלך, הקללות והעצבים על בעלך, אז מה את רוצה שהוא עוד ישאר בבית וישמע חרופים וגדופים? בנראה שהוא לא כל כך בעל מדרגה לסבל וכו' וכו'.

ולכן ראי לתקן את מעשיך, ואז בעלך יחזר אליך בלי שום

ספק, והלואי שכל הנשים שגורמות שבעליהן יבגדו בהן וכו' שיתישבו היטב, אם הן רוצות בעל טוב בעל חם, שיכבדו אותו, ובפרט שהבעל הוא באמת איש טוב והוא נתרן, והוא מכבד את אשתו מאד מאד, למה מגיע לו שמוציאים את כל העצבים עליו?

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפני תשכילי ותצלחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים

ב' ע"ג.

הציעו לבעלי להיות מוכר בחנות, אך אני חוששת שהוא ירד בקדשה ויפשל בשמירת העינים

שאלה:

מאת שולמית: שלום לכבוד הרב. בעלי הוא אברך כולל. לאחרונה הוא מכר את החנות שהיתה מקור פרנסתנו העקרי ועכשו הציעו לו להיות מוכר לתקופה קצרה בחנות ברחוב ראשי בעיר חרדית. האם כדאי לו להענות להצעה, או לסרב בגלל הקדשה, שמירת העינים וכו'? תנכו למצוות ורפואה שלמה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר אחרי קדשים, ד' איר ה'תשע"ג.

שלום רב אל שולמית תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה להבין פעם ולתמיד שלא יכולים לקשר לגבר

אֶת הָעֵינַיִם וְכוּ', מִי שֶׁבָּאֲמַת רוּצָה שְׁמִירַת עֵינַיִם, הוּא יִשְׁמַר עַל עֵינָיו, הֲרִי לֹא יְכוּלִים לְקַשֵּׁר אוֹתוֹ שְׁלֹא יִלְךְ עַל הַרְחוּב וְכוּ', אוּ כְּשֵׁי לֹו חֲנוּת וְכוּ'. מִי שֶׁבָּאֲמַת יֵרָא הַשֵּׁם, הוּא יִשְׁמַר עַל עֵינָיו וְלֹא יִפְגַּם בָּהֶם, לֹא כָּל אֶחָד הָרֹאשׁ שְׁלוֹ בְּנֵאוֹף וְדָבָל וְכוּ', וְכֵן אֶת צְרִיכָה לְזָכַר טוֹב טוֹב שְׁמִי שֶׁבָּאֲמַת מְעַנֵּן לְשִׁמּוֹר אֶת עֵינָיו אֲפִלּוּ אִם יִלְךְ עַל הַרְחוּב אוּ שֶׁתִּהְיֶה לֹו חֲנוּת, הוּא לֹא יִסְתַּכֵּל כְּמוֹ מְטַרְף עַל כָּל אִשָּׁה שְׁעוֹבֶרֶת וְכוּ', וּמִי שֶׁכָּל הָרֹאשׁ שְׁלוֹ בְּנֵאוֹף וּבִזְבָּל וְכוּ', אֲפִלּוּ שֶׁיִּהְיֶה סְגוּר בְּחֶדֶר בְּתוֹךְ חֶדֶר, מִתַּחַת לְאֲדָמָה הוּא יִסְתַּכֵּל עַל נְשִׁים וְכוּ', אוּ עַל תְּמוֹנוֹת תּוֹעֵבָה וְכוּ'.

וְלָכֵן הַכֹּל תְּלוּי כְּפִי הָאָדָם, כִּי הַבְּחִירָה בְּיַד הָאָדָם, אִם הוּא רוּצָה הוּא מְסַתְּפֵל, אִם הוּא לֹא רוּצָה הוּא לֹא מְסַתְּפֵל, וְלָכֵן אִי אֶפְשֵׁר לְרַדֵּת לַחַיִּים שֶׁל הַבַּעַל וּלְהַגִּיד לֹו "אַתָּה לֹא תִפְתַּח חֲנוּת פֹּה, אַתָּה לֹא תִפְתַּח חֲנוּת שְׁמָה וְכוּ', כִּי אַתָּה תִפְגַּם בְּעֵינַיִם וְכוּ'", מִמָּה נִפְשָׁף, אוּ שְׁאֵת צְרִיכָה פְּרִנְסָה אוּ שְׁאֵת רוּצָה לְהִיּוֹת שׁוֹטְרֵת עֲלָיו וְכוּ'. אִשָּׁה צְרִיכָה לְהִבִּין גַּם אֶת הַבַּעַל, הוּא דוֹאֵג עֲבוּר פְּרִנְסָה וְרוּצָה לְפְרִנֵּס אֶת בֵּיתוֹ בְּכָבוֹד, וְלָכֵן אֵל תִּרְדִּי לֹו עַל הַחַיִּים בְּשִׁבִיל שְׁמִירַת הָעֵינַיִם וְכוּ'.

כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל יֵרָא שְׁמַיִם אֲמַתִּי יוֹדַע אֲשֶׁר מְלֹא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְהוּא יִתְפַּרֵּךְ מִמְּלֵא כָּל עֲלָמִין וְסוֹכֵב כָּל עֲלָמִין וּבִתּוֹף כָּל עֲלָמִין, וְעָלָיו יִתְפַּרֵּךְ נֹאמֵר (וְרַמְבַּם כ"ג כ"ד) "אִם יִסְתַּר אִישׁ בְּמִסְתָּרִים וְאֲנִי לֹא אֶרְאֶנּוּ נֹאם הַיְי"ה הַלּוֹא אֶת הַשְּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ אֲנִי מְלֹא נֹאם הַיְי"ה", שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נִמְצָא בְּכָל מְקוֹם, וְלֹא יְכוּלִים לְהִתְחַבְּאוֹת מִמֶּנּוּ יִתְפַּרֵּךְ, וְהוּא מְסַתְּפֵל וְרוֹאֶה מַה שֶׁכָּל אֶחָד עוֹשֶׂה אֲפִלּוּ בְּחֶדְרֵי חֶדְרִים וְכוּ'. וְלָכֵן אָדָם כְּזֶה לֹא מְעַנֵּן לְהִסְתַּכֵּל עַל כָּל אִשָּׁה שְׁעוֹבֶרֶת בְּרְחוּב, אוּ שֶׁנִּכְנָסֶת בְּחֲנוּת וְכוּ', הוּא יוֹדַע הֵיטֵב מַה שֶׁאֲמָרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (סַנְהֶדְרִין מ"ה.) אֵין יֵצֵר הָרַע שׁוֹלֵט אֲלָא בְּמַה שֶׁעֵינָיו רוֹאוֹת; וְאָמַר הַחֶכֶם "אֵין חוּצָץ בְּפִנֵּי הַתְּאֵנָה כַּעֲצִימַת הָעֵינַיִם", וְאָמַר "אֵין לָךְ אֲבָר בְּאֲבְרֵי הָאָדָם שֶׁיִּגְרַם לֹו מְכַשׁוֹל כְּמוֹ הָעֵינַיִם", וְלָכֵן אֲסוּר

לְרִדַת לְחַיֵי הַבַּעַל, אֲדַרְבֵּה אֵשָׁה צְרִיכָה לְעֹזֵר לְבַעְלָהּ וְכוּ', וְכוּ', כְּדֵי שֶׁלֹּא יִהְיֶה מְעַנֵּן לְהַסְתַּכֵּל עַל נָשִׁים אַחֲרוֹת וְכוּ'.

הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יִתֵּן לָכֶם פְּרִנְסָה בְּנֶקֶל, וְהַחֲנוּת תִּהְיֶה כְּלִי לְקַבֵּל בּוֹ אֶת כָּל הַהִשְׁפָּעוֹת שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִשְׁפִּיעַ.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהִצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם

ב' ע"ד.

אָמְרוּ לִי שְׂדַעְתְּכֶם לַגִּבִּי שְׂדוּכִים הִיא "רִנּוֹק לְרִנּוֹקָה וְגֵרוּשׁ לְגֵרוּשָׁה". הָאֵם זֶה נִכּוֹן?

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת גְּלִית: שְׁלוֹם וּבְרָכָה לְמוֹרֵי וְרַבֵּי עֲטָרַת רֵאשִׁי מוֹהֲרָא שְׁלִיט"א.

בְּרַצוֹנִי לְאֲחֵל לָכֶם רְפוּאָה שְׁלֵמָה בְּמַהֲרָה אֲרִיכוֹת יָמִים וְשָׁנִים וְשִׁנְמִשִּׁיךְ לְהַנּוֹת מִסִּפְרֵי הַקְדָּשָׁה הַמְּבֻרְכִים שְׁלָכֶם. תוֹדָה עַל דְּבוּרֵי הָאֲמוּנָה הַמְּחַזְקִים וְהַמְּיַחֲדִים, וּבִזְכוּת קוֹנְטֵרְס קָטָן הַחֲזוֹרְתָם אוֹתִי בַתְּשׁוּבָה וְתִכְיֵתִי בְּגֵן עֵדֶן בְּעוֹדֵי חַיָּה יִשְׁתַּבַּח הַבוֹרָא וְיִתְעַלֶּה.

בְּרַצוֹנִי לְשֵׂאֵל שְׂאֵלָה שְׁקִשׁוּרָה לְזוּוּגִים: אֲנָשִׁים אוֹמְרִים בְּשִׁמְכֶם שְׂאֲמַרְתֶּם "גֵּרוּשׁ לְגֵרוּשָׁה וְרִנּוֹק לְרִנּוֹקָה". כְּלוֹמֵר שְׂרִנּוֹק צְרִיךְ לְהִתְחַתֵּן רַק עִם רִנּוֹקָה וְגֵרוּשׁ צְרִיךְ לְהִתְחַתֵּן רַק עִם גֵּרוּשָׁה. הָאֵם זֶה נִכּוֹן? כְּשֶׁקָּרָאתִי בְּקוֹנְטֵרְס מְצִיאַת הַזּוּוּג רְאִיתִי שְׂכַתּוֹב שֵׁם: "וְהַכֵּל מְעַטֵּר בְּרִזִּין וְסוּדוֹת נִסְתָּרִים וּבִפְרָטִיּוֹת עֲנִינֵי נִשְׁמוֹת זּוּוּגִים. וְקָרוּ מְקָרִים שְׂרִנּוֹק נִשָּׂא לְגֵרוּשָׁה וְהַהֲפָךְ וְכֵן כִּיֵּן גֵּרוּשׁ לְרִנּוֹקָה". אֲשַׁמַּח לְהַסְבֵּר הָעֲנִין, תוֹדָה.

תשובה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר אַחֲרֵי קִדְשִׁים, ד' אִיר ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם רַב אֶל גְּלִית תַּחֲנִיָּה

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

תְּשׁוּאַת חֵן לְךָ עַל הַתְּפִלוֹת שָׂאתָ מִתְּפִלָּת עַל רַפּוּאֲתִי
וּבְרִיאוֹתַי, יַעֲזֹר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׂיִתְקַבְּלוּ תְּפִלוֹתַיךָ לְרַחֲמִים
וּלְרַצּוֹן לְפָנַי אַדוֹן כָּל.

בְּעֵינַי זְוִיגִים וְכוּ', יֵשׁ בְּזֶה דְּבָרִים נְעֻלָּמִים וְנִסְתָּרִים מְאֹד מְאֹד
וְכוּ', וְלִכֵּן לֹא יְכוּלִים לְהַצְהִיר שְׁגֵרוֹשׁ לֹא יִקַּח רְנוּקָה, אוֹ גְרוּשָׁה
לֹא תִקַּח בֶּןֶךְ וְכוּ', אֵינן דְּבָר בְּזֶה, אֲדַרְבֵּה פְתוּב בְּתַקוּנַי זֶהר (תַּקוּן
י"ד) לְפָעֻמִּים אִם אֶחָד חָטָא אַזֵּי לְקַח לוֹ מִיִּשְׁהוּ אֶת זְוִיגוֹ וְכוּ', וְהִיא
הַתַּחֲתָנָה וְאַחַר כֵּךְ הַתְּגִרָּשָׁה, וְכִשְׁהוּא חוֹזֵר בְּתִשְׁבּוּבָה אַזֵּי הַגְּרוּשָׁה
שֶׁהִיא בְּאַמַּת זְוִיגוֹ הֵרֵאשׁוֹן חוֹזֵרֵת אֵלָיו, וְכֵן הוּא לְהַפְּךָ אֶצֶל הַרְנוּקָה
שְׁלוֹקַחַת גְּרוּשׁ וְכוּ', וְיֵשׁ בְּזֶה סִתְרֵי נִסְתָּרוֹת שֶׁהֵם לְמַעַלָּה מִדַּעַת
אֲנוּשֵׁי וְכוּ' וְכוּ', וְלִכֵּן אֵי אֶפְשָׁר בְּשׁוּם פְּנִים וְאֶפְסָן לֹמַר הַצְּהָרָה כְּזוֹ
"גְּרוּשׁ וְגְרוּשָׁה רְנוּק וְרְנוּקָה", וְעוֹד לְהַגִּיד אֶת זֶה בְּשִׁמִּי וְכוּ', אֵינן
דְּבָר בְּזֶה, רַק בְּשׁוּזוּג מְרַגִּישִׁים הַתְּאַמָּה בֵּין אֶחָד לְשֵׁנִי, אֶפְלוּ שְׂיִהִיו
רְנוּק עִם גְּרוּשָׁה, אוֹ גְרוּשׁ לְרְנוּקָה וְכוּ' וְכוּ', וּמְרַגִּישִׁים מְשִׁיכָה אֶחָד
לְהֵשֵׁנִי, שְׂיִתְחַתְּנוּ לְשֵׁם שְׁמַיִם וְיִצְלִיחוּ בְּנִשְׁוֹאֵיהֶם.

כְּדִי שְׂתִתְהִיָּה הַצְּלָחָה בְּנִשְׁוֹאֵינן צְרִיכָה לְהִיּוֹת מְשִׁיכָה בֵּין
אֶחָד לְשֵׁנִי, וְהַעֲקָר לְכַבֵּד וּלְיִקָּר אֶחָד אֶת הַשֵּׁנִי, וְלֶאֱהֹב אֶחָד אֶת
הַשֵּׁנִי, וְזֶה נִשְׁוֹאֵינן מְצַלְחִים, וְהַעֲקָר שְׂאֶחָד צְרִיף לְוֹתֵר לְשֵׁנִי, כִּי
כָּל־גְּדוּל בְּנִשְׁוֹאֵינן אִם רוּצִים שֶׁהֵם יִצְלִיחוּ, אַזֵּי הָאִישׁ וְהָאִשָּׁה
צְרִיכִים לְהִיּוֹת וְתַרְנִיִּם אֶחָד לְשֵׁנִי, וְלִתֵּת תְּשׁוּמַת לֵב אֶחָד לְשֵׁנִי,
וְזוֹ שְׁלָמוֹת הַבֵּית, וְעַל יְדֵי זֶה מִמִּילָא יֵשׁ אֶהְבָּה וְהַכְּנָה הַדְּרִית,
אֲבָל הַרְגַע שְׁרוּצִים אֶחָד לְהַשְׁתַּלֵּט עַל הַזּוּלָּת, אַזֵּי צְרִיכִים לְדַעַת
שֶׁזֶה הַסִּמְךָ מִם שְׂבָא לְשִׁבּוֹר אֶת הַבֵּית. הַזֶּהר הַקְּדוֹשׁ קוֹרָא אִישׁ

לכדו פלג גופא, חצי גוף, נמצא כשאדם מתחתן זה גוף שלם, כמו שכתוב (בראשית ב' כ"ד) "וַדַּבַּק בְּאִשְׁתּוֹ וְהָיוּ לְבָשָׂר אֶחָד", הינו שניהם חצי חצי, וביחד הם שלם, מה שאין כן כשאחד רוצה להשתלט על הזולת, זה כבר הסמך מם, הינו ששים על ארבעים, אני יותר ממך וכו', והרגע שהבעל או האשה חושבים שאחד יותר מהשני עם עשרה אחוזים, והוא פחות ממני עם עשרה אחוזים, זה כבר נקרא סמך מם ששים על ארבעים.

ולכן כל מי שרוצה שלום בית אמתי, צריך לדעת שהאיש והאשה הם גוף אחד, וכמו שאמר החכם מפל האדם (קהלת ד') "טובים השנים מן האחד אשר יש להם שכר טוב בעמלם: כי אם יפלו האחד יקים את חברו ואילו האחד שיפול ואין שני להקימו: גם אם ישכבו שנים וחס להם ולאחד איך יחס", ולכן אם רוצים שלום בית אמתי, צריכות להיות הבנה ואהבה משני הצדדים, הן מהבעל והן מהאשה, ושניהם צריכים לנתר אחד להשני, ואז הם חצי חצי שתפים שלמים, ותמיד יחיו ביחד באהבה ובהבנה הדדית, ויצליחו בחיי נשואיהם, ואז כבר לא משנה אם הוא היה רוק והיא גרושה או אלמנה, או להפך הוא היה גרוש או אלמן והיא רוקה וכו', העקר שצריכות להיות ביניהם אהבה והבנה הדדית, ולכבד וליקר ולנתר אחד להשני.

כמוכן שעל פי ההלכה כהן אסור בשום פנים ואפן לקחת גרושה, וזה מאד מאד חמור.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפני תשפילי ותציליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים

ב' ע"ה.

**יש לי משיכה להפיץ דוקא ב"מקומות המטנפים".
האם יש ממה לחשש?**

שאלה:

מאת שלמה: שלום וברכה למוהרא"ש שליט"א.
יש לי משיכה להפיץ דוקא ב"מקומות המטנפים"
כדי להוציא יקר מזולל. האם צריך לחשש מלהפיץ
במקומות כאלו? ומה עושים במקרה שאשה נותנת לי
כסף בהפצה, האם יש חשש שאתקרר בעבודת השם
אם אקח ממנה את הכסף? בתודה מראש על הכל.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר אחרי קדשים, ד' איר ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל שלמה נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אין אתה יכול לתאר ולשער את גדל הזכות של הפצת מעינות
החכמה חוצה, להפיץ את ספרי רבנו ז"ל בכל מקום שרק יהיה,
ובפרט במקומות המטנפים להוציא יקר מזולל, כי אצלו יתברך
מאד מאד חשוב להחזיר את נשמות ישראל בתשובה שלמה, כי
כך מובא בזהר (תרוימה כ"ח): תא חזי כל מאן דאחיד בידא דחייבא,
ואשתדל ביה למישבק ארחא בישא, איהו אסתלק בתלת סלוקין
מה דלא אסתלק הכי בר נש אחרא, גרים לאכפיא סטרא אחרא,
וגרים דאסתלק קודשא בריה הוא ביקריה, וגרים לקיימא כל עלמא
בקיומיה לעילא ותתא, ועל האי בר נש פתיב (מלאכי ב) "בריתי היתה
אתו החיים והשלום" וזפי למחמי בגין לבנוי, וזפי בהאי עלמא וזפי
לעלמא דאתי, כל מארי דינין לא יכלין למידן ליה בהאי עלמא

ובעלמא דאתי, עאל בתריסר תרעי ולית מאן דימחי בדיה. ועל דא כתיב (תהלים קי"ב) "גבור בארץ יהיה זרעו דור לשרים יברך הון ועשר בביתו וצדקתו לעד זרח בחשך אור לשרים" וגו', [בא וראה כל מי שאוחז בידים של החיבים, ומשפחל שיעזבו את חרביהם הרעות וכו', עולה במעלת הקדשה למקום שאף אחד לא יכול לעלות שמה וכו', והוא גורם להכניע את הסטרא אחרא, והוא גורם שיתקור שמו של מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, וגורם שבזכותו לכל העולמות יש קיום, וזוכה לראות בנים לבניו, וזוכה לכל טוב אמתי ונצחי בזה העולם ובעולם הבא, וכל הפעלי דינים לא יכולים לרוץ אותו לא בעולם הזה ולא בעולם הבא, ונגנס בשלש עשרה שנים של רחמים למעלה בשמים, ואין מי שימחה בו].

ולכן אדרבה ככל שיורדים במקומות המטנפים וכו' וכו', ומוציאים משמה נשמות ישראל ומחזירים אותם בתשובה, זו זכות מאוד מאוד גדולה, ואשרי האדם שזוכה לעסק בעבודה הקדושה הזו להפיץ את ספרי רבנו ז"ל בין נשמות ישראל, ולקרבם אליו יתברך.

ואיך אתה חושב שהתקרבו כל כך הרבה אנשים בארבעים שנה האחרונות? אם לא על ידי המסירות נפש שאנחנו מפיצים כבר למעלה מחמשים שנה יום ויום ולילה לילה וכו' את ספרי רבנו ז"ל בכל העולם פלו ובכל המקומות המטנפים וכו' וכו', ויש אפלו שהיום הם מרבני ברסלב וכו', שחזרו בתשובה רק דרך החוכרות והקונטרסים האלו שקבלו בעת שהיו חלונים.

ולכן אדרבה, ראה להפיץ איפה שאתה רק יכול, ואתה לא יכול לתאר ולשער את גדל הזכות שתהיה לה, ובפרוש גלה לנו רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן י"ד) שעל ידי שמקרבים בני אדם לעבודת השם יתברך מעלים את כבוד השם יתברך לשרשו, ואמרו חכמינו הקדושים (בבא מציעא פ"ח.) על הפסוק (ירמיה ט"ו) "אם תוציא יקר מזולל" אלו שמקרבים בני אדם לעבודת השם יתברך, כי זה נקרא מוציא יקר מזולל, הינו מזילותה הגלוּתא.

שו"ת   ב' ע"ו.   בְּרִסְלָב   רפז

אֲשֶׁרֵי הָאָדָם שְׁעוֹסֵק בְּהַפְצַת מַעֲיָנוֹת הַחֲכָמָה חוּצָה, שָׂאז אֶל רַב
טוֹב הַצָּפוּן יִזְכָּה.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם

ב' ע"ו.

**הַפְּרֵתִי בַחֹר מִצֵּיִן וְאֲנִי מֵאֵד נִמְשַׁכֶּת אֵלָיו. אֵיךְ
אֶפְשֶׁר לְגַרֵם שְׂגָם הוּא יִמְשֶׁךְ אֵלַי בְּצוּרָה כְּזוֹ?**

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת כּוֹכְבָה: לְכַבּוֹד רַבְּנוּ הַצַּדִּיק וְהַזְקֵן בְּאָדָם.
אֲנִי יוֹצֵאת לְשִׁדּוּךְ עִם בְּחוֹר זָהָב וְאֶפְשֶׁר לוֹמַר שֵׁשׁ
בֵּינֵינוּ קֶשֶׁר טוֹב. יִצְאֵנוּ לְשִׁתִּי פְּגִישׁוֹת וְאֲנִי חוֹשֶׁבֶת
שְׂאֲנַחֲנוּ מִתְּאִימִים וְשִׂאתוֹ אֲנִי רוֹצָה לְהִתְחַתֵּן. הוּא
בְּחוֹר בְּאֵמֶת וְשִׁמָּה טוֹבָה, הוּא יוֹדֵעַ לְהַקְשִׁיב וּלְהַעֲנִיק,
הוּא מְסַפֵּר וּמְדַבֵּר בְּהִתְלַהֲבוֹת נִסְעֶרֶת עַל רַבְּנוּ וְאֲנִי
מִמֶּשׁ נִמְשַׁכֶּת אֵלָיו וְרוֹצָה לְהִתְחַתֵּן אִתּוֹ.
מָה עָלַי לַעֲשׂוֹת כְּדֵי שֶׁהַקֶּשֶׁר יִלְךְ טוֹב וְשְׂגָם הוּא
יִמְשֶׁךְ אֵלַי בְּצוּרָה כְּזוֹ? וְאֵיךְ אֶפְשֶׁר לְזַרְזֵן אֶת זֶה
שְׂנִתְחַתֵּן מִקֶּדָם וּמִהֵרָ, כִּי חָבַל לָנוּ לְבַזְזוֹ סֵתֵם זְמוֹן?
תוֹדָה וּמִחֻכָּה לְתַשׁוּבָה.

תְּשׁוּבָה:

בְּעִזְבוֹת הַשָּׁם יִתְכַבֵּן, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסִדֵּר אַחֲרֵי קִדְשִׁים, ד' אִיִּר ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם רַב אֶל כּוֹכְבָה תְּחִיָּה

לְנִכּוֹן קַבְלֵתִי אֶת מַכְתְּבֶךָ.

אִם יֵשׁ בֵּינֵיכֶם מְשִׁיכָה וְכוּ' וְהִתְאַמְּה כָּל כָּף טוֹבָה וְכוּ',

מה אתם צריכים לחכות? צריכים להיות פתוחים אחד להשני, ולדבר פתוח ולא להתבייש, שחבל על הזמן ולעשות ארוסין ותכף ומיד אחר כך לקבע תאריך מקדם לחתונה, כי רבנו ז"ל הקפיד מאד מאד מהרגע שעושים ארוסין, שפבר תכננו על חתונה, הוא לא רצה שיעשו הפסק גדול בין הארוסין לחתונה, ומכל שפן וכל שפן שבחור ובחורה שלא יסתובבו כל כך הרבה זמן בלי ארוסין ובלי נשואין, כי הסמך מם יעשה כל מיני פעולות שבפולם להפריד בין הזוג, ובפרט כשיש משיכה אחד לשני, צריכים לדעת שזה בן זוגי, או זאת בת זוגי, ותכף ומיד לקבע זמן לחתונה, ויתחננו ויחיו חיים מאשרים, וזו הדרך האמתית של יהודי שמאמין בהקדוש ברוך הוא וכו', ומתנהג על פי התורה וכו'.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפלתו שאני מבקש ומתפלל בערך שיהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפני תשכילי ותצליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים

ב' ע"ז.

פתחו ליד ביתנו ישיבה לחוזרים בתשובה, ואנו חוששים שהבחורים יצרו קשר עם בנותינו

שאלה:

מאת דינה: שלום למוחננו ורבנו.

שמע דינה. ברוך השם יש לנו כמה בנות והשקענו רבות בחנוך וצניעות. והנה לאחרונה ישיבה של בעלי תשובה שכרה דירה ליד ביתנו עבור הבחורים. אנו מדאגים

מָאד בְּפֶרֶט מִחֲמַת הַרְקַע שֶׁל אוֹתָם בַּחוּרִים שְׁעַד לֹא מִזְמַן חָיו בְּחֻטָּא, וְלָנוּ יֵשׁ בְּנוֹת בְּגִיל שְׁלֵשׁ עֶשְׂרֵה וּמִמֶּשׁ מִפְּחִיד לְשַׁלֵּחַ אוֹתָן לְשַׁפֵּךְ זָבֵל אוֹ לְהַשְׁאִיר אוֹתָן לְבַד בְּבֵית, מִהַחֲשֵׁשׁ שְׂאוּלֵי אֶחָד מֵהַבַּחוּרִים יִתְחִיל לְדַבֵּר אֵתָן. מָה עוֹשִׂים?

תְּשׁוּבָה:

בְּצִוְתָה הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר אֶחָד קִדְשִׁים, ד' אֵיךְ ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם רַב אֶל דֵּינָה תַחֲנִיה
לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

אֲנִי מִכְרַח לְהַגִּיד לָךְ שֶׁזוֹ בְּעֵינֵי רְצִינִית וְכוּ', וְזוֹ חֲצָפָה מְאֹד מְאֹד גְּדוֹלָה לְפָתַח יְשִׁיבָה בְּדִיּוּק בְּמָקוֹם מְגוּרִים, וּבְפֶרֶט בְּמָקוֹם שְׂגוּרוֹת שְׂמָה בְּנוֹת וְכוּ', אֲבָל מַה לַעֲשׂוֹת לֹא יְכוּלִים לְשַׁנּוֹת אֶת הַמְּצִיאוֹת וְכוּ', וְכֵן לְהַגִּיד לָכֶם לְצֵאת מִשְׂמָה וְכוּ', זֶה גַם כֵּן לֹא עֲצָה כִּי יְכוּל לְהִיּוֹת שְׁבִמְקוֹם הַחֲדָשׁ תַּהֲיֶה לָכֶם עוֹד בְּעֵינֵי וְכוּ', וְלָכֵן צְרִיכִים הַרְבֵּה לְבַקֵּשׁ אֶת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁיִּשְׁמַר לָנוּ עַל הַבְּנוֹת, כְּמֵאמָרָם ז"ל (בְּמִדְבָר רַבָּה פֶּרֶשָׁה י"א סִימָן ה')

וְיִשְׁמַרְךָ בְּבִנּוֹת שְׂצָרִיכוֹת שְׂמִירָה.

וְאוּלַי לְתַקּוּפָה מְסִימַת כְּדַאי לְשִׁכַּר דִּירָה אַחֲרַת בְּמָקוֹם אַחֵר, וְלְהַשְׁפִּיר פֶּה, עַד שֶׁהֵם יֵצְאוּ מִפֶּה וְכוּ' וְכוּ'.

הַעֲקָר, אֶת צוּדְקַת מְאֹד כִּי יֵשׁ מַה לְחַשֵּׁשׁ, כִּי אֵלוּ בַּחוּרִים שְׁלֵא מִזְמַן הָיוּ שְׂקוּעִים בְּמ"ט שְׁעָרֵי טְמֵאָה, וּבֵן לִילָה לְיוֹם הֵם לֹא מִתְהַפְּכִים וְכוּ'.

הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל יִשְׁמַע בְּתַפְּלָתִי שְׂאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְךָ שִׁיְהִיָּה לָךְ הַצְּלָחָה מְרַבָּה וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנִי תִשְׁפִּילִי וְתִצְלִיחִי.

הַמֵּאחַל לָךְ בְּרַכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם

ב' ע"ח.

מדוע בני אדם הם כפויי טובה ומשלמים רעה תחת טובה?

שאלה:

מאת אליהו גד: שלום וברכה לצדיק, השם יתברך יברך אותך בכל טוב. מאז ומתמיד אני רואה איך שבני אדם הם כפויי טובה, ולכל מי שאני עושה טובה, הוא משלם לי חזרה רעה. מדוע זה צריך להיות ככה?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר אחרי קדשים, ה' איר ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל אליהו גד נרו ואיר לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה צריך לדעת כי אדם בא לזה העולם אך ורק כדי לעשות נחת רוח לבורא עולם, וכשבר ישראל מקיים את המצוות שהם רצונו יתברך, ולומד תורה שהיא חכמתו יתברך ומתפלל אליו יתברך, על ידי זה הוא ממשיך על עצמו אור זיו, חיות ודבקות אמת, ואז הוא נעשה משפיע כביכול אליו יתברך, שזה כביכול תענוגו, נחת רוח לפני שאמרתי ונעשה רצוני. והנה מי שמשפיע תמיד נעשה בחינת זכר – דוכרא, וכביכול הקדוש ברוך הוא נעשה בחינת נקבה – נוקבא, שהוא מקבל נחת רוח מאתנו (עין לקוטי מוהב"ן חלק א' סימן עג), ולכן כל מי שהוא משפיע אני הוא שמח, כי אין עוד שמחה כשמתת העשיר המשפיע לעני.

ולכן מאחר שאתה עושה תמיד רק טובות לבני אדם, אבל

אתה מצפּה לגמול טוב מהם חזרה, ואתה לא מקבל את זה, נוֹפְלִים עָלֶיךָ עֲצָבוֹת וְדַפְאוֹן וכו', וּבִאֲמַת מִי שֶׁמִּשְׁפִּיעַ הוּא צָרִיךְ לְהִיֹּת תָּמִיד שֶׁשׁ וְשִׁמְחָה שְׂיִכּוֹל לְתַת לְזוּלַת וְלֹא לְקַבֵּל, אֲשֶׁר זוּ הַשְׂמִיחָה הִכִּי גְדוּלָה וְזֶה עֶקֶר הָעֲשִׁירוֹת - לְתַת וְלֹא לְקַבֵּל וכו'. וְלִהְפֹּךְ, אֲחָד שְׁנוֹתָן וּמִשְׁפִּיעַ וּמִצְפָּה חֲזָרָה אֶפְלוּ לְתוֹדָה וכו' הוּא כָּבֵר לֹא מִשְׁפִּיעַ, אֲלֵא נִשְׁאָר תָּמִיד עֲצוּב. וּבְגִלְל שְׂאֵתָה עוֹשֶׂה טוֹבוֹת וּמִצְפָּה לְגִמּוֹל חֲזָרָה, אֶפְלוּ רַק שְׂיִתְנוּ לָךְ תּוֹדָה וכו', לִכֵּן אֵתָה בְּעֲצָבוֹת וְשִׁבְרוֹן רוּחַ וכו'. וְכֵן בְּכִלְלִיּוֹת בְּזֶה שְׂאֵתָה מְקַיֵּם אֵת מִצְוֹתָיו יִתְבָּרַךְ וְלוֹמַד תּוֹרָה הַקְדוּשָׁה שֶׁהִיא חֻכְמָתוֹ יִתְבָּרַךְ וְעוֹסֵק בַּתְּפִלָּה נְעֻדֵין אֵתָה מִצְפָּה אֵל אֵיזָה שְׂכָר וכו' בְּנֻדְאֵי תִהְיֶה תָּמִיד עֲצוּב וּמְדַכָּא וְתִהְיֶה שְׂרוּי בְּעֲצָבוֹת וּמְרִירוֹת וכו'.

אתה צָרִיךְ לְדַעַת שֶׁהַתְּכַלִּית בְּזֶה הָעוֹלָם הִיא לְהַפִּירוֹ יִתְבָּרַךְ וְלִהְשָׁפִיעַ כְּבִיכּוֹל לוֹ יִתְבָּרַךְ בְּקִיּוּם מִצְוֹתָיו כְּדֵי לַעֲשׂוֹת לוֹ יִתְבָּרַךְ נַחַת רוּחַ, וְכֵן לְלַמַּד אֵת הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה שֶׁהִיא חֻכְמָתוֹ יִתְבָּרַךְ כְּדֵי לַעֲשׂוֹת לוֹ יִתְבָּרַךְ נַחַת רוּחַ, וְאֵז תָּמִיד תִּהְיֶה שֶׁשׁ וְשִׁמְחָה. וְכֵן אִם תָּמִיד תַּעֲשֶׂה טוֹבוֹת לְזוּלַת בְּלִי קוּוִי שׂוֹם שְׂכָר חֲזָרָה אֶפְלוּ לֹא תּוֹדָה, אֵז תִּהְיֶה הִכִּי מֵאֲשֶׁר בְּחִיָּךְ וְאִף פַּעַם לֹא תָּבוֹא לִיְדֵי עֲצָבוֹת וּמְרָה שְׁחוֹרָה.

הַבְּעִיָּה אֲצִלָּךְ הִיא שֶׁתָּמִיד אֵתָה מְחַפֵּשׁ וּמְבַקֵּשׁ תְּשׁוּמַת לֵב בֵּין בְּרוּחָנִי וּבֵין בְּגִשְׁמִי, וּכְשֶׁאֵינְךָ מְקַבֵּל זֹאת אֵתָה נִשְׁבֵּר מְאֹד, וּמִזָּה בָּא שְׂאֵתָה תָּמִיד בְּעֲצָבוֹת עוֹד מִיָּמִי יְלֻדוֹתְךָ כִּי לֹא קִבַּלְתָּ מִסְפִּיק תְּשׁוּמַת לֵב בַּהֲיֹתְךָ קֶטָן וכו' וְכֵן אִף פַּעַם לֹא הִתְיַחֲסוּ אֵלֶיךָ יְפָה וכו' וּבִפְנִימִיּוֹת נִפְשֶׁךָ אֵתָה מִצְפָּה הַרְבֵּה לְתִשׁוּמַת לֵב שֶׁלֹּא קִבַּלְתָּ בִּימֵי נְעוּרֶיךָ וכו' וּמִזָּה בָּא הָעֲצָבוֹת שֶׁמְסַבֵּכַת אוֹתְךָ, וּבְרַגְעַ שְׂכָבֵר לֹא תִצְטָרֵךְ שׂוֹם תְּשׁוּמַת לֵב מֵאִף אֲחָד אֲלֵא כֹּל מֵהַ שֶׁתַּעֲשֶׂה בֵּין בְּגִשְׁמִי וּבֵין בְּרוּחָנִי יִהְיֶה רַק מְחַמַּת אֲהַבַת הַבוּרָא יִתְבָּרַךְ שֶׁמוֹ וּמְחַמַּת אֲהַבַת יִשְׂרָאֵל, אֲהַבַת יְלֻדֶיךָ וכו' אֲזִי כָּבֵר לֹא תִהְיֶה בְּעֲצָבוֹת וּבְמְרִירוֹת וּבְדַפְאוֹן.

אֲשֶׁרֵי מִי שְׁמַכְנִים דְּבוּרִים אֵלָיו בְּתוֹךְ לְבוֹ.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם

ב' ע"ט.

קִשָּׁה לִי לְטַבֵּל בְּמִקְוֵה בְּכָל יוֹם וְלָכֵן אָנִי מִשְׁתַּדֵּל
לְקַיֵּם אֶת תְּקִנַּת הַחַיִּיד"א. הָאִם זֶה נִחָשֵׁב לִי כְּטַבִּילָה
מִמֶּשׁ?

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת חֲגִי: שְׁלוֹם רַב.

בִּיבְלַתִּי לְטַבֵּל בְּמִקְוֵה רַק בְּעָרֵב שַׁבָּת, הֵן מִבְּחִינָה
בְּסִפִּית וְהֵן מִבְּחִינַת הַנּוּחֹת. בֵּינְתִים אָנִי מִשְׁתַּדֵּל
לְנַהֵג בְּתִקְנַת הַחַיִּיד"א וְלְטַבֵּל אֶת יָדַי בְּמִים אַרְבָּעִים
פְּעָם. הָאִם זֶה נִחָשֵׁב לִי כְּטַבִּילַת מִקְוֵה?

תְּשׁוּבָה:

בְּעֶזְרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֹדֵר אַחֲרֵי קִדְשִׁים, ה' אִיר ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל חֲגֵי נְרוֹ יְאִיר

לְנִכּוֹן קַבְלַתִּי אֶת מַכְתְּבְּךָ.

אֵתָה צָרִיף לְדַעַת אֲשֶׁר טַבִּילַת מִקְוֵה זֶה דְּבַר גְּדוֹל מְאֹד,
עַד כְּדֵי כֹף אֲשֶׁר בְּשַׁעֲה שְׁהַגּוּף טוֹבֵל בְּמִקְוֵה פֶּאֵן לְמִטָּה, בְּאוֹתוֹ
רָגַע הַנְּשִׁמָּה טוֹבֵלַת בְּמִקְוֵה הָעֲלִיּוֹן, כִּי עַל יְדֵי שְׁמֵתִפְסָה בְּמִים,
עַל יְדֵי זֶה אִזּוּ הוּא בְּטַל אֶל הָאִיִן סוּף בְּרוּף הוּא, וְנִמְתְּקִים מִמֶּנּוּ
כָּל הַדֵּינִים, וְלָכֵן אֲשֶׁרֵי מִי שְׁטוֹבֵל בְּכָל יוֹם בְּמִקְוֵה כְּשׁוֹר לְכַבּוֹד
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּף הוּא.

וְאָמַר מוֹהַרְנ"ת ז"ל שְׁמִקְוֵה הוּא לְשׁוֹן תְּקוּהָ, וְכִשְׂאָדָם

שו"ת ב' פ. בְּרִסְלָב רצג

טובל בכל יום לכבוד השם יתברך ורוצה לטהר עצמו, אזי יש לו תקנה לתקן הכל על ידי טבילת מקנה.

וכן אמר רבנו ז"ל בענין התקין הכללי - הדבר הראשון של התקין הוא לטבל במקנה.

והנה יען שיש לך מניעות אזי תשתדל לכל הפחות לשפוף על עצמך תשעה קבין מים הינו שתקח מקלחת ותעמד תחת המים בערך חמש דקות וזה שזור של תשעה קבין מים שמתהרין, וכמוכן זה רק לגבר וגם בשעת הדחק גדול.

אבל עדיפה טבילת מקנה בכל יום שאין למעלה מזה, ואמר הרב הקדוש רבי אהרן מקארלין זכותו תגן עלינו "מקנה אינו מצוה, אבל מה שמקנה מביא, המצוה הכי גדולה לא מביאה", וידוע שהבעל שם טוב הקדוש זכותו תגן עלינו אמר שהעקר שזכה למה שזכה היה על ידי שהיה נזהר מאד בטבילת מקנה בכל יום.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים

ב' פ.

בגלל שאף פעם לא מלאתי את תאוותי, יש לי סקרנות ויצר יותר מאדם רגיל

שאלה:

מאת ארנון: שלום רב.

אני רוצה לחזור בתשובה, אבל הראש שלי מלא במחשבות של נאוף. בגלל שאף פעם לא עשיתי עברה, יש לי סקרנות ויצר יותר מאדם שפבר נכשל

בַּעֲבֹרָה. אָנִי רוֹצֵה לְחֹזֵר בְּתִשׁוּבָה אָבֵל זֶה אוֹמֵר
 שְׂאֵצְטָרֵךְ לְוֹתֵר עַל הַתַּאֲוֹת שְׁלִי, וְהִיצֵר הַרַע אוֹמֵר לִי
 "לֵךְ תִּנְסֶה, וְאַחַר כֵּךְ תִּחְזֹר בְּתִשׁוּבָה". אֵיךְ אָנִי יָכוֹל
 לְהִתְגַּבֵּר עַל הַמַּחְשְׁבוֹת הָאֵלוּ?

תשובה:

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֹדֵר אַחֲרֵי קִדְשִׁים, ה' אִיר ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל אֲרֹנוֹן נָרוּ וְאִיר
 לְנִכּוֹן קִבְּלֹתִי אֶת מַכְתְּבְּךָ.

אַתָּה צְרִיף לְדַעַת פִּי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ (סוּטָה ג): הַעוֹשֶׂה
 עֲבָרָה קְשׁוּרָה בּוֹ פְּקָלָב. תִּתְאָר לְעֲצָמְךָ שְׂאֵתָה הוֹלֵךְ עַל הַדֶּרֶךְ,
 וְכָל הַדֶּרֶךְ מְלֻנָּה אוֹתָךְ פְּלָב וְנוֹבַח עֲלֶיךָ, וְכֵן בְּכָל מְקוֹם שְׂאֵתָה
 הוֹלֵךְ הוּא כְּרוּף אַחֲרֶיךָ וְנוֹבַח עֲלֶיךָ, וְכִמְהָ שְׂתִגְרַשׁ אוֹתוֹ זֶה לֹא
 מוֹעִיל כִּי הוּא רָץ אַחֲרֶיךָ, אֲפֹלוּ שְׂתִתְהִיֶּה בְּאִיזָה אַרְוֵעַ וְכוּ' הַפְּלָב
 שְׂמָה וְנוֹבַח עֲלֶיךָ וְלֹא מוֹעִיל שׁוּם דְּבָר לְגַרֵּשׁ אוֹתוֹ וְהוּא נִדְבָק
 בָּךְ, הֵאֵם זֶה לֹא בּוֹשָׁה? הֵאֵם זֶה לֹא צֶעַר וְעִגְמַת נִפְשׁ שְׂפָלָב נִדְבָק
 בָּךְ וְנוֹבַח עֲלֶיךָ?

וּבְאַמַּת הַנְּבִיחָה שֶׁל הַפְּלָב הִיא מְשׁוּם שֶׁהוּא שְׂמַגְלָה מֶה
 עֲשִׂיתָ... אָבֵל אִף אֶחָד לֹא יוֹדֵעַ וְלֹא מִבִּין אֶת שְׂפַת הַפְּלָבִים...
 וְלִכֵּן אַתָּה לֹא פֶל כֶּף מִתְבַּיֵּשׁ, אָבֵל זֶה מְצַעַר וּמְפָרִיעַ מְאֹד
 שֶׁהַפְּלָב קָשׁוּר בָּךְ וְלֹא עוֹזֵב אוֹתָךְ, וּמִפְּלֵ שֶׁכֵּן אַחַר הַמִּיתָה, זֶה
 הַבוֹשָׁה הַכִּי גְדוֹלָה כִּי שֵׁם כֵּן מְבִינִים אֶת שְׂפַת הַפְּלָב וְהוּא נוֹבַח
 וּמְפָרֵסֵם מֶה עֲשִׂיתָ בְּדִיּוֹק.

עֲכָשׁוּ אֲשָׁאֵל אוֹתָךְ: הֵאֵם כְּדַאי לְחַטָּא? הֲרִי אַחַר כֶּף
 תִּתְפָּרֵסְמוּ חֲטָאִיד בְּרַבִּים, וְזֶה לֹא יוֹעִיל כְּלָל, כִּי מִי שְׂחוּטָא וְאִינוּ
 חוֹזֵר בְּתִשׁוּבָה, אַחַר כֶּף יִתְגַּלֶּה קְלוּנוֹ בְּרַבִּים.

וּמֶה גַם שְׂמִי שְׂחָטָא אוֹ חוּטָא אִינוּ מוֹצֵא אֶת מְקוֹמוֹ וְכוּ'

והולך נע ונד כמו קין, וכן אין לו שלום בית, אשתו תמיד רבה עמו ויורדת לו לחייו עד שאומר טוב מותי מחיי, והוא לא מבין מה קרה לאשתו שכל כך מתנגדת אליו ועל כל דבר שאומר או שרוצה היא אומרת לא, והוא לא מבין למה היא צריכה להתנגד לו על כל דבר. ובפרט כשהוא בעל טוב ונותן לה כל מה שהיא רק רוצה וכו', אבל באמת אלו עוונותיו שגרמו לו את כל הצרות האלו שסובל ממנה.

עכשו אשאל אותך: האם כדאי לחטא כדי לטעם טעם עברה? הלא תשלם על זה מחיר כבד מאד, וכל העניות והדחקות שאדם סובל זה רק מחמת חטאים ועוונות.

ולכן כלך ממחשבות כאלו, ותחזר בתשובה גם בשביל המחשבות האלו שנקנסו לך במח מחשבתך.

ובענין המחשבות שמבלבלות אותך ואתה מהרהר הרהורים רעים, ובאים בכל פעם על מחשבתך הרהורי נאוף וזנות וכו', דע לך שרבנו ז"ל אמר (לקיטי מוהר"ן חלק א' סימן רלג) שמלמעלה בשמים שולחים לאדם מחשבות של נאוף וכו' מחשבות זרות ומגנות וכו' ובזה שאדם מתגבר עליהן במחשבות קדושות, על ידי זה הוא גורם נחת רוח גדולה למעלה בשמים, כדרך המלכים והשרים שמביאים לפניהם שתי חיות והן מתנגחות אחת עם השניה וזו שמנצחת גורמת שמחה לכל המצפים והרואים והמסתכלים וכו', כמו כן יותר מכן באין ערוך כלל בענין המחשבות. מחשבות טהורות נקראות חיות הקדש ולהפך מחשבות זרות ומשקצות נקראות חיות טמאות, ולכן מלמעלה שולחים לאדם מחשבות זרות והרהורי נאוף וכו' ואם הוא מתגבר עליהן ורק חושב מחשבות טובות על ידי זה הוא גורם נחת רוח גדולה למעלה.

ולכן ראה והתבונן מה לפניך.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים

ב' פ"א.

האם כדאי להמשיך בטפולי הפוריות למרות גילי המתקדם וחוסר ההצלחה של הטפולים האחרונים?

שאלה:

מאת סימונה: אני מברכת את הצדיק בבריאות איתנה, וישר כח על העזרה שאתה נותן לכלם. כתבתי לכבודו בְּכַר מְסַפֵּר פְּעָמִים, אך עדין לא קבלתי תשובה, ואני זקוקה לעצתך בְּדַחִיפּוֹת. אני בת ארבעים ושתים, עשיתי שבע הפריות והיו שני הריונות שנפלו בשלב הראשוני. השם זכה אותי בגילדה אחת ואני מאד רוצה עוד ילדים. האם אתה ממליץ ללכת לרפואה פרטית ולנסות שוב, או שאין טעם לנסות יותר? אשמח אם תוכל לענות הפעם כי עצתך מאד חשובה לי והיא תעזור לי מאד.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר אחרי קדשים, ה' איר ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל סימונה ותחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

בענין אחר התשובה וכו' לצערי הרב אני מאד מאד טרוד בעסק הרבים, וממש אין לי פנאי, ובקשי אני יכול להשיב אפלו לאחוז אחד מכל המכתבים שמגיעים אלי בכל יום, וכנראה שהמכתבים שלך עדין לא הגיעו למראה עיני ולכן לא ענית, ואתה הסליחה.

לדעתי בגיל שלך לא כדאי לעשות עוד נסיונות וכו' כי זה

מספן, הן לכריאות הגוף והן לעבר שלא יצא חס ושלום בעל מום.

ולכן ראי לשמח עם המתנה שנתן לך הקדוש ברוך הוא בת חמודה, ותמיד תתני תודה להקדוש ברוך הוא על המתנה הנפלאה שנתן לך, ותשלמי חזרה להשם יתברך בשמירת שבת כהלכתה ותדליקי גרות לכבוד שבת, ותשתדלי שיהיו לכם מזוזות פשרות על דלתות ביתכם, וכן תקפידו מאד על פשרות המאכלים ולשמר מאד מאד על בשר וחלב, הינו להפריד ביניהם.

הקדוש ברוך הוא יעזר לכם עם שלום בית אמת, ותרוו רב נחת דקדשה מהבת, ותראו איך שתגדל לכם לשם ולתפארת.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים

ב' פ"ה.

אני משתדל מאד לא לפגם בברית, אבל מרגיש שאינני יכול לעמד יותר בנסייון

שאלה:

מאת יהודה: שלום לכבוד הרב.

אני בבעייה רצינית: אני אדם חלוני שמשתדל לחזור בתשובה ומקפיד להניח תפלין, להתפלל וכל מה שביכולתי. אני לא נשוי ויש לי יצר גדול לפגם בברית. כמובן שאני יודע שזה אסור, ושומר על זה כבר המון זמן, אך אני מרגיש שאני לא יכול לעמד בזה יותר... אשמח לקבל את עצתך בנושא, תודה רבה.

תשובה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֵדֶר אַחֲרֵי קִדְשִׁים, ה' אֶרֶב ה'תשע"ג.

**שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְהוּדָה גֵּרוֹ יְאִיר וַיִּזְרַח
לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.**

אֲשַׁרְיָךְ וְאֲשַׁרֵי חֲלֻקְךָ שְׁאַתָּה זוֹכָה לְהַנִּיחַ בְּכָל יוֹם תְּפִלִּין,
שְׂזָה מִמְשִׁיף עַל הָאָדָם קִדְשָׁה עֲצוּמָה וּדְבָקוֹת בְּאֵין סוּף בְּרוּף
הוּא וְכִמּוֹ שְׁאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּשְׁטֵי מוֹהַר"ן חֶלֶק א' סִימָן לח) סִימָן
לְהַדְבָּקוֹת הוּא תְּפִלִּין, וְכִדָּאֵי מִצְוֹת תְּפִלִּין שֶׁתִּגָּן עֲלֶיךָ כָּל הַיּוֹם.

אֵתָּה צָרִיף לְהִתְחַתֵּן תְּכַף וּמִיָּד וְלֹא לְהֵיוֹת בְּרִרְן, רַק
לְהִתְחַתֵּן לְשֵׁם שְׁמַיִם, וְאִזּוֹ תִּרְאֶה אֵילוּ חַיִּים טוֹבִים יִהְיוּ לְךָ, כִּי
אֶצֶּל רַבֵּנוּ ז"ל הָיָה הַדְּבָר הֶרְאֵשׁוֹן לְהִתְחַתֵּן כְּדֵי לְהַנְצִיל מֵעֲבָרוֹת,
וְאִם תִּתְחַתֵּן לְשֵׁם שְׁמַיִם כְּדֵי שֶׁתִּזְכֶּה לְהַנְצִיל מֵעֲבָרוֹת וְכוּ' אִזּוֹ
תִּרְאֶה אֵיזָה שְׁלוֹם בֵּית יִהְיֶה לְךָ, אִיזוֹ אֶהְבֶּה וְשִׂמְחָה יִהְיוּ לְךָ,
וְכִבָּר אֶמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (יְבָמוֹת סב.) כָּל הַשְּׂרוּי בְּלֹא אִשָּׁה
שְׂרוּי בְּלֹא שִׂמְחָה, בְּלֹא שְׁלוֹם, בְּלֹא חוּמָה, בְּלֹא פְרִנְסָה וְכוּ' וְכוּ'
כִּי בְּאֵמֶת אִם אָדָם מִתְחַתֵּן לְשֵׁם שְׁמַיִם כְּדֵי לְהַנְצִיל מֵעֲבָרוֹת, אִזּוֹ
יֵשׁ לוֹ חוּמָה סְבִיבוֹ וְאִשְׁתּוֹ מְשִׁמְרַת אוֹתוֹ שְׁלֵא יִחְטָא, וְיֵשׁ לוֹ
שִׂמְחָה אֲמִתִּית, כִּי אֵין עוֹד שִׂמְחָה כְּשִׂמְחָה זוֹ שְׁאָדָם נִצּוֹל מִפְּגָם
הַבְּרִית. וְעַל יְדֵי זֶה זוֹכָה לְפְרִנְסָה בְּנִקְל, וְיֵשׁ לוֹ שְׁלוֹם בְּעֲצָמָיו
וְכוּ' וְהוּא לֹא מְבַהֵל וּמְבַלְבֵּל וְכוּ' וְהַחַיִּים שְׁלוֹם הֵם כְּכָר חַיִּים
אַחֲרֵים לְגַמְרֵי.

וְלִכֵּן עֲשֵׂה זֹאת בְּנִי, וְהַנְצִיל מִיָּד עַל יְדֵי שֶׁתְּחַתֵּן מֵה שִׂיּוֹתֶר
מִהָר וְאִזּוֹ טוֹב לְךָ כָּל הַיָּמִים.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם

ב' פ"ג.

יש לי עסק עצמאי שלא מצליח. מה עלי לעשות כדי
שהוא ישגשג ויתפתח?

שאלה:

מאת רחל: שלום לכבוד הרב.

רציתי להתייעץ אתך בנוגע לפרנסה: יש לי עסק
עצמאי, אך בתקופה האחרונה הוא לא מצליח כל
כך ורציתי לדעת מה עלי לעשות על מנת שאוכל
להתקדם ולהצליח, ושתהיה לי פרנסה טובה יותר?

תשובה:

בעזרת השם ותבונתך, יום שני לסדר אחרי קדשים, ה' איר ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל רחל תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

תשארי בעסק שלך, רק תקפיד על שמירת שבת, כי השבת
מעשרת, וכך שיהיו מזוזות כשרות בבית ובעסק, ועל כלם לשמור
על השלום בית ולא לריב חס ושלום, כי השלום והאהבה בבית
זה מאוד מאוד מסגל להצלחה בעסק, ואף פעם אסור לזרק את
האשמה על הבעל וכו'.

הקדוש ברוך הוא יעזר שתציתי אותי ואז תראי שהעסק
יתחיל לשגשג ותהיה בעסק הצלחה גדולה.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים

ב' פ"ד.

לְאִיזוֹ נִשְׁמָה בְּעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן מִתְחַבֵּרַת הַנִּשְׁמָה שֶׁל
אִשָּׁה שֶׁהִתְאַלְמְנָה וְהִתְחַתְּנָה בְּשֵׁנִית?

שְׂאֵלָה:

מֵאַתְּ אֶסְתִּי: שְׁלוֹם עֲלֵיכֶם כְּבוֹד הָאֲדָמוֹר וְרַב תּוֹדוֹת
עַל זְמַנְכֶם הַיָּקָר, אֲשֶׁר בְּמִסְרֹזֹת נַפְשׁ אַתֶּם עוֹנִים עַל
שְׂאֵלוֹתֵינוּ קָטָן כַּגְּדוֹל, תְּבָרְכוּ בְּכָל מְלִי דְמִיטָב.
מוֹפִיעַ בְּסִפְרִים הַקְּדוּשִׁים שְׂאֵשָׁה חוֹזֶרֶת לְבַעֲלָהּ
אַחֲרֵי מָאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה, כְּלוֹמַר שֶׁהִנְשַׁמּוֹת שְׁלָהֶם
מִתְאַחֲדוֹת שׁוֹב בְּעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן. מֵה לְגַבִּי אֶלְמְנָה
שֶׁנִּשְׂאָה בְּשֵׁנִית, לְאִיזָה בְּעַל הִיא מְצַטְרֶפֶת לְאַחַר
מָאָה וְעֶשְׂרִים? יִישֶׁר כַּחֲכָם לְאוֹרֵיתָא.

תְּשׁוּבָה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסִדְרֵי אַחֲרֵי קְדוּשִׁים, ה' אִיר ה'תשע"ג.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל אֶסְתִּי תְּחִיָּה

לְנִכּוֹן קְבֻלְתִּי אֶת מַכְתָּבְךָ.

לְעוֹלָם הָאֶלְמְנָה חוֹזֶרֶת אֶל בְּעֻלָּהּ הָרֵאשׁוֹן, וְלִכֵּן מוּבָא שְׂזָה
סִבְנָה גְדוֹלָה לְקַחַת אֶלְמְנָה, וְצָרִיכִים לַעֲשׂוֹת "תְּקוּנָה אֶלְמְנָה", כִּי רוּחַ
הַנְּפֻטָּה, הֵינּוּ בְּעֻלָּה הָרֵאשׁוֹן, יְכוּלָה לְהִזִּיק לְשִׁנְיָהֶם, גַּם לְאֶלְמְנָה וְגַם
לְזָה שֶׁהִתְחַתְּנָה אַתָּה, וּמֵה גַם שֶׁעַל פִּי רַב הִנְשׂוּאִינן הָאֵלוֹ לֹא כָּל כָּף
מְצַלִּיחִים כִּי בְּלִב שֶׁל כָּל אֶחָד יֵשׁ מִשְׁהוֹ עַל הַצַּד הַשְּׁנִי וְכוּ'.

לֹא כֵן גְּרוּשָׁה, זֶה עֲנִינן אַחַר לְגַמְרֵי, כִּי לְפַעְמִים כְּשֶׁאָדָם
אֵינוֹ זוֹכֵה אֲזִי מִיִּשְׁהוֹ אַחַר לֹקַח לֹא אֶת הַזְּוִיג וְכוּ' וְכֵן לְהַפְּךָ
אֶצֶל גְּרוּשׁ וְכוּ' וְלְכַסּוֹף כְּשֶׁחוֹזְרִים בְּתְשׁוּבָה, מְקַבְּלִים אֶת הַזְּוִיג

שו"ת ב' פ"ה. בְּרִסְלָב ש"א

הָאֲמַתִּי חֲזָרָה, כְּמוֹכָא בְּתַקוּנָא (תְּקוּנַי זְהַר תְּקוּיָן יוֹד) וְעַם כָּל דָּא, אִם חֲזַר בְּתִיבְתָא יְהִיבֵינָן לֵיהּ בַּת זְוִגְיָהּ.

הַדְּבָר הַכִּי מְמַלֵּץ שְׂאֵלְמָן אוֹ אֵלְמָנָה יִקְחוּ רִיב אוֹ רִיבָה מִבְּגָרִים, כִּי יֵשׁ לְאָדָם כְּמָה זְוִיגִים, וְאִזְ הָרוּחוֹת מְתַאֲחָדוֹת גַּם אַחַר שְׁנַפְטָרִים מְזֵה הָעוֹלָם.

הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יִצְיָלְנוּ מִכָּל רַע וּמִכָּל מִינֵי צַעַר וְצָרוֹת וְכוּ' וְיִשְׁרוּ בֵּין נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל הָאֲחָדוֹת וְהַשְּׁלָמוֹת.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרַכָּה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם

ב' פ"ה.

הָאִם אֶפְשָׁר לְחַנּוּךְ אֶת הַיְלָדִים בְּאֲמֻצָּעוֹת הַסִּבְרָה
נְכוֹנָה וּמִבְּלֵי לְהַפְתָּם כָּלֵל?

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת אֵלֵיהוּ: שְׁלוֹם לְצַדִּיק הַקְדוּשׁ.

קָרָאתִי שְׂפָתְבָתֶם בְּאַחַת הַתְּשׁוּבוֹת שְׁזָה לֹא חֲנוּכֵי לְתַת לְיֶלֶד סְטִירָה, אֲךָ לְהַכּוֹת אוֹתוֹ מִכָּה קֶלֶה עַל הַיָּד כְּדֵי שְׁלֹא יִגַע בְּחֻשְׁמֵל וְכוּ' זֶה בְּסִדְרָה וְרִצִּיתִי לְשָׂאֵל: יֵעַן שְׂאֵת כָּל יְלָדֵי גְדֻלְתִּי גַם בְּלֹא זֶה, וּכְשֶׁהַכְּנִיסוֹ אֶת הַיָּד לְחֻשְׁמֵל אֲמַרְתִּי "זֶה מִסְכָּן" וְהַזְוִתִּי אֶת יָדֶם פְּעַמִּים וְשִׁלַּשׁ בְּסִבְלָנוֹת וּנְחִישׁוֹת עַד שֶׁהִבִּינוּ וְחָדְלוּ. לָכֵן נִרְאָה לִי שְׂמֵה שְׂפָתְבָתֶם בְּזֶה מִחֻבֵּר לְתַחֲלַת הַתְּשׁוּבוֹתְכֶם שֶׁם כְּתִבְתֶּם שְׁהוֹרִים רַבִּים לֹא נִמְלָטִים מִלְּסַתֵּר לְיֶלֶד וְזֶה נוֹבֵעַ מֵעֲצָבִים, כֵּן בְּנוֹגֵעַ לְחֻשְׁמֵל, שְׂאֶפְשָׁר לְתַת מִכָּה קֶלֶה, אֲךָ אֵין זֶה הַכֶּרֶחַ וְאֶפְשָׁר גַּם בְּהַסְבְּרָה וְהַזְוִת הַיָּד מִבְּלֵי לְהַכּוֹת. הָאִם הַבְּנֵי נְכוּן?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר אחרי קדשים, ה' איר ה'תשע"ג.

**שלום וברכה אל אליהו נרו ואיר
לנכון קבלתי את מכתבך.**

בנדאי שאתה צודק, ואם יכולים לפעל בדרך הסברה ולא לתת אפלו מכה קטנה וכו' אין למעלה מזה, כי באמת זה ששהורים נותנים מכות לילדיהם זה בכלל לא חנוכי ולא יכולים לפעל עם אלימות בשום פנים ואפן, כי זה רק מעצבן יותר את הילדים וגורמים שכשגדלו ימרדו בהורים.

להכות ילדים זה בא מעצבים, האבא או האמא עצבניים מאד, ואזי מוציאים את העצבים שלהם על ילדיהם, וזה לא מועיל כלל אלא גורם שנאה כלפי ההורים בלב הילדים, וכשגדלו הם ימרדו בהם ואז ההורים יסבלו פי אלף וכו'.

ולכן עקר החנוף הוא בהסברה נכונה, ובסבלנות, ובדרך של חם ואהבה, וזה נקרא חנוף טוב. אבל לצערנו הרב רב ההורים הם עצבניים, הן מצד הפרנסה והדחקות שלהם, הן מחמת חסרון שלום בית ביניהם וכו' ולכן הם מוציאים את העצבים שלהם על הילדים ומזה הופך הבית להיות גיהנום מממש, כי הילדים מתפרעים יותר וכן מורדים לבסוף וכו'.

אשרי מי שיש לו סבלנות גדולה לילדים ונותן להם תשומת לב ואז יצליחו בחייהם.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים

ב' פ"ו.

**הַצְדִּיק פּוֹתֵב תְּמִיד שְׁצָרִיכִים לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה, אֲבָל
מָה עוֹשִׂים כְּשֶׁזֶה קָשָׁה מְאֹד וּמִמֶּשׁ בְּלִתִּי אֶפְשָׁרִי?**

שְׂאֵלָה:

מֵאֵת חֲבִיבָה: לְכַבּוֹד מוֹהֲרָא"ש שְׁלִיט"א, שְׁלוֹם וּבְרָכָה!
רֵאשִׁית, בְּרִצּוֹנִי לְהַדוֹת לָךְ עַל הַתְּשׁוּבוֹת הַמְּחַכִּימוֹת
וְהַמְחַזְקוֹת. אֲנִי נִכְנָסֶת כְּמַעַט בְּכָל יוֹם לְאַתָּה, בּוֹדְקֶת
מֵה הַתַּחֲדָשׁ וְלוֹמְדֶת הַרְבֵּה מִהַתְּשׁוּבוֹת.
אֲנִי מְטַפֶּלֶת רִגְשִׁית, עִם הַרְבֵּה יַדַּע מְקַצְעִי, נְסִיּוֹן,
בְּרָכוֹת מְצַדִּיקִים וְהַצְלָחוֹת בְּרוּךְ הַשֵּׁם. וּמִהַנְּסִיּוֹן שְׁלִי
לְמִדְתֵּי שְׁלֹפְעָמִים כְּדֵי לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה, בְּאִזּוֹן וּבִיָּשׁוּב
הַדַּעַת, צָרִיךְ גַּם טְפוֹל רִגְשִׁי. טְפוֹל מִהֶסוּג שְׂמִחָלְחָל
לְתֵת מוֹדָע, וְלַעֲל-מוֹדָע, וְלֹא רַק לְשֹׁכֵל, שְׁבִהֲרֵבָה
מְקָרִים מְבַלְבֵּל וּמְכַנֵּס לְאָדָם דְּמִיוֹנוֹת כּוֹזְבִים וְלֹא
מְרָאָה לְאָדָם אֶת מְקוֹמוֹ הָאֲמִתִּי, וְדוֹקָא דֶּרֶךְ הַחֲלָקִים
הָאֵלוּ בְּנַפְשׁ, וְהַחֲבוּר בִּינֵיהֶם לְשֹׁכֵל הַמוֹדָע, אָדָם
נִהְיָה בְּקֶשֶׁר יוֹתֵר נֶכוֹן וְאֲמִתִּי וְעִמֵּק עִם עֲצֻמוֹ, וְזֶה
עוֹרֵר לוֹ לְחֻלָּל שְׁנוּיִים בְּחִיּוֹ וְלִהְתַּגַּבֵּר עַל הַפְּחָדִים
שֶׁתּוֹקְעִים אוֹתוֹ וְחוֹסְמִים בְּעֵדוֹ אֶת הַדֶּרֶךְ מִהַתְּקַדְמוֹת.
בְּרוּךְ הַשֵּׁם נִכְיִתִּי לְרֵאוֹת בְּעִזְרַת הַהַדְרָכָה שְׁנַתִּתִּי בְּנוֹת
מִתְחַתְּנוֹת, נְבִנוֹת וּמְבִיאֹת יְלָדִים לְעוֹלָם, וְחִיּוֹת עִם
פָּחוֹת מִתְחִים וְקוֹנְפְּלִיקְטִים. אֲנִי מְבִינָה מִהַמְּכַתְּבִים
שֶׁל הַצְדִּיק, שֶׁהוּא לֹא מְמַלִּיץ כָּל כֶּךָ עַל זֶה, וְאוֹמֵר
שֶׁהַכֹּל תְּלוּי רַק בְּשִׂמְחָה. אֲבָל לְפִי דַעַתִּי, גַּם כְּדֵי לְהִיּוֹת
בְּשִׂמְחָה צָרִיכִים לְפַעְמִים לְהִסִּיר אֶת הַמְּתַחִים
וְהַמְּחַסוּמִים הַרְגִּישִׁים שְׂמוֹנְעִים מִהָאָדָם לְעַבֵּד אֶת

השם בשמחה ובלישוב הנדעת. וברב המקרים שמגיעים אלי, הם לא מצליחים לעשות לבד את העבודה, כי אין החבול מהיר עצמו מבית האסורים'.
 לכן רציתי לומר שהיום יש דרכים בשרות וטובות עשרת מונים מפסיכולוגיה סתם, שלפעמים מעצימה את הבעיה, בגלל שמדברים עליה כל-כך הרבה במקום לשחרר אותה. ולדעתי כדאי מאוד להמליץ גם על הטפולים האלו, שלמדתי אצל מטפלים חרדיים שקבלו אשור מצדיקים, וכאמור ראיתי הרבה מאוד אנשים שנעזרו ונלשעו בזכותם, במיוחד במקרים של טראומות, חרדות פחדים ומתחים. וזאת כמובן כאשר אדם באמת רוצה להושע ומוכן לקבל עזרה. אוזרה לך אם תתיחס באתר או באפן אישי לפניתי. בברכה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר אחרי קדשים, ה' איר ה'תשע"ג.

שלום וברכה אל חביבה תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

בנדאי את צודקת, כי גם להגיע אל מדת השמחה צריכים

הדרך מגוף שלישי.

ונהגה, אני מכרח להגיד לך שהקדוש ברוך הוא חמל על עם ישראל דיקא בדור האחרון הזה, שכלל נשמות ישראל עברו מה שעברו את שתי מלחמות העולם שזעזעו את כל העולם בלו, ובפרטיות המלחמה האחרונה על ידי האשמדאי הצורך העמלקי ימח שמו וזכרו, שהשאירה את עם ישראל עם צלקות עמקות, כי כמעט כל הדור הזה הם נצולי השואה הנוראה, כי אין משפחה שלא סבלה מזה ועדין סובלים מזה בידעים ובלא יודעים וכו'. הכל השתנה לגמרי, כל הגישה אל בני אדם בכלל

בין אדם לחברו, והן הגישה בפרטיות בין איש לאשתו ובין הילדים לחנכם וכו'.

ודיקא בדור הזה שלח לנו הקדוש ברוך הוא את נשמת רבנו ז"ל שיש בספריו הקדושים עצות לכל בעיות החיים וממש אין בעיה ואין צרה ואין תסכול וכו' שלא יהיו פתובים בספרי רבנו ז"ל עם הדרכות איה לציאת מזה.

הבעיה העקרית של האדם, אומר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן לג) שאין שלום בעצמו וכו' הינו שהוא בעצמו לא בשלום עם עצמו וכו', ומזה בא שלא יכול להסתדר עם הזולת וכו', אין לו שום טעם בחייו ואין לו שלום בית, הוא לא יכול להסתדר עם אשתו ועם ילדיו, ועם החברה וכו', הוא תמיד ממרמה יש לו קשיות על הקדוש ברוך הוא, ויש לו ספקות באמונה.

הכלל, מי שאינו שלם עם עצמו החיים שלו מלאים תסכול, ולכן צריכים קדם להעלות ולהגביה את האדם ולהראות לו דרך בחיים שיהיה שלם עם עצמו, שלא יכעס על עצמו וכו' שיהיה לו בטחון עצמי וכו' ולהראות לו את יפי החיים וכו' וזה יכניס בו שמחה אמיתית, ואז כל החיים שלו ישתנו לטובה ויוכל להתמודד עם קשי החיים. כי באמת אין דבר כזה שהולך לאדם קל בחיים, אין משג כזה כלל, ולכל אחד יש בעיות בחיי היום יום בלי יוצא מן הכלל וכו'. זה נבדק בעניות וזה נבדק בעשירות וכו' זה עם ילדים וזה עם זוגיות וכו' ממש אין בית שלא יהיו שם בעיות. ההפרש הוא איה זוכים להתמודד עם קשי החיים והמרידות שעוברת על כל אחד ואחת בזה העולם, ועל זה צריכים גוף שלישי שידריך אותנו.

וזה הלמוד העמק של רבנו ז"ל, שיש אצלו למודים נוראים ונפלאים פאלו עד שיכול לרפאות את כלם כמו שאמר בעצמו (ספורי מעשיות מעשה יג מיום ו') שהקבצן בלי הידים אמר "אני מרפא

אֵת הַבַּת מְלֻדָּה, שְׂדָה סוֹבֵב עַל כָּלֵל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, שֶׁהַמְּלֻךְ
הָאֲכֹזֵר יוֹרֵה בָּהֶם חֲצִים אֲרֻסִּים וְכוּ' עֵינַי שָׁם בְּאַרְיִכוֹת.

וְלָכֵן עָלִינוּ מִנַּחַת חוֹבַת הַיּוֹם לְגִלוֹת וּלְפָרְסֵם אֵת לְמוֹדוֹ
הַטּוֹב וְהַנֶּפְלֵא שֶׁל רַבְּנֵנוּ ז"ל לְכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, שֶׁיֵּשׁ בּוֹ עֲצוֹת
וְהַדְּרָכוֹת וְהַנְּהֻגוֹת לְכָל אֱלֹהֵי הַשְּׁבוּרִים וְהַרְצוּצִים וְכוּ' הַמְיָאֲשִׁים
בְּחַיֵּיהֶם וְכוּ' וְאֶפְלוּ אָדָם שֶׁכָּבֵר חוֹשֵׁב שֶׁלֹּא חָסֵר לוֹ שׁוֹם דְּבָר,
יִקְבַּל עֲצוֹת וְהַנְּהֻגוֹת יִשְׁרוֹת מִסְפָּרֵי רַבְּנֵנוּ ז"ל וְכָל חַיָּיו יִשְׁתַּנּוּ
לְטוֹבָה.

אֲשֶׁרֵי מִי שֶׁשׁוֹקֵד בְּסִפְרֵי רַבְּנֵנוּ ז"ל וְאֲשֶׁרֵי וְאֲשֶׁרֵי מִי שֶׁמְפִיץ
אֵת סִפְרֵי רַבְּנֵנוּ ז"ל וּמְזַכֶּה אֵת הַרְבֵּים וְעַל יְדֵי זֶה הוּא מַצִּיל
נִשְׁמוֹת מְאֻבְדוֹן.

הַמְּאֻחַל לָךְ בְּרַכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם

תָּם וְנִשְׁלָם שְׂבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם!

הספר הקדוש הזה נדפס
לעילוי נשמת
הגאון הצדיק
רבי מנחם זאב זי"ע
בן הגאון הקדוש
רבי אלכסנדר זי שא הי"ד
נפטר ד' תשרי ה'תשס"ג
ת.נ.צ.ב.ה

***

ולעילוי נשמת
הרבנית הצדקת
מרת מלכה ע"ה
בת הגאון הצדיק
רבי חיים שלמה ז"ל
נפטרה חי' חשוון תש"ן
ת.נ.צ.ב.ה

הספר הקדוש הזה נדפס
לעילוי נשמת
הגאון הצדיק
רבי אשר ישעיה הלוי
ראטטענבערג זצ"ל
נלב"ע ר"ח ניסן ה'תש"ע
ת.נ.צ.ב.ה

***

ולעילוי נשמת
הרבנית הצדקת
מרת סאסיא ע"ה
נלב"ע ט' סיון ה'תשמ"א
ת.נ.צ.ב.ה

הספר הקדוש הזה נדפס
לעילוי נשמת
הגאון המפורסם
רבי בנימין ז"ל
בן הגאון הצדיק
רבי מנחם זאב זי"ע
נפטר ה' אלול תשס"ח
ת.נ.צ.ב.ה

הספר הקדוש
הזה נדפס לזכות

רבי אלימלך מליזענסק
רבי שמעון גבאי
אדנה בן עיינליס
ממיט בת אברש
הרב שאול הכהן מאלג'ר
שמעה בת חוה

הספר הקדוש
הזה נדפס לזכות
כ"ק מוהרא"ש שליט"א
ותינוקות של בית רבן
ולהצלחת בית התבשיל "אהל אברהם"

ולזכות

משה ניסים בן שרה ויצמן
אביה, יעל, אדל בנות זהבית
מיכאל נתן בן משה ניסים
מכלוף בן סוליקה ויצמן
שרית שרה בת פאני
מאיה בת שרה
אילן בן שרה
שרה בת אילנה
דוד גואל בן רבקה בר גיורא ומשפ'
אריאל אביחי בן רבקה ומשפ'
אברהם בן אמה ומשפ'(אנחוב)
משה זריהן בן מרסל ומשפ'
יוסף אלישע בן מרדכי בן לאה ומשפ'
שילת כוהן בן רחל ואילן ומשפ'

הספר הקדוש הזה הודפס לזכותם והצלחתם של התורמים היקרים שיזכו לשפע ברכה והצלחה בכל מעשי ידיהם

עוז אפרים בן כלומה	הדסה בת תמר (נאנאג"אן)	לירן בן סוזאן לרפואה שלמה
רבקה בת לאה	עמוס בן גילה	אברהם בן פרידה
מרים בת אסתר מלכה	דבורה בת רבקה	סוזאן בת רבקה
פיגא בת אסתר מלכה	ישראל בן אראלה	פליקס בן גוליה
אופיר רפאל בן גאולה	כרמית בת שרה	שולמית בת לאה
גאולה בת סיסה	יוסף חי בן אורלית	חנה בת יפה וב"ב
אתי אסתר בת דליה	בת אל שמחה בת אסנת	שמעון מאיר בן חנה
יצחק בן לאה	יעקב עמרם בן שרה	שחר הדסה בת חוה
אסתר בת דונה דבורה	אורלית בת שרה	צוף ישעי בן תמר
אורית בת חנה	נחמן ישראל בן אורלית	בת שבע בת רוחמה
ישראל בן ורדה	סימא בת ברכה	אסתר בת רוחמה
שילת בת אורית,	שרגא בן חנה	דן בן אסתר
לירן אליהו בן משה דוד	ציפורה פייגא בת שרה ויוצאי	יעל טובה בת עירית
אורח בת אסנת	חלציהם	רחלי בת דורית
אלון אהרון בן גילה	שפיקה בת מרים	יוסף בן יפה
נורית בת נעמי	תקוה בת שפיקה	אסף בן כרמלה
יונה בן שולמית	יעל בת שרה	רוז בן יעל
ספיר הודיה בת גלית	אברהם בן דוי	משפחת אריאל
מאיר בן זינה	אריה בן רות	מיכל בת לאה
אלינור בת שמחה	רונית שפרה בת מינה	נאורה בת מיכל
פרחיה בת רינה	מרים בת שרה	יעקב בן לאה
לרפוי תמר בת שמחה	מיכאל דוד בן חנה	מעין אדל בת גילה
וינה בת רחל	ניר בן רחל ויצחק	דוד בן רחל
אסתר בת זהבה לזיווג הגון	אפרת בת לאה וישראל	כרמלה בת שרה
מלכה בת זהבה לזיווג הגון	דרור יצחק בן דליה	רינה בת זיזל
אליהו אליעזר בן יעל	דליה בת רוברט	חובב בן רינה
לאה חפציבה בת דליה	טל כהן בן רות מסעודה	אליעזר שלמה שמעון בן מרים
אברהם בן חדוה	חנה אניטה בת שרה	מאיר אליהו בן דליה
יסכה בת רויטל	ניסים רועי בן טובה	גולן בן אסתר
אליעזר שלמה בן יסכה	חיה מושקא בת רוחמה	כרמית בת מרים
רפאל נועם מאיר בן חנה	רחמונא	ישראל בן פרידא פיגא
גליה בת יעל	שלום בן יעל	שרה בת שרה
ניב בת תקוה	יעל בת ציביה	גל נחשון בן לאה
אליעזר שלמה בן ניב	מרים בת רבקה	מורן נחשון בת מזל
מלכה בת ניב	רחמים בן יאסי	לרפואת ליאת שרה בת צילה
רמי חיים בן תקוה	יעקב בן רחל	עמית נועה בת ציפורה
הרצל טוביה בן לאה	שולמית בת אורה	אביאל בן סגולה
דינה בת גרסיה	רוגן בן ריימונד	מלכה בת גילה
ישי בן שרה סווסה	שולמית בת מנוחה	בנימין בן אהרון

הספר הקדוש הזה הודפס לזכותם והצלחתם של התורמים היקרים שיזכו לשפע ברכה והצלחה בכל מעשי ידיהם

שלמה בן אמירה
רבקה בת רחל
לאה הפציבה בת דליה
אליהו אליעזר בן יעל
לוי רבקה בת שולמית
נעימה נעמי בת ויקטוריא תחי'
גמ"ח רבי נחמן מברסלב אשקלון
עזרא בן נעימה נעמי
מסעוד אליהו אשר בן מזל
שרה רחל מלכה בת יודנה שמחה
נועה רבקה בת יודנה שמחה
אליעזר שלמה בן יודנה שמחה
איתי אלימלך בן רבקה וגבריאל
יודנה שמחה בת יצ'לה רחל

יוסף בן רבקה

***

לעילוי נשמת
רחל בת שרה
תומר עמוס בן רבקה
הלן בת דוד ואסתר
יורי בן סופיה
סופיה בת יודקה
שרה ריבה בת אטה
מרים טבנסקי בת יודקה
איליה בן גינדה
פרץ בן יחזקאל
חנה בת רג'ינה
ניסים עבדלכך בן ועישה
מזל בת מסעוד ופרחה אמיתי
אורלי בת עליזה
ישעיהו ישראל בן לאה איטה
ר' אליהו בן עיישה
רחמים בן אהובה
שרה בת יקוט
יחזקאל בן עזרא מאיר

ליאור בן עליזה
אליעזר שלמה בן רינה
סרה שני שושנה בת ענת
צבי בן חנה טובה
רבקה בת חנה טובה
מרדכי אליהו בן גילה
אסתר בת יפה
אליעזר שלמה בן אסתר
יאיר בן עדינה
מלכה בת שמחה
עידו בן מיכל ליאור
שושנה בת אורלי
נחמן בן אדל
שרה בת יפה

מרים בת שירה יהודית
תהילה בת שירה יהודית
שלמה בן שרה
אברהם בן מזל
אסתר בת רינה
יעקב בן סילביה
אליהו ויפית בת אילנה ויצחק

וב"ב שיחיו
דורית בת שושנה
עומר רחמים בן סלימה
ליאור יצחק בן רות
סמדר בת ריז'ין
מלכה בת סמדר
אליעזר שלמה בן סמדר
נתן בן רחל
לודמילה בת סופיה
דוד בן לודמילה
משפחת תפוחי
ודים בן גינדה
גליה בת קולט
דוד רועי בן שרה אורית
שלמה בן קלודין שרה
אביעד בן קלודין שרה
מיכל בת קלודין שרה

חנה ברכה בת נחמה
אופיר בן אילנה
אבישג בת דינה שמחה
משה בן ברוריה
מיכל רוגית בת שרה
אברהם בן ורד
הודיה רחל בת ורד
יהודה בן שרה
רבקה בת לאה
יוסף בן סומבול
חיים בן לאה
שושנה בת מרים
מנשה בן חנה
שמואל ג'פרי
רפואה מלכה בת זהבה
מנחם זאב בן מלכה
מלכה בת דבורה דיל-ברא
רוגן בן מזל
אליעזר שלמה בן רות אביגיל
יואב בן שושנה
שמעון בן תרצה
גקי יצחק בן מרים
מורן בריג'ט
מאיר בן רחל וב"ב
נחמן נתן בן שמחה
שרה בת מרים
יעקב בן שרה קלוטילד
יפה בת חנה
יצחק בן בטהה
דנסה בת בטהה
נפתלי בן רחל
רבקה בת מרים
נתן בן רחל
פנינה חנה בת יהודית
אדי בן רוגית ליווג
שאלו בן עליזה הצלחה
ופרנסה
אסף בן רוגית

הספר הבא יכול להיות לזכותך...

באפשרותך להקדיש ספר:

לעילוי נשמת, לרפואה שלמה,
לזרע בר קיימא, לשלום בית,
לזיווג הגון, להצלחה...

התקשרו עכשיו:
04-665-6666

סוד ה' לִירָאוּ וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעֵם
זֶה שְׁמוֹ נֶאֱמָה לוֹ

תִּקּוּן הַכֹּלֵל

תִּקּוּן נוֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד מְאֹד לְכָל־לִיּוֹת
הַחֲטָאִים וְהוּא פָּגַם הַבְּרִית, רַחֲמֵנָא לִיעֲלֵן

*

וּמִסְגָּל מְאֹד גַּם לְפָרְנֶסָה וּלְהַצְלָחָה
בְּכָל הָעֲנִינִים בְּגַשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחָנִיּוֹת
אֲשֶׁרֵי מִי שְׂיֵאמְרֵם בְּכָל יוֹם

*

יְסֹדוֹ, תִּקְנוּ, גְּלוּ וְצִוְהָ לְפָרְסְמוֹ לְכָל
יִשְׂרָאֵל, רַבְּנוּ הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא,
אוֹר הַגְּנוּז וְהַצָּפוּן, בּוֹצִינָא קְדִישָׁא עֲלֵאָה,
אֲדוֹנֵנוּ, מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ
רַבֵּי נַחֲמָן מִבְּרֶסְלַב, זְכוּתוֹ יִגַן עָלֵינוּ

*

הוֹבָא לְדָפוּס עַל-יְדֵי
חֲסִידֵי בְּרֶסְלַב
עִיה"ק יְרוּשָׁלַיִם תּוֹכֵב"א

טוב לומר לפני אמירת העשרה מזמורים:

הריני מקשר עצמי באמירת העשרה מזמורים אלו לכל הצדיקים האמתיים שבדורנו, ולכל הצדיקים האמתיים שוכני עפר, קדושים אשר בארץ המה, ובפרט לרבנו הקדוש, צדיק יסוד עולם, נחל נובע מקור חכמה, רבנו נחמן בן פיגא, זכותו יגן עלינו, שגלה תקון זה.

לכו נרננה ליי נריעה לצור ישענו: נקדמה פניו בתודה, בזמרות נריע לו: כי אל גדול יי, ומלך גדול על כל אלהים:

קודם שיתחיל תהלים יאמר:

הריני מזמן את פי להודות ולהלל ולשבח את בוראי, לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתה בדחילו ורחימו על ידי ההוא טמיר ונעלם בשם כל ישראל:

טז * מכתם לדוד, שמרני אל פי חסיתי בך: ב אמרת ליי אדני אתה, טובתי בל עליך: ג לקדושים אשר בארץ המה, ואדירי כל חפצי-בם: ד ירבו עצבותם אחר מהרו בל אסיך נספיהם מדם, ובל אשא את שמותם על שפתי: ה יי מנת חלקי וכוסי, אתה תומיך גורלי: ו חבלים נפלו-לי בנעמים, אף נחלת שפרה עלי: ז אברך את יי אשר יעצני, אף לילות יסרוני כליותי: ח שויתי יי לנגדי תמיד, פי מימיני בל אמוט: ט לכן שמח לבי ויגל כבודי, אף בשרי ישכן לבטח: י כי לא תעזב נפשי לשאול, לא תתן חסידך לראות שחת: יא תודיעני ארח חיים שבע שמחות את פניך, נעמות בימינך נצח:

לב * לְדוֹד מִשְׁפִּיל אֲשֶׁרִי נִשְׁוִי פֶשַׁע כְּסוּי חֲטָאָה : ב אֲשֶׁרִי אָדָם לֹא יִחְשָׁב יִי לֹו עוֹן, וְאִין בְּרוּחוֹ רְמִיָּה : ג כִּי הִחַרְשֵׁתִי בְּלוֹ עֲצָמִי, בְּשִׂאֲגָתִי כָּל הַיּוֹם : ד כִּי יוֹמָם וּלְיָלָה תִּכְבַּד עָלַי יָדָךְ נְהַפֵּךְ לִשְׂדֵי, בְּחִרְבְּנֵי קִיץ סֵלָה : ה חֲטָאתִי אֹדִיעֶךָ וְעוֹנִי לֹא כִסִּיתִי, אֲמַרְתִּי אֹדָה עָלַי פֶּשַׁעִי לִי, וְאַתָּה נִשְׂאֵת עוֹן חֲטָאתִי סֵלָה : ו עַל זֹאת יִתְפַּלֵּל כָּל חֹסֵד אֵלֶיךָ לַעַת מִצּוּא רַק לְשִׁטָּף מִיָּם רַבִּים, אֲלִיו לֹא יִגִּיעוּ : ז אַתָּה סֵתַר לִי* מִצַּר תִּצְרַנִּי רְנִי פִלְט תִּסּוּבְּנֵי סֵלָה : ח אֲשִׁכִּילֶךָ וְאוֹרֶךְ בְּדַרְךָ זֹו תִלֶּךָ, אֵיעֲצָה עָלֶיךָ עֵינַי : ט אֵל תִּהְיוּ כְּסוּס כְּפָרָד אִין הָבִין בְּמַתַּג וְרִסֵּן עֲדִיו לְבָלוֹם, בַּל קָרַב אֵלֶיךָ : י רַבִּים מִכְּאוּבִים לְרַשָּׁע וְהַבּוֹטֵחַ בִּי, חֹסֵד יִסּוּבְּבָנוּ : יא שְׁמַחוּ בִּי וְגִילוּ צְדִיקִים וְהִרְנִינוּ כָּל יִשְׂרָאֵל לֵב :

מא * לְמַנְצַח מִזְמוֹר לְדוֹד : ב אֲשֶׁרִי מִשְׁפִּיל אֶל דָּל, בְּיוֹם רָעָה יִמְלֹטְהוּ יִי : ג יִי יִשְׁמְרֵהוּ וַיַּחֲיֵהוּ וְאֲשֶׁר בְּאָרֶץ, וְאֵל תִּתְּנָהוּ בְּנַפְשׁ אִיבִיו : ד יִי יִסְעֲדָנוּ עַל עֶרֶשׁ דְּוִי, כָּל מִשְׁכָּבוֹ הִפְכֵת בְּחֵלּוֹ : ה אֲנִי אֲמַרְתִּי יִי חֲנֻנִי, רַפָּאָה נַפְשִׁי כִּי חֲטָאתִי לָךְ : ו אוֹיְבֵי יֵאמְרוּ רַע לִי, מָתִי יָמוּת וְאֶבֶד שְׁמוֹ : ז וְאִם בָּא לְרֹאֹת שְׁוֹא יִדְבֵר, לְבוֹ יִקְבֹּץ-אֶוֹן לוֹ יֵצֵא לַחוּץ יִדְבֵר : ח יַחַד עָלַי יִתְלַחֲשׁוּ כָּל שֹׁנְאֵי, עָלַי יִחְשְׁבוּ רָעָה לִי : ט דְּבַר בְּלִיעַל יִצּוּק בּוֹ, וְאֲשֶׁר שָׁכַב לֹא יוֹסִיף לְקוֹם : י גַּם אִישׁ שְׁלוֹמִי אֲשֶׁר בְּטַחְתִּי בּוֹ אוֹכַל לַחֲמִי, הַגְּדִיל עָלַי עֶקֶב : יא וְאַתָּה יִי חֲנֻנִי וְהַקִּימֵנִי, וְאֲשַׁלְּמָה לָּהֶם : יב בְּזֹאת יִדְעֵתִי כִּי חִפְצָתְךָ בִּי, כִּי לֹא יִרְיעַ אִיבֵי עָלַי : יג וְאֲנִי בְּתַמִּי תִמְכֵת בִּי, וְתַצִּיבֵנִי לְפָנֶיךָ לְעוֹלָם : יד בְּרוּךְ יִי אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִהָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן :

* אחר אתה סתר לי - צריך להפסיק מעט (עיין בלקו"מ ח"א סי' ריג)

מב * למנצח משכיל לבני קרח: ב כאיל תערג על אפיקי
 מים, כן נפשי תערג אליך אלהים: ג צמאה נפשי לאלהים
 לאל חי מתי אבוא, ואראה פני אלהים: ד היתה לי דמעתי
 לחם יומם ולילה, באמר אלי כל היום איה אלהיך: ה
 אלה אזכרה ואשפכה עלי נפשי פי אעבר בסף אדם עד
 בית אלהים בקול רנה ותודה המון חוגג: ו מה תשתוחחי
 נפשי ותהמי עלי הוחילי לאלהים פי עוד אודנו ישועות
 פניו: ז אלהי עלי נפשי תשתוחח על כן אזכרך מארץ
 ירדן, וחרמונים מהר מצער: ח תהום אל תהום קורא
 לקול צנוריה כל משבריה וגליה עלי עברו: ט יומם יצוה יי
 חסדו ובלילה שירה עמי, תפלה לאל חי: י אומרה לאל
 סלעי למה שכחתי למה קדר אלה בלחץ אויב: יא ברצח
 בעצמותי חרפוני צוררי, באמרם אלי כל היום איה אלהיך:
 יב מה תשתוחחי נפשי ומה תהמי עלי הוחילי לאלהים פי
 עוד אודנו ישועת פני ואלהי:

נט * למנצח אל תשחת לדוד מכתם בשלח שאול וישמרו
 את הבית להמיתו: ב הצילני מאיבי אלהי ממתקוממי
 תשגבני: ג הצילני מפעלי און, ומאנשי דמים הושיעני: ד
 פי הנה ארבו לנפשי יגורו עלי עזים, לא פשעי ולא חטאתי
 יי: ה בלי עון ירצון ויכוננו עורה לקראתי וראה: ו ואתה
 יי אלהים צבאות אלהי ישראל הקיצה לפקד כל הגוים אל
 תחן כל בגדי און סלה: ז ישובו לערב יהמו ככלב ויסוכבו
 עיר: ח הנה יביעון בפיהם חרבות בשפתותיהם, פי מי
 שמע: ט ואתה יי תשחק למו תלעג לכל גוים: י עזו אליך
 אשמרה פי אלהים משגבי: יא אלהי חסדי יקדמני, אלהים
 יראני בשררי: יב אל תהרגם פן ישפחו עמי הניעמו בחילך

והורידמו, מגננו אדני: יג חטאת פִּימוֹ דְּבַר שְׁפָתֵימוֹ וְיִלְכְּדוּ
 בְּגֹאוֹנָם וּמֵאֲלֹהִים וּמִכַּחַשׁ יִסְפְּרוּ: יד כִּלָּה בַּחֲמָה כִּלָּה וְאִינָמוֹ
 וַיִּדְעוּ כִּי אֱלֹהִים מִשַׁל בְּיַעֲקֹב לְאַפְסֵי הָאָרֶץ סֵלָה: טו וַיִּשְׁבוּ
 לְעָרֵב יֵהֱמוּ כִּכְלָב וַיִּסּוּבְכוּ עִיר: טז הִמָּה יִנְיַעוֹן לְאָכֹל, אִם
 לֹא יִשְׁבְּעוּ וַיִּלְיֵנוּ: יז וְאֲנִי אֲשִׁיר עֲזָךְ וְאַרְנָן לְבַקֵּר חֲסֵדְךָ כִּי
 הָיִיתָ מִשְׁגָּב לִי וּמְנוּס בְּיוֹם צָר לִי: יח עֲזֵי אֱלֹהֶיךָ אֲזַמְּרָה, כִּי
 אֱלֹהִים מִשְׁגָּבֵי אֱלֹהֵי חֲסָדֵי:

עז א לְמִנְצַח עַל יְדוּתוֹן לְאַסְף מִזְמוֹר: ב קוֹלִי **אֵל אֱלֹהִים
 וְאַצְעָקָה, קוֹלִי אֵל אֱלֹהִים וְהֶאֱזִין אֵלַי: ג בְּיוֹם צָרָתִי אֲדַנִּי
 דְרָשְׁתִּי יָדִי לִילָה נִגְרָה וְלֹא תִפּוּג, מֵאַנְהָה הִנָּחַם נַפְשִׁי: ד
 אֲזַכָּרָה אֱלֹהִים וְאֶהְמִיָּה, אֲשִׁיחָה וְתִתְעַשֵּׂף רוּחִי סֵלָה: ה
 אֲחֻזֵּת שְׁמֵרוֹת עֵינַי, נִפְעַמְתִּי וְלֹא אֲדַבֵּר: ו חֲשַׁבְתִּי יָמִים
 מִקֶּדֶם, שָׁנוֹת עוֹלָמִים: ז אֲזַכָּרָה נְגִינָתִי בְּלִילָה עִם לִבִּי
 אֲשִׁיחָה, וַיַּחֲפֹשׂ רוּחִי: ח הִלְעוֹלָמִים יִזְנַח אֲדַנִּי, וְלֹא יִסְיָף
 לְרִצּוֹת עוֹד: ט הָאֶפֶס לְנֹצַח חֲסֵדוֹ, גָּמַר אֲמַר לְדָר וְדָר: י
 הַשְּׁכַח חֲנוּת אֵל אִם קִפְץ בְּאֶף רַחֲמָיו סֵלָה: יא וְאֲמַר חֲלוּתִי
 הִיא שָׁנוֹת יָמִין עֲלִיוֹן: יב אֲזַכּוֹר מַעֲלָלֵי יְהוָה כִּי אֲזַכָּרָה
 מִקֶּדֶם פְּלֶאֶף: יג וְהִגִּיתִי בְּכָל פְּעֻלָּךְ, וּבַעֲלִילוֹתֶיךָ אֲשִׁיחָה:
 יד אֱלֹהִים בְּקִדְשׁ דְּרָכְךָ מִי אֵל גָּדוֹל בְּאֱלֹהִים: טו אַתָּה הָאֵל
 עֹשֶׂה פֶלֶא, הוֹדַעְתָּ בְּעַמִּים עֲזָךְ: טז גִּאֲלַת בְּזִרוּעַ עַמְךָ בְּנֵי
 יַעֲקֹב וַיּוֹסֶף סֵלָה: יז רְאוּךָ מִיָּם אֱלֹהִים רְאוּךָ מִיָּם יַחֲלוּ,
 אֶף יִרְגְּזוּ תַהֲמוֹת: יח זָרְמוּ מִיָּם עֲבוֹת קוֹל נִתְּנוּ שְׁחָקִים, אֶף
 חֲצִצִּיף יִתְהַלְכוּ: יט קוֹל רַעֲמָךְ בְּגִלְגָּל הָאִירוּ בְּרִקִּים תִּבְלֵל,
 רְגִזָּה וְתַרְעֵשׂ הָאָרֶץ: כ בֵּינָם דְּרָכְךָ וּשְׁבִילְךָ בְּמִים רַבִּים
 וְעַקְבוֹתֶיךָ לֹא נִדְּעוּ: כא נְחִית כְּצֹאן עַמְךָ בְּיַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן:

** באמרוך אל אלהים תכוון המילוי כזה: אל"ף למ"ד אל"ף למ"ד ה"י יו"ד מ"ם

צ * תפלה למשה איש האלהים אדני מעון אתה היית לנו בדר ודר: ב בטרם הרים ילדו ותחולל ארץ ותבל, ומעולם עד עולם אתה אל: ג תשב אנוש עד דפא, ותאמר שובו בני אדם: ד פי אלף שנים בעיניך פיום אתמול פי יעבר ואשמורה בלילה: ה זרמתם שנה יהיו, בבקר כחציר יחלף: ו בבקר יציץ וחלף, לערב ימולל ויבש: ז פי כלינו באפה, ובחמתך נבהלנו: ח שתה עונתינו לנגדה, עלמנו למאור פניך: ט פי כל ימינו פנו בעברתך, פלינו שנינו כמו הגה: י ימי שנותינו בהם שבעים שנה ואם בגבורת שמונים שנה ורהבם עמל ואון, פי גז חיש ונעפה: יא מי יודע עז אפה, וכיראתך עברתך: יב למנות ימינו פן הודע, ונבא לבב חכמה: יג שובה יי עד מתי, והנחם על עבדיך: יד שבענו בבקר חסדה, ונרננה ונשמחה בכל ימינו: טו שמתנו פימות עניתנו, שנות ראינו רעה: טז יראה אל עבדיך פעלה, והדרך על בניהם: יז ויהי נעם אדני אלהינו עלינו, ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו:

קה * הודו ליי קראו בשמו, הודיעו בעמים עלילותיו: ב שירו לו זמרו לו, שיחו בכל נפלאותיו: ג התהללו בשם קדשו, ישמח לב מבקשי יי: ד דרשו יי ועזו, בקשו פניו תמיד: ה זכרו נפלאותיו אשר עשה, מפתיו ומשפטי פיו: ו זרע אברהם עבדו, בני יעקב בחיריו: ז הוא יי אלהינו בכל הארץ משפטיו: ח זכר לעולם בריתו, דבר צוה לאלף דור: ט אשר פרת את אברהם, ושכועתו לישחק: י ויעמידה ליעקב לחק, לישראל ברית עולם: יא לאמר לה אתן את ארץ כנען, חבל נחלתכם: יב בהיותם מתי מספר, כמעט וגרים בה: יג ויתהלכו מגוי אל גוי, מממלכה אל

עם אחר: יד לא הניח אדם לעשקם, ויוכח עליהם מלכים: טו אל תגעו במשיחי, ולנביאי אל תרעו: טז ויקרא רעב על הארץ, כל מטה-לחם שבר: יז שלח לפניכם איש, לעבד נמפר יוסף: יח ענו בכבל רגלו, ברזל באה נפשו: יט עד עת בא דברו, אמרת יי צרפתהו: כ שלח מלך ויתירהו, משל עמים ויפתחהו: כא שמו אדון לביתו, ומשל בכל קנינו: כב לאסר שריו בנפשו, וזקניו יחכם: כג ויבא ישראל מצרים, ויעקב גר בארץ חם: כד ויפר את עמו מאד ויעצמהו מצריו: כה הפך לבם לשנא עמו, להתנכל בעבדיו: כו שלח משה עבדו, אהרן אשר בחר בו: כז שמו כם דברי אתותיו, ומפתים בארץ חם: כח שלח חשך ויחשך, ולא מרו את דברו: כט הפך את מימיהם לדם, וימת את דגתם: ל שרץ ארצם צפרדעים, בחדרי מלכיהם: לא אמר ויבא ערב, כנים בכל גבולם: לב נתן גשמיהם ברד, אש להכות בארצם: לג ויך גפנם ותאנתם, וישבר עץ גבולם: לד אמר ויבא ארבה, וילק ואין מספר: לה ויאכל כל עשב בארצם, ויאכל פרי אדמתם: לו ויך כל בכור בארצם, ראשית לכל אונם: לז ויוציאם בכסף וזהב, ואין בשבטיו כושל: לח שמח מצרים בצאתם, כי נפל פחדם עליהם: לט פרוש ענן למסך, ואש להאיר לילה: מ שאל ויבא שלו, ולחם שמים ושבועם: מא פתח צור ויזובו מים, הלכו בציות נהר: מב כי זכר את דבר קדשו, את אברהם עבדו: מג ויוצא עמו בששון ברנה את בחיריו: מד ויתן להם ארצות גוים, ועמל לאמים יירשו: מה בעבור ישמרו חקיו, ותורתיו ינצרו הללויה:

קלז א על נהרות בכל שם ישבנו גם בכינו, בזכרנו את ציון: ב על ערבים בתוכה תלינו כנרותינו: ג כי שם שאלונו שובינו דברי שיר ותוללינו שמחה, שירו לנו משיר ציון: ד

אִיךָ נָשִׁיר אֶת שִׁיר יְיָ עַל אֲדַמַּת נֹכַח : ה אִם אֲשַׁכַּח יְרוּשָׁלַם
 תִּשְׁכַּח יְמִינִי : ו תִּדְבַּק לְשׁוֹנֵי לֶחְכֵי אִם לֹא אֲזַכְּרֵי אִם לֹא
 אֲעֲלֶה אֶת יְרוּשָׁלַם עַל רֹאשׁ שְׂמֹחֲתִי : ז זָכַר יְיָ לְבִנְי אָדוּם
 אֶת יוֹם יְרוּשָׁלַם הָאֲמָרִים עָרוּ עָרוּ, עַד הִסּוּד בָּה : ח בַּת
 בְּכַל הַשְׂדוּדָה אֲשָׁרֵי שִׁישָׁלַם לָךְ, אֶת גְּמוּלָךְ שְׂגַמְלַת לָנוּ : ט
 אֲשָׁרֵי שִׁיאַחֲזוּ וְנַפֵּץ אֶת עַלְלִיךָ אֶל הַסֶּלַע :

קב * הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֶל בְּקֹדֶשׁוֹ, הַלְלוּהוּ בְּרִקִיעַ עֲזוֹ : ב
 הַלְלוּהוּ בַּגְּבוּרָתִיו, הַלְלוּהוּ כְּרַב גְּדָלוֹ : ג הַלְלוּהוּ בְּתַקְע
 שׁוֹפָר, הַלְלוּהוּ בְּנִבְל וְכִנּוֹר : ד הַלְלוּהוּ בַּתֶּף וּמְחוּל,
 הַלְלוּהוּ בְּמִנִּים וְעֶגְב : ה הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי שְׁמַע, הַלְלוּהוּ
 בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה : ו כָּל הַנְּשָׂמָה תִהְלֵל יָהּ הַלְלוּיָהּ :

אחר שסיים תהלים יאמר זה :

מִי יִתֵּן מִצִּיּוֹן יִשׁוּעַת יִשְׂרָאֵל בְּשׁוּב יְיָ שָׁבוֹת עִמּוֹ יִגַּל יַעֲקֹב יִשְׁמַח
 יִשְׂרָאֵל : וּתְשׁוּעַת צְדִיקִים מִיּוֹם מַעֲוָזָם בְּעַת צָרָה : וַיַּעְזְרֵם יְיָ וַיַּפְּלֵטֵם
 יַפְּלֵטֵם מִרְשָׁעִים וַיּוֹשִׁיעֵם כִּי חָסוּ בוֹ :